Sfinţii cuvioşi Gherman din Dobrogea şi Ioan Casian Romanul

(28/29 februarie)

Cuviosul Ioan Casian, născut pe la anul 365 şi cuviosul Gherman, născut pe la anul 368, erau amândoi strămoşi români din părţile Dobrogei (după tradiţie, din Casimcea-Tulcea), iar numele celui dintâi se regăseşte în toponimia zonei respective: Podişul Casian, Peştera lui Casian, de nu cumva şi numele localităţii Casimcea stă tot în legătură cu el. Nedespărţiţi toată viaţa, cei doi au apucat de tineri calea călugăriei, mergând mai întâi la Locurile Sfinte (Betleem), apoi în pustia schetică (Egipt), unde au deprins nevoinţa duhovnicească de la marii anahoreţi ai timpului. Sfântul Gherman a fost hirotonit preot de către Sfântul Ioan Gură de Aur, iar Sfântul Ioan Casian a fost hirotonit diacon. Cei doi Sfinţi părinţi, neosteniţi slujitori ai Domnului, au contribuit la întărirea vieţii monahale în lumea creştină. Sfântul

Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat generalizarea cultului celor doi sfinţi în anul 1992, cu dată de prăznuire la 29 februarie, iar când nu sunt ani bisecţi, la 28 februarie.

Index

Acatistul Sfinţilor cuvioşi Casian şi Gherman 5
Acatistul Sfinţilor cuvioşi Casian şi Gherman, din Dobrogea 14
Paraclisul Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea 29
Praznicul Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea 43
Sfinții Gherman și Ioan Casian din Dobrogea - drumul spre sfințenie 47
Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - †) Sfinţii cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, din Dobrogea; Sfântul cuvios Vasile mărturisitorul 49
Calendar ortodox - Sfinţii cuvioşi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea 51
Sfântul cuvios Gherman din Dobrogea 54
- Evanghelia şi Apostolul zilei 55
- Slujba Sfântului cuvios Gherman din Dacia Pontică 58
  - La Vecernia mică 58
  - La Vecernia mare 60
  - La Utrenie 65
- Canonul Sfântului Gherman din Dobrogea 79
- Acatistul Sfântului Gherman din Dacia Pontică 89
- Imnografie 102
- Vieţile Sfinţilor - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Gherman din Dobrogea 104
- Sfinţi daco-romani şi români – Sfântul Gherman, daco-românul (secolele IV-V) 106
- Pateric românesc - Cuviosul Gherman, daco-romanul (secolele IV-V) 109
- Pr. Ioniță Apostolache - Cuviosul Gherman din Dobrogea şi moştenirea sfinţilor daco-romani peste veacuri 111
- Semnificaţie nume 114
- Icoane 115

Sfântul cuvios Ioan Casian Romanul 123
- Evanghelia şi Apostolul zilei 124
- În această lună, ziua a douăzeci şi noua - Preacuviosul părintele nostru şi mărturisitorul Casian Romanul (Minei) 127
- Canon de rugăciune către Sfântul cuvios Ioan Casian 136
- Acatistul Sfântului cuvios Ioan Casian 144
- Imnografie 156

Vieţile Sfinţilor - Viaţa şi nevoinţa cuviosului părintelui nostru Ioan Casian . 157
Sinaxar - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru mărturisitorul Casian Romanul 162
Sinaxar - Sfântul cuvios Ioan Casian - 28 februarie 164
Sfinţi daco-romani şi români – Sfântul Ioan Casian (circa 360-435)..... 166
Pateric românesc - Sfântul Ioan Casian (circa 360-435)..... 170
Sfântul Ioan Casian - Viaţa şi scrierile sale..... 178
Sfântul Ioan Casian - Învăţături duhovniceşti - "Sâmburaşi duhovniceşti"..... 180
Sfântul Ioan Casian - Convorbiri duhovniceşti 181
Sfântul Ioan Casian - De ce ne sunt de folos ispitele, încercările şi războaiele lăuntrice?..... 193
Sfântul Ioan Casian despre primejdia de a fi "căldicel"..... 202
Sfinţii Ioan Casian şi Gherman cu o dilemă duhovnicească în faţa avvei Iosif – O lecţie de discernământ 209
Sfântul Ioan Casian – o pildă de la avva Moise despre dreapta socoteală în alegerea sfătuitorilor, despre deznădejde şi despre compătimirea cu cei răniţi de ispite şi de patimi..... 233
Sfinţii Ioan Casian şi Gherman la Avva Moise Arapul: Sfătuirea cu bătrânii şi fuga de extreme - condiţiile mântuirii..... 238
Sfântul Cuvios Ioan Casian despre scopul vieţii creştine..... 243
Sfântul Ioan Casian - Scrieri alese (PSB 57)..... 246
Sfântul Ioan Casian – Virtutea curăţiei şi a castităţii - biruitoare a patimii desfrânării 247
Sfântul Ioan Casian - Virtutea curăţiei - fericire pentru căminul conjugal 249
Sfântul cuvios Ioan Casian - Virtutea înfrânării - tămăduitoare a lăcomiei pântecelui..... 250
Sfântul cuvios Ioan Casian - Tămăduirea sufletului de patima mâniei 252
Sfântul cuvios Ioan Casian - Patima de arginţi şi vindecarea ei prin milostenie 254
Sfântul Casian, romanul către episcopul Castor - Despre cele opt gânduri ale răutăţii..... 256
Predici şi editoriale despre Sfântul Ioan Casian 274
IPS Teodosie, arhiepiscopul Tomisului - Predică la hramul Sfântul Ioan Casian Ioan Casian 275
Arhim. Andrei Coroian - „Cel mai mare dascăl-ascet al lumii creştine" - Sfântul cuvios Ioan Casian din Dobrogea..... 281
Pr. Bogdan Racu - Sfântul Ioan Casian din Dobrogea 284

Ionuţ Alexandru Tudorie - Sfântul Ioan Casian şi pelerinajul său la Betleem (382-385) 287
Pr. Adrian Agachi - Sfântul Ioan Casian despre tineri și gândurile lor 297
Pr. Ciprian Florin Apetrei - Viața lui, o căutare permanentă a iubirii lui Dumnezeu 300
Diac. Alexandru Ojică - Sfântul Ioan Casian, ocrotitor al diasporei române .. 306
Mănăstirea Sfântul Ioan Casian 314
Mănăstirea şi peştera Sfântului Ioan Casian 332
Pr. Silviu Cluci - Peştera Sfântului Ioan Casian 350
Lelia Bratu – Minunile unui Sfânt român în Marseille, Sfântul Ioan Casian Romanul 353
Semnificaţie nume 360
Icoane 364

Acatistul Sfinţilor cuvioşi Casian şi Gherman

prăznuire 28-29 februarie

Sfinţii Casian şi Gherman sunt dintre primii Sfinţi români, părinţi şi învăţători. Călugări localnici, ei călătoresc în centrele mari duhovniceşti, Ierusalim, Constantinopole şi Roma. Amintirea lor a rămas şi cinstirea ca sfinţi este în evlavia multora.

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zice: **Troparul** (glas 1): Lui Dumnezeu v-aţi dăruit şi luminând cu faptele voastre cele bune, cuvioşilor Casian şi Gherman, ca Soarele aţi strălucit cu învăţăturile voastre cele dumnezeieşti, veselind inimile celor care vă cinstesc. Aşa cu de-adinsul rugaţi-vă lui Hristos Dumnezeu pentru sufletele noastre.

Troparul Învierii, al Născătoarei de Dumnezeu: „Gavriil zicând ţie, Fecioară: «Bucură-te...” (glasul 1) Doamne miluieşte (de 3 ori). Slavă… Şi acum… Psalmul 50, apoi:

Condacul 1

Evlavia iubirii de Dumnezeu aţi încercat-o şi aşa aţi strălucit în duhovnicia în care v-aţi născut, şi părinţi şi învăţători făcându-vă, urmaşilor cele sfinte aţi lăsat, pentru care şi noi vă cinstim: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!***

Icosul 1

Născuţi din pământul şi neamul românesc, toată virtutea aţi moştenit şi în chip de sfinţenie aţi rodit-o şi peste hotare aţi vestit-o, ca şi noi în răsaduri noi peste vremi să o primim.
Bucuraţi-vă, cinstea virtuţilor strămoşeşti;
Bucuraţi-vă, fii vrednici ai neamului românesc;
Bucuraţi-vă, fiii cei lucrători ai acestui Pământ;
Bucuraţi-vă, împlinirea credincioşiei moştenite;
Bucuraţi-vă, împlinirea credinţei străbune;
Bucuraţi-vă, sfinţilor, ce aţi devenit icoane de închinat;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 2-lea
Din pruncie spre cele sfinte v-aţi aplecat şi aşa aţi crescut cu darul dumnezeiesc bărbaţi adevăraţi, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea
Dar mare de la Dumnezeu este când în sfinţi se revarsă, ca să fie o neîncetată arătare a celor de sus, ca şi cele pământeşti să se urce spre lumină.
Bucuraţi-vă, dar dumnezeiesc în lume;
Bucuraţi-vă, şi al lumii prinos;
Bucuraţi-vă, lucrare de sus;
Bucuraţi-vă, şi lucrare de jos;
Bucuraţi-vă, râvnitorii de cele de taină;
Bucuraţi-vă, căutătorii de cele duhovniceşti;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 3-lea
Din Scythia Minor fiind, unde marele apostol Andrei, Evanghelia a propovăduit, darul învăţăturii lui Hristos l-aţi avut, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea
Aşa, din tinereţe cele duhovniceşti aţi căutat şi viaţa monahală aţi ales, în care aţi găsit cele sfinte, pe care cu multe nevoinţe le-aţi plămădit.
Bucuraţi-vă, cei aleşi pentru viaţa cea sfântă;
Bucuraţi-vă, şi voi înşivă doritori de aceasta;
Bucuraţi-vă, care pe drumul Crucii aţi umblat;
Bucuraţi-vă, că taina Jertfei şi Învierii aţi câştigat;
Bucuraţi-vă, că mărgăritarul ceresc aţi jinduit;

Bucuraţi-vă, că ţarina lumii pentru aceasta aţi cercetat;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 4-lea

Doritori şi mai mult de învăţăturile cele sfinte, la Ierusalim aţi mers şi aşezările monahale aţi cercetat, şi toată Palestina aţi colindat, ca iscusitele taine să găsiţi, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Viaţa duhovnicească are multe încercări şi „trepte de urcat”, pe care şi voi cu trudă le-aţi trecut şi aşa dascăli şi pentru alţii v-aţi făcut.
Bucuraţi-vă, râvnitori neobosiţi;
Bucuraţi-vă, nevoitori fără încetare;
Bucuraţi-vă, ostenitori peste fire chiar;
Bucuraţi-vă, cei luminaţi de Duhul PreaSfânt;
Bucuraţi-vă, cei înţelepţiţi de priceperea cea dincolo de minte;
Bucuraţi-vă, mintea cea străluminată;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 5-lea

Voi înşivă în pustnicie aţi petrecut, ca să pătrundeţi firea cea din adânc şi să o prefaceţi în Hristos, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

De toate ispitele potrivnice aţi fost încercaţi, dar prin credinţa neclintită le-aţi biruit, şi aşa şi nouă ne sunteţi ajutători în patimile şi slăbiciunile în care ne zbatem.
Bucuraţi-vă, ostaşii cei duhovniceşti;
Bucuraţi-vă, luptătorii de duh;
Bucuraţi-vă, şi luptătorii cu patimile lumii;
Bucuraţi-vă, biruitorii „şerpilor demonici”;
Bucuraţi-vă, vindecătorii de otrăvurile ucigaşe;
Bucuraţi-vă, tămăduitorii de rănile morţii;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 6-lea

Făclii de lumini duhovniceşti, în pământul strămoşesc v-aţi întors ca să luminaţi şi pe cei din întunericul păgân, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Din pustia nevoinţelor sfinte aţi trecut în tumultul lumii şi învăţători v-aţi făcut, următori ai apostoleştilor mărturisiri.
Bucuraţi-vă, făclii ale luminii lui Hristos;
Bucuraţi-vă, lumini aprinse în întunericul păgân;
Bucuraţi-vă, luminile mărturisirii creştine;
Bucuraţi-vă, luminile Evangheliei, cuvântului adevărat;
Bucuraţi-vă, graiul ce a deschis Cerul;
Bucuraţi-vă, graiul ce desface Pământul;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 7-lea

Trecând prin cetatea cea mare a Constantinopolelui, Sfântului Ioan Gură de Aur v-aţi închinat şi cu el v-aţi unit împotriva vrăjmaşilor vicleni, spre slava cântării de: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Şi preoţia primind, la cetatea Romei aţi mers să „apăraţi” pe marele ierarh Gură de Aur, care cu multă credincioşie păstorea cu adevărat Biserica lui Hristos.
Bucuraţi-vă, cei împreună cu sfinţii;
Bucuraţi-vă, credincioşie peste hotare;
Bucuraţi-vă, apărătorii sfinţeniei;
Bucuraţi-vă, cei luminaţi de duh;
Bucuraţi-vă, cei iubitori de pace;
Bucuraţi-vă, judecătorii cei cu dreptate;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 8-lea

Râvna voastră cea mare era „învăţătura duhovnicească”, ce peste tot aţi căutat-o şi aţi dorit-o necontenit, şi aşa cu osteneli multe, ca albinele mierea sfântă aţi dobândit, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Pe drumuri de primejdii aţi călătorit, dar credinţa în Hristos v-a păzit de toate amarnicele vătămări, chiar dacă „răni” adesea aţi primit, şi aşa „învăţătorii cei dintâi” ai noştri v-aţi făcut.
Bucuraţi-vă, cei îndestulaţi cu învăţătura;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi vestit-o peste tot;
Bucuraţi-vă, că aţi rodit-o în noi saduri;
Bucuraţi-vă, că aţi crescut-o în mulţi;
Bucuraţi-vă, că aţi făcut-o comoară de Cer;
Bucuraţi-vă, că din aceasta şi noi luăm;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 9-lea
Tu, Sfinte Gherman, în Ţară te-ai întors, doritor de „liniştea pustnicească”, unde cu adevărat ai „rodit” ce ai „strâns” o viaţă întreagă, în cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea
Tu, Sfinte Casiane, de duhul în Marsilia Galiei ai fost trimis, unde „iscusitele învăţături” să le „sădeşti”, şi aşa mânăstiri ai ridicat, unde cele sfinte ai semănat.
Bucuraţi-vă, chipuri de acum, de Sfinţi părinţi;
Bucuraţi-vă, ajunşi de acum părinţii cei duhovniceşti;
Bucuraţi-vă, că aţi câştigat asemănarea celor sfinte;
Bucuraţi-vă, că şi noi vă cinstim;
Bucuraţi-vă, că şi noi povăţuirile voastre le primim;
Bucuraţi-vă, îndrumătorilor spre cele de sus;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 10-lea
Tu, Sfinte Gherman, de asemenea mânăstiri şi pustnicii ai întemeiat, şi aşa te-ai făcut „primul povăţuitor al monahilor din vremurile de început”, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea
Sfinţilor Casian şi Gherman, prieteni nedespărţiţi aţi fost şi aşa aţi rămas în evlavia de cinste a tuturor, şi aşa şi noi, cu smerite metanii, vă cântăm laudele cele mai curate.
Bucuraţi-vă, marilor iubitori de Hristos;
Bucuraţi-vă, cei ce aveţi chipul sfinţeniei;
Bucuraţi-vă, cei ce v-aţi împlinit chemarea;

Bucuraţi-vă, cei ce aţi crescut deplin;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi ajuns la rodire;
Bucuraţi-vă, părinţi cu adevărat;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 11-lea
Doar cei care trec „prin toate încercările” ştiu cât de grea este „prefacerea cea peste fire”, ca să poţi ajunge la „chipul cel duhovnicesc” şi la sfânta cântare de: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea
Şi voi, sfinţilor, ca nişte „încercaţi prin foc” aţi ieşit din toate „amăgirile şi slăbiciunile pământeşti”, şi la „împlinire” aţi ajuns şi icoane cu adevărat v-aţi făcut.
Bucuraţi-vă, chipurile neuitate;
Bucuraţi-vă, cei şi pentru noi chipuri de urmat;
Bucuraţi-vă, cei şi pentru noi învăţători;
Bucuraţi-vă, şi ai noştri dascăli;
Bucuraţi-vă, şi lauda noastră de neam;
Bucuraţi-vă, şi cântarea noastră de cinste;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 12-lea
Pământul Daciei prin „sfintele moaşte” s-a „întărit ca pământ neclintit” şi toţi „fiii urmaşi” în această „plămadă” se nasc, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Ca daruri de închinare şi prinos chipurile voastre, Sfinţilor Casian şi Gherman, s-au făcut, prin care „dar la Hristos” avem, spre veşnicia Vieţii.
Bucuraţi-vă, cei împreună cu toţi sfinţii noştri români;
Bucuraţi-vă, cei împreună cu sfinţii noştri de inimă;
Bucuraţi-vă, nume de veşnică pomenire;
Bucuraţi-vă, nume de închinare;
Bucuraţi-vă, părinţii cei din Cer rugători;
Bucuraţi-vă, sfinţilor părinţi ce vă rugaţi şi pentru noi;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul al 13-lea (de trei ori)

Sfinţilor părinţi ai Dobrogei româneşti, şi noi cu evlavia cuvenită vă cinstim, că dintre Cetele Cereşti unde acum locuiţi şi pe noi să ne pomeniţi ca pe nişte „fii urmaşi” care „învăţăturile voastre” moştenim şi din ele ne „hrănim”, în cântarea de: ***Aliluia!***

Se citeşte apoi din nou:

Icosul 1

Născuţi din pământul şi neamul românesc, toată virtutea aţi moştenit şi în chip de sfinţenie aţi rodit-o şi peste hotare aţi vestit-o, ca şi noi în răsaduri noi peste vremi să o primim.
Bucuraţi-vă, cinstea virtuţilor strămoşeşti;
Bucuraţi-vă, fii vrednici ai neamului românesc;
Bucuraţi-vă, fiii cei lucrători ai acestui Pământ;
Bucuraţi-vă, împlinirea credincioşiei moştenite;
Bucuraţi-vă, împlinirea credinţei străbune;
Bucuraţi-vă, sfinţilor, ce aţi devenit icoane de închinat;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!

Condacul 1

Evlavia iubirii de Dumnezeu aţi încercat-o şi aşa aţi strălucit în duhovnicia în care v-aţi născut, şi părinţi şi învăţători făcându-vă, urmaşilor cele sfinte aţi lăsat, pentru care şi noi vă cinstim: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor Casian şi Gherman, dintre primii părinţi şi învăţători ai noştri!***

(Extras: Ghelasie de la Frăsinei, ieromonah - Imnografie / Ieromonah Ghelasie Gheorghe. - Bucureşti : Platytera, 2016)

Acatistul Sfinţilor cuvioşi Casian şi Gherman, din Dobrogea

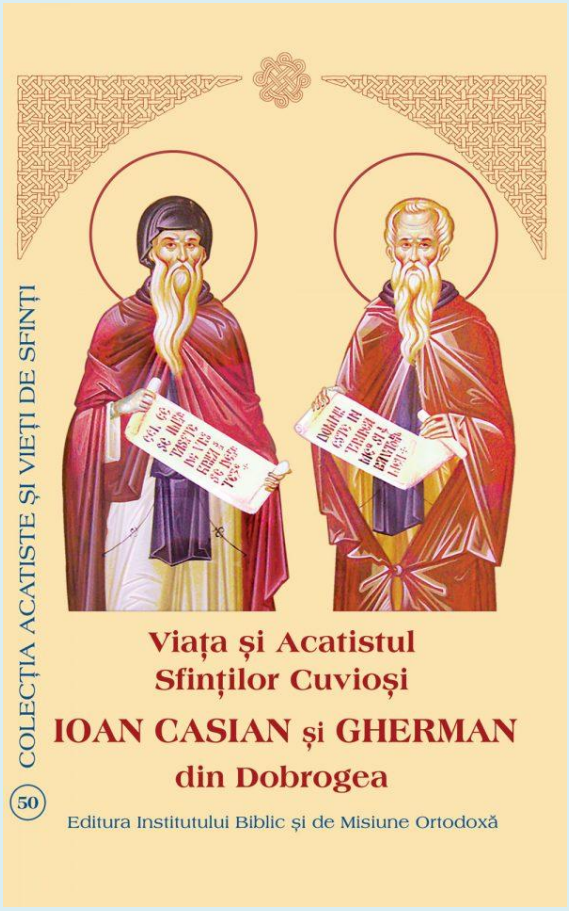

[29 februarie (în anii bisecţi) sau 28 februarie (în anii obişnuiţi)]

[Preotul, după ce își pune epitrahilul și felonul, deschide dvera și dă obișnuita binecuvântare din fața Sfintei Mese, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și puru rea și în vecii vecilor.
Strana: Amin.]

Dacă nu este preot de față, în locul binecuvântării de mai sus, diaconul, monahul sau mireanul, va rosti: Pentru rugăciunile Sfinților părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

Apoi se rostesc rugăciunile începătoare:

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le împlineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este Împărăţia, şi puterea, şi slava: a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Strana: Amin.]

Dacă nu va fi preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul, va rosti: Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi se zic troparele de umilinţă:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.
Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Simbolul credinţei

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi: **Psalmul 142**

1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aliluia, aliluia, aliluia, slavă Ţie, Dumnezeule! (de 3 ori).

Şi îndată se cântă, pe glasul al 3-lea: ***Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori),*** *apoi:*

Apoi, **Troparul** Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, din Dobrogea (glasul al 4-lea) (de 2 ori): Cu ostenelile voastre, cu privegheri neîncetate, cu rugăciuni şi postiri v-aţi nevoit, cuvioşilor părinţi ai Dobrogei, Casian şi Gherman. Marelui Ioan Gură de Aur aţi fost ucenici, iar din pustia Egiptului aţi dus în apus aşezămintele vieţii călugăreşti. Lui Hristos rugaţi-vă să mântuiască sufletele noastre!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Apoi se zice : **Condacul** Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, din Dobrogea (glasul al 2-lea): Mulțimea valurilor neudat trecând, repejunile vrăjmașilor celor fără de trup cu lacrimile voastre le-ați înecat. Cei ce sunteți de Dumnezeu înțelepțiți și prea cuvioși și ați luat dar de minuni, neîncetat rugați-vă pentru noi toți!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Nu vom tăcea, Născătoare de Dumnezeu, pururea a spune puterile tale, noi, nevrednicii. Că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea nevoi? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la tine, Stăpână, că tu izbăveşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.

15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Condacele si icoasele

Condacul 1

De Dumnezeu purtătorilor părinţi, Casian şi Gherman, vlăstarele Dobrogei, care, pentru iubirea desăvârşită de Hristos, viaţa cea stricăcioasă, au părăsit-o şi au întărit Biserica prin sfinte scrieri, iar chipul vieţii îngereşti l-au răspândit în toată lumea, cu evlavie, cinstire să le aducem, noi, cei ce prin rugăciunile lor, mari daruri ne-am învrednicit a dobândi şi cu mulţumire să cântăm: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Casian şi Gherman, pururea rugători către Dumnezeu!***

Icosul 1

Viaţă sfântă, din copilărie, petrecând pe pământ, cuvioşilor Părinţi, v-aţi depărtat de toate cele veselitoare, ale lumii şi cuprinşi fiind de dumnezeiasca dragoste, aţi alergat la limanul cel de mântuire, al sihăstriei, pentru care noi minunându-ne de biruinţele voastre duhovniceşti, vă cântăm unele ca acestea:
Bucuraţi-vă, flori din grădina Dobrogei;
Bucuraţi-vă, roade ale propovăduirii apostolului întâi-chemat;
Bucuraţi-vă, iubitori ai desăvârşirii;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi mers, pe urmele lui Hristos, în Ţara Sfântă;
Bucuraţi-vă, monahi plini de râvnă, ascultare şi evlavie;
Bucuraţi-vă, ucenici ai marilor părinţi, din pustia Egiptului;
Bucuraţi-vă, pustnici nevoitori, biruitori ai patimilor;
Bucuraţi-vă, povăţuitori neînşelaţi ai monahilor;
Bucuraţi-vă, cinstitori ai Sfântului Ioan Gură de Aur;
Bucuraţi-vă, apărători ai dreptăţii;
Bucuraţi-vă, luptători, prin cuvânt şi scrieri, împotriva ereziilor;
Bucuraţi-vă, cei ce cununa vieţii, din mâna lui Hristos, aţi primit;
Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Casian şi Gherman, pururea rugători către Dumnezeu!

Condacul al 2-lea

Născându-te din părinţi stră-români, binecredincioşi, în satul Casimcea, din Sciţia Mică, cea luminată prin propovăduirea apostolului Andrei cel întâi-chemat, din tinereţe ai iubit pe Hristos, cuvioase Casian şi ai ales să mergi pe calea vieţii prin viaţa virtuoasă, cântând Sfintei Treimi: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Din pruncie doritor şi râvnitor vieţii îngereşti te-ai arătat, Sfinte Casian şi visteria, cea nefurată a credinţei, celei curate, primită de la părinţii tăi, ai sporit-o prin împlinirea poruncilor Domnului, încât toţi se mirau de văpaia dragostei dumnezeieşti, ce ardea întru tine; pentru aceasta şi de la noi auzi aceste cântări de laudă:
Bucură-te, cel ascultător legii Domnului;
Bucură-te, vrednică pildă de înfrânare a tinerilor;
Bucură-te, rugător înaripat cu dragostea de semeni;
Bucură-te, doritor al bucuriilor duhului;
Bucură-te, cel ce ţi-ai întrecut învăţătorii;
Bucură-te, cel ce lui Hristos, din pruncie, te-ai făgăduit;
Bucură-te, cel de o năzuinţă cu tânărul Gherman;
Bucură-te, cel ce împreună cu el, spre Mânăstire te-ai îndreptat;
Bucură-te, cel ce început bun ai pus mărturisirea din inimă;
Bucură-te, cel ce te-ai luptat pentru tăierea voii, prin ascultare;
Bucură-te, cel ce ai împletit rugăciunea cu osteneala;
Bucură-te, cel ce ai pus bună temelie vieţuirii tale - smerenia;
Bucură-te, Sfinte părinte Casian, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 3-lea

Din Dobrogea şi neamul stră-român moştenirea pământească ai luat şi învăţătură aleasă la şcolile vremii dobândind, te-ai aprins de dorirea dumnezeiască. Drept aceea, toate lăsând, ai urmat lui Hristos şi cunoaştere duhovnicească, în lucrarea vieţii de obşte deprinzând, cântai lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Cunoscând binecuvântarea vieţii mânăstireşti, împreună cu râvnitorul de Hristos, Casian, ai alergat, ca cerbul spre apele izvoarelor şi te-ai sălăşluit într-una din Mânăstirile Dobrogei, unde ţi-ai făcut, întru smerenie şi ascultare, ucenicia; pentru aceasta, sporindu-ţi, cu înţelepciune, nevoinţele, toţi te laudă, cântându-ţi:
Bucură-te, om ceresc şi Înger pământesc;
Bucură-te, împreună-slujitor cu cei fără de trup;
Bucură-te, învăţător al dogmelor dreptei credinţe;

Bucură-te, iubitor al cuvioasei slujiri a Celui PreaÎnalt;
Bucură-te, cel ce ai urmat lui Hristos, cu osârdie;
Bucură-te, cel ce prin smerenie, ai dobândit cele înalte;
Bucură-te, cel ce prin neagonisire, ţi-ai adunat comoară cerească;
Bucură-te, harnic lucrător al viei celei duhovniceşti;
Bucură-te, cel ce jertfă curată, asemenea lui Isaac, te-ai adus;
Bucură-te, că mintea ţi-ai înălţat-o la cugetarea celor veşnice;
Bucură-te, lucrător al tuturor virtuţilor;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 4-lea

Dorire de viaţă sfântă având, ai cerut binecuvântarea părinţilor duhovniceşti de a merge la Sfintele Locuri, spre a cinsti urmele paşilor lui Hristos şi a vedea pe monahii Palestinei şi ai Egiptului. Pentru aceasta, împreună cu Sfântul Gherman, la Betleem ajungând, părinte Casian, chipul monahicesc aţi primit şi cu Îngerii cântaţi Celui întrupat pentru mântuirea noastră: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Plecând, împreună cu cuviosul Gherman, în căutarea de chipuri ale vieţuirii îngereşti, ai ajuns la obştile monahale şi sihăstriile din Siria, Palestina şi Egipt, unde te-ai îndulcit de ospăţul duhovnicesc al părinţilor pustiei şi de la ei, ai învăţat căile desăvârşirii şi virtuţile, cele înalte, pe care şi tu săvârşindu-le, primeşti laude ca acestea:
Bucură-te, cel ce te-ai arătat stăpânitor patimilor;
Bucură-te, lucrător al faptelor bune;
Bucură-te, cel ce nu te-ai uitat la cele trecătoare;
Bucură-te, cel ce ai iubit bunătăţile cele veşnice;
Bucură-te, cel ce întru privegheri, ai slujit lui Hristos;
Bucură-te, cel ce trupul, prin post, l-ai supus;
Bucură-te, cel ce mintea, prin rugăciune, ţi-ai luminat;
Bucură-te, cel ce darul povăţuirii sufletelor ai dobândit;
Bucură-te, chip al blândeţii şi al răbdării;
Bucură-te, destoinic învăţător al vieţii, celei curate;
Bucură-te, cel ce inima ţi-ai făcut-o jertfelnic duhovnicesc;
Bucură-te, vas ales al Mângâietorului Duh;
Bucură-te, Sfinte părinte Casian, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 5-lea

Vieţuind în pustnicească ascultare, cuvioase Gherman, ai deprins rugăciunea neîncetată a minţii şi a inimii, smerenia şi tăierea voii, după pilda părinţilor pustiei şi

ajungând tu însuţi vestit între părinţi, ai urcat spre culmile înţelepciunii şi ale sfinţeniei, cântând fără încetare lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Ca o lumină în sfeşnic te-ai arătat părinţilor pustiei şi cu a lor binecuvântare, ai fost întemeietor de aşezăminte mânăstireşti în care ai rânduit viaţă de obşte spre mântuire; pentru aceasta, ca unui mare povăţuitor duhovnicesc, îţi cântăm:
Bucură-te, făclie care luminezi inimile noastre;
Bucură-te, aleasă pildă de răbdare şi smerenie;
Bucură-te, vrednic ostenitor al pustiei;
Bucură-te, cel prin care „pustia a înflorit precum crinul”;
Bucură-te, cel ce în Dobrogea, viaţa mânăstirească ai întărit-o cu pilda vieţuirii tale;
Bucură-te, cel ce te-ai ostenit prin post şi rugăciune;
Bucură-te, cel pe care călugării sciţi, cu dragoste, te-au ascultat;
Bucură-te, împreună rugător cu Sfântul Ioan Casian pentru Biserica şi neamul nostru;
Bucură-te, crin cu bună mireasmă, al pustiei;
Bucură-te, cel ce dai începătorilor hrană sufletească potrivită;
Bucură-te, cel ce îndemni pe monahi spre sfântă vieţuire;
Bucură-te, cel ce apostolului Andrei ai urmat în propovăduire;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 6-lea

Plecând din Egipt spre pământul strămoşesc, împreună cu Sfântul Gherman, te-ai oprit la Constantinopol, cuvioase părinte Casian şi darul diaconiei ai luat din mâna dumnezeiescului Ioan Gură de Aur, pentru care mulţumind lui Hristos, I-ai cântat: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Arătându-ne nouă tuturor calea care duce către Dumnezeu, Sfinte cuvioase părinte Casian, pe toţi ne înveţi ca prin înţelepciune şi cu a duhului curăţire, să-I slujim Lui, cu frică şi cu dragoste; pentru aceasta, împărtăşindu-ne de ajutorul rugăciunilor tale către Tatăl ceresc, te lăudăm, zicând:
Bucură-te, apărător al dreptei credinţe;
Bucură-te, mare sprijinitor al creştinătăţii;
Bucură-te, stâlp de foc al credinţei noastre strămoşeşti;
Bucură-te, cel ce pe Hristos, L-ai propovăduit în Sciţia ca într-un pământ al făgăduinţei;
Bucură-te, cel sub a cărui ocrotire vieţuim pe pământul ţării;

Bucură-te, cel ce în toată vremea, ne dai sprijin şi ajutor cu îndestulare;
Bucură-te, cel ce deşi ai fost în trup, ai gustat dulceaţa Raiului;
Bucură-te, cel ale cărui rugăciuni sunt pentru noi scară către cer;
Bucură-te, suflet binecuvântat de Dumnezeu;
Bucură-te, că eşti fapta cea vie pentru toţi spre pilduire;
Bucură-te, că te-ai logodit cu cereasca Împărăţie;
Bucură-te, cel ce ţi-ai păzit curăţia trupului neîntinată;
Bucură-te, Sfinte părinte Casian, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 7-lea

Asemenea Sfântului Teotim, episcopul Tomisului, în cetatea lui Constantin ai apărat buna cucernicie şi smerenia Sfântului Ioan Gură de Aur, care chema pe toţi la o viaţă cu adevărat creştină şi plăcută lui Dumnezeu, pentru care şi surghiun a suferit, pe nedrept. Acestea cunoscând noi, cuvioase părinte Gherman, cu dragoste şi credinţă te cinstim ca pe un apărător al dreptăţii, cântând dimpreună cu tine, lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Harul preoţiei, prin mâinile Sfântului Ioan Gură de Aur, pe acesta, la sinodul de la Stejar, l-ai apărat de nedreptele învinuiri, apoi ai plecat la Roma, ca să duci arhiepiscopului Inochentie scrisoarea clerului şi a credincioşilor din Constantinopol întru dovedirea nevinovăţiei sfântului; pentru aceasta, toţi iubitorii de adevăr şi cucernicie îţi cântă:
Bucură-te, credincios ucenic al Sfântului Ioan Gură de Aur;
Bucură-te, apărător al acestuia în faţa viclenelor defăimări;
Bucură-te, cel ce până la Roma, pentru acesta ai călătorit;
Bucură-te, apărător al celor nedreptăţiţi;
Bucură-te, cel iubitor de adevăr;
Bucură-te, risipitor al minciunii;
Bucură-te, mustrător al celor plini de invidie;
Bucură-te, mângâietor al celor întristaţi;
Bucură-te, aducător de pace;
Bucură-te, cel ce ai crezut în judecata lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce ai unit, într-o simţire, Răsăritul şi Apusul!
Bucură-te, trâmbiţa dreptăţii;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 8-lea

Deşi, om cu firea ai fost, te-ai arătat, cuvioase părinte Casian, împreună cetăţean cu Îngerii, că ai vieţuit pe pământ, ca şi cum n-ai fi avut trup, lepădând toată grija

cea lumească; pentru aceasta, înţelepţit fiind de Dumnezeu, cu smerenie ţi-ai ascuns nevoinţele tale, cele sfinte, povăţuindu-i, neîncetat, pe cei încredinţaţi ţie spre mântuire, ca să cânte fără tăcere lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Având în suflet dumnezeiasca dorire, cugetătorule de Dumnezeu, Casian ai mers la Roma, împreună cu Sfântul Gherman, întru apărarea părintelui vostru sufletesc şi al lumii mare dascăl şi ierarh; pentru care auzi de la toţi, cântarea aceasta:
Bucură-te, lucrător al poruncilor Domnului;
Bucură-te, cel prin care am învăţat a ne jertfi pentru aproapele;
Bucură-te, cel împuternicit de harul Duhului Sfânt;
Bucură-te, călător pe pământ şi mări, întru apărarea dreptăţii;
Bucură-te, cel ce ai unit fapta bună şi rugăciunea;
Bucură-te, cel ce ai luminat Apusul cu vieţuirea călugărească;
Bucură-te, cel ce ai făcut cunoscută întregii lumi, sfinţenia părinţilor pustiei;
Bucură-te, cel ce prin nevoinţele tale, te-ai arătat vas al Duhului Sfânt;
Bucură-te, lucrător al îndumnezeirii;
Bucură-te, văzător al neziditei lumini de pe Tabor;
Bucură-te, cel ce ai ajuns de la lucrare la vederea duhovnicească;
Bucură-te, părtaş al vedeniilor, celor de taină;
Bucură-te, Sfinte părinte Casian, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 9-lea

Nevoinţele tale pustniceşti şi dumnezeieştile daruri, primite de la Duhul Sfânt, au uimit pe toţi. De aceea, împreună-nevoitorul părinte Casian te-a numit „Sfântul părinte Gherman", aducându-ţi cuvânt de laudă, de la care toţi au învăţat a te cinsti pe tine şi a slăvi pe Dumnezeu, cel minunat întru Sfinţii Săi, cântând: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Cuvintele şi învăţăturile tale duhovniceşti au hrănit sufletele căutătorilor de Dumnezeu şi iubitorilor de desăvârşire, pentru care şi noi, împărtăşindu-ne de aceste daruri mântuitoare, îţi cântăm:
Bucură-te, prea înţelept povăţuitor al celor tineri;
Bucură-te, sprijinitor al celor bătrâni;
Bucură-te, neobosit propovăduitor al curăţiei;
Bucură-te, călăuzitor al celor ce vin către pocăinţă;
Bucură-te, împlinitor al dorului dumnezeiesc;
Bucură-te, prea ales iubitor al Casei lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel prin care pământul dobrogean cu Sfinte Mânăstiri a fost împodobit;

Bucură-te, cel de la care învăţăm că tăria neamului este dreapta credinţă;
Bucură-te, cel sărac de bunăvoie şi pururea mulţumitor lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce ne-ai învăţat să nu adunăm bogăţii pieritoare;
Bucură-te, pildă de smerenie şi negrăită iubire de oameni;
Bucură-te, alungător al necuratelor duhuri;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 10-lea

Chip de mare învăţător al tainelor desăvârşirii ortodoxe te-ai arătat, Sfinte cuvioase părinte Casian, aşternând, în scris cuvintele de folos, ale părinţilor pustiei şi înfăţişând cu iscusinţă aşezămintele vieţii monahale, de obşte, prin care mulţime de suflete ai adus la mântuire în Sfintele Mânăstiri întemeiate de tine în Galia. Pentru aceasta, PreaSfintei Treimi, care te-a arătat lumii învăţător luminat, Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Ai văzut, Sfinte părinte Casian, lucrarea duhurilor răutăţii ce însoţesc cele 8 patimi de căpătâi: duhul lăcomiei, duhul desfrânării, duhul iubirii de argint, duhul mâniei, duhul tristeţii, duhul trândăviei, duhul slavei deşarte şi duhul trufiei. Şi, curăţind rănile patimilor, ai pus peste ele, balsamul virtuţilor şi legătura dragostei, ca să aflăm vindecare şi mângâierea desăvârşirii pentru care, ca pe un doctor al sufletelor, te lăudăm, grăind:
Bucură-te, păzitor al inimii de răsărirea gândurilor răutăţii;
Bucură-te, cel ce prin înfrânare, te-ai făcut locaş al slavei cereşti;
Bucură-te, cel prin care cunoaştem fecioria ca taină a naşterii duhovniceşti;
Bucură-te, cel ce trupul şi sufletul le-ai făcut icoană a sălăşluirii dumnezeieşti;
Bucură-te, cel ce întreg te-ai sfinţit după voia Sfintei Treimi;
Bucură-te, cel sălăşluit, cu inima şi mintea, în hotarul veşniciei;
Bucură-te, cel plin de blândeţe şi răbdare întru nădejde;
Bucură-te, cel ce ai lepădat întristarea după cele lumeşti;
Bucură-te, cel ce ai îmbrăţişat întristarea zămislită din pocăinţă;
Bucură-te, surpător, prin smerenie, al înălţărilor trufiei;
Bucură-te, cel ce ai risipit meşteşugirile celui viclean;
Bucură-te, chip duhovnicesc, luminat împodobit;
Bucură-te, vestitor al bucuriilor, celor de taină;
Bucură-te, Sfinte părinte Casian, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 11-lea

Cum te vom cinsti, cu vrednicie, părinte Gherman sau cu ce cuvinte vom cânta îndelunga ta răbdare, nevoinţele, ostenelile, iscusinţa şi iubirea de cele dumnezeieşti?

Că tu, fire omenească având, cele dumnezeieşti ai dorit, cu înflăcărare şi prin stăruinţa în fapta bună, pe culmile sfinţeniei ai ajuns. Pentru aceasta, toţi aducem cântare de laudă lui Dumnezeu, glăsuind: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Încărcat de ani şi de roade duhovniceşti, ca un înţelept iconom al tainelor Stăpânului, te-ai înfăţişat înaintea dreptului Judecător, prin trecerea la cele veşnice, în cetatea Romei, ducând rugăciunile noastre înaintea Cerescului Părinte; pentru aceasta, toţi îţi cântăm:

Bucură-te, cel ce pururea, ai avut în minte gândul la moarte;
Bucură-te, cel neamăgit de cele trecătoare;
Bucură-te, cel pentru care „Viaţa este Hristos şi moartea, câştig”;
Bucură-te, cel ce fără întristare, te-ai mutat cu sufletul la ceruri;
Bucură-te, cel ce vezi pururea slava Dumnezeirii;
Bucură-te, cel ce ai auzit: „Bine, slugă bună şi credincioasă!”;
Bucură-te, cel al cărui nume s-a scris în Cartea Vieţii;
Bucură-te, cel ce te veseleşti împreună cu netrupeştile Puteri;
Bucură-te, cel ce împreună cu toţi drepţii, slăveşti pe PreaSfânta Treime;
Bucură-te, împreună moştenitor, cu Hristos, al Împărăţiei veşnice;
Bucură-te, cel ce străluceşti, ca soarele, întru lumina harului dumnezeiesc;
Bucură-te, mijlocitor, plin de îndrăznire, pentru cei ce te cinstesc;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 12-lea

Cuvioase părinte Casian, Sfântului Ioan Gură de Aur i-ai urmat întru apărarea dreptei credinţe, arătând că mântuirea fiecăruia se săvârşeşte prin împreunălucrarea harului dumnezeiesc cu firea omenească, iar la dorinţa Sfântului ierarh Leon al Romei, ai alcătuit cea din urmă scriere a ta, în care ai mărturisit-o pe Maica Domnului - Născătoare de Dumnezeu, iar pe Mântuitorul în 2 firi, dar într-un ipostas. Pentru aceasta lui Hristos, celui propovăduit de tine Dumnezeu adevărat şi om adevărat, Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Cu cântări cinstim adormirea ta, fericind ostenelile tale şi neclintita ta râvnă pentru Hristos, lăudăm nevoinţele, postirile şi privegherile tale neîncetate, binecuvântându-te ca pe un mare ajutător şi păzitor al nostru şi glăsuim:

Bucură-te, ocrotitor al Dobrogei, împreună cu Sfinţii cuvioşi Gherman şi Dionisie Exiguul (cel smerit);
Bucură-te, cel ce te veseleşti acum de rodul nevoinţelor tale;
Bucură-te, chip adevărat al vieţii călugăreşti;

Bucură-te, laudă prea mare a monahilor;
Bucură-te, întărire a celor ce se luptă cu ispitele;
Bucură-te, risipitor al gândurilor pătimaşe;
Bucură-te, zid de scăpare al celor ce te cheamă în ajutor;
Bucură-te, cel ce prin moaştele tale, săvârşeşti minuni şi tămăduiri;
Bucură-te, cugetător de Dumnezeu care luminezi mintea celor ce te cinstesc;
Bucură-te, cel ce le eşti călăuzitor tuturor în viaţa duhovnicească;
Bucură-te, rază a credinţei şi izvor al cunoaşterii dumnezeieşti;
Bucură-te, cel de-a pururea pomenit de credincioşii români;
Bucură-te, Sfinte părinte Casian, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, purtătorilor de Dumnezeu părinţi, Casian şi Gherman, lauda Dobrogei, mari povăţuitori ai vieţii duhovniceşti şi ai Raiului locuitori, primiţi acum smeritele noastre cântări de laudă şi rugaţi, cu stăruinţă pe Mântuitorul Hristos, căruia în toată viaţa, I-aţi slujit, cu dragoste, să ocrotească Biserica şi neamul românesc, să ne dăruiască pocăinţă pentru păcate şi să ne călăuzească spre lucrarea faptelor bune şi a virtuţilor duhovniceşti ca mântuindu-ne, să-I cântăm, împreună cu voi, în veci: ***Aliluia!***

Apoi, se zice iarăși Icosul 1 şi Condacul 1:

Icosul 1
Viaţă sfântă, din copilărie, petrecând pe pământ, cuvioşilor Părinţi, v-aţi depărtat de toate cele veselitoare, ale lumii şi cuprinşi fiind de dumnezeiasca dragoste, aţi alergat la limanul cel de mântuire, al sihăstriei, pentru care noi minunându-ne de biruinţele voastre duhovniceşti, vă cântăm unele ca acestea:
Bucuraţi-vă, flori din grădina Dobrogei;
Bucuraţi-vă, roade ale propovăduirii apostolului întâi-chemat;
Bucuraţi-vă, iubitori ai desăvârşirii;
Bucuraţi-vă, cei ce aţi mers, pe urmele lui Hristos, în Ţara Sfântă;
Bucuraţi-vă, monahi plini de râvnă, ascultare şi evlavie;
Bucuraţi-vă, ucenici ai marilor părinţi, din pustia Egiptului;
Bucuraţi-vă, pustnici nevoitori, biruitori ai patimilor;
Bucuraţi-vă, povăţuitori neînşelaţi ai monahilor;
Bucuraţi-vă, cinstitori ai Sfântului Ioan Gură de Aur;
Bucuraţi-vă, apărători ai dreptăţii;
Bucuraţi-vă, luptători, prin cuvânt şi scrieri, împotriva ereziilor;
Bucuraţi-vă, cei ce cununa vieţii, din mâna lui Hristos, aţi primit;

Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Casian şi Gherman, pururea rugători către Dumnezeu!

Condacul 1

De Dumnezeu purtătorilor părinţi, Casian şi Gherman, vlăstarele Dobrogei, care, pentru iubirea desăvârşită de Hristos, viaţa cea stricăcioasă, au părăsit-o şi au întărit Biserica prin sfinte scrieri, iar chipul vieţii îngereşti l-au răspândit în toată lumea, cu evlavie, cinstire să le aducem, noi, cei ce prin rugăciunile lor, mari daruri ne-am învrednicit a dobândi şi cu mulţumire să cântăm: ***Bucuraţi-vă, Sfinţilor părinţi Casian şi Gherman, pururea rugători către Dumnezeu!***

După citirea Acatistului, rostim rugăciunea: Cuvine-se, cu adevărat, să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită, fără de asemănare, decât Serafimii, care, fără stricăciune, pe Dumnezeu-Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

[Dacă este preot, acesta rosteşte Ectenia întreită, după care face otpustul mic.]

În lipsa preotului, după rugăciunea către Maica Domnului, zicem: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Sursa:
https://chirho88888888.wordpress.com/2021/02/08/acatistul-sfintilor-cuviosi-ioan-casian-si-gherman-din-dobrogea/

Paraclisul Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea

Rugăciunile începătoare

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.]

Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi: **Psalmul 142**
1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.

7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Troparul: Părinte sfinte al Bisericii nedespărţite şi teologule al virtuţilor creştine, fiu al pământului românesc şi mare dascăl al monahilor latini, cuvioase Ioane Casian roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru noi.

Troparul: Cu ostenelile tale, cu privegheri neîncetate, cu rugăciune şi post te-ai nevoit cuvioase părinte Gherman împreună cu Sfântul Ioan Casian, din pământul Dobrogei odrăslind şi curgerile harului preoţesc, cu rugăciunile lui Ioan cel cu Gură de Aur, te-ai învrednicit a le primi. Bogăţie de daruri duhovniceşti din Ţara Sfântă, prin osârdie ai agonisit şi prin aceasta pe mulţi ai învrednicit pe Hristos a urma, pentru aceasta părinte al Dobrogei roagă pe Hristos, Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Nu vom tăcea nicicând, de Dumnezeu Născătoare, a spune pururea puterea ta noi, nevrednicii, că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi scăpat pe noi de atâtea primejdii sau cine ne-ar fi păzit pe noi până acum slobozi? Noi de la tine, Stăpână, nu ne vom depărta, că tu mântuieşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Psalmul 50
1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.

5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canonul Sfinţilor Ioan Casian şi Gherman

Cântarea I

Irmos: Pe Faraon, cel ce se purta în car, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni oarecând, în chipul Crucii lovind şi despărţind marea şi pe Israel fugăritul şi mergătorul pedestru l-a izbăvit, pe cel ce cântă cântare lui Dumnezeu.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Prietenia voastră s-a arătat roditoare de daruri duhovniceşti, pe care luându-le de la Hristos, aţi suit cu îndrăzneală munţii faptelor bune.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

Dorul de Hristos v-a făcut să părăsiţi casa părintească şi către lăcaşurile Tatălui ceresc aţi călătorit împreună, iar acum împreună vă şi rugaţi pentru mântuirea sufletelor noastre.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Ca una ce ai născut pe Cel fără de ani cu trup, pe noi, cei îmbătrâniţi în păcate, scoate-ne la limanul pocăinţei, ca să primim apele înnoirii duhovniceşti.

Cântarea a III-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu bucuria mea, Cel ce n-ai lăsat sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o, pentru aceasta, cu profetul Avacum, strig către Tine: Slavă puterii Tale, iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe pietrele dragostei dumnezeieşti v-aţi întemeiat prietenia şi către Cel Iubitor de oameni ajungând, cereţi să se arate şi inimile noastre împietrite cămări ale dragostei Cuvântului.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu focul rugăciunii voastre aţi ars toate mrejele vrăjmaşului nevăzut şi aţi ajuns la limanul Luminii, unde vă rugaţi şi pentru luminarea întunericului sufletelor noastre.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

Pe Cel Nevăzut văzând acum faţă către faţă şi îndulcindu-vă de razele bunătăţilor Acestuia, aduceţi-vă aminte şi de noi, cei osândiţi pentru mulţimea păcatelor.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Pe cărarea pocăinţei mă îndreptează, ca Una ce ai născut pe Slobozitorul nostru din întunericul păcatului.

Apoi aceste **stihiri**:

Legătura prieteniei duhovniceşti o aţi întărit şi mai lesne spre Cel dorit aţi ajuns, către care mijlociţi acum, rugămu-vă să se miluiască şi sufletele noastre.

Maica Vieţii, uşile pocăinţei deschide-mi mie, ceea ce ai născut pe Dătătorul mântuirii, ca să nu fiu eu prins de lupul cel înţelegător.

Sedealna: Nu v-aţi temut de furtuna ispitelor lui veliar şi cu îndrăzneală aţi mers către Înălţimea doririlor, către Cel ce v-a întărit pe calea păcii.

Cântarea a IV-a

Irmos: Nepăzind poruncile Tale Stăpâne, cu mintea mea intrând în patimile desfătărilor, am fost golit de har şi pentru răni zac gol: ci mă rog Ţie, Mântuitorule, mântuieşte-mă!

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Zdrobit-aţi cursele celor fărădelege şi aţi zburat către Mântuitorul, cel peste care la Iordan, Duhul S-a pogorât în chip de porumbel.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

În Bethleem v-aţi nevoit, trăind minunea renaşterii lui Hristos în inimile voastre în durerile pocăinţei, pe care dăruiţi-le şi nouă, celor ce am murit sufleteşte în păcate.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

Dorul de aflarea vaselor cinstite ale lui Hristos v-a îndreptat paşii către pământul Egiptului.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Cununa fecioarelor fiind, împleteşte-mi mie cunună de cântare ca să ţi-o aduc Ţie ca mulţumire.

Cântarea a V-a

Irmos: Căutând cu ochiul Tău cel neadormit, milostiveşte-Te spre mine, cel cuprins de dormitarea trândăviei şi care slujesc somnului desfătărilor în patul patimilor, Cel ce ţi-ai plecat capul pe Cruce şi Te-ai trezit de bunăvoie, micşorând Hristoase, noaptea păcatului, Cel ce eşti lumina dreptăţii.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

De viaţa cea virtuoasă a părinţilor îmbunătăţiţi foarte v-aţi folosit, iar acum printre aceştia strălucind în ceruri, aduceţi-vă aminte de cei ce vă cinstesc pe voi, ca să se lumineze sufletele noastre cu razele rugăciunilor voastre.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu săgeţile rugăciunilor voastre aţi doborât pe vrăjmaşul tuturor şi pe Hristos aţi slăvit, pe care rugaţi-L să ne dea şi nouă biruinţa asupra vrăjmaşilor nevăzuţi.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

Cămara sufletelor o aţi împodobit cu strălucirile virtuţilor şi acum ca nişte lumini străluciţi întru cele de sus, trimiţând luminare şi în cămara sufletelor noastre.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Păzeşte-mă pe mine de toate asupririle celui rău, ca Una ce ai născut pe Cel ce a zdrobit capul şarpelui şi ne-a dat nouă mare milă.

Cântarea a VI-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad, dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe marele Ioan cel cu gura şi cuvintele de aur aţi avut părinte duhovnicesc, îndrumător în arena nevoinţelor şi v-aţi împodobit cu strălucirile virtuţilor acestuia.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Dorul de patrie nu v-a zdruncinat dorinţa de desăvârşire, arzând ca nişte făclii de dragostea lui Hristos, pe care rugaţi-L să mântuiască sufletele noastre.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

În râurile lacrimilor voastre aţi înecat pe veliar şi aţi alergat către Mirele doririlor, cel ce izbăveşte pe toţi din stricăciunea cugetelor rele.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Nu Te depărta de cei ce te cheamă în necazurile lor, ca să se izbăvească de mânia cea cu dreptate pornită asupra lor pentru mulţimea fărădelegilor.

Apoi aceste **stihiri**:

Îndrăzneala lui veliar aţi surpat şi pe toţi din mrejele înşelăciunii aţi scos cu pilda vieţii voastre celei de Duhul luminate.

Preacurată, care prin cuvânt negrăit ai născut pe Cuvântul în zilele cele mai de apoi, roagă-te Lui, ca una ce ai îndrăznire de Maică.

Condacul: Făcându-te cuvios, te-ai dat lui Dumnezeu şi luminându-te cu faptele cele bune, Casiane, ca un soare ai strălucit, cu lumina învăţăturilor tale celor dumnezeieşti luminând inimile credincioşilor celor ce te cinstesc, pentru aceasta, cu deadinsul roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru cei ce te laudă pe tine, cu dragoste fierbinte.

Condacul: Toţi ne bucurăm cuvioase de naşterea ta pe pământul Dobrogei, cel binecuvântat de apostolul Andrei - întâiul chemat. Împreună cu Sfântul Ioan Casian, de mănăstiri întemeietor arătându-te, părinte Gherman şi lepădând grijile cele lumeşti viaţă sihăstrească ai dus, cununa biruinţei ai luat şi de braţele părinteşti te-

ai învrednicit, pentru aceasta, ca unul ce eşti vas ales al sfinţeniei, cu umilinţă alergăm către tine, să dobândim mântuire de la Dumnezeu prin rugăciunile tale.

Prochimenul, glas 4: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuviosului Său.

Stih: Fericit bărbatul cel ce se teme de Domnul...

Evanghelia

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. glasul al 2-lea

Pentru rugăciunile prea cuvioşilor Tăi, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Apoi **stihira,** glas 6 (forma glasului 2):

Podobie: Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Stih: ***Miluieşte-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegile noastre.***

Pe Cel mai presus de ceruri aţi propovăduit şi mintea de cele pământeşti aţi dezlipit, cugetând pururea la cele cereşti, de a căror luminare învredniciţi-ne şi pe noi.

[*Diaconul (iar în lipsa lui, preotul) rosteşte rugăciunea: Mântuieşte, Dumnezeule, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta, cercetează lumea Ta cu milă şi cu indurări, înalţă fruntea creştinilor ortodocşi şi trimite peste noi milele Tale cele bogate;pentru rugăciunile prea curatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria; cu puterea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci; cu ocrotirile cinstitelor, cereştilor netrupeşti Puteri; pentru rugăciunile cinstitului, măritului prooroc, Înaintemergătorului şi Botezătorului Ioan; ale Sfinţilor, măriţilor şi intru tot lăudaţilor apostoli; ale tuturor Sfinţilor sfinţiţilor ierarhi; ale Sfinţilor, măriţilor şi bunilor biruitori mucenici; ale prea cuvioşilor şi de Dumne-*

zeu purtătorilor părinţilor noştri, ale Sfinţilor (N), a căror pomenire o săvârşim, ale Sfântului ierarh Spiridon, ale Sfinţilor şi drepţilor dumnezeieşti părinţi Ioachim şi Ana şi pentru ale tuturor Sfinţilor; rugămu-ne, Mult-milostive Doamne, auzi-ne pe noi păcătoşii, care ne rugăm Ţie, şi ne miluieşte pe noi.]

[Strana: Doamne, miluieşte (de 12 ori).]

Cântarea a VII-a

Irmos: Chipului celui de aur neînchinându-se tinerii lui Avraam, s-au lămurit ca aurul în topitoare, că în cuptorul cel de foc, ca într-o cămară luminată, dănţuiau, cântând: Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri!

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Apărători ai celui cu gura de aur v-aţi arătat, Sfinţilor Ioan Casian şi Gherman, cei ce cu înţelepciunea cea de sus aţi fost luminaţi, ca să împărtăşiţi şi pe ceilalţi din darurile Duhului.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Călcat-aţi în picioare toată trufia celui rău cu arma gândului smerit, pe care îl dăruiţi, rugămu-vă şi celor ce vă cinstesc pe voi.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

De darul preoţiei aţi fost învredniciţi de Hristos şi cu vrednicie aţi lucrat în via lui Hristos, luând plata slugilor credincioase, cu care rugaţi-vă să fim număraţi şi noi.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Ca Prunc ai purtat în braţe pe Cel fără de ani şi cu rugăciunile tale hrăneşti acum pe cei ce sunt încă prunci cu duhul.

Cântarea a VIII-a

Irmos: Văzându-Te soarele întins pe Cruce şi-a strâns razele şi tot pământul s-a clătinat cu cutremur, Împărate al tuturor, văzându-Te de voie pătimind, Cel ce eşti

din fire nepătimitor, pentru aceasta, Te rog Hristoase: tămăduieşte ca un doctor patimile sufletului meu!

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Fericiţi sunteţi, că aţi ales calea nevoinţelor monahiceşti şi aţi luat din mâna Cuvântului cheia înţelepciunii cu care aţi descuiat uşile virtuţilor cereşti.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Mănăstirile întemeiate de tine în Marsilia, Sfinte Ioan Casian, aduc şi astăzi ţie jertfa mulţumirilor pentru osteneala ta pentru a lor zidire şi înfrumuseţare.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

Ca nişte albine duhovniceşti aţi alergat spre florile înţelepciunii duhovniceşti, spre cuvioşii pustnici şi v-aţi învrednicit de mierea cuvintelor cereşti.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Poartă a Vieţii fiind, Preacurată, deschide uşa inimii mele celei ticăloase, ca să intre razele Soarelui dreptăţii şi să risipească întunericul necunoştinţei.

Cântarea a IX-a

Irmos: Eva adică, prin păcatul neascultării, blestem înăuntru a adus, iar tu Fecioară de Dumnezeu Născătoare, prin odrasla purtării în pântece, lumii binecuvântare ai înflorit, pentru aceasta toţi te slăvim.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

În luptele cele duhovniceşti v-aţi întărit, biruind cu puterea Duhului pe stăpânitorul întunericului, pe care alungaţi-l cu strălucirea rugăciunilor voastre de la cei ce vă măresc pe voi.

Stih: ***Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Furtuna patimilor o aţi înfruntat şi aţi ajuns la limanul desăvârşirii întru care aţi văzut pe Soarele dreptăţii, cu razele milostivirii căruia acoperiţi neputinţele noastre.

Stih: ***Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.***

Împreună intrând pe uşa mântuirii v-aţi învrednicit a primi cuvântul cel bun de a intra în odihna Domnului, pe care şi acum rugaţi-L să odihnească inimile noastre tulburate de ispite întru odihna rugăciunii curate.

Stih: ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

Poartă a cerului pe tine te cunoaştem, Ceea ce ai păzit nestricate porţile fecioriei tale când prin tine S-a arătat lumii Cel ce a zdrobit porţile morţii, scoţând din întuneric pe Adam cu tot neamul.

Apoi: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

Bucuraţi-vă, flori ale Raiului înrourate de darul Duhului, carte nedespărţită a prieteniei duhovniceşti, mâini ale Înţelepciunii prin care s-a întărit temelia Bisericii, albine duhovniceşti căutătoare ale nectarului Vieţii, nu încetaţi a vă ruga şi pentru sufletele noastre umbrite de mulţimea grijilor lumeşti.

Împreună aţi alergat pe calea desăvârşirii, având drept culme a doririi pe Hristos, Mirele ceresc, pe care rugaţi-L să lumineze şi să mântuiască sufletele noastre.

Patria voastră o aţi părăsit ca să aflaţi la Bethleem şi în peştera inimilor pe Cel dorit de prooroci, pe Hristos-Dumnezeul nostru, cel ce face să se nască şi în inimile noastre dorirea de mântuire.

Egiptul l-aţi cercetat, în căutarea sfinţeniei dăruite de Mântuitorul celor ce se nevoiesc a merge pe urmele Lui.

Daţi-ne şi nouă întărire a străbate pustiul ispitelor netulburaţi de păcate, ca să ajungem şi la vederea lui Hristos în oglinda inimii curăţite prin pocăinţă.

Fericiţi sunteţi că nu aţi dorit nimic în lume mai mult decât pe Hristos, cel ce v-a învrednicit de cămările Raiului.

Cetele puterilor netrupeşti, cu Botezătorul, cu apostolii lui Hristos, cu Sfinţii Ioan Casian şi Gherman şi cu Născătoarea de Dumnezeu Maria, faceţi rugăciune ca să ne mântuim.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Şi după ecfonis cântăm **Troparul**, glas 4:

Podobie: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim, când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase Dumnezeul nostru. Pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor creştini, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Dobrogea laudă pomenirea voastră cu neîncetate cântări, căci cinste aţi făcut ei în pământuri străine, arătându-vă roditori de duhovniceşti fapte spre luminarea tuturor.

Ca unii ce aţi aflat îndrăzneală către Hristos, ca nişte cuvioşi părinţi, rugaţi-L să ne izbăvească pe noi de tirania patimilor şi să ne dea a vieţui întru pace şi unire, păzind Biserica de asuprirea eresurilor.

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Praznicul Sfinţilor cuvioşi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat generalizarea cultului celor doi Sfinţi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea în anul 1992, cu dată de prăznuire la 29 februarie, iar când nu sunt ani bisecţi, la 28 februarie.

Cuviosul Părinte Ioan Casian Romanul s-a născut pe la anul 365, în Dobrogea, numită pe atunci Sciţia Mică. Provenind dintr-o familie distinsă, a urmat la şcolile timpului. Dar însufleţit de setea de desăvârşire duhovnicească renunţă de tânăr la atracţiile deşarte ale vieţii lumeşti şi pleacă la Locurile Sfinte însoţit de prietenul său Gherman, frate nu prin naştere, ci în duh.

Deşi a trăit departe de patria sa, Biserica Ortodoxă Română îl revendică pe Sfântul Ioan Casian, atât pentru originea sa daco-romană, cât şi pentru bogata sa moştenire culturală şi spirituală, cu toate că aceasta aparţine întregii Biserici creştine. De altfel, întreaga tradiţie bisericească de pretutindeni îl cunoaşte şi sub numele de „Casian Romanul”.

Sfântul cuvios Gherman din Dobrogea vas ales al lucrării dumnezeieşti în pământul Sciţiei Mici de altădată, în secolele IV-V, pe unde au străbătut paşii şi cuvântul Sfântului apostol Andrei, trăitor la locurile de sihăstrie din Siria, Palestina şi Egipt şi dăruit cu harul preoţiei prin mâinile Sfântului Ioan Gură de Aur, a revenit pe pământul Dobrogei, reînnoind viaţa monahală de aici.

Prieten al Sfântului Ioan Casian, care îl numeşte în scrierile sale „Sfântul Părinte Gherman”, a hrănit din înţelepciunea şi bogăţia darurilor sale sufletele căutătorilor de Dumnezeu şi de desăvârşire creştină.

Cei doi Sfinţi Părinţi, neosteniţi slujitori ai Domnului, au contribuit la întărirea vieţii monahale în lumea creştină.

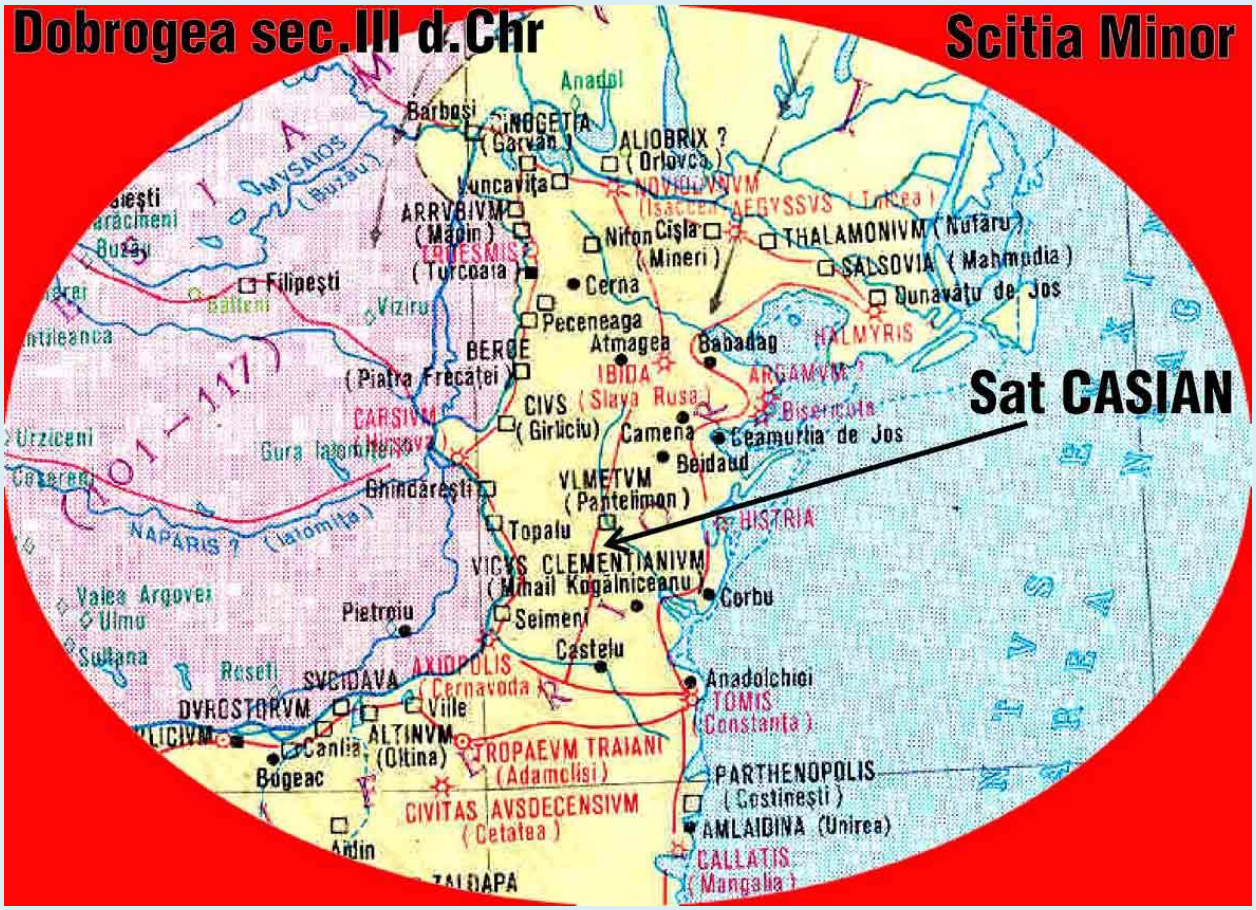

DACIA sec III d.Chr.

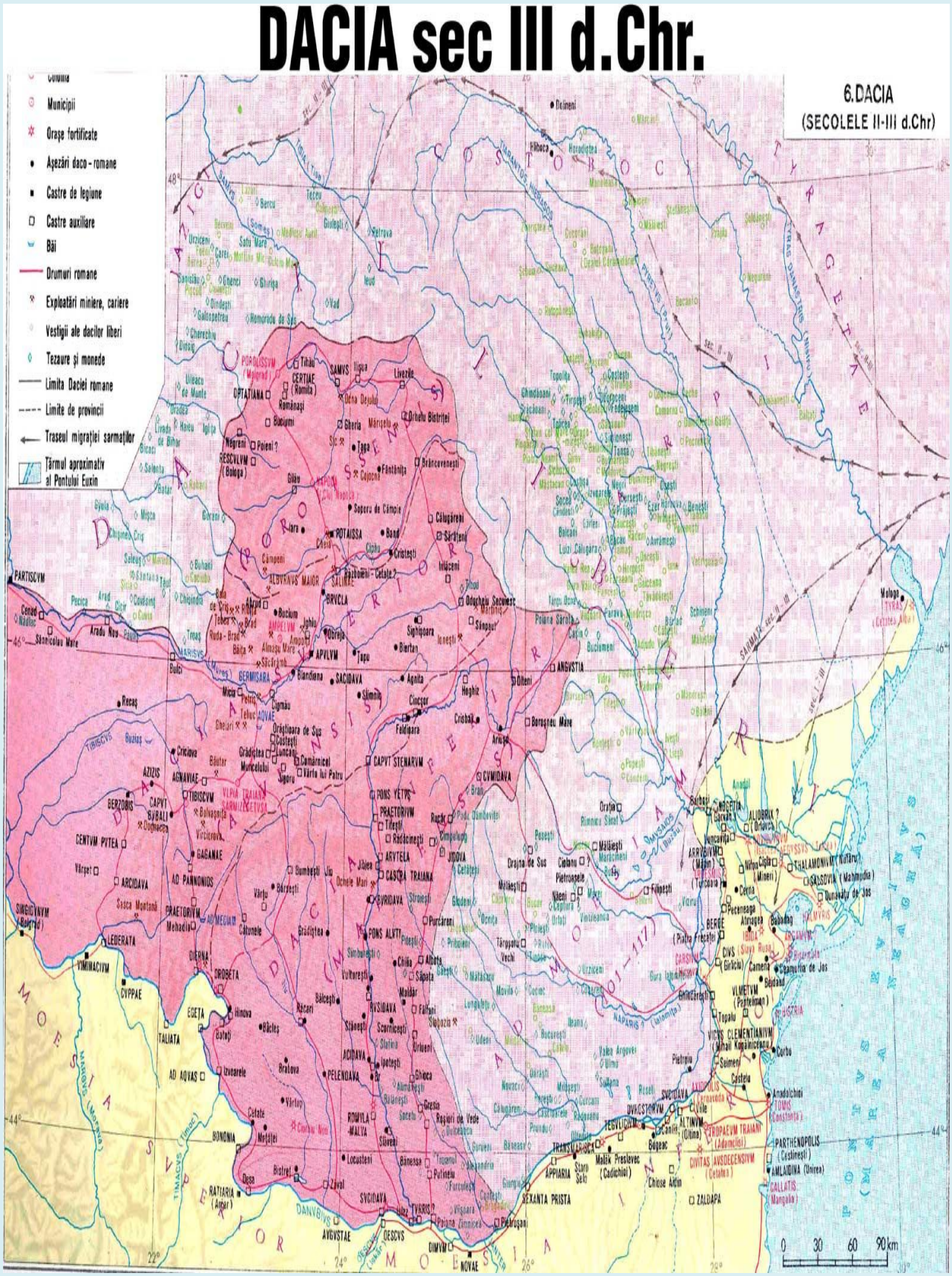

IMPERIUL ROMAN sec II d.Chr.

Sfinții Gherman și Ioan Casian din Dobrogea - drumul spre sfințenie

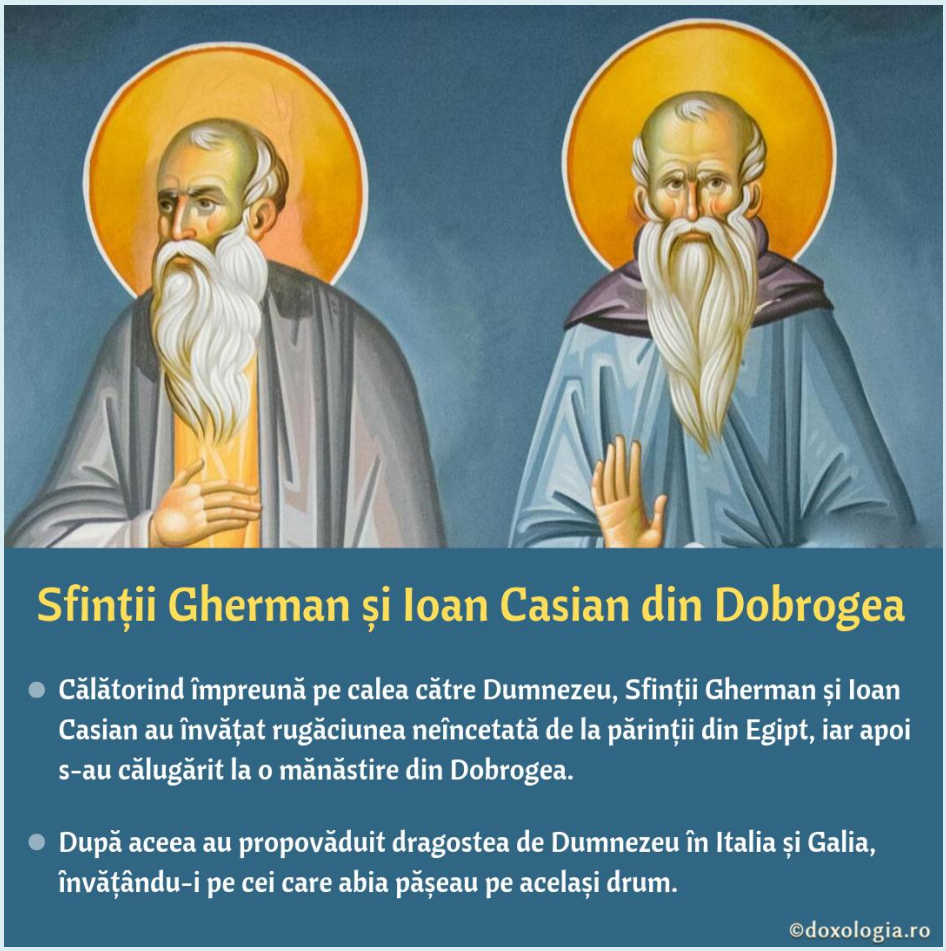

Călătorind împreună pe calea către Dumnezeu, Sfinții Gherman și Ioan Casian au învățat rugăciunea neîncetată de la părinții anahoreți din Egipt, iar apoi s-au călugărit la o mănăstire din Dobrogea. După aceea au propovăduit dragostea de Dumnezeu în Italia și Galia, învățându-i pe cei care abia păşeau pe același drum.

***

Născuți în secolul I în nordul Dobrogei, în același sat, Sfântul Gherman și Sfântul Ioan Casian au pus bazele învățăturii în Casimcea și pe lângă Episcopia Tomisului. Apoi au plecat la Constantinopol și au ales calea monahismului, venind la una dintre mănăstirile din sudul Dobrogei. Iarăși plecând în Egipt, pe malul Nilului, au învățat de la anahoreți traiul, dobândind darul rugăciunii neîncetate.

Închinându-se apoi la mormântul Mântuitorului, au petrecut o vreme într-o mănăstire din Constantinopol, fiind hirotoniți de Sfântul Ioan Gură de Aur, în

apărarea căruia aveau să vină mai târziu. Sfântul Ioan Casian a devenit, astfel, diacon, iar Sfântul Gherman, preot.

După ce a întărit credința în Dobrogea, Italia și Galia, Sfântul Gherman, ajuns în Roma, și-a dat sufletul în mâinile Domnului. Iar Sfântul Ioan Casian, hirotonit și el preot la Roma, a mers în sudul Galiei, unde a înființat Mănăstirea „Sfântul Victor”, pentru bărbați și Mănăstirea Mântuitorului Hristos, pentru fecioare, povățuindu-i pe cei care îi cereau acest lucru.

Stăruind în dreapta credință, a trecut cu pace la cele veșnice, sfintele sale moaște aflându-se în Mănăstirea „Sfântul Victor”.

Arhid. Ştefan Sfarghie - Sinaxar - †) Sfinţii cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, din Dobrogea; Sfântul cuvios Vasile mărturisitorul

Sfinţii Casian (†435) şi Gherman (†405-415) s-au născut din părinţi străromâni în părţile Casimcei din nordul Dobrogei, care se numea Sciţia Mică. Din dragoste pentru Hristos au îmbrăţişat viaţa monahală, intrând într-o mănăstire din Dobrogea.

Au mers apoi, într-o mănăstire din Betleem, în Palestina, de unde au pornit în 385 în căutarea de modele de sfinţenie. Astfel, au vizitat patria anahoreţilor, Egiptul.

Pe la anul 400 au mers la Constantinopol, unde au ascultat cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur, care l-a hirotonit preot pe Sfântul Gherman, iar pe Sfântul Casian, diacon. În anul 403, Sfântul Gherman a participat la Sinodul de la Stejar, ca apărător al Sfântului Ioan Gură de Aur, iar în anul 405, împreună cu Sfântul Ioan

Casian, au dus la Roma, papei Inochentie, o scrisoare a clerului şi credincioşilor din Constantinopol, tot în apărarea Sfântului Ioan Hrisostom.

Sfântul Gherman a trecut la Domnul între anii 405-415, pe când era la Roma, iar Sfântul Casian în anul 435.

***

Astăzi Biserica Ortodoxă îl pomeneşte şi pe Sfântul cuvios Vasile mărturisitorul, care a pătimit împreună cu Sfântul Procopie.

Sfântul Vasile mărturisitorul a vieţuit pe vremea împăratului Leon Isaurul. Pornindu-se o aprigă luptă împotriva sfintelor icoane, el a apărat dreapta credinţă. Pentru aceasta a fost aruncat în temniţă.

Acolo s-a întâlnit cu Sfântul Procopie, împreună cu care a propovăduit şi mai mult adevărul despre cinstirea icoanelor.

Sfântul Vasile a fost strujit cu unghii ascuţite din fier şi a stat mult timp legat în lanţuri. Când a murit Leon împăratul, atunci a fost eliberat şi Sfântul Vasile din închisoare. El s-a dus în mănăstirea sa. După mulţi ani şi-a dat sufletul în mâinile Domnului.

Calendar ortodox - Sfinţii cuvioşi Ioan Casian şi Gherman din Dobrogea

Sfinţii Ioan Casian şi Gherman s-au născut din părinţi strămoşi în părţile Casimcei din nordul Dobrogei, care pe atunci se numea Sciţia Mică, în preajma anului 360.

Părinţii şi strămoşii lor erau creştini de multe generaţii şi de aceea sfinţii au primit de mici o educaţie creştină. Ei au rămas legaţi sufleteşte pentru toată viaţa.

Tot împreună au făcut şi studii mai înalte căci, având deosebită isteţime a minţii şi multă osârdie spre înţelepciune şi spre dumnezeieştile cărţi, au citit, mai întâi, toată filosofia greacă şi au cunoscut desăvârşit, pe cât se poate, şi tainele dumnezeieştii credinţe.

Totodată şi-au înfrumuseţat viaţa cu fecioria, curăţia, bunul obicei şi toată fapta bună, agonisindu-şi astfel o minunată filosofie a vieţii.

Din dragoste pentru Hristos, căruia au vrut să-şi dăruiască toată fiinţa lor, s-au hotărât să îmbrăţişeze viaţa monahală, intrând într-o mânăstire din Dobrogea la o vârstă tânără. Acolo şi-au făcut ucenicia, primind învăţăturile care stau la temelia sporirii duhovniceşti. Dar, auzind ei de viaţa înaltă a pustnicilor care trăiau în Răsărit, au avut o mare dorinţă să-i vadă şi, primind binecuvântare, cei doi au mers mai întâi într-o mănăstire din Betleem, în Palestina, de unde au pornit, în anul 385, în căutarea de modele vii de sfinţenie.

Astfel, au vizitat patria sihaştrilor, Egiptul. Acolo au intrat îndată într-o mănăstire din pustia Schitului şi s-au dat pe sine la ascultare şi la toată monahiceasca osteneală, îndeletnicindu-se cu viaţa cea aspră a nevoinţelor şi a postirilor. Şi, ajungând la dreapta socoteală, s-au depărtat la loc pustiu, deprinzându-se întru biruirea ispitelor.

Voind apoi să primească şi mai mult folos de la Sfinţii părinţi ai pustiei, au străbătut, în două rânduri, locurile şi oamenii cei mai de seamă din pustietăţile Egiptului: Schitul, Tebaida, Nitria şi altele.

Călătoriile lor au ţinut până aproape de şapte ani fiecare. Au putut întreba şi aduna astfel cuvinte, mărturisiri, descoperiri fără pereche, din viaţa celor mai mari oameni înduhovniciţi din vremea aceea.

Pe la anul 400 au mers amândoi la Constantinopol, unde au ascultat cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur şi unde însuşi marele arhiepiscop a hirotonit pe Sfântul Gherman ca preot, iar pe Sfântul Casian ca diacon, rânduindu-l pe acesta păzitor al sfintelor vase şi bunuri ale Bisericii.

În anul 403, Sfântul Gherman a participat la Sinodul de la Stejar ca apărător al Sfântului Ioan Gură de Aur, iar în anul 405, împreună cu Sfântul Ioan Casian, au dus la Roma, papei Inochentie, o scrisoare a clerului şi poporului dreptcredincios din Constantinopol, tot în apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur, care în anul 404 fusese surghiunit, a doua oară, murind la Comane în anul 407.

Sfântul Ioan Casian a scris mult despre cuviosul Gherman, în cartea sa Convorbiri cu Părinţii din pustie, numindu-l „Sfântul părinte Gherman”. Tot Sfântul Ioan Casian ne-a păstrat, în scrierile sale, cuvinte duhovniceşti ale Sfântului Gherman,

care, de atunci şi până azi, hrănesc sufletele căutătorilor de Dumnezeu şi de desăvârşire creştină.

Chip de mare dascăl în tainele şi căile desăvârşirii ortodoxe, model de viaţă curată şi de nevoitor în post şi rugăciune neîncetată, Sfântul Gherman a trecut în Împărăţia drepţilor la Roma, între anii 405-415, fiind mult plâns de împreună nevoitorul său de o viaţă, Sfântul Ioan Casian.

Pe la anul 415, Sfântul Ioan Casian, care primise deja harul preoţiei, s-a statornicit la Marsilia, unde a întemeiat două mănăstiri, una pentru călugări şi alta pentru călugăriţe. Tot aici, la cererea unor episcopi din Galia, Sfântul Casian a scris două cărţi.

Cea dintâi carte a lui, Aşezămintele vieţii de obşte a călugărilor, priveşte mai mult viaţa cea dinafară a monahilor şi curăţirea lor de patimi, iar a doua carte, Convorbiri cu părinţii pustiei, priveşte mai ales viaţa lăuntrică a monahilor: cugetarea neîncetată la Dumnezeu şi lupta pentru nepătimire şi îndumnezeire, scopul vieţii creştine.

De asemenea, la cererea Sfântului Leon cel mare, cuviosul Ioan Casian a scris în apărarea învăţăturii ortodoxe despre cele două firi ale Mântuitorului, unite într-un ipostas, şi despre cinstirea Maicii Domnului ca Născătoare de Dumnezeu, combătând rătăcirea lui Nestorie şi pregătind în felul acesta Apusul pentru Sinodul al treilea Ecumenic de la Efes din anul 431.

Astfel, acest înţelept bărbat, aducând monahilor şi întregii Biserici mult folos prin scrierile sale, în anul 435 s-a dus la cereştile locaşuri, alături de Sfântul cuvios Gherman.

Sfântul cuvios Gherman din Dobrogea

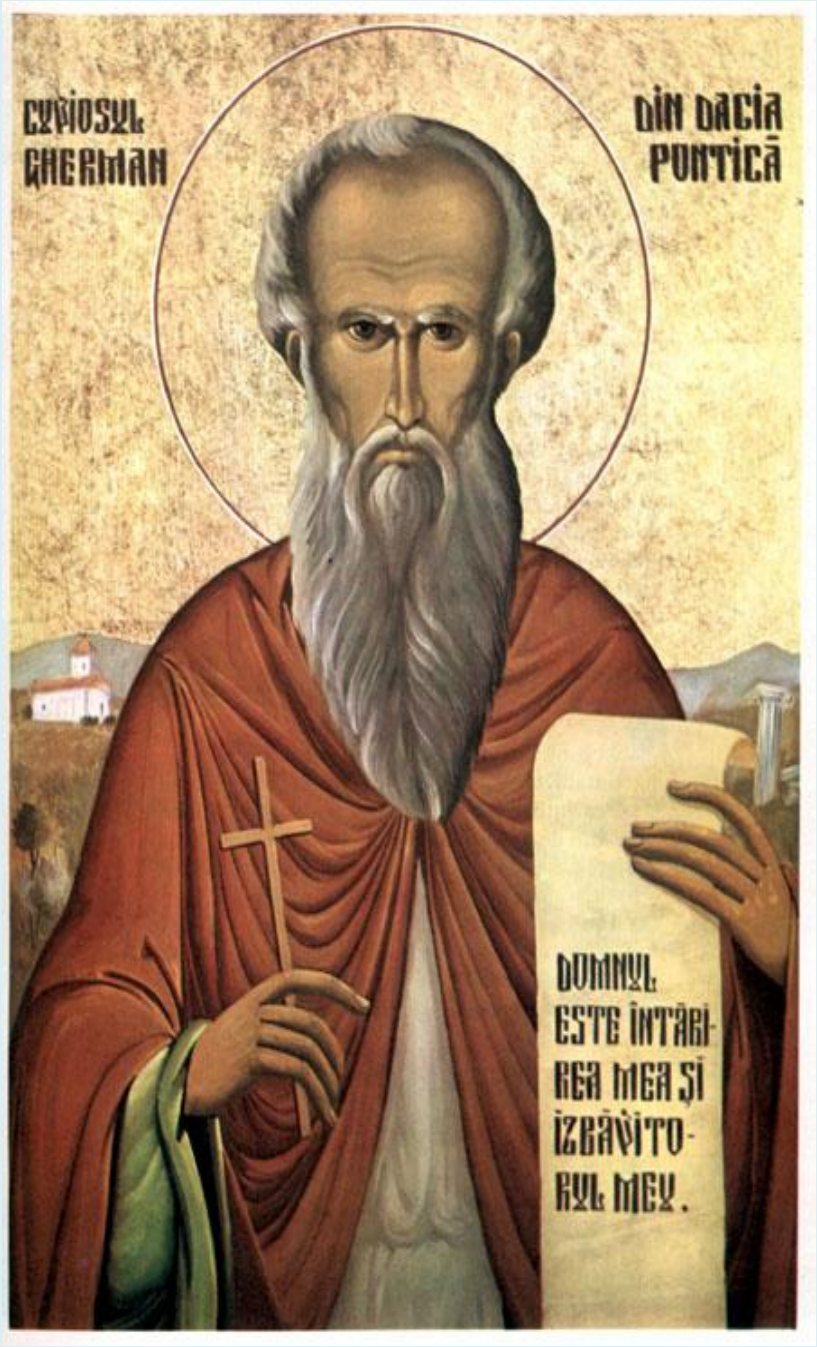

Sfântul cuvios Gherman din Dobrogea a fost un sfânt cuvios din secolul al IV-lea originar din Dobrogea, prieten al Sfântului Ioan Casian. Sfântul Gherman a fost hirotonit preot de către Sfântul Ioan Gură de Aur, iar prăznuirea sa se face pe 29 februarie în anii bisecţi, iar în ceilalţi pe 28 februarie.

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

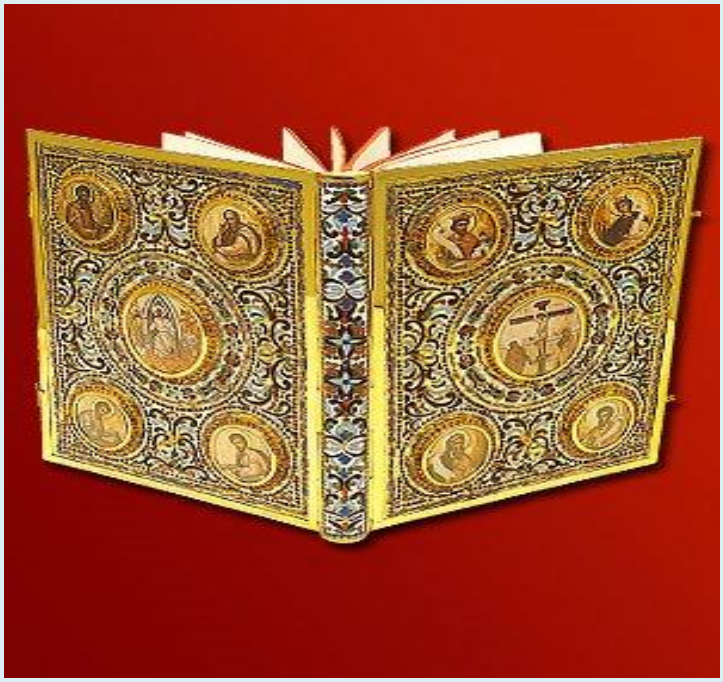

Ev. Matei 4, 25; 5, 1-12

25.Şi mulţimi multe mergeau după El, din Galileea, din Decapole, din Ierusalim, din Iudeea şi de dincolo de Iordan.

1.Văzând mulţimile, Iisus S-a suit în munte şi aşezându-se, ucenicii Lui au venit la El.
2.Şi deschizându-şi gura, îi învăţa zicând:
3.Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăţia Cerurilor.

4.Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.
5.Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.
6.Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.
7.Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.
8.Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.
9.Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.
10.Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerurilor.
11.Fericiţi veţi fi voi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea.
12.Bucuraţi-vă şi veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri.

Apostol

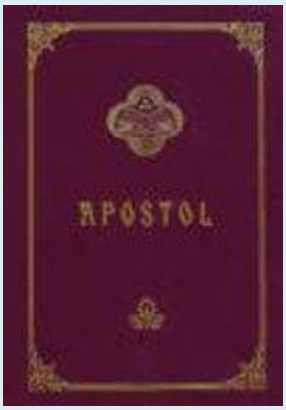

Epistola către Corinteni a Sfântului apostol Pavel

II Corinteni 4, 6-15

6.Fiindcă Dumnezeu, Care a zis: "Strălucească, din întuneric, lumina" - El a strălucit în inimile noastre, ca să strălucească cunoştinţa slavei lui Dumnezeu, pe faţa lui Hristos.
7.Şi avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu şi nu de la noi,
8.În toate pătimind necaz, dar nefiind striviţi; lipsiţi fiind, dar nu deznădăjduiţi;
9.Prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi;
10.Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru.
11.Căci pururea noi cei vii suntem daţi spre moarte pentru Iisus, ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor.
12.Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viaţa.

13.Dar având acelaşi duh al credinţei - după cum este scris: "Crezut-am, pentru aceea am şi grăit" - şi noi credem: pentru aceea şi grăim,
14.Ştiind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus şi ne va înfăţişa împreună cu voi.
15.Căci toate sunt pentru voi, pentru ca înmulţindu-se harul să prisosească prin mai mulţi mulţumirea, spre slava lui Dumnezeu.

Slujba Sfântului cuvios Gherman din Dacia Pontică

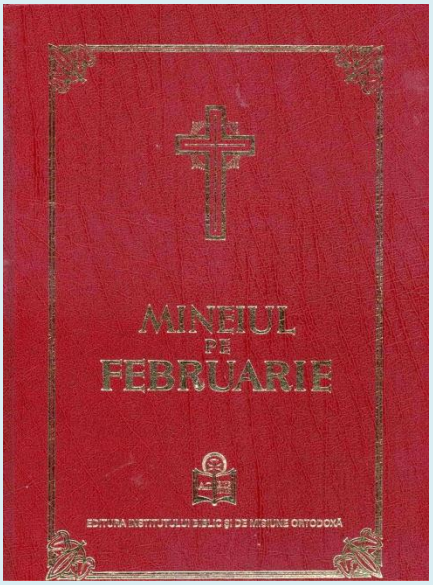

La Vecernia mică

La Doamne strigat-am, se pun **stihirile** cuviosului pe 4, glasul al 2-lea:

Din tinereţe, alegând calea cea dreaptă a Raiului, prea cuvioase părinte Gherman, ai urmat calea lui Hristos. Că din fire fiind tu înţelept nevoitor al pustiului şi sihăstriei, ai urmat calea cea purtătoare de viaţă şi cele veselitoare ale vieţii le-ai părăsit, privind spre frumuseţea cea dorită de tine, prea alesule. Pentru aceasta, te-a proslăvit pe tine Hristos, iar noi cinstim prea slăvită pomenirea ta. (de două ori)

Suspinând de dorul de a urma Stăpânului tău, Hristos, prea cuvioase sfinte, pentru aceasta ai defăimat dragostea cea lumească şi luminat fiind de Duhul Sfânt, frumuseţea cea lumească întru nimic ai socotit-o, prea fericite. Pentru aceasta, cununa veşniciei dobândind, de toţi eşti cinstit după cuviinţă.

Viaţă îngerească ai vieţuit pe pământ, prea cuvioase de Dumnezeu grăitorule. Pentru aceasta întru pomenirea ta cea sfântă, te lăudăm pentru vredniciile tale, Gherman, fericite, căci din slava cereştii împărăţii, te rogi pururea pentru sufletele noastre.

Slavă...

Cu credinţă adunându-ne toţi, pe tine ca un sihastru al lui Hristos te lăudăm, Sfinte Gherman, că fără temere până la Roma, întru apărarea nevinovăţiei Sfântului patriarh Ioan Gură de Aur, împreună cu Ioan Casian, ai călătorit. Pentru aceasta, toţi îţi strigăm: o prea fericite, lauda călugărilor, roagă-te Izbăvitorului să ne mântuiască pe noi.

Şi acum...

Suflete al meu suspină şi varsă izvoare de lacrimi din inimă smerită către Maica Dumnezeului nostru şi strigă: Preacurată, izbăveşte-mă de munca cea înfricoşătoare şi mă sălăşluieşte unde este odihna, fericirea şi desfătarea cea veşnică.

La Stihoavnă

Stihirile, glas al 3-lea:

Podobie: De frumuseţea fecioriei tale şi de prea luminată curăţia ta Gavriil mirându-se, a strigat ţie, Născătoare de Dumnezeu: Ce laudă vrednică voi aduce ţie? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep şi mă minunez! Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ţie: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har.

Te avem pe tine dătător de multe daruri, iubitorule de pustnicie, că împlineşti cererile noastre pururea, rugându-te lui Dumnezeu pentru noi, prea cuvioase părinte.

Stih: ***Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.***

Cântări de cinstire aducem înaintea ta, Sfinte Ghermane, pentru mijlocirile tale către cel Atotputernic, spre mântuirea sufletelor noastre.

Stih: ***Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi.***

Podoabă a sihaştrilor, cu bună cuviinţă te-ai luptat împotriva patimilor. Pentru aceasta primeşte acum lauda celor ce cu evlavie prăznuiesc sfântă pomenirea ta.

Slavă... Şi acum..., glasul acelaşi

Fecioară care nu ştii de mire, care pe Dumnezeu în chip de negrăit L-ai zămislit cu trup, Maica Dumnezeului celui Preaînalt, rugăciunile robilor tăi primeşte-le, ceea ce eşti cu totul fără prihană, care tuturor dăruieşti curăţire greşealelor, primind acum rugăciunile noastre, roagă-te, să ne mântuim noi toţi.

Troparul: glasul al 8-lea: Cu ostenelile tale, cu privegheri neîncetate, cu rugăciune şi post te-ai nevoit cuvioase părinte Gherman, împreună cu Sfântul Ioan Casian, din pământul Dobrogei odrăslind; şi curgerile harului preoţesc, cu rugăciunile lui Ioan cel cu Gura de Aur, te-ai învrednicit a le primi. Bogăţie de daruri duhovniceşti din Ţara Sfântă, prin osârdie ai agonisit şi prin aceasta pe mulţi ai învrednicit pe Hristos a urma. Pentru aceasta părinte al Dobrogei roagă pe Hristos, Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Slavă... Şi acum..., a Născătoarei, acelaşi glas

Tuturor celor întristaţi bucurie şi celor năpăstuiţi părtinitoare şi hrană săracilor şi mângâiere străinilor, limanul celor înviforaţi, cercetare bolnavilor, acoperământ şi sprijinitoare celor oropsiţi şi orbilor eşti toiag. Tu, prea curată, Maica Dumnezeului celui Preaînalt, grăbeşte de miluieşte pe robii tăi, rugă-mu-ne.

Otpustul.

La Vecernia mare

După obişnuitul psalm 103, se cântă: Fericit bărbatul... starea întâi. La Doamne strigat-am... se pun **stihirile** pe 8, glasul al 4-lea:

Podobie: Ca pe un viteaz...

Strălucit-au nevoinţele tale cele frumoase, ca soarele în cer şi pe pământ, Ghermane, prea cuvioase, căci în chip ortodox ai propovăduit nouă credinţa lui Hristos cea adevărată şi fără prihană. Pentru aceasta roagă-te, cuvioase părinte, acum la prăznuirea ta, să ne dăruiască nouă mare milă.

Dezmierdările trupului le-ai înfrânat şi poftelor le-ai pus stăpânire cu puterea Duhului Sfânt, ca un prea ales biruitor şi pe cel potrivnic l-ai surpat. Pentru aceasta te-ai făcut povăţuitor monahilor, prea cuvioase părinte Gherman, şi pe toţi i-ai învăţat a urma Stăpânului Hristos.

Strălucind ca un soare al monahismului, răsărind din Dobrogea, în lume ai luminat cu strălucirile poveţelor tale, adunând cete de ucenici în chinovii dintre Dunăre şi mare, Sfinte Gherman. Pentru aceasta, înstrăinaţi fiind de tot răul, şi noi să urmăm fapta vieţii tale, cu statornicie, şi totdeauna să cerem mijlocirea ta către Stăpânul lumii pentru mântuirea sufletelor noastre.

Nici foamea, nici frigul, nici ostenelile îndelungatelor călătorii pe urmele lui Hristos, nici privegherile nu le-ai socotit a fi cu anevoie de înfruntat; ci, întrarmându-te cu puterea Crucii, ai urmat Aceluia ce s-a răstignit pe dânsa, cinstite cuvioase Gherman, şi cununa biruinţei ai luat de la Dânsul.

Având părinte Gherman, viaţă neîntinată, răbdare şi blândeţe, înfrânare şi privegheре de toată noaptea, credinţă şi nădejde temeinică întru milostivire, ca un înger în trup ai vieţuit pe pământ, prea fericite, rugătorule pentru sufletele noastre.

Ca un măslin plin de roadă ai fost cuvioase părinte Gherman veselind cu untdelemnul faptelor tale feţele ucenicilor tăi şi ale tuturor celor ce cu credinţă şi smerenie prăznuiesc pomenirea ta.

Iubitor de desăvârşire fiind cuvioase părinte Gherman, din pământul Dobrogei spre locurile sfinte ai alergat împreună cu Casian, cel iubitor de pustnicie, din pustia casienilor. Pentru aceasta Hristos te-a ales îndreptător al cuvioşilor, pilduitor cu viaţa ta cea fără de răutate, tuturor celor ce cinstesc pomenirea ta.

Înţelept al vremurilor străromâne, te-ai arătat şi cu înţelepciune te-ai înfăţişat înaintea Dreptului Judecător prin trecerea de la cele vremelnice la cele veşnice. Şi noianul grijilor lumeşti de pe pământ cu iscusinţă trecându-l, la limanul cel liniştit ai ajuns. Pentru aceasta părinte cuvioase Gherman, pomeneşte-ne pe noi întru ale tale rugăciuni, către Domnul.

Slavă..., glasul al 2-lea

Lui Dumnezeu viaţa ta ai închinat-o, prea fericite Gherman, făcându-te, cu adevărat prea ales lucrător în ogorul Domnului Hristos. Pentru aceasta, pentru multele tale osteneli în hotarele Casimcei dobrogene, ai luat plată cerească, mutându-te în locaşurile cele nematerialnice, bucurându-te acum şi izvorându-ne nouă, tuturor, râuri de tămăduiri.

Şi acum..., a Născătoarei, acelaşi glas

Luminează, Preacurată, sufletul meu şi milostiveşte-te spre dânsul, ceea ce eşti cu totul fără prihană, şi în ceasul înfricoşatei morţi, tu pe mine mă izbăveşte de cel rău; scăpându-mă de veşnicele munci.

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de

seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei, şi Paremiile

Din Înţelepciunea lui Solomon, citire:

(V, 16-VI, 3)

Drepţii în veac vor fi vii şi la Domnul este plata lor, şi purtarea de grijă pentru dânşii este de la Cel preaînalt. Pentru aceasta vor lua împărăţia podoabei şi stema frumuseţii din mâna Domnului; căci cu dreapta Sa îi va acoperi pe ei, şi cu braţul său îi va apăra. Lua-va râvna lui drept armă şi va într-arma făptura spre izbândă asupra vrăjmaşilor. Îmbrăca-se-va în platoşa dreptăţii şi-şi va pune drept coif judecata cea nefăţarnică. Lua-va drept pavăză nebiruită sfinţenia, va ascuţi mânia cumplită drept sabie şi împreună cu dânsul, lumea va da război împotriva celor fără de minte. Porni-se-vor, bine ochite, săgeţile fulgerelor şi ca dintr-un arc bine încordat al norilor, la ţintă vor lovi. Şi din mânia Lui ca dintr-o maşină zvârlitoare de pietre încărcătura de grindină se va arunca. Întărâta-se-va asupra lor apa mării şi râurile îi vor îneca de năpraznă. Sta-va împotriva lor Duhul puterii Dumnezeieşti şi ca un vifor îl va vântura pe ei, şi fărădelegea va pustii tot pământul şi răutatea va răsturna scaunele celor puternici. Auziţi dar, împăraţi, şi înţelegeţi: luaţi învăţătură judecători ai marginilor pământului. Luaţi aminte cei ce stăpâniţi mulţimi şi cei ce vă trufiţi cu ocârmuirea mulţimii neamurilor. Că de la Domnul s-a dat vouă stăpânirea şi puterea de la Cel preaînalt.

Din Înţelepciunea lui Solomon, citire:

(III, 1-9)

Sufletele drepţilor sunt în mâna lui Dumnezeu şi nu se vor atinge de ele chinul. Părutu-s-a în ochii celor nepricepuţi că au murit şi ieşirea lor din aceasta lume s-a socotit pedepsire şi plecarea lor de la noi, sfărâmare, iar ei sunt în pace. Că de ar fi pedepsiţi în faţa oamenilor, nădejdea lor este plină de nemurire. Şi puţin fiind pedepsiţi, cu mari faceri de bine se vor dărui, că Dumnezeu i-a ispitit pe dânşii, şi i-a aflat Luişi vrednici. Ca pe aur în topitoare i-a lămurit pe ei şi ca pe o jertfă de ardere de tot i-a primit. Şi în vremea cercetării lor vor străluci, şi ca scânteile pe paie vor fugi. Judeca-vor neamuri şi vor stăpâni popoare şi va împărăţi peste dânşii Domnul în veci. Cei ce nădăjduiesc spre Dânsul vor înţelege adevărul şi credincioşii vor petrece în dragoste cu Dânsul. Că har şi milă este întru cuvioşii Lui şi cercetare pentru aleşii Lui.

Din înţelepciunea lui Solomon, citire:

(IV, 7-15)

Dreptul de va ajunge să se sfârşească, întru odihnă va fi. Că bătrâneţile sunt cinstite, nu cele de mulţi ani, nici cele ce se măsoară cu numărul anilor. Şi căruntele sunt înţelepciunea oamenilor şi vârsta bătrâneţilor, viaţa nespurcată. Plăcut lui Dumnezeu făcându-se, I-a iubit şi vieţuind între păcătoşi, a fost mutat. Răpitu-s-a, ca să nu schimbe răutatea mintea lui, sau viclenia să înşele sufletul lui. Că râvna răutăţii întunecă cele bune şi neînfrânarea poftei schimbă gândul cel fără de răutate. Desăvârşindu-se în scurt timp, a împlinit ani îndelungaţi; că plăcut era Domnului sufletul lui. Pentru aceasta, S-a grăbit a-l scoate pe dânsul din mijlocul răutăţii. Iar popoarele au văzut şi nu au cunoscut, nici nu au pus în gând una ca aceasta. Că har şi milă este întru cuvioşii Lui şi cercetare pentru aleşii Lui.

La Litie

Stihirile, glasul 1:

Cugetând la sfinţenie te-ai într-aripat, înţelepte părinte Gherman, cu dumnezeieştile învăţături ale lui Ioan cel cu Gura de Aur, de la care darul preoţiei ai primit. Pentru aceasta, Dumnezeu te-a înălţat întru veşnicele locaşuri, făcându-te stâlp şi întărire călugărilor, vrednicule, fericite.

Arătatu-te-ai povăţuitor celor ce s-au lepădat de lumeştile plăceri şi lui Hristos ai urmat, de Dumnezeu purtătorule, părinte Gherman; ca o slugă vrednică a Stăpânului ceresc ai luminat obştea călugărilor din Dacia Pontică. Pentru aceasta locaş ceresc ai aflat, de unde te rogi pentru sufletele noastre.

Glasul al 2-lea: Din ospăţul duhovnicesc al părinţilor sihaştri, din îndepărtatele pustii ale locurilor sfinte, hrănindu-te, Sfinte Gherman, la masa dumnezeieştilor învăţături mă călăuzeşte pe mine cel însetat, ca unul care pe Hristos ai aflat, hrana cea cerească.

Slavă..., glasul acelaşi

Înfrânându-ţi trupul prin postiri, rugăciuni şi multă priveghere, întru Împărăţia Cerurilor te-ai sălăşluit, prea cuvioase părinte Gherman, cu cetele prea cuvioşilor, cu care dimpreună te rogi pentru noi, cei care-ţi cinstim pomenirea ta.

Şi acum..., a Născătoarei

Născut-ai preacurată pe Cel mai înainte de veci, Dumnezeiescul Cuvânt al Tatălui întrupat pentru noi; locaş al fecioriei fiind şi vas al curăţiei făcându-te, te-ai arătat Biserică a Sfinţeniei, Stăpâna lumii, Mireasă dumnezeiască.

La Stihoavnă

Stihirile, glasul al 4-lea:

Podobie: Cel ce de sus eşti chemat...

Mulţimile călugărilor te cinstesc pe tine, Sfinte Gherman, părintele nostru, că prin tine mulţi au învăţat, a umbla pe calea cea dreaptă a adevărului. Fericit eşti că pe Stăpânul Hristos L-ai slujit şi celui potrivnic te-ai împotrivit. Pentru aceasta te-ai făcut cu îngerii împreună vorbitor şi cu drepţii împreună locuitor, cu care roagă-te Domnului să mântuiască sufletele noastre.

Stih: ***Cuvioşii Tăi, Doamne, întru bucurie se vor bucura.***

Cuvioase părinte Gherman, până la marginile pământului a ajuns vestea faptelor tale minunate; pentru aceasta biruind mulţimea ispitelor şi dulceaţa acestei lumi, răsplătirea dumnezeiască ai câştigat de la Hristos, ostenitorule înţelepte.

Stih: ***Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.***

Zburdarea trupului biruind-o cu înfrânarea, cu adevărată umilinţă şi cu smerenie, voia lui Hristos ai urmat din tinereţile tale, prea cuvioase părinte Gherman; pentru aceasta ai şi luat de la Dumnezeu darul facerii de minuni şi bucuriile veşnicilor bunătăţi; pe Acesta roagă-L să lumineze şi să mântuiască sufletele noastre.

Şi acum..., a Născătoarei

Fecioară care nu ştii de mire, care pe Dumnezeu în chip de negrăit L-ai zămislit cu trup, Maica Dumnezeului celui Preaînalt, rugăciunile robilor tăi primeşte-le ceea ce eşti cu totul fără de prihană; care tuturor dăruieşti curăţire greşealelor, primind acum rugăciunile noastre, roagă-te să ne mântuim noi toţi.

[La binecuvântarea pâinilor: Troparul Sfântului cuvios Gherman (caută-l la Vecernia mică) Şi: Tuturor celor întristaţi bucurie..., (tot la Vecernia mică). Citirea cuvântului. Otpustul.]

La Utrenie

La: Dumnezeu este Domnul... Troparul Sfântului cuvios Gherman (de două ori)

Slavă... Şi acum..., al Născătoarei

(caută ambele tropare la Vecernia mică)

După întâia stihologie, **Sedealna**, glasul al 8-lea:

Podobie: Porunca cea cu taină luând-o întru cunoştinţă, cel fără de trup, în casa lui Iosif degrab a stătut înainte, zicând celei ce nu ştia de nuntă: Cel ce a plecat cu pogorârea cerurile încape, fără schimbare, tot întru tine. Pe care şi văzându-L în pântecele Tău, luând chip de rob, mă spăimântez a striga către tine: Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară.

Cei ce sunt cuprinşi de ispite şi necazuri, alergând la mijlocirile tale, sunt izbăviţi de Stăpânul Hristos prin sprijinul tău, prea cuvioase părinte Gherman. Cu glasul rugăciunilor desţelenind ogorul inimilor străbunilor ai semănat într-însele sămânţa Cuvântului lui Dumnezeu, părinte Gherman, cugetătorule de Dumnezeu şi ai cules îndestulă roadă, care hrăneşte sufletele tuturor drept credincioşilor, celor ce te laudă pe tine.

Slavă... Şi acum..., a Născătoarei

Ceea ce ai născut pe Dumnezeu cel neschimbat, inima mea nestatornică o întăreşte, ceea ce eşti bună, cu rugăciunile tale cele de Maică; că şi eu strig către tine de Dumnezeu Născătoare Marie: miluieşte turma drept-credincioşilor creştini, ceea ce eşti cu totul fără de prihană.

După a doua Stihologie, **Sedealna**, glasul al 4-lea:

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sămânţă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

Cuprins fiind de dragostea bunei credinţe şi de dumnezeiasca dorire, Sfinte părinte Gherman, ai alungat de la tine întreitele valuri lumeşti. Pentru aceasta ai ajuns în

cereştile locaşuri, de unde neîncetat faci pomenire, pentru noi, cei ce cinstim prăznuirea ta. Împlându-ţi sufletul de frumuseţea vieţii celei nestricăcioase, te-ai făcut, cuvioase, luminător pustnicilor dobrogeni, pildă desăvârşită, îndreptător şi cu îngerii rugător.

Slavă... Şi acum..., a Născătoarei

Înnoit-ai prea curată, prin dumnezeiasca naştere a ta, firea pământenilor cea stricată de patimi şi ai întors pe toţi din moarte la viaţa cea nestricăcioasă. Pentru aceasta, după datorie, cu credinţă te fericim, Fecioară prea slăvită.

Polieleul şi mărimurile Sfântului Gherman

După Polieleu, **Sedealna**, glasul al 8-lea: Doritor şi râvnitor vieţii îngereşti, din tinereţe te-ai arătat prea cuvioase Gherman, căci împreună cu râvnitorul de Hristos Ioan Casian, ai alergat ca cerbul spre apele izvoarelor şi te-ai sălăşluit în locaşurile cereşti.

Slavă... Şi acum..., a Născătoarei

Bucură-te, ceea ce ai primit de la înger vestea cea bună a venirii lui Hristos în lume. Bucură-te, ceea ce ai născut pe Făcătorul făpturii! Bucură-te, ceea ce te-ai învrednicit a fi Maica lui Hristos - Dumnezeu.

Apoi: Antifonul întâi al glasului al 4-lea.

Prochimenul, glasul al 4-lea: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.

Stih: Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă.

Toată suflarea...

Evanghelia după Luca: VI, 17-23; În vremea aceea a stat Iisus la loc şes... (vezi Evanghelia de la Sfânta Liturghie din 6 decembrie)

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.

4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Slavă..., glasul al 2-lea

Pentru rugăciunile cuviosului Tău Gherman, Milostive, curăţeşte mulţimea greşealelor noastre.

Şi acum...

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşealelor noastre.

Apoi **Stih:** ***Miluieşte-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte fărădelegile noastre.***

Glasul al 6-lea: În tot pământul a ieşit vestirea minunilor tale, cuvioase părinte Gherman, căci viaţă fără prihană ai urmat, calea către Rai ai arătat şi plata ostenelilor ai aflat. Pentru aceasta îndrăznire având către Domnul, cere pace sufletelor noastre.

Canoanele
- Ale Octoihului sau ale Triodului, după caz;
- Al Născătoarei de Dumnezeu;
- Şi al cuviosului părinte Gherman, pe 4.

Canonul Sfântului cuvios Gherman

Peasna I

Irmos: Adâncul Mării Roşii cu urme neudate, pedestru trecându-l Israel cel de demult, cu mâinile lui Moise în chipul crucii, puterea lui Amalec în pustie a biruit.

Aşezându-ţi viaţa pe temelia credinţei, prea cuvioase părinte Gherman, curăţia şi tăria sufletului tău, dimpreună cu buna credinţă, au rămas vrednice de urmat pentru cei care te cinstesc, pururea pomenite.

Slavă...

Luminat fiind de lumina lui Hristos, ai uscat năvălirile patimilor prin post şi înfrânare cântând Stăpânului tuturor cântare de biruinţă.

Şi acum...

Primind în pântece, prea curată, pe Cuvântul cel veşnic, după cuviinţa dumnezeiască pe Cel neîncăput mai-nainte L-ai născut nouă Fecioară, mai presus de fire, rămânând şi după naştere Fecioară.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Peasna a 3-a

Irmos: Înflorit-a pustiul ca şi crinul, Doamne, Biserica păgânilor cea stearpă prin venirea ta, întru care s-a întărit inima mea.

Prea cuvioase părinte Gherman, prin nevoinţele tale; şi cu sfinţitele tale învăţături pe toţi i-ai învăţat curăţindu-ţi inima cu vărsările lacrimilor tale, vrednicule părinte Gherman, ai semănat sămânţa Cuvântului lui Hristos, în Dobrogea şi râvnitor fiind ai mers pe urmele Stăpânului Hristos prea slăvindu-L.

Stăruind întru înfrânarea neslăbită şi plin de blândete, Stăpânul tuturor - Hristos te-a ales pe tine părinte Gherman cu iubire de oameni făcându-te părtaş slavei celei veşnice.

Slavă...

Împodobit fiind cu multe virtuţi, cuvioase părinte, ai mers către Dumnezeu; de la care cere pentru noi toţi iertare de greşeale şi mântuire sufletelor noastre; căci cu credinţă săvârşim sfântă pomenirea ta.

Şi acum...

Mai aleasă te-ai arătat, prea curată, decât toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută; pururea Fecioară, că ai născut pe Ziditorul, precum bine a voit a se întrupa în pântecele tău; pe care cu îndrăzneală roagă-L, să mântuiască sufletele noastre.

Catavasie: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască Mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Sedealna, glasul al 4-lea:

Podobie: Cel ce te-ai înlănţuit...

Trăitor în trup fiind te-ai arătat cu îngerii petrecând, prea cuvioase părinte Gherman; cu cugetul, locuitor al sălaşurilor cereşti te-ai cunoscut a fi, tu cel pământean. Pentru aceasta cântăm: Slavă celui ce lucrează prin tine, tuturor, tămăduiri!

Slavă... Şi acum..., a Născătoarei

Către Născătoarea de Dumnezeu acum cu osârdie să alergăm noi păcătoşii, şi cu smerenie să cădem, cu pocăinţă strigând din adâncul sufletului: Stăpână milostiveşte-te spre noi, şi ne ajută, grăbeşte că pierim sub mulţimea păcatelor; nu întoarce pe robii tăi deşerţi, că pe tine te avem ajutătoare.

A Crucii, a Născătoarei

Pe tine cel ce Te-ai născut din Tatăl cel fără de început, dacă te-a văzut pe Cruce răstignit, ceea ce Te-a născut fără durere, Hristoase, a strigat: Vai mie prea iubite Iisuse, cum Te-ai răstignit de bună voie acum Fiule de oamenii cei fără de lege, Cela ce eşti slăvit de îngeri ca un Dumnezeu? Te laud pe Tine, îndelung răbdătorule!

Peasna a 4-a

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Domnul, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine, tot omul. Pentru aceasta, cântăm Ţie: Slavă puterii Tale, Doamne.

Ai descoperit şi înfruntat toate vicleşugurile şi prigonirile înşelătorului, prea cuvioase părinte Gherman, prin nevoinţele tale; şi cu sfinţitele tale învăţături pe toţi i-ai îndrumat a urma lui Hristos, Căruia îi înălţăm cântare de biruinţă. Mintea şi sufletul curăţindu-ţi cuvioase Gherman, ai vădit înţelepciunea cea de suflet pierzătoare şi amăgirile cele viclene, căci pătimind smerit şi înţelept, şi ajungând la cunoştinţă, ai învăţat mulţimile călugărilor, preafericite.

Slavă...

Având în suflet darurile Duhului Sfânt, prea fericite părinte, de Dumnezeu propovăduitorule, te-ai arătat mai presus de cursele înşelătorului, şi decât cugetele trupeşti; pentru aceasta de la toţi auzi cuvânt de laudă, smerite ostenitorule al lui Hristos.

Şi acum...

Cu adevărat ai născut pe Cel mai presus de vreme, făcându-se sub vreme, care a luminat pe cuvioşii, cei ce s-au arătat viteji prin credinţă, şi a smerit pe şarpele, începătorul răutăţii, prea curată Fecioară.

Peasna a 5-a

Irmos: Mijlocitor Te-ai făcut lui Dumnezeu şi oamenilor, Hristoase Dumnezeule. Că prin Tine, Stăpâne, am aflat izbăvirea din noaptea necunoştinţei către Părintele Tău, începătorul luminii.

Slujitor al adevărului mântuitor arătându-te, sfinte părinte, te-ai odihnit întru cereştile locaşuri de Dumnezeu grăitorule, primind după vrednicie, răsplata ostenelilor tale. Cunoscând frumuseţea lui Hristos, ai rămas statornic în nevoinţele pustniceşti, căutând mântuirea sufletului. Hristos-Dumnezeu te-a făcut părtaş cu sfinţii Săi.

Slavă...

Rodind faptele bune în pământul dintre Dunăre şi mare, purtătorule de Dumnezeu, părinte, adăpându-te din adevărurile Ortodoxiei, ai aflat cunună nepieritoare. Pentru aceasta astăzi, după cuviinţă, toţi te fericim Sfinte Gherman.

Şi acum...

Din tine a răsărit viaţa cea adevărată, Născătoare de Dumnezeu, bucurie şi mântuire fiind neamului omenesc. Iar acum, stând de-a dreapta Fiului tău şi Dumnezeului nostru, roagă-te pentru noi toţi.

Peasna a 6-a

Irmos: Întru adâncul greşelilor fiind învăluit, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat; scoate-mă din stricăciune, Dumnezeule.

În adunarea drepţilor eşti aşezat, şi împreună cu duhurile drepţilor te veseleşti, părinte fericite Gherman, strigând: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Învăţătura cea dumnezeiască, prin gura ta, ai răspândit celor ce te-au ascultat, părinte sfinte, iar amărăciunea patimilor în bucurie cerească ai prefăcut. Veseleşte, părinte Gherman, pe cei ce săvârşesc sfântă pomenirea ta.

Slavă...

Cunoscând din tinereţile tale pe Hristos-Soarele dreptăţii, care s-a făcut asemenea nouă afară de păcat, şi luminându-ţi-se ochii sufletului cu învăţăturile Lui, ai răsărit stea prea luminoasă peste pământul Dobrogei, luminând părinte cuvioase Gherman, pe cei ce te cheamă în ajutor.

Şi acum...

Milostiveşte-te spre mine şi mă mântuieşte, Fecioară, care ai născut pe Milostivul, Dumnezeu-Cuvântul şi cu lumina cea de la tine luminează-mă, ca să strig: Bine este cuvântat rodul pântecului tău, prea curată.

Condacul, glasul al 4-lea: Toţi ne bucurăm cuvioase de naşterea ta pe pământul Dobrogei, cel binecuvântat de apostolul Andrei - întâiul chemat. Împreună cu Sfântul Ioan Casian, de mănăstiri întemeietor arătându-te, părinte Gherman şi lepădând grijile cele lumeşti viaţă sihăstrească ai dus, cununa biruinţei ai luat şi de braţele părinteşti te-ai învrednicit. Pentru aceasta, ca unul ce eşti vas ales al sfinţeniei, cu umilinţă alergăm către tine, să dobândim mântuire de la Dumnezeu prin rugăciunile tale.

Icosul: Curăţeşte sufletele noastre cele întunecate de negura păcatelor, Mântuitorul nostru şi gând spre cele bune dăruieşte-ne, Hristoase, risipind noianul păcatelor, ca să putem, după vrednicie, a lăuda pe vasul Tău prea ales, Gherman dobrogeanul, şi a spune facerile sale de bine şi râvna sa în cele dumnezeieşti. Pentru aceasta ca unul ce a iubit podoaba casei Tale, lăudându-l îi strigăm: De cele cereşti râvnitorule, fericite, roagă-te pururea pentru mântuirea sufletelor noastre.

Sinaxar

În luna februarie, în ziua douăzeci şi nouă, pomenirea Sfântului cuvios Gherman din Dobrogea, chip de virtute şi desăvârşire creştină.

Sfântul Gherman din Dobrogea s-a născut din părinţi străromâni, în acelaşi sat în care s-a născut şi Sfântul Ioan Casian, în părţile Casimcei din nordul Dobrogei, către anul 368. Părinţii şi strămoşii săi erau creştini, din neamul lor. Cunoscând de la scriitori bisericeşti de recunoscută vrednicie, precum Eusebie de Cezareea, că prin părţile sudice ale Daciei strămoşeşti, adică chiar prin locurile în care s-a născut Sfântul Gherman, a propovăduit credinţa creştină Sfântul Apostol Andrei, cel dintâi chemat de Mântuitorul la apostolie, ne ducem cu gândul la faptul că strămoşii acestor doi sfinţi străromâni, Casian şi Gherman, au primit botezul credinţei creştine prin succesiune directă de la Apostolul Domnului sau de la cei creştinaţi de el.

Acest tânăr a învăţat la şcoală, împreună cu Ioan Casian, care au rămas legaţi sufleteşte pentru toată viaţa. Tot împreună vor fi făcut şi studii mai înalte în vreuna din cetăţile vestite ale vremii din Imperiul Bizantin. Împreună şi-au făcut şi datoria faţă de ţară, apoi, din dragoste pentru Hristos, căruia au vrut să-şi dăruiască toată fiinţa lor, s-au hotărât să îmbrăţişeze viaţa monahală, intrând într-o mănăstire care

nu era departe de locurile natale. Acolo şi-a făcut Sfântul cuvios Gherman ucenicia, învăţând cu sârguinţă cele despre Dumnezeu şi despre mântuirea sufletelor, şi nevoindu-se spre desăvârşirea asemănării cu Hristos.

În dorinţa lor de desăvârşire, cei doi au pornit în căutare de modele vii de sfinţenie. Au întreprins mai multe călătorii la diferite obşti monahale şi sihăstrii din Siria, Palestina şi Egipt, unde au avut îndelungi convorbiri duhovniceşti cu părinţii din chinovii şi din pustie, împreună cu care au şi vieţuit mai mulţi ani. De la dânşii au învăţat căile desăvârşirii şi virtuţile cele înalte. Îndeosebi, s-au deprins cu rugăciunea neîncetată, în smerenie şi în ascultare, ajungând vestiţi printre părinţii pustiei şi înaintând până la înalte culmi de înţelepciune şi sfinţenie. Acolo, nu conteneau însă a mărturisi pustnicilor marea iubire şi dorul lor după liniştea locurilor în care s-au născut, au crescut şi au deprins tainele trăirii credinţei creştine.

După ce şi-au umplut sufletele de frumuseţea vieţii celei retrase, departe de ispitele lumii, şi după ce şi-au întărit puterile până la măsura de a putea fi folositori şi altora, s-au întors spre locurile natale, cu gândul de a scrie şi împărtăşi cele văzute şi învăţate de la părinţi cu viaţa îmbunătăţită din pustietate, celor doritori de desăvârşire şi de a întemeia noi aşezăminte mănăstireşti. Întăriţi în acest fel, Sfântul Ioan Casian a întemeiat mănăstiri de călugări şi călugăriţe, chiar şi la Marsilia, Franţa de azi, iar Sfântul cuvios Gherman a îmbunătăţit viaţa monahală în Dobrogea, şi apoi până la Roma, unde şi-a dat sufletul în grija lui Dumnezeu. Plecând din Egipt spre patria lor, Sciţia Mică, cei doi s-au oprit mai întâi la Constantinopol, unde arhipăstorea Sfântul Ioan Gură de Aur. Sfântul Gherman a fost hirotonit preot de către acesta, iar Sfântul Ioan Casian a fost hirotonit tot aici diacon. Aceasta se întâmpla pe la anul 400.

Amândoi au apărat prestigiul şi nevinovăţia marelui ierarh, Sfântul Ioan Gură de Aur, persecutat de mai marii de la Constantinopol şi exilat pentru că îi îndemna la o viaţă creştină mai bună şi mai adevărată. În anul 403, Sfântul Gherman a participat la Sinodul de la Stejar, ca apărător al Sfântului Ioan Gură de Aur, iar în anul 405, împreună cu Sfântul Ioan Casian, au adus la Roma, papei Inocenţiu, o scrisoare a clerului şi poporului dreptcredincios din Constantinopol, tot în apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur.

Sfântul Ioan Casian a scris mult despre prietenul său Gherman, numindu-l Sfântul părinte Gherman, în cartea sa Convorbiri cu Părinţii din Pustie. Tot Sfântul Ioan Casian ne-a păstrat în scrierile sale, cuvinte duhovniceşti ale Sfântului Gherman, care, de atunci şi până azi, hrănesc sufletele căutătorilor de Dumnezeu şi de

desăvârşire creştină. Chip de mare dascăl în tainele şi căile desăvârşirii ortodoxe, model de viaţă curată şi nevoitor în post şi rugăciune neîncetată, Sfântul Gherman, a fost un adevărat înţelept dascăl al vremurilor de formare a poporului român şi a dus numele departe de meleagurile noastre, ca pe un nume de cinste şi de virtute creştină.

A trecut în împărăţia drepţilor la Roma, către anul 415, înaintea Sfântului Ioan Casian.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Peasna a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui păgân, înaltă văpaie a ridicat; iar Hristos, Cel ce bine este cuvântat şi Preaslăvit, a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri Roua Duhului.

Ca o holdă roditoare te-ai arătat, Sfinte cuvioase Gherman, ai luminat întru si-hăstrie cu răbdare şi te-a primit pe tine Hristos, căruia strigăm: Bine eşti cuvântat în Biserica slavei Tale Doamne!

Jertfă curată şi cu bun miros, ai adus sufletul tău înaintea împăratului Hristos, purtătorule de Dumnezeu, Ghermane, prea fericite, şi trupul ca o ardere de tot l-ai ars cu focul cunoştinţei de Dumnezeu şi cu înfrânările de tot felul strigând: Toată făptura să laude pe Domnul.

Slavă...

Păzind cu bună credinţă chipul cel monahicesc şi urmând chipul cel curat al lui Hristos, te-ai nevoit cuvioase a plăcea Lui si a-I cânta: Slavă puterii Tale, Doamne.

Şi acum...

Iată s-a împlinit propovăduirea proorocilor, născând tu Fecioară pe Cel pro-povăduit demult de prooroci, care împlineşte cele mai înainte grăite, cu darul Duhului Sfânt.

Peasna a 8-a

Irmos: Pe Domnul, cel ce S-a prea slăvit în muntele cel sfânt şi în rug a arătat lui Moise taina pururea Fecioarei, prin foc, lăudaţi-l şi prea înălţaţi-l întru toţi vecii.

Viclenii aducători de patimi au lucrat în sufletele noastre cumplite nelegiuiri, Mântuitorule, şi nu putem să privim spre Tine, noi robii Tăi; ci prin rugăciunile cuviosului Tău Gherman, milostiveşte-te spre noi.

Îmbogăţindu-te cu dumnezeieştile fapte bune, ai defăimat bogăţia cea pământească şi ai câştigat pe cea cerească. Drept aceea, sărac fiind eu de cunoaşterea cea dumnezeiască, îmbogăţindu-mă cu har ca să laud şi eu vieţuirea ta cea întocmai cu îngerii, părinte sfinte.

Slavă...

Tuturor izvorăşti îndemnuri de mântuire şi graiuri care alungă din inimi necunoştinţa. prea cuvioase părinte Gherman, de Dumnezeu grăitorule. Pentru aceasta cu credinţă te cinstim săvârşind prea sfântă pomenirea ta.

Şi acum...

Făcutu-te-ai cămară dumnezeieştii slave şi scaun în chip de foc în care s-a odihnit Cuvântul, întrupându-se pentru bunătatea Sa cea desăvârşită. Pe Acesta roagă-L, prea curată Fecioară, să se milostivească mântuindu-ne pe noi.

Peasna a 9-a

Irmos: Fiul Părintelui Celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, întrupându-Se din Fecioară, S-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite. Pentru aceasta, pe Născătoarea de Dumnezeu, cea prea lăudată, o slăvim.

S-a dat ţie putere de la Dumnezeu să poţi înfrunta săgeţile celui rău: pentru aceasta luptându-te vitejeşte, părinte Gherman, te-ai numărat cu cetele cuvioşilor, veselindu-ne.

Cu neîncetată sârguinţă roagă-te acum pentru noi Mântuitorului Dumnezeu, prea cuvioase, să ne mântuim de suferinţe, de primejdiile cele rele şi de stricăciune; că de la toţi să auzi cuvânt de cinstire şi împreună cu tine să-L prea înălţăm pe Domnul întru toti vecii.

Slavă...

Să ne bucurăm toţi iubitorii de prăznuire duhovnicească, veselindu-ne acum întru pomenirea prea cuviosului părinte Gherman; cântând lui Dumnezeu laude Celui ce este minunat întru sfinţi şi sfinteşte pe cei ce I se închină cu credinţă.

Şi acum...

Neputinciosul meu suflet fiind slăbit de multele împresurări ale celui viclean, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, fă-l sănătos, prin rugăciunile tale cele întărite, ca să te slăvesc întru toţi vecii.

Luminânda

Podobie: Cercetatu-ne-a de sus...

Călătorind din pământul Dobrogei la locurile sfinte şi apoi în Apusul îndepărtat, până la Roma, ai răspândit cu sârguinţă cuvântul Evangheliei lui Hristos şi pildă de vieţuire tuturor te-ai arătat, pentru aceasta ai adunat pe cei rătăciţi şi pe calea adevărului i-ai îndemnat a umbla. Roagă-te dar, părinte Gherman, să se mântuiască sufletele noastre.

A Născătoarei

La tine, după Dumnezeu nădăjduim, prea curată, răstignindu-ne întru Hristos, cel ce s-a născut din tine; şi cu rugăciunile tale cele către Dânsul păzeşte-ne pe noi, pururea Fecioară.

La Laude

Stihirile pe 4, glasul al 4-lea:

Podobie: Dat-ai semn celor ce...

Calea nevoinţelor ai ales şi credinţa ai păzit. Pentru aceasta, cununa dreptăţii ai dobândit Sfinte părinte Gherman, de la Cel ce ţi-a pregătit-o, Hristos Domnul; Aceluia roagă-te cu dinadinsul, alesule părinte, să se mântuiască sufletele noastre.

Pe tine te lăudăm şi te cinstim, de trei ori fericite, părinte Gherman, că arătându-se viaţa ta luminată de fapta cea bună, ai strălucit cu nevoinţele tale în toată lumea, şi capul celui viclean l-ai sfărâmat cu arma postirilor, a rugăciunilor şi a multor privegheri. Pentru aceasta, văzându-te pe tine cu statornicie nevoindu-te, Stăpânul

Hristos te-a încununat cu podoaba veşnicilor bunătăţi, către care ai îndrăznire şi te rogi pururea pentru sufletele noastre.

Curăţindu-ţi ochiul sufletului, părinte sfinte, cu rugăciuni neîncetate şi cu post prea aspru, te-ai făcut locaş sfânt Dumnezeirii celei în trei străluciri. Primind sfânta ungere a preoţiei prin mâna alesului de Dumnezeu Ioan Gură de Aur, ai intrat cu vrednicie în Altarul Domnului, jertfind pe Cel ce s-a jertfit pentru noi, prin pogorârea Sa cea de negrăit.

Mulţimile creştinilor, te cinstesc pe tine Gherman prea înţelepte, ca pe un îndrumător, căci prin tine în Dacia Pontică viaţa pustnicească s-a întărit cu pilda vieţuirii tale. Fericit eşti că lui Hristos ai slujit şi puterea vrăjmaşului ai biruit, cu îngerii împreună vorbitorule, şi cu Ioan Casian împreună locuitorule; roagă-te Domnului să se miluiască sufletele noastre.

Slavă..., glasul al 6-lea

Părinte, Sfinte Ghermane, arătatu-te-ai chip al curăţiei şi pildă înfrânării întregii obşti monahale; trăitor al smereniei şi reazem nemişcat al dreptei credinţe, te-au văzut pe tine toţi iubitorii de pustnicie; râu de tămăduiri pururea curgător eşti spre toţi cei ce te cheamă în ajutor. Pentru aceasta te cinstim cu cântări duhovniceşti şi prăznuim sfântă pomenirea ta.

Şi acum..., acelaşi glas

PreaSfântă Stăpână, de Dumnezeu Născătoare, cu rugăciunile tale, milostiv fă pe Fiul tău şi Stăpânul nostru; izbăveşte-ne de toată înşelăciunea vrăjmaşului şi către limanul cunoştinţei îndreptează-ne.

Doxologia mare, Ecteniile şi Otpustul...

La Liturghie

Fericirile... Slavă... Cântarea a 3-a din Canon. Şi acum... Cântarea a 6-a din Canon.
Prochimen, glasul al 7-lea:Cinstită este înaintea Domnului...
Stih: Ce voi răsplăti Domnului...
Apostol: Din Epistola către Efeseni (IV, 7-13):Fraţilor, fiecăruia dintre noi... (vezi Duminica după Botezul Domnului).
Evanghelia: După Matei (XI, 27-30): Zis-a Domnul ucenicilor Săi: toate-Mi sunt date... (vezi joi în săptămâna a patra după Rusalii).

Chinonicul: Fericit bărbatul care se teme de Domnul

Sursa: Mineiul (lunile ianuarie-iulie), Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001

Canonul Sfântului Gherman din Dobrogea

Din tinereţe, alegând calea cea dreaptă a Raiului, prea cuvioase părinte Gherman, ai urmat calea lui Hristos, că din fire fiind tu înţelept nevoitor al pustiului şi sihăstriei, ai urmat calea cea purtătoare de viaţă şi cele veselitoare ale vieţii le-ai părăsit, privind spre frumuseţea cea dorită de tine, prea alesule, pentru aceasta, te-a proslăvit pe tine Hristos, iar noi cinstim prea slăvită pomenirea ta. (de două ori)

Peasna I

Irmos: Întru adânc a aşternut de demult toată oastea lui Faraon, puterea cea prea într-armată, iar Cuvântul întrupându-Se, a pierdut păcatul cel prea rău, Domnul cel Prea slăvit, căci cu slavă S-a proslăvit.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Adâncul Mării Roşii cu urme neudate, pedestru trecându-l Israel cel de demult, cu mâinile lui Moise în chipul crucii, puterea lui Amalec în pustie a biruit.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Aşezându-ţi viaţa pe temelia credinţei, prea cuvioase părinte Gherman, curăţia şi tăria sufletului tău, dimpreună cu buna credinţă, au rămas vrednice de urmat pentru cei care te cinstesc, pururea pomenite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Luminat fiind de lumina lui Hristos, ai uscat năvălirile patimilor prin post şi înfrânare cântând Stăpânului tuturor cântare de biruinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Primind în pântece, prea curată, pe Cuvântul cel veşnic, după cuviinţa dumnezeiască pe Cel neîncăput mai-nainte L-ai născut nouă Fecioară, mai presus de fire, rămânând şi după naştere Fecioară.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duh şi cuvânt voi răspunde Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Peasna a 3-a

Irmos: Înflorit-a pustiul ca şi crinul Biserica din păgâni cea stearpă, prin venirea Ta, Doamne, întru care s-a întărit inima mea.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Prea cuvioase părinte Gherman, prin nevoinţele tale şi cu sfinţitele tale învăţături pe toţi i-ai învăţat.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Curăţindu-ţi inima cu vărsările lacrimilor tale, vrednicule părinte Gherman, ai semănat sămânţa Cuvântului lui Hristos, în Dobrogea şi râvnitor fiind ai mers pe urmele Stăpânului Hristos prea slăvindu-L.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Stăruind întru înfrânarea neslăbită şi plin de blândeţe, Stăpânul tuturor - Hristos te-a ales pe tine părinte Gherman cu iubire de oameni făcându-te părtaş slavei celei

veşnice.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Împodobit fiind cu multe virtuţi, cuvioase părinte, ai mers către Dumnezeu de la care cere pentru noi toţi iertare de greşeale şi mântuire sufletelor noastre căci cu credinţă săvârşim sfântă pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Mai aleasă te-ai arătat, prea curată, decât toată zidirea cea văzută şi cea nevăzută, pururea Fecioară, că ai născut pe Ziditorul, precum bine a voit a se întrupa în pântecele tău, pe care cu îndrăzneală roagă-L să mântuiască sufletele noastre.

Catavasie: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i întru dumnezeiască mărirea ta, cununilor măririi învrednicindu-i.

Sedealna, glasul al 4-lea:

Podobie: Cel ce te-ai înlănţuit...

Trăitor în trup fiind te-ai arătat cu îngerii petrecând, prea cuvioase părinte Gherman, cu cugetul, locuitor al sălaşurilor cereşti te-ai cunoscut a fi, tu cel pământean, pentru aceasta cântăm: ***Slavă celui ce lucrează prin tine, tuturor, tămăduiri!***

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Către Născătoarea de Dumnezeu acum cu osârdie să alergăm noi păcătoşii şi cu smerenie să cădem, cu pocăinţă strigând din adâncul sufletului: Stăpână milostiveşte-te spre noi şi ne ajută, grăbeşte că pierim sub mulţimea păcatelor, nu întoarce pe robii tăi deşerţi, că pe tine te avem ajutătoare.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Pe tine cel ce Te-ai născut din Tatăl cel fără de început, dacă te-a văzut pe Cruce răstignit, ceea ce Te-a născut fără durere, Hristoase, a strigat: Vai mie prea iubite

Iisuse, cum Te-ai răstignit de bună voie acum Fiule de oamenii cei fără de lege, Cela ce eşti slăvit de îngeri ca un Dumnezeu? Te laud pe Tine, îndelung răbdătorule!

Peasna a 4-a

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi Domnul, Te-ai întrupat şi m-ai mântuit pe mine tot omul, pentru aceea strig Ţie: Slavă puterii Tale, Doamne.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ai descoperit şi înfruntat toate vicleşugurile şi prigonirile înşelătorului, prea cuvioase părinte Gherman, prin nevoinţele tale; şi cu sfinţitele tale învăţături pe toţi i-ai îndrumat a urma lui Hristos, căruia îi înălţăm cântare de biruinţă.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mintea şi sufletul curăţindu-ţi cuvioase Gherman, ai văzut înţelepciunea cea de suflet pierzătoare şi amăgirile cele viclene, căci pătimind smerit şi înţelept şi ajungând la cunoştinţă, ai învăţat mulţimile călugărilor, prea fericite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Având în suflet darurile Duhului Sfânt, prea fericite părinte, de Dumnezeu propovăduitorule, te-ai arătat mai presus de cursele înşelătorului şi decât cugetele trupeşti, pentru aceasta de la toţi auzi cuvânt de laudă, smerite ostenitorule al lui Hristos.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Cu adevărat ai născut pe Cel mai presus de vreme, făcându-se sub vreme, care a luminat pe cuvioşii, cei ce s-au arătat viteji prin credinţă şi a smerit pe şarpele, începătorul răutăţii, prea curată Fecioară.

Peasna a 5-a

Irmos: Mijlocitor Te-ai făcut lui Dumnezeu şi oamenilor, Hristoase Dumnezeule, că prin Tine, Stăpâne, către Părintele Tău, Începătorul Luminii, din noaptea necunoştinţei aducere am aflat.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Slujitor al adevărului mântuitor arătându-te, sfinte părinte, te-ai odihnit întru cereştile locaşuri de Dumnezeu grăitorule, primind după vrednicie, răsplata ostenelilor tale.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cunoscând frumuseţea lui Hristos, ai rămas statornic în nevoinţele pustniceşti, căutând mântuirea sufletului, Hristos-Dumnezeu te-a făcut părtaş cu sfinţii Săi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Rodind faptele bune în pământul dintre Dunăre şi mare, purtătorule de Dumnezeu, Părinte, adăpându-te din adevărurile Ortodoxiei, ai aflat cunună nepieritoare, pentru aceasta astăzi, după cuviinţă toţi te fericim Sfinte Gherman.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Din tine a răsărit viaţa cea adevărată, Născătoare de Dumnezeu, bucurie şi mântuire fiind neamului omenesc, iar acum, stând de-a dreapta Fiului tău şi Dumnezeului nostru, roagă-te pentru noi toţi.

Peasna a 6-a

Irmos: În adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat: din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

În adunarea drepţilor eşti aşezat şi împreună cu duhurile drepţilor te veseleşti, părinte fericite Gherman, strigând: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Învăţătura cea dumnezeiască, prin gura ta, ai răspândit celor ce te-au ascultat, părinte sfinte, iar amărăciunea patimilor în bucurie cerească ai prefăcut, veseleşte părinte Gherman, pe cei ce săvârşesc sfântă pomenirea ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cunoscând din tinereţile tale pe Hristos - Soarele dreptăţii, care s-a făcut asemenea nouă afară de păcat şi luminându-ţi-se ochii sufletului cu învăţăturile Lui, ai răsărit stea prea luminoasă peste pământul Dobrogei, luminând părinte cuvioase Gherman, pe cei ce te cheamă în ajutor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Milostiveşte-te spre mine şi mă mântuieşte, Fecioară, care ai născut pe Milostivul, Dumnezeu-Cuvântul şi cu lumina cea de la tine luminează-mă, ca să strig: Bine este cuvântat rodul pântecului tău, prea curată.

Condacul, glasul al 4-lea: Toţi ne bucurăm cuvioase de naşterea ta pe pământul Dobrogei, cel binecuvântat de apostolul Andrei - întâiul chemat. Împreună cu Sfântul Ioan Casian, de mănăstiri întemeietor arătându-te, părinte Gherman şi lepădând grijile cele lumeşti viaţă sihăstrească ai dus, cununa biruinţei ai luat şi de braţele părinteşti te-ai învrednicit, pentru aceasta, ca unul ce eşti vas ales al sfinţeniei, cu umilinţă alergăm către tine, să dobândim mântuire de la Dumnezeu prin rugăciunile tale.

Icosul: Curăţeşte sufletele noastre cele întunecate de negura păcatelor, Mântuitorul nostru şi gând spre cele bune dăruieşte-ne, Hristoase, risipind noianul păcatelor, ca să putem, după vrednicie, a lăuda pe vasul Tău prea ales, Gherman dobrogeanul şi a spune facerile sale de bine şi râvna sa în cele dumnezeieşti. Pentru aceasta ca unul ce a iubit podoaba casei Tale, lăudându-l îi strigăm: De cele cereşti râvnitorule, fericite, roagă-te pururea pentru mântuirea sufletelor noastre.

Sinaxar

În luna februarie, în ziua douăzeci şi nouă, pomenirea Sfântului cuvios Gherman din Dobrogea, chip de virtute şi desăvârşire creştină.

Sfântul Gherman din Dobrogea s-a născut din părinţi strămoşeşti români, în acelaşi sat în care s-a născut şi Sfântul Ioan Casian, în părţile Casimcei din nordul Dobrogei, către anul 368. Părinţii şi strămoşii săi erau creştini, din neamul lor.

Cunoscând de la scriitori bisericeşti de recunoscuta vrednicie, precum Eusebie de Cezareea, că prin părţile sudice ale Daciei strămoşeşti, adică chiar prin locurile în care s-a născut Sfântul Gherman, a propovăduit credinţa creştină

Sfântul apostol Andrei, cel dintâi chemat de Mântuitorul la apostolie, ne ducem cu gândul la faptul că strămoşii acestor doi sfinţi stră-români, Casian şi Gherman, au primit botezul credinţei creştine prin succesiune directă de la apostolul Domnului sau de la cei creştinaţi de el.

Acest tânăr a învăţat la şcoală, împreună cu Ioan Casian, care au rămas legaţi sufleteşte pentru toată viaţa. Tot împreună vor fi făcut şi studii mai înalte în vreuna din cetăţile vestite ale vremii din Imperiul Bizantin. Împreună şi-au făcut şi datoria faţă de ţară, apoi, din dragoste pentru Hristos, Căruia au vrut să-şi dăruiască toată fiinţa lor, s-au hotărât să îmbrăţişeze viaţa monahală, intrând într-o mănăstire care nu era departe de locurile natale. Acolo şi-a făcut Sfântul cuvios Gherman ucenicia, învăţând cu sârguinţă cele despre Dumnezeu şi despre mântuirea sufletelor şi nevoindu-se spre desăvârşirea asemănării cu Hristos.

În dorinţa lor de desăvârşire, cei doi au pornit în căutare de modele vii de sfinţenie. Au întreprins mai multe călătorii la diferite obşti monahale şi sihăstrii din Siria, Palestina şi Egipt, unde au avut îndelungi convorbiri duhovniceşti cu părinţii din chinovii şi din pustie, împreună cu care au şi vieţuit mai mulţi ani. De la dânşii au învăţat căile desăvârşirii şi virtuţile cele înalte. Îndeosebi, s-au deprins cu rugăciunea neîncetată, în smerenie şi în ascultare, ajungând vestiţi printre părinţii pustiei şi înaintând până la înalte culmi de înţelepciune şi sfinţenie. Acolo, nu conteneau însă a mărturisi pustnicilor marea iubire şi dorul lor după liniştea locurilor în care s-au născut, au crescut şi au deprins tainele trăirii credinţei creştine.

După ce şi-au umplut sufletele de frumuseţea vieţii celei retrase, departe de ispitele lumii şi după ce şi-au întărit puterile până la măsura de a putea fi folositori şi altora, s-au întors spre locurile natale, cu gândul de a scrie şi împărtăşi cele văzute şi învăţate de la părinţi cu viaţa îmbunătăţită din pustietate, celor doritori de desăvârşire şi de a întemeia noi aşezăminte mănăstireşti.

Întăriţi în acest fel, Sfântul Ioan Casian a întemeiat mănăstiri de călugări şi călugăriţe, chiar şi la Marsilia, Franţa de azi, iar Sfântul cuvios Gherman a îmbunătăţit viaţa monahală în Dobrogea şi apoi până la Roma, unde şi-a dat sufletul în grija lui Dumnezeu.

Plecând din Egipt spre patria lor, Sciţia Mică, cei doi s-au oprit mai întâi la Constantinopol, unde arhipăstorea Sfântul Ioan Gură de Aur. Sfântul Gherman a fost hirotonit preot de către acesta, iar Sfântul Ioan Casian a fost hirotonit tot aici diacon. Aceasta se întâmpla pe la anul 400.

Amândoi au apărat prestigiul şi nevinovăţia marelui ierarh, Sfântul Ioan Gură de Aur, persecutat de mai marii de la Constantinopol şi exilat pentru că îi îndemna la o viaţă creştină mai bună şi mai adevărată.

În anul 403, Sfântul Gherman a participat la Sinodul de la Stejar, ca apărător al Sfântului Ioan Gură de Aur, iar în anul 405 împreună cu Sfântul Ioan Casian, au adus la Roma, papei Inocenţiu, o scrisoare a clerului şi poporului drept-credincios din Constantinopol, tot în apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur.

Sfântul Ioan Casian a scris mult despre prietenul său Gherman, numindu-l Sfântul părinte Gherman, în cartea sa Convorbiri cu Părinţii din Pustie. ***Tot Sfântul Ioan Casian ne-a păstrat în scrierile sale, cuvinte duhovniceşti ale Sfântului Gherman, care de atunci şi până azi, hrănesc sufletele căutătorilor de Dumnezeu şi de desăvârşire creştină.*** Chip de mare dascăl în tainele şi căile desăvârşirii ortodoxe, model de viaţă curată şi nevoitor în post şi rugăciune neîncetată, ***Sfântul Gherman, a fost un adevărat înţelept, dascăl al vremurilor de formare a poporului român şi a dus numele departe de meleagurile noastre, ca pe un nume de cinste şi de virtute creştină.***

A trecut în împărăţia drepţilor la Roma, către anul 415, înaintea Sfântului Ioan Casian.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Peasna a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui călcător de lege, înaltă văpaie a ridicat, dar cinstitorilor de Dumnezeu tineri a trimis roua Duhului, Hristos, cel ce este binecuvântat şi prea mărit.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o holdă roditoare te-ai arătat, Sfinte cuvioase Gherman, ai luminat întru sihăstrie cu răbdare şi te-a primit pe tine Hristos, căruia strigăm: Bine eşti cuvântat în Biserica slavei Tale Doamne!

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Jertfă curată şi cu bun miros, ai adus sufletul tău înaintea împăratului Hristos, purtătorule de Dumnezeu, Ghermane, prea fericite şi trupul ca o ardere de tot l-ai ars cu focul cunoştinţei de Dumnezeu şi cu înfrânările de tot felul strigând: Toată făptura să laude pe Domnul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Păzind cu bună credinţă chipul cel monahicesc şi urmând chipul cel curat al lui Hristos, te-ai nevoit cuvioase a plăcea Lui si a-I cânta: Slavă puterii Tale, Doamne.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Iată s-a împlinit propovăduirea proorocilor, născând tu Fecioară pe Cel propovăduit demult de prooroci, care împlineşte cele mai înainte grăite, cu darul Duhului Sfânt.

Peasna a 8-a

Irmos: Pe Dumnezeu cel ce s-a...

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Viclenii aducători de patimi au lucrat în sufletele noastre cumplite nelegiuiri, Mântuitorule şi nu putem să privim spre Tine, noi robii Tăi; ci prin rugăciunile cuviosului Tău Gherman, milostiveşte-te spre noi.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Îmbogăţindu-te cu dumnezeieştile fapte bune, ai defăimat bogăţia cea pământească şi ai câştigat pe cea cerească, drept aceea, sărac fiind eu de cunoaşterea cea dumnezeiască, îmbogăţindu-mă cu har ca să laud şi eu vieţuirea ta cea întocmai cu îngerii, părinte sfinte.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tuturor izvorăşti îndemnuri de mântuire şi graiuri care alungă din inimi necunoştinţa, prea cuvioase părinte Gherman, de Dumnezeu grăitorule, pentru aceasta cu credinţă te cinstim săvârşind prea sfântă pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Făcutu-te-ai cămară dumnezeieştii slave şi scaun în chip de foc în care s-a odihnit Cuvântul, întrupându-se pentru bunătatea Sa cea desăvârşită, pe Acesta roagă-L, prea curată Fecioară, să se milostivească mântuindu-ne pe noi.

Peasna a 9-a

Irmos: Fiul Părintelui Celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, Întrupându-Se din Fecioară, S-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite, pentru aceasta pe Născătoarea de Dumnezeu cea prea lăudată o mărim.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

S-a dat ţie putere de la Dumnezeu să poţi înfrunta săgeţile celui rău: pentru aceasta luptându-te vitejeşte, părinte Gherman, te-ai numărat cu cetele cuvioşilor, ve-selindu-ne.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Gherman, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu neîncetată sârguinţă roagă-te acum pentru noi Mântuitorului Dumnezeu, prea cuvioase, să ne mântuim de suferinţe, de primejdiile cele rele şi de stricăciune ca de la toţi să auzi cuvânt de cinstire şi împreună cu tine să-L prea înălţăm pe Domnul întru toţi vecii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Să ne bucurăm toţi iubitorii de prăznuire duhovnicească, veselindu-ne acum întru pomenirea prea cuviosului părinte Gherman, cântând lui Dumnezeu laude Celui ce este minunat întru sfinţi şi sfinteşte pe cei ce I se închină cu credinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (Al Născătoarei de Dumnezeu)

Neputinciosul meu suflet fiind slăbit de multele împresurări ale celui viclean, Năs-cătoare de Dumnezeu Fecioară, fă-l sănătos prin rugăciunile tale cele întărite, ca să te slăvesc întru toţi vecii.

Acatistul Sfântului Gherman din Dacia Pontică

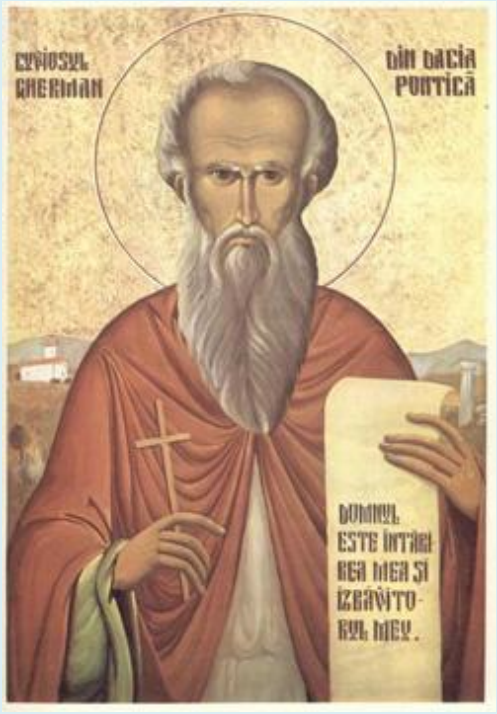

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Prea cuviosului nostru părinte Gherman, odrăslit în pământul Daciei Pontice, prinos de umilinţă îi aducem noi nevrednicii păcătoşi pentru mijlocirile sale făcute înaintea Ceresculuі Părinte, căci prin rugăciunile sale, mari daruri ne-am învrednicit a dobândi de la Hristos, izvorul cel nesecat de bunătăţi, pentru aceasta cu toţii să-i cântăm, cu bună înţelepciune: ***Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!***

Icosul 1

Îngerească viaţă petrecând pe pământ, prea cuvioase părinte Gherman, te-ai depărtat de toate cele veselitoare ale lumii şi rănit fiind de dumnezeiască dragoste, ai alergat la limanul cel de mântuire al sihăstriei, pentru care noi minunându-ne de biruinţa ta asupra puterilor vrăjmaşului celui potrivnic, îţi cântăm unele ca acestea:
Bucură-te, cinstea Bisericii noastre ortodoxe strămoşeşti;
Bucură-te, că din tinereţe ai luat chipul cel blând al smereniei;
Bucură-te, că viaţa sihăstrească a fost mângâierea sufletului tău;
Bucură-te, că pentru Hristos Domnul lumea ai părăsit;
Bucură-te, cel ce în mânăstire şi în pustiu te-ai sălăşluit;
Bucură-te, că în viaţă fiind, de trup te-ai depărtat;
Bucură-te, rugător mare al pustiului;
Bucură-te, lauda cea curată a credincioşilor;
Bucură-te, floare a cuvioşiei de Dumnezeu aleasă şi împodobită;
Bucură-te, lauda cea vestită a pământului dintre Dunăre şi mare;
Bucură-te, că pe Dumnezeu l-ai iubit mai mult decât proprii tăi părinţi;
Bucură-te, că tinereţea ta ai adus-o ca jertfă curată lui Dumnezeu;

Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 2-lea

Din pruncie doritor şi râvnitor vieţii îngereşti te-ai arătat părinte Gherman, prea cuvioase şi visteria cea nefurată a credinţei tale curate ai sporit-o, încât toţi se mirau de văpaia dragostei dumnezeieşti ce ardea întru tine, pentru aceasta cântăm slavă lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Născându-te din părinţi stră-români, binecredincioşi, în satul Casimcea, din Scythia Minor, unde a propovăduit Evanghelia lui Hristos, Andrei, cel dintâi chemat la apostolie, din tinereţe ai ales calea cea dreaptă a Raiului, prea cuvioase părinte Gherman, pentru aceasta de la toţi auzi cântare de laudă:
Bucură-te, că din părinţi drepmăritori ai răsărit;
Bucură-te, vrednică pildă de înfrânare a tinerilor;
Bucură-te, că de Ioan Casian te-ai legat sufleteşte;
Bucură-te, că împreună pe calea învăţăturii aţi plecat;
Bucură-te, că şi în oaste împreună aţi slujit;
Bucură-te, că lui Hristos împreună v-aţi făgăduit;
Bucură-te, că nedespărţiţi aţi rămas şi în monarhism;
Bucură-te, că într-una din mânăstirile Scythiei mici, împreună cu Ioan Casian, te-ai nevoit şi lui Hristos Domnul cu credinţă aţi slujit;
Bucură-te, că şi aici te-ai arătat pildă de ascultare desăvârşită;
Bucură-te, lauda cea vestită a călugărilor osârduitori;
Bucură-te, că ai împletit cu iscusinţă rugăciunea cu trupeştile nevoinţe;
Bucură-te, tăinuitorule al duhovniceştii vieţuiri;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 3-lea

Puterile cereşti s-au minunat, văzându-te pe tine, prea cuvioase părinte Gherman cum, în trup fiind, ai biruit, ispitele celui viclean, ca un înger pământesc pentru aceasta, înălţat fiind în cămările cereşti priveşte către cei ce-ţi cer mijlocirile tale către Dumnezeu şi cu bunătatea ta părintească izbăveşte din toate nevoile pe cei ce cântă lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Cunoscând binecuvântarea vieţii mânăstireşti, împreună cu râvnitorul de Hristos Ioan Casian ai alergat, ca cerbul spre apele izvoarelor şi te-ai sălăşluit într-una din mânăstirile din locurile natale unde ţi-ai făcut întru smerenie şi ascultare ucenicia, pentru aceasta sporindu-ţi cu înţelepciune nevoinţele, toţi te laudă cântându-ţi:

Bucură-te, că te-ai arătat adevărat om ceresc;
Bucură-te, că împreună slujitor ai fost cu îngerii;
Bucură-te, învăţătorul dogmelor creştineşti;
Bucură-te, râvnitorule iubitor al cuvioasei slujiri a Celui Preaînalt;
Bucură-te, că nu ai cruţat ostenelile pentru a urma lui Hristos cu bunătate;
Bucură-te, că prin smerenie ai dobândit cele înalte şi cu sărăcia cele bogate;
Bucură-te, că prin mulţimea ostenelilor te-ai arătat a fi comoară duhovnicească;
Bucură-te, săditorule şi harnic lucrătorule al viei celei duhovniceşti;
Bucură-te, că te-ai arătat a fi jertfă curată asemenea lui Isaac;
Bucură-te, că mintea ţi-ai înălţat-o la cugetarea cea despre Dumnezeu;
Bucură-te, împreună rugătorule cu părintele Ioan Casian către Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 4-lea

Învăluindu-ne viforul multor ispite şi furtunile multor nevoi, la limanul mijlocirilor tale către Dumnezeu scăpăm prea cuvioase părinte Gherman, ca prin rugăciunile tale să prefaci toate tulburările noastre sufleteşti în bună linişte, ca astfel prin tine să cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Râvnitor fiind după desăvârşire, împreună cu prea cuviosul părinte Ioan Casian, ai plecat în căutarea de chipuri ale vieţuirii îngereşti, ajungând la obştile monahale şi sihăstriile din Siria, Palestina şi Egipt, unde te-ai îndulcit de ospăţul duhovnicesc al părinţilor pustiei şi de la dânşii ai învăţat căile desăvârşirii şi virtuţile cele înalte, pentru aceasta credincioşii creştini îţi aduc laude, cântând fără tăcere:
Bucură-te, cel ce te-ai arătat stăpânitor patimilor omeneşti;
Bucură-te, că pentru tine moartea a fost fără putere;
Bucură-te, că nu te-ai uitat la cele trecătoare, de jos;
Bucură-te, că ai iubit cele netrecătoare de sus;
Bucură-te, că prin neobosită veghe ai slujit lui Hristos;
Bucură-te, că prin rugăciunile tale ne izbăvim de văpaia ispitelor;
Bucură-te, pildă de învăţătură pentru cei tineri;
Bucură-te, mângâierea celor ce sunt întristaţi;
Bucură-te, mereu ascultătorule al celor ce-ţi cer ajutor în necazuri;
Bucură-te, destoinicule învăţător al vieţii celei curate;
Bucură-te, că pe Domnul cu bunăvoire L-ai slujit;
Bucură-te, că Lui ai urmat prin buna ta vieţuire;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 5-lea

Vieţuind în pustnicească ascultare, ai deprins rugăciunea neîncetată a minţii şi a inimii, smerenia şi ascultarea, după pilda părinţilor pustiei şi ajungând tu însuţi vestit între cei mai renumiţi părinţi ai pustiei, ai urcat spre culmile înţelepciunii şi ale sfinţeniei, cântând fără încetare lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Ca o lumină într-un sfeşnic te-ai arătat părinţilor pustiei, dar dorul după credinţa părinţilor rămaşi acasă şi liniştea locurilor natale te-au chemat ca un caanan duhovnicesc, ai întemeiat aşezăminte mânăstireşti şi-ai rânduit viaţa de obşte după pilda pustiei pentru aceasta, dimpreună cu cinul călugăresc îţi cântăm:
Bucură-te, făclie luminoasă care luminezi inimile noastre;
Bucură-te, vrednică pildă de răbdare şi smerenie;
Bucură-te, vrednicule ostenitor al pustiei;
Bucură-te, că prin tine „Pustia a înflorit precum crinul”;
Bucură-te, că în Dacia Pontică viaţa pustnicească o ai întărit cu pilda vieţuirii tale;
Bucură-te, că prin post şi rugăciune te-ai întărit duhovniceşte;
Bucură-te, că obştea „călugărilor sciţi” cu smerenie şi dragoste te-au ascultat;
Bucură-te, că împreună rugător cu Sfântul Ioan Casian, te-ai făcut pentru Biserică şi neamul nostru;
Bucură-te, că te-ai arătat crin cu bun miros şi mireasmă a pustiei;
Bucură-te, că întăreşti pe credincioşi în credinţă;
Bucură-te, îmbrăcămintea celor goi de îndrăzneală;
Bucură-te, că apostolului Andrei ai urmat în propovăduirea Evangheliei lui Hristos;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 6-lea

Plecând din Egipt spre pământul strămoşesc împreună cu Sfântul Ioan Casian, te-ai oprit la Constantinopol, prea cuvioase părinte Gherman şi darul preoţiei ai luat din mâna dumnezeiescului patriarh Ioan Gură de Aur pentru care mulţumind lui Dumnezeu, I-ai cântat: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Arătându-ne nouă tuturor calea care duce către Dumnezeu, Sfinte cuvioase părinte Gherman, pe toţi ne înveţi ca, prin înţelepciune şi cu a Duhului curăţire, să-I slujim Lui cu frică şi cu dragoste, pentru aceasta, împărtăşindu-ne de ajutorul rugăciunilor tale către Tatăl ceresc, de la toţi auzi cântare ca aceasta:
Bucură-te, apărătorul dreptei credinţe;
Bucură-te, mare sprijinitor al creştinătăţii;
Bucură-te, stâlp de foc al credinţei noastre strămoşeşti;

Bucură-te, că pe Hristos l-ai propovăduit în Sciţia ca într-un pământ al făgăduinţei;
Bucură-te, că trăim în ţara noastră sub oblăduirea mijlocirilor tale către Dumnezeu;
Bucură-te, că în toată vremea ne dai sprijin şi ajutor cu îndestulare;
Bucură-te, că deşi ai fost în trup ai gustat dulceaţa Raiului;
Bucură-te, că rugăciunile tale sunt pentru noi scară către cer;
Bucură-te, suflet binecuvântat de Dumnezeu;
Bucură-te, că eşti fapta cea vie pentru toţi spre pilduire;
Bucură-te, că te-ai logodit cu cereasca împărăţie;
Bucură-te, că ţi-ai păzit curăţia trupului neîntinată;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 7-lea

Împreună cu Ioan Casian postitorul, în cetatea lui Constantin, ai apărat buna cucernicie şi smerenia Sfântului Ioan cel cu Gură de Aur, care chema pe toţi la o viaţă cu adevărat creştină şi plăcută lui Dumnezeu, pentru care şi exil a suferit. Acestea cunoscând noi, prea cuvioase părinte Gherman, cu dragoste şi credinţă te cinstim, cântând dimpreună cu tine lui Dumnezeu cântare de laudă: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Înţelegând că rugăciunea este plugăria sufletului, prin care ne curăţăm inimile de vicleşuguri şi răutăţi, la sinodul de la Stejar te-ai alăturat Sfântului Ioan, dulcele vorbitor şi vrednic liturghisitor ca întâistătător al Constantinopolului şi împreună cu Sfântul Ioan Casian ai plecat la Roma ca să duci episcopului Inocenţiu scrisoarea clerului şi credincioşilor din cetatea lui Constantin de apărare a nevinovăţiei sfântului patriarh, pentru aceasta toţi iubitorii de adevăr şi cucernicie îţi cântă:
Bucură-te, că rugăciunile tale s-au făcut scară către cer;
Bucură-te, că pe Sfântul Ioan Gură de Aur, când era defăimat de cei rău credincioşi, l-ai apărat;
Bucură-te, că până la Roma, întru apărarea lui, împreună cu Ioan Casian ai călătorit;
Bucură-te, apărătorule al dreptei credinţe;
Bucură-te, dar dat nouă de către Dumnezeu;
Bucură-te, rugător către Dumnezeu pentru turma Lui;
Bucură-te, lauda Pontului;
Bucură-te, trâmbiţa adevărului;
Bucură-te, izvor de sfinţenie;
Bucură-te, învăţător al înfrânării;
Bucură-te, stea al vieţuirii celei duhovniceşti;
Bucură-te, vrednicule îndrumător spre cele de sus;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 8-lea

Deşi om cu fire ai fost, te-ai arătat, prea cuvioase părinte Gherman, împreună cetăţean cu îngerii, căci ai vieţuit pe pământ ca şi cum n-ai fi avut trup, lepădând toată grija cea lumească, pentru aceasta înţelepţit fiind de Dumnezeu, cu smerenie ţi-ai ascuns nevoinţele tale cele sfinte, povăţuindu-i neîncetat pe cei încredinţaţi ţie spre mântuire, ca să cânte fără tăcere lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Având în suflet dumnezeiasca dorinţă de a te nevoi şi mai mult, cugetătorule de Dumnezeu ai cunoscut că sufletul nu poate să fie viu şi să se înalţe către Dumnezeu fără rugăciunea neîncetată, pentru aceasta auzi de la toţi iubitorii de rugăciune cântare ca aceasta:

Bucură-te, lucrătorul rugăciunii celei curate;
Bucură-te, că prin neîncetarea rugăciunii, îngerilor te-ai asemănat;
Bucură-te, că rugăciunea, ca pe o scară la cele duhovniceşti, te-a ridicat;
Bucură-te, că cei ce călătoresc cu rugăciunile tale cu pace se întorc la casele lor;
Bucură-te, că binefăcătoarele tale rugăciuni sunt bine primite înaintea lui Dumnezeu;
Bucură-te, că ai împreunat rugăciunea cu fapta milosteniei;
Bucură-te, că cei credincioşi, urmând pilda ta, se întăresc în harul primit de la Dumnezeu;
Bucură-te, că prin nevoinţele tale, te-ai arătat locaş prea curat al Duhului Sfânt;
Bucură-te, că te-au cunoscut ucenicii tăi văzător de Dumnezeu;
Bucură-te, că ai fost împreună vorbitor cu îngerii;
Bucură-te, că prin îndelungat post şi neîncetată rugăciune ţi-ai agonisit răbdare;
Bucură-te, îngerule în trup pământesc;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 9-lea

Nevoinţele tale pustniceşti au uimit pe toţi, iubitorii de pustie, de aceea prin gura prietenului tău, Sfântul Ioan Casian, te-au numit „Sfântul părinte Gherman”, aducându-ţi cuvânt de cinstire şi laudă şi toţi au învăţat să cânte cu tine lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Cuvintele şi învăţăturile tale duhovniceşti au hrănit sufletele căutătorilor de Dumnezeu şi iubitori de desăvârşire, pentru aceasta şi noi împărtăşindu-ne de aceste daruri mântuitoare îţi cântăm:

Bucură-te, al celor tineri prea înţelept povăţuitor;
Bucură-te, al celor bătrâni sprijinitor;

Bucură-te, al curăţiei neobosit propovăduitor;
Bucură-te, că eşti bucuria celor ce vin către pocăinţă;
Bucură-te, plinitorule al frumuseţilor sihăstreşti ale strămoşilor noştri;
Bucură-te, prea alese iubitorule şi cinstitorule al Casei lui Dumnezeu;
Bucură-te, că pământul Daciei Pontice cu Sfinte biserici şi mânăstiri a fost împodobit;
Bucură-te, că prin poveţele tale ne-am învăţat că tăria neamului este dreapta credinţă;
Bucură-te, că de bună voie ai urmat sărăciei lui Hristos;
Bucură-te, că ne-ai învăţat să nu adunăm bogăţii pieritoare;
Bucură-te, că te-ai făcut pildă de smerenie şi iubire de oameni negrăită;
Bucură-te, alungătorule al poftelor întinate;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 10-lea

Chip de mare învăţat al tainelor şi desăvârşirii ortodoxe te-ai arătat Sfinte cuvioase părinte Gherman, pentru aceasta mulţimea credincioşilor, prin rugăciunile tale, iertare de păcate dobândesc cântând împreună cu tine lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Înţelept al vremurilor te-ai arătat şi cu înţelepciune te-ai înfăţişat înaintea dreptului Judecător, prin trecerea de la cele trecătoare la cele veşnice în cetatea Romei, ducând rugăciunile noastre înaintea Cerescului Părinte, pentru aceasta toţi îţi cântăm:
Bucură-te, că vezi pururea faţa veşnicului Părinte;
Bucură-te, că ai auzit cuvintele: „Bine slugă bună şi credincioasă intră întru bucuria Tatălui Meu”;
Bucură-te, că numele tău în Cartea veşniciei a fost scris;
Bucură-te, căci astăzi te veseleşti în ceruri;
Bucură-te, că de sus ţi-a venit răsplata pentru credinţa ta;
Bucură-te, cela ce te-ai făcut celor din primejdii apărător;
Bucură-te, că nu te-ai lăsat amăgit de cele trecătoare;
Bucură-te, candelă aprinsă în bezna nepăsării;
Bucură-te, aducătorule de înviorare duhovnicească;
Bucură-te, rugător neîncetat pentru sufletele noastre;
Bucură-te, următor al nevoinţelor sihăstreşti şi pustniceşti ale părinţilor bisericeşti;
Bucură-te, că prin asprele tale nevoinţe te-ai jertfit cu totul lui Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 11-lea

Cum te vom mări mai cu vrednicie, prea cuvioase părinte Gherman sau cu ce cuvinte vom cânta îndelunga-ţi răbdare şi iubire de cele dumnezeieşti, căci fire omenească ai avut dar spre cele dumnezeieşti ai râvnit, pentru aceasta cu toţii aducem, cântare de laudă lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Cu puterea Celui de sus fiind umbrit, Sfinte prea cuvioase părinte Gherman, cu îndrăzneală te-ai într-armat împotriva celui viclean şi ai biruit vicleşugurile lui, pentru aceasta Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare cinsteşte pomenirea ta, zicând:

Bucură-te, trandafir odrăslit în pământul Daciei Pontice;
Bucură-te, cel ce petreci împreună cu toţi sfinţii;
Bucură-te, cel ce ai risipit meşteşugirile celui viclean;
Bucură-te, chip duhovnicesc, luminat împodobit;
Bucură-te, faptă vie vrednică de urmat de toţi creştinii;
Bucură-te, temelie tare a credinţei ortodoxe;
Bucură-te, nădejde împlinită a celor ce te cheamă în ajutor spre mântuire;
Bucură-te, că pe cei greşiţi îi întorci la pocăinţă;
Bucură-te, a celor înstrăinaţi povăţuire;
Bucură-te, vestitorule al bucuriilor duhovniceşti;
Bucură-te, că pe cei iubitori de Hristos i-ai veselit;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 12-lea

Pururea ocrotitor al Dobrogei de astăzi şi al întregii moşteniri strămoşeşti româneşti, prea cuvioase părinte Gherman, prin chipul tău ne binecuvântezi cu dragoste de părinte, povăţuindu-ne paşii spre împlinirea dreptei credinţe strămoşeşti şi îndemnându-ne să cântăm împreună cu tine lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Cu cântări cinstim pomenirea ta, fericind ostenelile tale şi neclintita ta râvnă pentru Hristos, lăudăm postirile şi privegherile tale neîncetate, binecuvântându-te ca pe un mare ajutător şi păzitor al nostru şi glăsuind:

Bucură-te, că pe binecredincioşii creştini dobrogeni cu rugăciunile tale îi ocroteşti;
Bucură-te, că pomenirea nevoinţelor tale sihăstreşti şi pustniceşti, poporul nostru dreptcredincios o împlineşte;
Bucură-te, chipul cel adevărat al vieţii călugăreşti;
Bucură-te, lauda cea mare a Dobrogei şi a întregii Românii;
Bucură-te, risipitorule al gândurilor întunecate;
Bucură-te, dar dumnezeiesc;

Bucură-te, zid de scăpare al celor ce te cheamă în ajutor;
Bucură-te, al ispitiţilor întărire;
Bucură-te, cugetare de Dumnezeu neprihănită;
Bucură-te, cel ce ai fost cu trupul nepângărit;
Bucură-te, rază a credinţei dătătoare de bucurie duhovnicească;
Bucură-te, că vei fi de-a pururea pomenit de credincioşii români;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul al 13-lea (de 3 ori)
O, prea cuvioase părinte Gherman, lauda Bisericii Dobrogei şi a întregii Românii, părintele nostru duhovnicesc şi al tuturor celor ce cu dreaptă credinţă cinstesc pe Dumnezeu, ascultă acum puţina şi nevrednica noastră rugăciune, ce ţi-o aducem din toată inima şi ne izbăveşte pe noi de năpastă, de primejdii, de dureri, de ispite şi de toţi vrăjmaşii ştiuţi şi neştiuţi, spre a cinsti neîncetat sfântă pomenirea ta, slăvind pe Dumnezeu cel pururea iubitor de oameni şi împreună cu tine cântându-i, în veacul ce va să fie, cântare: ***Aliluia!***

Se spune iarăşi:

Icosul 1
Îngerească viaţă petrecând pe pământ, prea cuvioase părinte Gherman, te-ai depărtat de toate cele veselitoare ale lumii şi rănit fiind de dumnezeiască dragoste, ai alergat la limanul cel de mântuire al sihăstriei, pentru care noi minunându-ne de biruinţa ta asupra puterilor vrăjmaşului celui potrivnic, îţi cântăm unele ca acestea:
Bucură-te, cinstea Bisericii noastre ortodoxe strămoşeşti;
Bucură-te, că din tinereţe ai luat chipul cel blând al smereniei;
Bucură-te, că viaţa sihăstrească a fost mângâierea sufletului tău;
Bucură-te, că pentru Hristos Domnul lumea ai părăsit;
Bucură-te, cel ce în mânăstire şi în pustiu te-ai sălăşluit;
Bucură-te, că în viaţă fiind, de trup te-ai depărtat;
Bucură-te, rugător mare al pustiului;
Bucură-te, lauda cea curată a credincioşilor;
Bucură-te, floare a cuvioşiei de Dumnezeu aleasă şi împodobită;
Bucură-te, lauda cea vestită a pământului dintre Dunăre şi mare;
Bucură-te, că pe Dumnezeu l-ai iubit mai mult decât proprii tăi părinţi;
Bucură-te, că tinereţea ta ai adus-o ca jertfă curată lui Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Condacul 1

Prea cuviosului nostru părinte Gherman, odrăslit în pământul Daciei Pontice, prinos de umilinţă îi aducem noi nevrednicii păcătoşi pentru mijlocirile sale făcute înaintea Cerescului Părinte, căci prin rugăciunile sale, mari daruri ne-am învrednicit a dobândi de la Hristos, izvorul cel nesecat de bunătăţi, pentru aceasta cu toţii să-i cântăm, cu bună înţelepciune: ***Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!***

Rugăciune

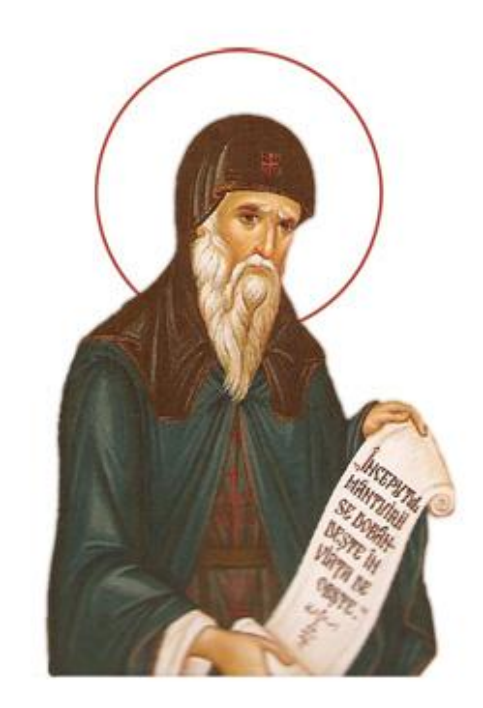

Binecuvântat eşti, Doamne Dumnezeul nostru, cel Preaînţelept şi minunat în lucruri, căci din nemărginita-ţi iubire de oameni, Dumnezeu fiind a toată mângâierea şi nădejdea, ai binevoit a ridica dintre neamurile pământului chipuri de fii aleşi, care prin credinţă tare şi prin viaţă pilduitoare să fie candele ale credinţei care să lumineze pe oameni ca să nu se prăbuşească în întunericul cel mai din adânc al neştiinţei de cele dumnezeieşti şi al păcatului.

Binecuvântat eşti, Doamne Dumnezeul părinţilor noştri! Căci primeşti cu bunăvoinţă mijlocirile sfinţilor bineplăcuţi Ţie, pentru nevoile de tot felul: duhovniceşti şi trupeşti ale nevrednicilor robilor Tăi, ce sunt învăluiţi de valurile vieţii pline de tot felul de ispite şi de poveri nenumărate.

Însuţi, Iubitorule de oameni, Doamne, pentru rugăciunile prea curatei Născătoare de Dumnezeu şi cele ale Sfântului prea cuviosului părintelui nostru Gherman şi ale

tuturor sfinţilor, primeşte acum smeritele noastre cereri şi ne izbăveşte pe noi de toată reaua întâmplare, căci Tu ştii neputinţa firii omeneşti şi cunoşti trebuinţa fiecăruia, primeşte dar, prea bunule Împărate, Stăpâne, rugăciunile noastre apărându-ne de tot răul şi dăruindu-ne cele spre mântuire, ca pentru toate cele dăruite nouă în toate zilele vieţii noastre să te prea slăvim, dimpreună cu Fiul Tău cel fără de moarte şi cu Prea Sfântul şi Bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea în vecii vecilor. Amin.

Imnografie

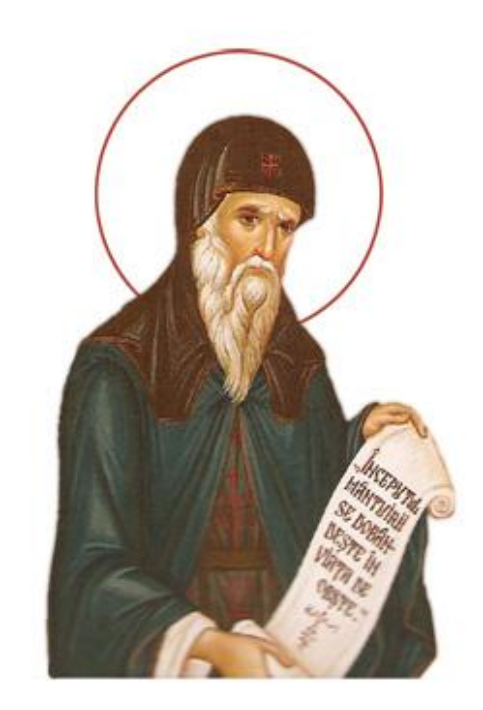

Tropar: Cu ostenelile tale, cu privegheri neîncetate, cu rugăciuni şi cu post te-ai nevoit, cuvioase părinte Gherman, împreună cu Sfântul Ioan Casian, din pământul Dobrogei odrăslind şi curgerile harului preoţesc, cu rugăciunile lui Ioan celui cu Gură de Aur te-ai învrednicit a le primi. Bogăţie de daruri duhovniceşti din Ţara Sfântă prin osârdie ai agonisit şi prin aceasta pe mulţi ai învrednicit pe Hristos a urma, pentru aceasta, părinte al Dobrogei, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Condac: Toţi ne bucurăm, cuvioase, de naşterea ta pe pământul Dobrogei, cel binecuvântat de apostolul Andrei, întâiul chemat, împreună cu Sfântul Ioan Casian, de mănăstiri întemeietor arătându-te, părinte Gherman şi lepădând grijile cele lumeşti, viaţă sihăstrească ai dus, cununa biruinţei ai luat şi de braţele părinteşti te-ai învrednicit, pentru aceasta, ca unul ce eşti vas ales al sfinţeniei, cu umilinţă alergăm către tine ca să dobândim mântuire de la Dumnezeu prin rugăciunile tale.

Tropar către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu la Sărbătoarea Sfântului cuvios Gherman din Dobrogea, glasul al 8-lea: Tuturor celor întristaţi bucurie şi celor năpăstuiţi părtinitoare şi hrană săracilor şi mângâiere străinilor, limanul celor înviforaţi, cercetare bolnavilor, acoperământ şi sprijinitoare celor oropsiţi şi orbilor

eşti toiag. tu, prea curată, Maica Dumnezeului Celui Preaînalt, grăbeşte de miluieşte pe robii tăi, rugămu-ne.

Vieţile Sfinţilor - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru Gherman din Dobrogea

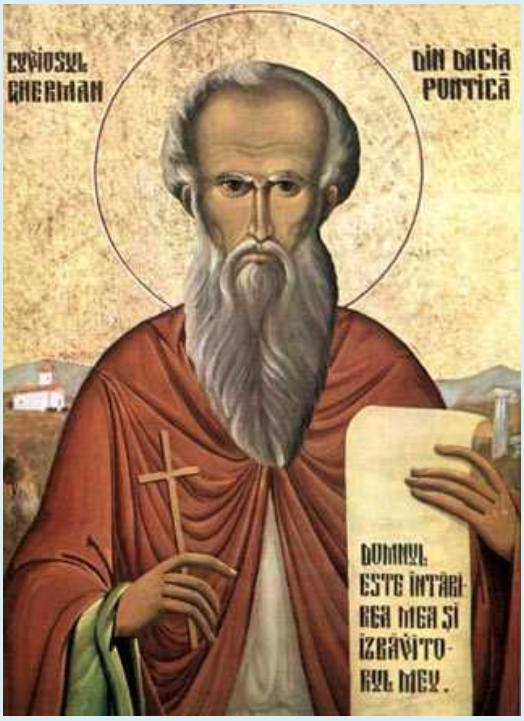

Acest sfânt şi purtător de Dumnezeu Gherman s-a născut pe la anul 368 în nordul Dobrogei, din părinţi stră-români, fiind din acelaşi sat şi contemporan cu Sfântul Ioan Casian. Localitatea Casimcea este considerată vatra străbună a acestor doi sfinţi daco-romani de la gurile Dunării.

Părinţii şi strămoşii lor erau creştini din primul secol, fiind botezaţi în numele Prea Sfintei Treimi poate chiar de Sfântul apostol Andrei şi de ucenicii lui, care au semănat cuvântul Evangheliei lui Hristos în jurul Mării Negre şi în Sciţia Mică, adică Dobrogea de astăzi.

După ce a învăţat carte în satul natal şi pe lângă Episcopia Tomisului, împreună cu fericitul Ioan Casian, cu care a fost prieten şi împreună-vieţuitor până la moarte, s-a dus să deprindă învăţătura Sfinţilor Părinţi în părţile Constantinopololului. Apoi, tot împreună, au intrat în viaţa monahală, la una din mănăstirile din sudul Dobrogei, ce depindeau de vestita eparhie a Tomisului, unde străluceau mari ierarhi şi purtători de Dumnezeu, ca Sfinţii Bretanion şi Teotim.

Dorind o viaţă mai înalt duhovnicească în Hristos, s-a dus împreună cu fericitul Casian să se închine Cuvioşilor Părinţi ce se nevoiau în Egipt, pe valea Nilului.

După ce au vizitat pe marii sihaştri de acolo şi au primit multe cuvinte de folos de la ei, s-au nevoit un timp în preajma marilor anahoreţi egipteni, învăţând de la ei neîncetata rugăciune. Apoi s-au dus la Sfintele Locuri şi s-au închinat la mormântul dătător de viaţă al Domnului nostru Iisus Hristos.

S-au nevoit apoi un timp în mănăstirile din Constantinopol, în preajma Sfântului Ioan Gură de Aur, care i-a hirotonit pe amândoi - Sfântul Ioan Casian diacon, iar pe cuviosul Gherman, preot. Aceasta era pe la anul 400.

În anul 403, când unii ierarhi şi dregători din Răsărit, îndemnaţi de împărăteasa Eudoxia, s-au ridicat împotriva Sfântului Ioan Gură de Aur cerând să-l depună din treaptă, atunci şi cuviosul Gherman s-a aflat printre cei ce au luat apărarea marelui ierarh.

Acest mare nevoitor era atât de cinstit de prietenul său, Sfântul Ioan Casian, încât îl numea, în cartea sa "Convorbiri cu Părinţii din Pustie", "Sfântul Părinte Gherman". El a contribuit mult la întărirea vieţii monahale în Dobrogea, din Italia şi din Galia.

După o aspră şi îndelungată nevoinţă duhovnicească, ajungând la măsura sfinţeniei, cuviosul Părintele nostru Gherman a răposat la Roma, prin anii 405-415, dându-şi sufletul cu pace în mâinile lui Hristos, plin de zile şi de harul Duhului Sfânt.

Pentru viaţa lui aleasă, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut în ceata Sfinţilor Părinţi, la 20-21 iunie 1992, cu data de prăznuire la 29 februarie, iar când nu sunt ani bisecţi, la 28 februarie.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Sfinţi daco-romani şi români – Sfântul Gherman, daco-românul (secolele IV-V)

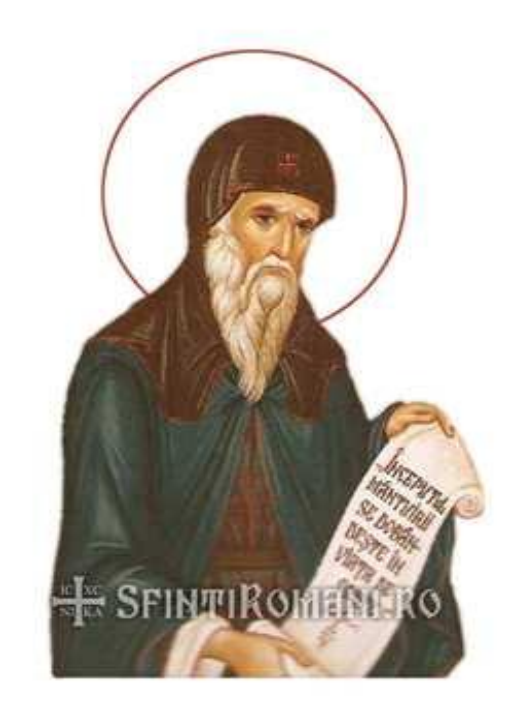

Până în anii din urmă nu s-a scris nimic despre un vrednic fiu al Dobrogei noastre, despre cuviosul Gherman daco-romanul, deşi numele său era menţionat adesea în opera literară a prietenului său, Sfântul Ioan Casian. Abia în anul 1989, mitropolitul Antonie al Ardealului l-a scos din uitare şi i-a făcut cunoscut chipul luminos de teolog şi de călugăr înduhovnicit.

Puţine date despre viaţa şi cultura acestui mare strămoş-român se găsesc în cartea lui Ioan Casian intitulată **"Convorbiri cu Părinţii"**. De aici aflăm că ei ***„se împrieteniseră încă de când erau copii de şcoală, apoi în oaste, precum şi în viaţa călugărească"***. Înseamnă că şi Gherman era tot un daco-roman din Scythia Minor - ca şi Ioan Casian, - că învăţaseră într-o şcoală din regiune - probabil mănăstirească - şi că şi-au făcut împreună serviciul militar. Iar în alt loc Ioan Casian scria: ***„Amândoi eram nedespărţiţi din vremea primelor lupte din oastea duhovnicească, am vieţuit împreună atât printre cenobiţi, cât şi în pustie şi fiecare - pentru a ne arăta prietenia strânsă unul faţă de altul şi scopul comun - aveam obiceiul să zicem că nu eram decât o minte şi un suflet în două trupuri".***

Din alte relatări ale lui Casian, se desprinde că era mai în vârstă decât el, deci se născuse prin anul 355.

În jurul anului 380 cei doi prieteni - şi cu sora lui Ioan Casian - au plecat într-o călătorie în Orient, în dorinţa de a cunoaşte Locurile Sfinte în care a trăit şi a propovăduit Mântuitorul Iisus Hristos. S-au aşezat, pentru început, într-o mănăstire de lângă Betleem, în apropierea locului în care S-a născut Iisus, iar după cinci ani, cei doi prieteni, s-au îndreptat spre pustiurile Egiptului, unde trăiau mulţi monahi cu viaţă aleasă, pentru a primi de la ei cuvinte de învăţătură şi a le urma nevoinţele duhovniceşti. Au rămas acolo ani îndelungaţi - doar cu o scurtă întoarcere în Betleem - căutând mereu modele de viaţă şi mari Părinţi ai pustiei.

Sfântul Ioan Casian** **prezintă cu multă nostalgie viaţa lor în îndepărtatele pustiuri ale Egiptului, fiind** **„aprinşi de dorul de fiecare zi al inimii, să ne întoarcem în provincia noastră şi să ne revedem părinţii. Ceea ce ne aprindea mereu dorul era amintirea credinţei şi a evlaviei lor...” Mai departe scria de ***„moşia străbună a strămoşilor noştri”***, de frumuseţea peisajului Scythiei Minor, de ***„dorul de patrie”.***

În aceeaşi lucrare a lui Ioan Casian, sunt redate mai multe convorbiri ale lui cu mari Părinţi ai pustiei, ca Moise, Avraam, Isaac, Serenus. Dar în aceste *Convorbiri*, cel care punea întrebările era Gherman; deci el conducea discuţiile, ca un adevărat „dascăl”, câtă vreme Casian se prezenta mai mult ca „ucenic”. *Valoarea Convorbirilor scrise de Ioan Casian se datorează, în mare măsură, tocmai măiestriei cu care Gherman punea întrebările.* El apare astfel ca un adevărat co-autor. Erau întrebări sau teme de teologie adâncă, mai ales de spiritualitate, dar şi de filosofie şi psihologie. ***Amândoi erau interesaţi să cunoască părerile Părinţilor pustiei despre lupta cu păcatul, prin post şi prin alte mijloace, despre desăvârşire, despre rugăciune, despre unirea credinciosului cu Dumnezeu şi altele.***

Cercetând întrebările lui Gherman, mitropolitul Antonie al Ardealului a ajuns la constatarea că aceşti doi daco-romani au fost primii isihaşti de la noi, mai ales datorită rugăciunii neîncetate pe care au practicat-o în chiliile lor.

În jurul anului 400, cei doi prieteni au venit la Constantinopol, capitala Imperiului roman de Răsărit, unde păstorea Sfântul Ioan Gură de Aur. Acesta l-a hirotonit pe Gherman preot, iar pe Ioan Casian diacon. Au rămas în preajma marelui Părinte al Bisericii până la al doilea exil al său, în 404. În anul următor, au plecat la Roma, pentru ca să ceară sprijinul papei. Misiunea lor în capitala Imperiului roman de Apus este prezentată de ***istoricul bisericesc Sozomen*** (sec. V) care scria că ***ei, fiind cei mai devotaţi prieteni ai Sfântului Ioan, au dus la Roma***

o scrisoare a clerului şi a credincioşilor din Constantinopol către papa Inocentiu I, prin care cereau sprijin în vederea readucerii lui din exil.

De la Roma, ştirile despre Gherman încetează. Probabil a murit acolo, după anul 405. *Înainte de anul 415,* ***Ioan Casian a plecat la Marsilia, în sudul Galiei, unde a întemeiat două mănăstiri - una de călugări şi alta de călugăriţe - cărora le-a dat rânduielile de viaţă ale călugărilor din pustiul Egiptului. Acolo a trăit singur, până în jurul anului 435. Şi tot acolo şi scris lucrările sale teologice, între care şi Convorbiri cu Părinţii pustiei.***

În aceste Convorbiri, Gherman este prezentat ca „sfânt", ceea ce arată că Ioan Casian i-a păstrat aceeaşi admiraţie şi preţuire chiar şi după moarte. Fără îndoială că şi alţi contemporani care l-au cunoscut pe Gherman, l-au socotit ca un „sfânt", atât pentru cultura lui, cât mai ales, pentru sfinţenia vieţii sale. Din aceste motive, în 1992 Sfântul Sinod a hotărât ca daco-romanul Gherman să fie trecut în sinaxarul sfinţilor români, alături de Ioan Casian şi să fie prăznuiţi împreună la 29 februarie. Sunt doi călugări învăţaţi care au făcut cinste neamului nostru şi care au adus o contribuţie de seamă la formarea teologiei patristice şi a spiritualităţii răsăritene.

„Făcându-vă călugări v-aţi dăruit lui Dumnezeu şi luminând cu faptele voastre cele bune credincioşilor, Casian şi Gherman, ca soarele aţi strălucit cu lumina învăţăturilor voastre celor dumnezeieşti, luminând inimile celor care pururea vă cinstesc, pentru aceasta, cu de-adinsul rugaţi-vă lui Hristos-Dumnezeu pentru cei ce vă laudă cu dragoste fierbinte". (Condacul glas 4 la Utrenia din 29 februarie).

(Extras din vol. Sfinţi Daco – Romani şi Români, Ed. a IV-a, semnat de Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Ed. Basilica, Bucureşti, 2013)

Pateric românesc - Cuviosul Gherman, daco-romanul (secolele IV-V)

Cuviosul Gherman era rudă şi prieten din copilărie al Sfântului Ioan Casian, născut pe la jumătatea secolului IV, probabil, tot în "hotarele Casienilor şi ale Peşterilor", din eparhia Tomisului. Fiind mai vârstnic decât compatriotul său, Gherman a intrat din tinereţe în nevoinţa călugărească la una din mănăstirile existente în Tomis, Histria, Callatis sau Axiopolis. Întrucât mulţi asceţi "sciţi" se nevoiau în peşteri, cum atestă numeroasele toponime paleocreştine de "Peştera", "Peşteri", "Bisericuţa", "Biserica Omului" etc, se crede că şi Cuviosul Gherman s-a nevoit la început într-una din aceste peşteri.

Acest ascet tomitan a fost primul părinte duhovnicesc al Sfântului Ioan Casian şi cel dintâi dascăl al său, care l-a iniţiat pe calea mântuirii spre Hristos. După o scurtă nevoinţă împreună cu prietenul său la una din mănăstirile din Dacia Pontică, cuviosul Gherman se nevoieşte un timp cu Sfântul Ioan Casian la Betleem (380-385), aproape de Peştera Naşterii Domnului.

Apoi pleacă împreună cu prietenul său în Egipt şi vizitează toate marile mănăstiri, sihăstriile de pe Valea Nilului şi pe sfinţii călugări anahoreţi din Muntele Nitriei şi din Sinai.

În anul 399, cuviosul Gherman se stabileşte cu Sfântul Ioan Casian la Constantinopol, în preajma Sfântului Ioan Gură de Aur, pe care îl iubeau atât de mult.

În anul 404, Sfântul Ioan Gură de Aur fiind exilat şi depus din scaun de împăratul Arcadie, cuviosul Gherman împreună cu Sfântul Ioan Casian se duc la Roma, spre a mijloci în favoarea marelui patriarh şi dascăl al lumii creştine, în faţa Papei Inocenţiu I.

De aici nu se ştie unde s-a retras la bătrâneţe cuviosul Gherman. El s-a săvârşit, fie la mănăstirea întemeiată de Sfântul Ioan Casian la Marsilia, fie s-a reîntors la mănăstirea din patria sa, în Dacia Pontică, unde se crede că şi-a săvârşit călătoria acestei vieţi în primele două decenii ale secolului V.

Pr. Ioniță Apostolache - Cuviosul Gherman din Dobrogea şi moştenirea sfinţilor daco-romani peste veacuri

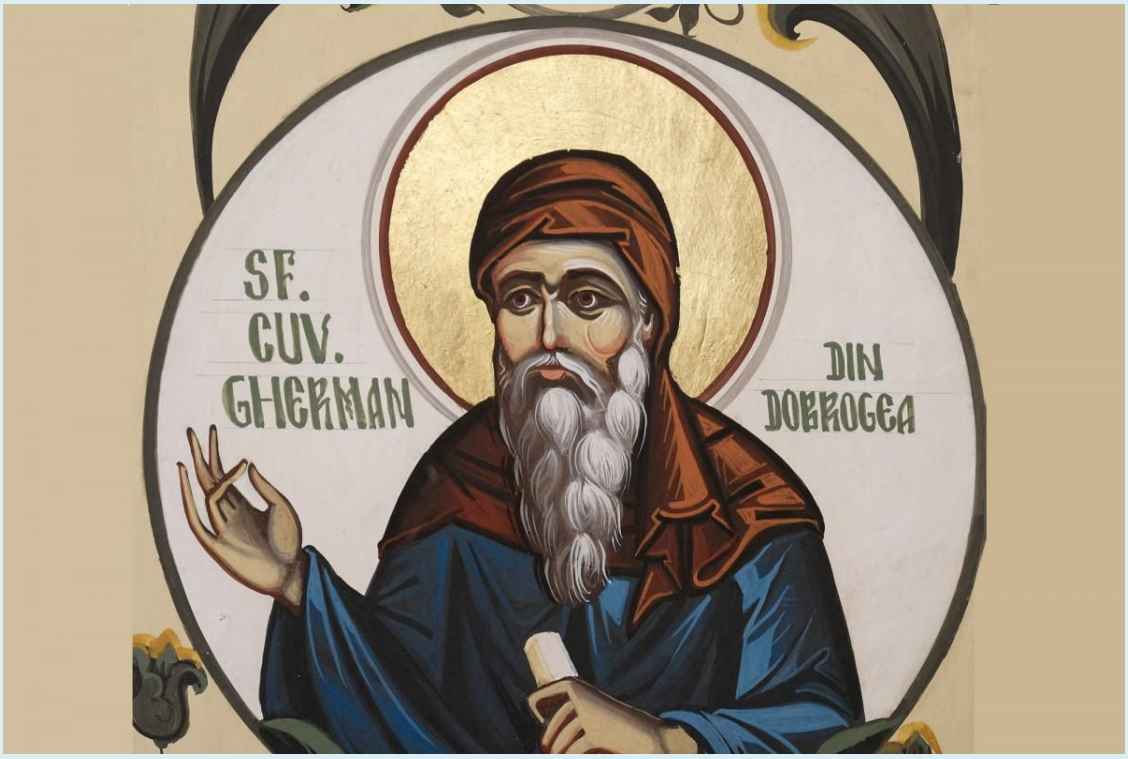

Afirmarea moştenirii istorico-teologice a creştinismului daco-roman este legată cu precădere de teritoriile nord-dunărene, mai precis de străvechea provincie imperială Scythia Minor (sau Mică). Identificat cu Dobrogea de astăzi, în partea stângă sau occidentală a Pontului Euxin, acest spaţiu de interferenţă cultural-religioasă a oferit în decursul timpului „un deosebit interes ecumenic”. Aici s-au afirmat cu precădere personalităţi de rezonanţă în epoca de aur a creştinismului primelor veacuri: Sfinţii Ioan Casian, Gherman, Dionisie Exiguul sau Ioan Maxenţiu.

În părţile sud-dunărene ale ţării noastre, „creştinii daco-romani, strămoşii românilor de astăzi, organizând prima mitropolie a Bisericii Ortodoxe Române spre anul 500, i-au dat ca moştenire implicit spiritul său ecumenic de substanţă evanghelică şi patristică, care făcând să înflorească Trupul lui Hristos într-o provincie, El se integra în marea arie ecumenică a Bisericii nedespărţite din primul mileniu” (pr. prof. Ioan G. Coman, Teologi şi teologie în Scythia Minor, în secolele IV-VI, în Revista „Biserica Ortodoxă Română” (BOR), nr. 3-4/1978, p. 784).

Lucrarea teologică a sfinţilor şi părinţilor daco-romani pe teritoriul Imperiului Roman este îmbogăţită de confluenţe, idei şi întrepătrunderi mărturisitoare. S-a

păstrat în acest sens „corespondenţa Sfântului Vasile (Scrisorile 155, 164 şi 165) cu ilustrul guvernator al Scythiei, Iunius Soranus, şi cu Episcopul Bretanion de Tomis cu privire la trimiterea moaştelor Sfântului Sava din Goţia la Capadocia” (I.G. Coman, Scriitori bisericeşti din epoca străromână, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1979, p. 66.), precum şi alte legături, interacţiuni şi confluenţe.

Există aşadar mai mulţi teologi daco-romani de anvergură, care au reuşit să se facă cunoscuţi până şi la Roma. Activitatea şi însemnările lăsate în vistieria Bisericii au fost luate în seamă de cele mai înalte foruri bisericeşti din acele timpuri, menţionându-se până astăzi contribuţia scrisă pe plan teologic, misionar şi apologetic. Pornind de aici, putem vorbi despre o veritabilă moştenire teologică păstrată peste veacuri, cu un rol esenţial în consolidarea unei tradiţii spirituale şi culturale autentice a poporului român.

Călătoriile duhovniceşti ale Sfinţilor Ioan Casian şi Gherman

De pe malurile Dunării, în zona Caşunului de astăzi, răsar la începutul secolului al V-lea două vlăstare duhovniceşti, tovarăşi de drum şi de adânci nevoinţe duhovniceşti. Este vorba de Sfinţii Ioan Casian şi Gherman a căror cinstită pomenire facem în aceste zile după calendarul Bisericii noastre Ortodoxe. Legătura lor începe din copilărie, mergând împreună „la şcoală, apoi în oaste, precum şi în viaţa călugărească”. Tot amândoi au mers la părinţii din Pustia Egiptului, la Ierusalim şi Constantinopol. Roma este însă locul în care sunt menţionaţi ultima dată împreună. Aici, la anul 405, Gherman este menţionat pentru ultima dată.

Experienţa duhovnicească a Sfântului Gherman a crescut odată cu incursiunile sale orientale alături de Sfântul Ioan Casian. Întâlnirile avute cu părinţii orientali l-au evidenţiat ca pe un adevărat mărturisitor al virtuţii. Astfel, la începutul anului 380, îi întâlnim pe amândoi în Palestina.

Au ajuns mai întâi în Betleem, aşezându-se într-una din mănăstirile din vecinătatea Bisericii „Naşterii Domnului”, ctitorie a Sfântului împărat Constantin cel mare. Aici au luat contact pentru prima dată cu frumuseţea monahismului oriental. Se spune chiar că cei doi sfinţi daco-romani au cunoscut aici pe un anume avvă Pinufius, „fugit din mănăstirea sa în Delta Nilului pentru a-şi păstra smerenia”. A stat o vreme la el în chilie, însă ucenicii săi au aflat unde se află şi „l-au luat acasă pe sus, cum mai făcuseră deja odată”. Văzând aceasta, în cei doi călugări daco-romani s-a aprins ireversibil „setea după adevăratul monahism ce putea fi găsit doar în Egipt” (Columba Stewart, Cassian Monahul..., p. 37).

În contextul controverselor origeniste, Sfântul Gherman şi eruditul său tovarăş de nevoinţe sunt nevoiţi să părăsească Pustiul Egiptului şi să se adăpostească la Constantinopol, împreună cu Fraţii Lungi. Aici îl descoperă pe Sfântul Ioan Gură de Aur, care slujea pe atunci ca patriarh în Cetatea Sfântului Constantin. În această situaţie, Sfântul Ioan Gură de Aur s-a arătat rezervat faţă de problematica antropomorfită care-i viza în special pe Fraţii Lungi, dar s-a aplecat cu bucurie asupra celor doi monahi daco-romani pe care i-a primit de îndată în clerul său. Astfel, Sfântul German a fost hirotonit preot şi Casian diacon.

Lucrare mărturisitoare în Roma

Problema exilării dascălului lor i-a determinat pe Sfinţii Gherman şi Ioan Casian să-şi îndrepte paşii spre Roma, unde au mers împreună cu mai mulţi credincioşi pentru a comunica nedreptatea făcută de constantinopolitani înaintea Papei Inocenţiu. Ajung la Roma în primăvara anului 405. Cei doi fraţi de nevoinţe au venit aici să facă apologia magistrului lor, învinuit pe nedrept de Teofil al Alexandriei şi scos din scaun.

Paladie confirmă acest lucru, afirmând că „preotul Gherman şi diaconul Casian, bărbaţi evlavioşi, au adus o scrisoare din partea întregului cler al lui Ioan în care scriau despre violenţa şi tirania la care fusese supusă Biserica lor” (Paladie, Dialogus de vita Iohannis Chrysostomi, ediţie şi traducere din franceză de Anne-Marie Mailingrey şi Philipe Leclerq, Palladios: Dialoque sur la vie de Jean Chrysistom, SC 341-342, Edition de Cerf, Paris. 1988). Pe lângă faptul că l-au cunoscut aici pe Sfântul Leon cel mare, viitorul papă al Romei, cei doi s-au bucurat pentru un timp considerabil de anturajul Papei Inocenţiu I. În această perioadă, Sfântul Ioan Casian este hirotonit preot.

Sfântul cuvios Gherman a trecut la Domnul în Roma (cca. 415). A fost trecut în calendarul Bisericii noastre prin hotărâre sinodală în 20-21 iunie 1992, având ca dată de prăznuire 28 februarie şi 29 februarie (pentru anii bisecţi).

Semnificaţie nume

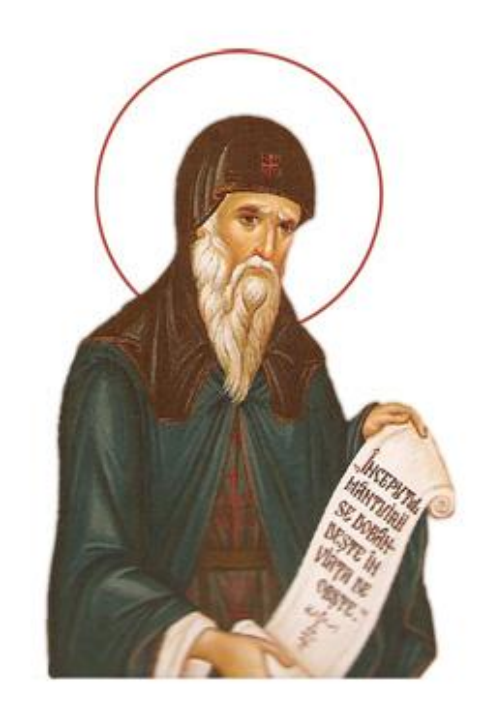

Gherman (masc.) – nume afectiv corespunzător substantivului latin Germanus, „frate”.

Nume calendaristic creştin.

Intermediar greco-slav.

Icoane

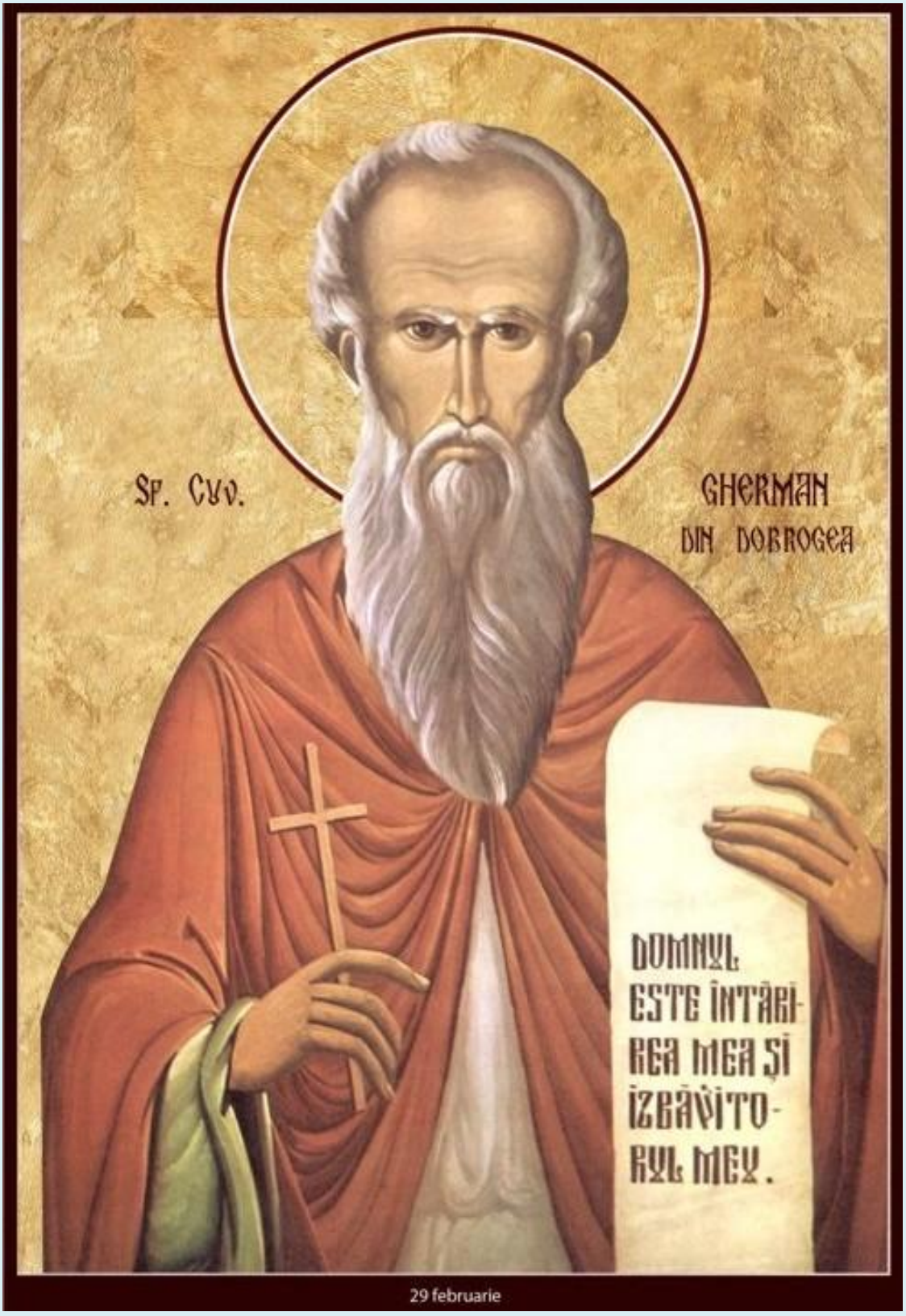
SF. CUV.
GHERMAN
DIN DOBROGEA
DOMNUL
ESTE ÎNTĂRI-
REA MEA ŞI
IZBĂVITO-
RUL MEU.
29 februarie

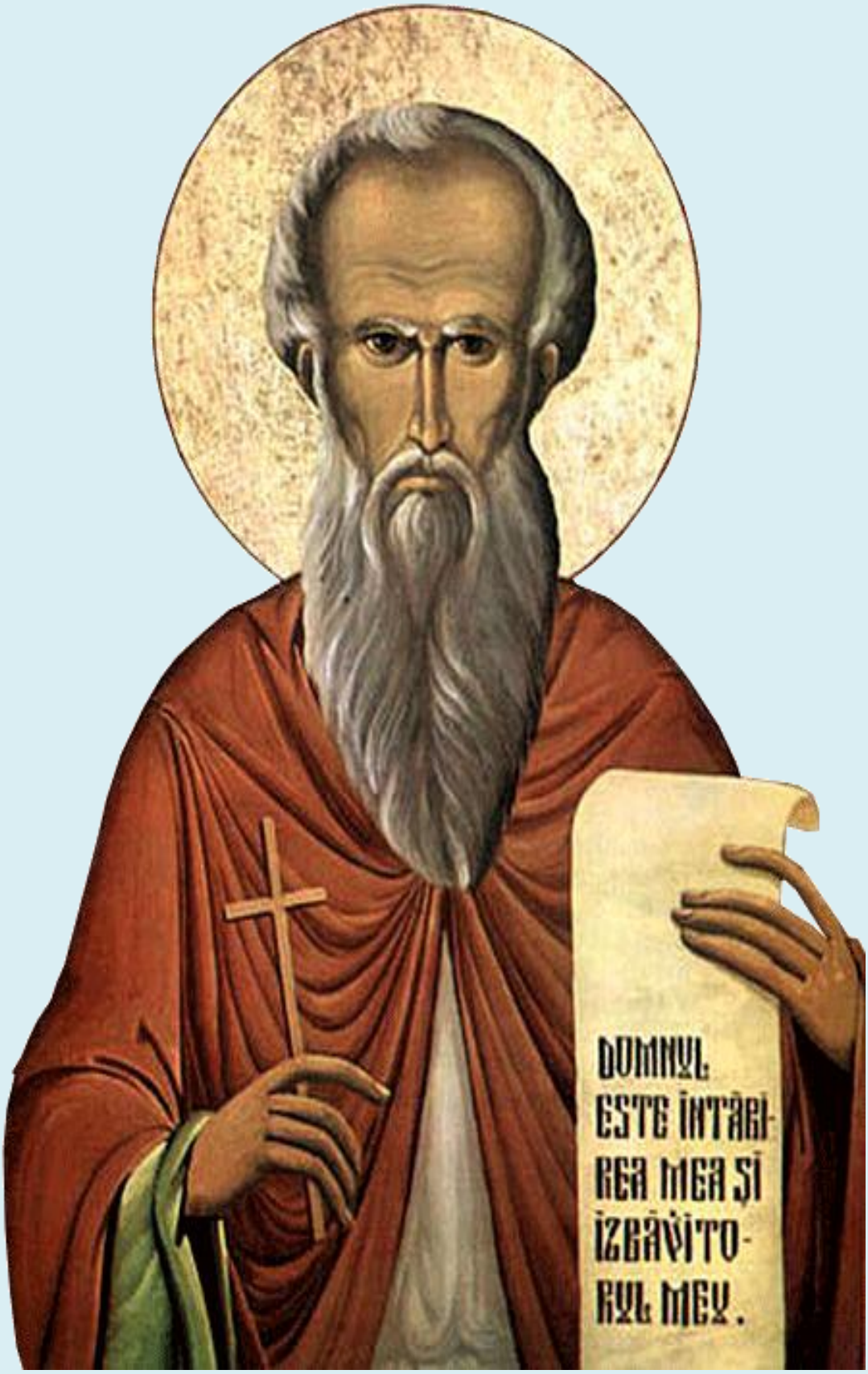
DOMNUL
ESTE ÎNTĂRI-
REA MEA ŞI
IZBĂVITO-
RUL MEU.

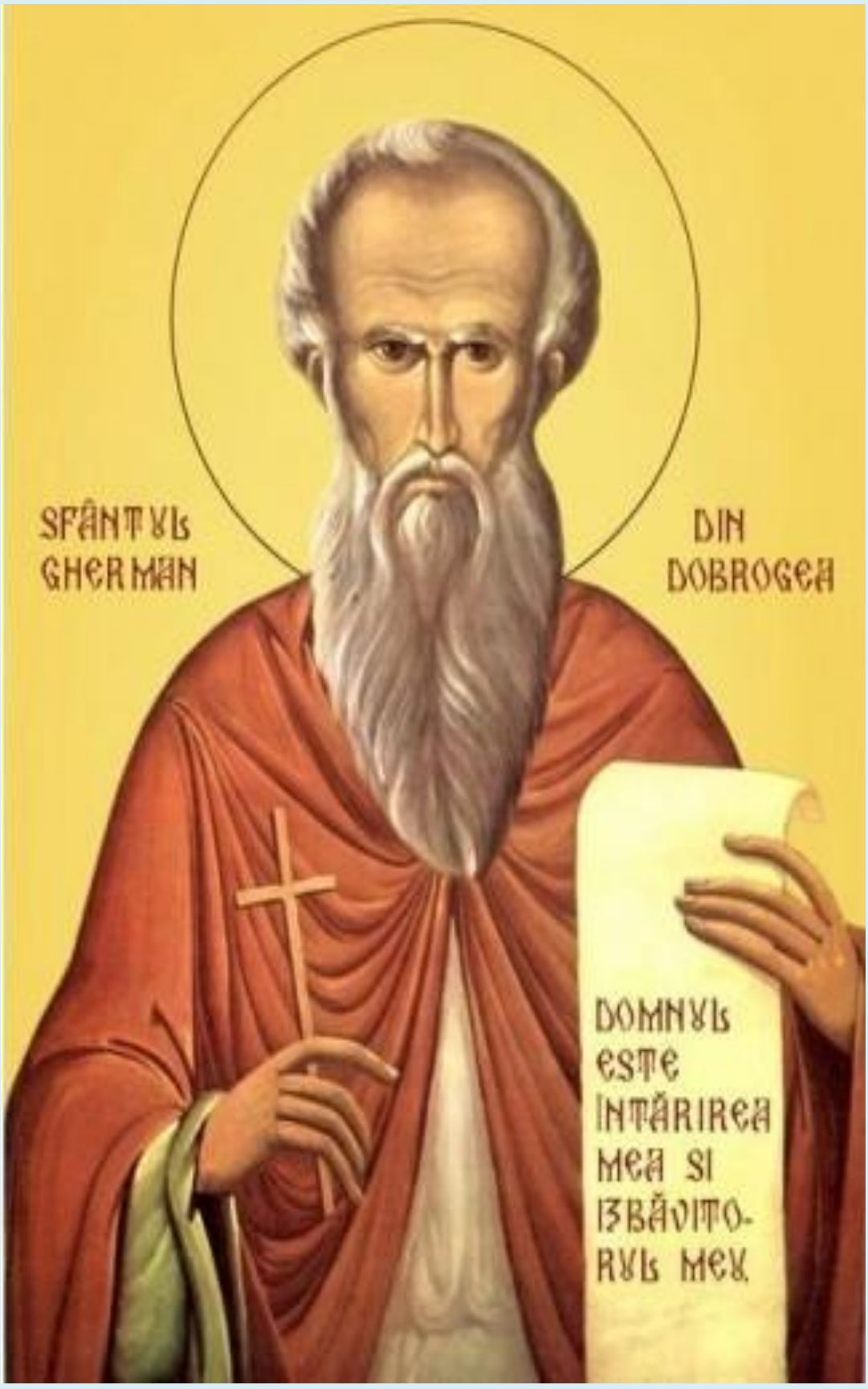
SFÂNTUL
GHERMAN
DIN
DOBROGEA
DOMNUL
ESTE
ÎNTĂRIREA
MEA SI
ÎNĂLTĂTO-
RUL MEU.

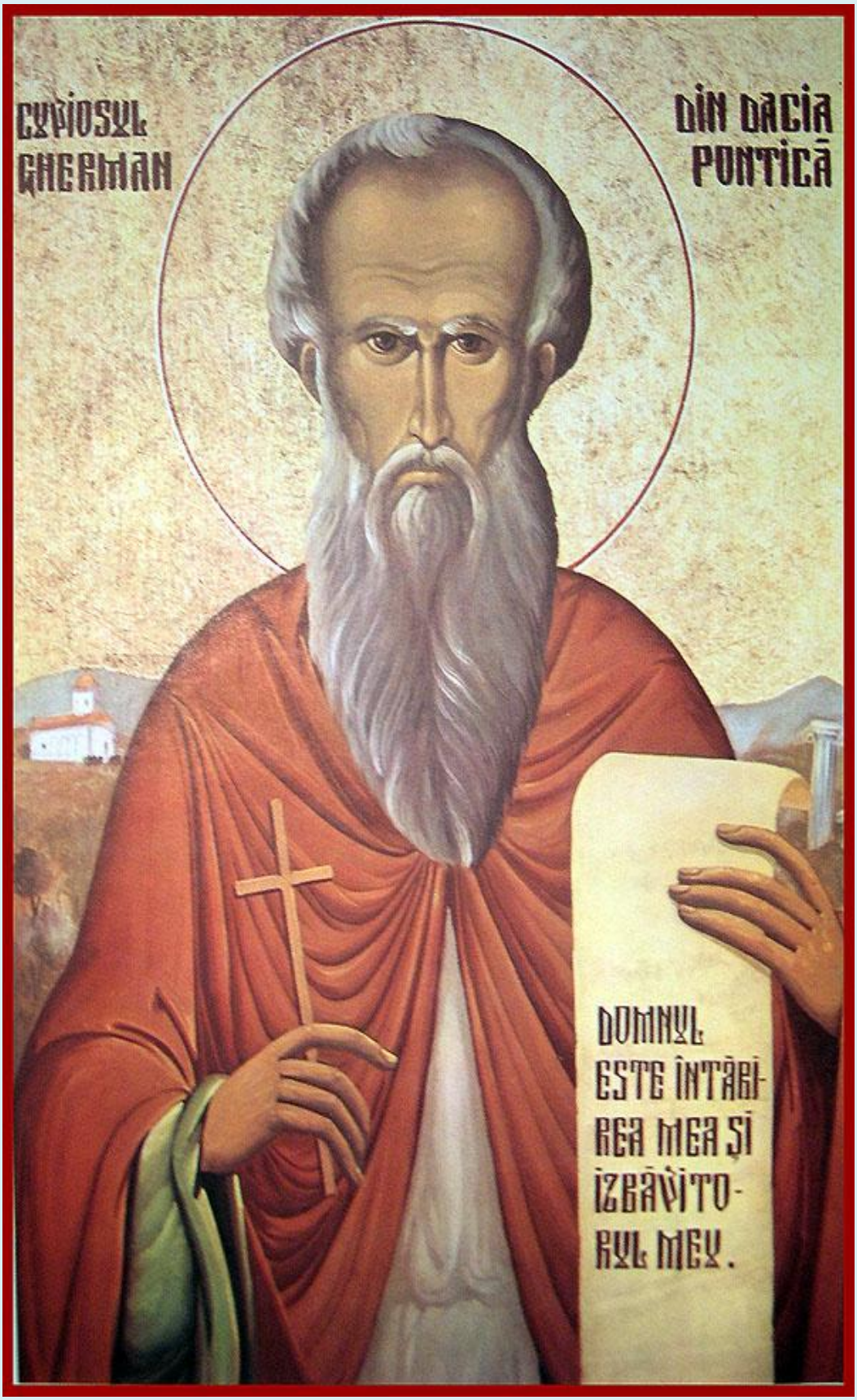
CUVIOSUL
GHERMAN
DIN DACIA
PONTICĂ
DOMNUL
ESTE ÎNTĂRI-
REA MEA ŞI
IZBĂVITO-
RUL MEU.

SF. CUV.
PĂCĂTORUL
DE MINUNI
GHERMAN
DIN
DOBROGEA

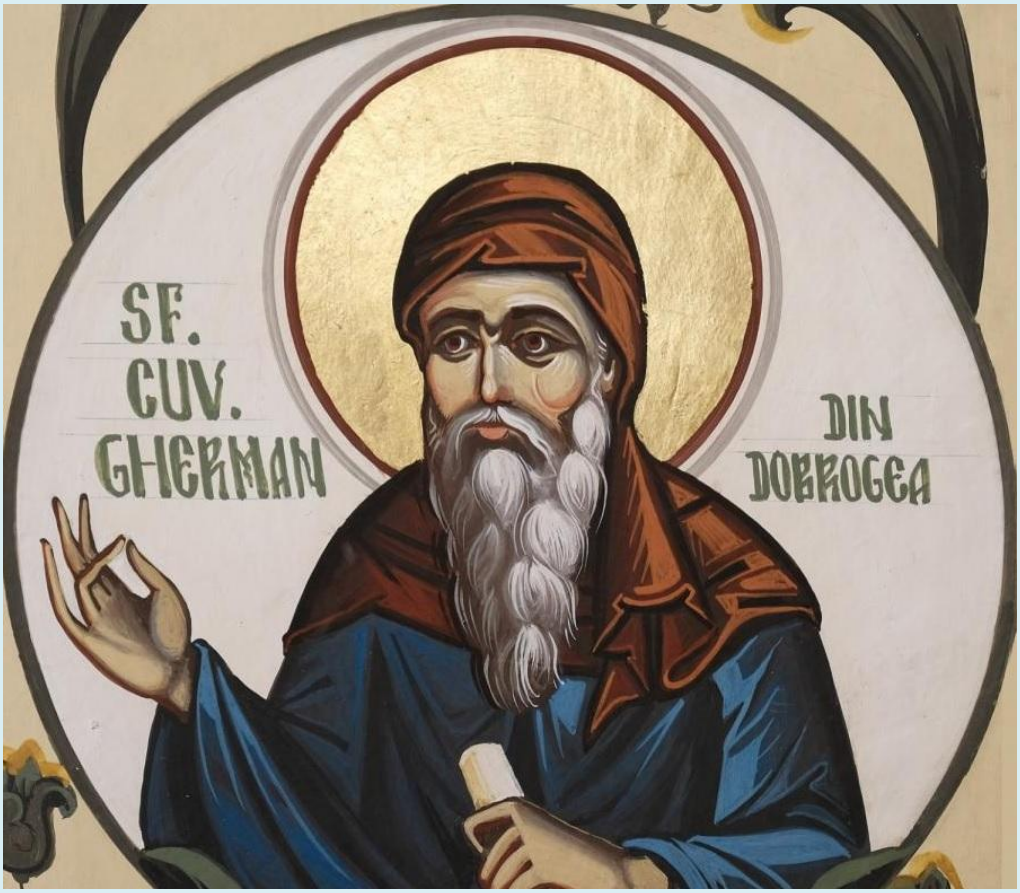
SF.
CUV.
GHERMAN
DIN
DOBROGEA

SF CUV
GHERMAN
DIN
DOBROGEA

Sf. Cuv. Gherman din Dobrogea

Născut în localitatea Casimcea din Dobrogea, la anul 368;

A vieţuit o vreme la o mănăstire din Bethleem, dimpreună cu Sf. Ioan Casian;

Cei doi au petrecut o perioadă în Pustiul Nilului unde au crescut duhovniceşte;

A fost hirotonit preot de către Sf. Ioan Gură de Aur;

A contribuit enorm la viaţa monahala occidentală.

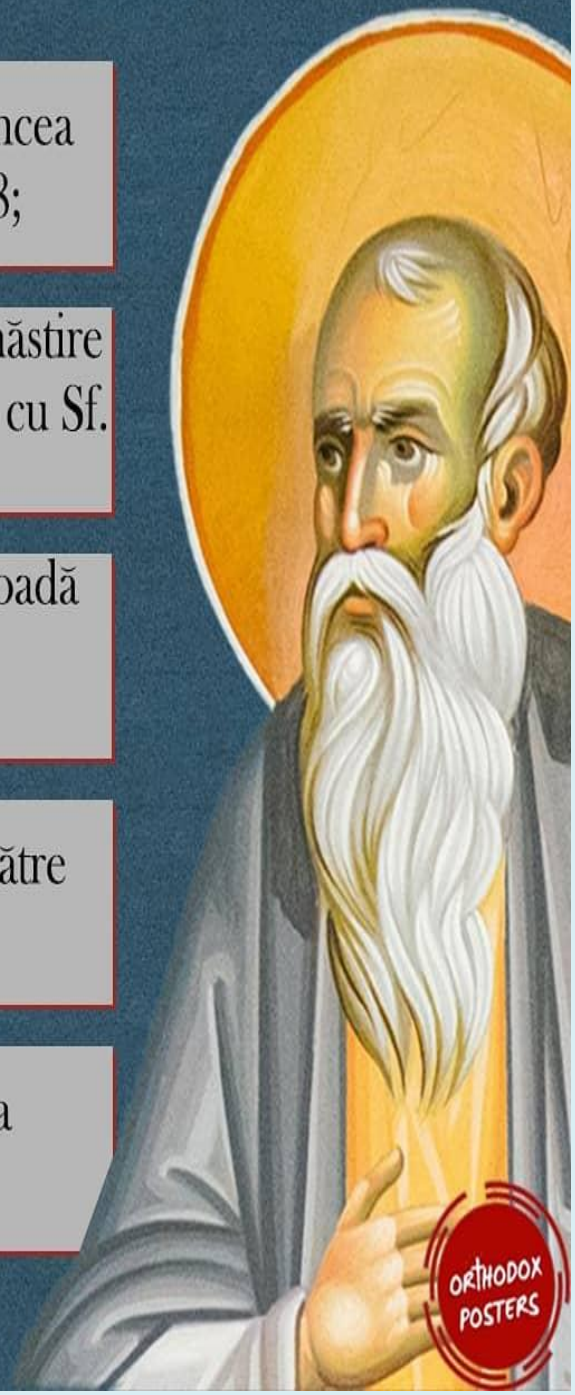

SF. CUV.
GHERMAN
DIN
DOBROGEA
FERIȚI-VĂ
FRAȚILOR DE
CLEVETIRE ȘI
DE OSÂNDIREA

Sfântul cuvios Ioan Casian Romanul

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

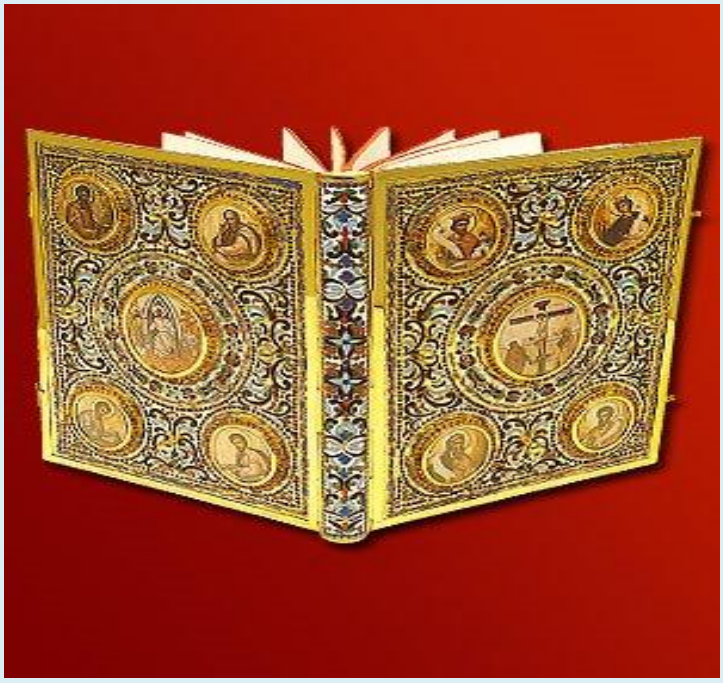

Ev. Matei 4, 25; 5, 1-12

25.Şi mulţimi multe mergeau după El, din Galileea, din Decapole, din Ierusalim, din Iudeea şi de dincolo de Iordan.

1.Văzând mulţimile, Iisus S-a suit în munte şi aşezându-se, ucenicii Lui au venit la El.
2.Şi deschizându-şi gura, îi învăţa zicând:

3.Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăţia Cerurilor.
4.Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.
5.Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.
6.Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.
7.Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.
8.Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.
9.Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.
10.Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerurilor.
11.Fericiţi veţi fi voi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea.
12.Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri.

Apostol

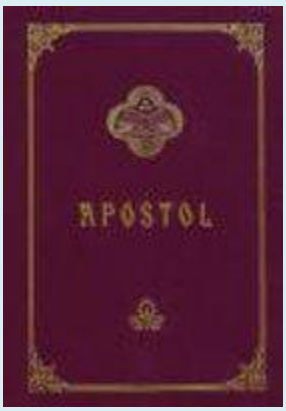

Epistola către Corinteni a Sfântului apostol Pavel

II Corinteni 4, 6-15

6.Fiindcă Dumnezeu, care a zis: "Strălucească, din întuneric, lumina" - El a strălucit în inimile noastre, ca să strălucească cunoştinţa slavei lui Dumnezeu, pe faţa lui Hristos.
7.Şi avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu şi nu de la noi,
8.În toate pătimind necaz, dar nefiind striviţi; lipsiţi fiind, dar nu deznădăjduiţi;
9.Prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi;
10.Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru.
11.Căci pururea noi cei vii suntem daţi spre moarte pentru Iisus, ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor.

12.Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viaţa.
13.Dar având acelaşi duh al credinţei - după cum este scris: "Crezut-am, pentru aceea am şi grăit" - şi noi credem: pentru aceea şi grăim,
14.Ştiind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus şi ne va înfăţişa împreună cu voi.
15.Căci toate sunt pentru voi, pentru ca înmulţindu-se harul să prisosească prin mai mulţi mulţumirea, spre slava lui Dumnezeu.

În această lună, ziua a douăzeci şi noua - Preacuviosul părintele nostru şi mărturisitorul Casian Romanul (Minei)

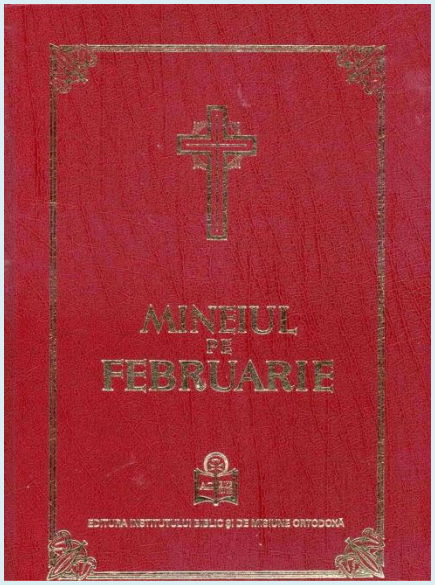

Cade-se a şti: Atunci când are luna lui Februarie 28 de zile, atunci slujba Sfântului Casian se pune la Pavecerniţă. Iar de este anul bisect, aşa să se urmeze.

La Vecernie

La Doamne, strigat-am..., **Stihirile** pe 6: 3 stihiri din Octoih sau din Triod şi 3 stihiri ale Sfântului, glasul al 2-lea:

Podobie: Înger mai înainte...

Îngereşte vieţuind pe pământ, de Dumnezeu cugetătorule fericite, te-ai numărat cu cetele celor fără de trup, că ridicând Crucea pe umerii tăi, cuvioase, ai urmat Dumnezeului tuturor, şi prin ostenelile înfrânării omorând patimile cele pierzătoare de suflet, te-ai făcut vas curat primitor al Duhului, pentru aceasta strigăm ție: Roagă-te pentru toți cei ce te laudă.

Lipindu-te pururea de Dumnezeu, cu postiri şi cu privegheri, te-ai arătat mai înalt decât toată dulceaţa lumii, fericite, şi neîncetat luminându-te cu suișuri bune, ai izvorât râuri de învăţături, care adapă inimile credincioşilor, şi dau cunoştinţă de mântuire, de Dumnezeu cugetătorule Casiane. Pentru aceasta strigăm ție: Roagă-te pentru toți cei ce te laudă.

De sus luminându-ţi-se înţeleptul tău cuget părinte, a strălucit lumină de învăţătură, prin care se luminează adunarea călugărilor, izbăvindu-se de întunecarea patimilor. Pentru aceasta şi prăznuieşte totdeauna sfântă pomenirea ta, slăvind pe Domnul slavei cel ce pururea te-a mărit pe tine, cel ce te-ai nevoit, şi ai biruit pe şarpele cel mult meşteşugăreţ.

Slavă..., Şi acum... a Născătoarei

Podobie: Când Te-ai pogorât de pe lemn, mort, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase, şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, Iubitorule de oameni!

De ceasul cercării aducându-mi aminte, mă cutremur gândind la mulţimea greşelilor mele, ce voi răspunde? Că curveşte vieţuind, cum voi scăpa ? Pentru aceasta cu lacrimi fierbinţi strig către tine Fecioară: De ruşinea ce va să fie, ceea ce ai născut pe Hristos mărgăritarul cel curat, spală întinăciunea sufletului meu, şi mă mântuieşte.

A Crucii, a Născătoarei

O, bunătatea ta! O milostivire mai presus de gând! O multa suferire şi îndelungărăbdarea ta, Cuvântule cel mai înainte fără de început, Fecioara tânguindu-se, striga Cum cela ce eşti fără de moarte ai iubit a muri? Mare taină văd; însă mă închin patimilor tale, pe care de voie le-ai răbdat.

La Utrenie

Canonul

facere a lui Iosif

Cântarea 1-a

Irmos: Întru adânc a aşternut de demult toată oastea lui Faraon puterea cea întrarmată, iar întrupându-Se Cuvântul, a pierdut păcatul cel rău, Domnul Cel Prea slăvit, căci cu Slavă S-a prea mărit.

Încununându-ți viața cu bunătăţi dumnezeieşti, cuvioase Casiane, ai purces către Dumnezeu. De la care cere-ne nouă mântuire de greşeli, rugămu-ne, noi cei ce lăudăm cu credinţă sfântă pomenirea ta.

Cu plecarea cea în tot chipul către Dumnezeu, te-ai ferit de toate bolile cele pătimitoare, vrednicule de laudă, şi te-ai făcut lumină, îndumnezeindu-te prin împărtăşirile cele fără materie. Pentru acesta te cinstim şi prăznuim pomenirea ta.

Slavă...

Făcutu-te-ai doctor sufletelor, Casiane, îndreptând prin dar cu dumnezeieştile tale învăţături, cugetele sihaştrilor, şi prea ales arătându-le calea care duce către viața cea veşnică, purtătorule de Dumnezeu prea fericite.

Şi acum..., a Născătoarei

Mai aleasă te-ai arătat prea curată, decât toată zidirea cea văzută şi nevăzută, pururea Fecioară, că ai născut pe Ziditorul, precum bine a voit a se întrupa în pântecele tău. Pe care cu îndrăzneală roagă-l, să se mântuiască sufletele noastre.

Cântarea a 3-a

Irmos: Înflorit-a pustiul...

Hristos lumina celor întunecaţi, te-a arătat pe tine prea lăudate, stea întru înălţime luminătoare Bisericii, podoaba sihaştrilor, prea înţelepte părinte.

Râvnind celui ce a primit Crucea, şi a mântuit lumea, Casiane, te-ai răstignit lumii prin patimi, biruind viclenirile dracilor.

Slavă...

Umplându-ți-se inima de înţelepciune, prea înţelepte, ai izvorât adâncime de învăţătură, adăpând cetele sihaştrilor prin Duhul Sfânt.

Şi acum..., a Născătoarei

Tămăduieşte rogu-mă, sufletul meu prin mijlocirile tale Preacurată, care s-a bolnăvit de patimi şi de tot felul de năvăliri ale dracilor celor prea răi.

Irmosul: Înflorit-a pustiul ca crinul, Doamne, biserica păgânilor cea stearpă prin venirea ta, întru care s-a întărit inima mea.

Sedealna, glasul al 4-lea:

Podobie: Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Încuviinţându-te tu, lui Dumnezeu te-ai dăruit, şi luminându-te cu feluri de bunătăţi Casiane, ai strălucit ca soarele, luminând neîncetat cu lumina dumnezeieştilor tale învăţături, inimile tuturor celor ce te cinstesc. Ci roagă-te lui Hristos neîncetat, pentru cei ce cu dragoste fierbinte te laudă.

Slavă... Şi acum..., a Născătoarei

Către Născătoarea de Dumnezeu acum cu osârdie să alergăm noi păcătoşii, şi cu smerenie să cădem, cu pocăinţă strigând dintru adâncul sufletului: Stăpână milostiveşte-te spre noi, şi ne ajută, sârguieşte că pierim de mulţimea păcatelor, nu întoarce pe robii tăi deşerți, că numai pe tine te avem ajutătoare.

A Crucii, a Născătoarei

Pe tine cel ce te-ai născut din Tatăl cel fără început, dacă te-a văzut pe Cruce răstignit, ceea ce te-a născut fără de durere, Hristoase, a strigat: Vai mie prea iubite Iisuse, cum te-ai răstignit de bunăvoie acum Fiule, de oamenii cei fărădelege, Cela ce eşti slăvit de îngeri ca un Dumnezeu? Te laud pe tine, îndelung-răbdătorule.

Cântarea a 4-a

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Domnul, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine, tot omul. Pentru aceasta, cântăm Ţie: Slavă puterii Tale, Doamne.

Prin nevoințele tale săltările trupului supunându-le duhului, cuvioase, cu sfinţitele tale învăţături, ai descoperit toate viclenirile şi pândirile înşelătorului.

De bunăvoie omorându-te lumii, ai luat moştenire viața cea viitoare, şi ai scris legi spre îndreptarea şi săvârşirea postnicilor, Casiane, pururea pomenite.

Slavă...

Sălăşluitu-s-a în sufletul tău darul Duhului, prea fericite, şi te-a arătat mai presus de toate cugetele trupului, şi de cursele înşelătorului prea arătat.

Şi acum..., a Născătoarei

Negrăit ai născut pe cel mai presus de vreme, făcându-se sub vreme, care a luminat pe cuvioşii, cei ce au făcut vitejie prin credinţă, şi a smerit pe şarpele începătorul răutăţii, prea curată Fecioară.

Cântarea a 5-a

Irmos: Mijlocitor Te-ai făcut lui Dumnezeu şi oamenilor, Hristoase Dumnezeule. Că prin Tine, Stăpâne, am aflat izbăvirea din noaptea necunoştinţei către Părintele Tău, începătorul luminii.

Răpitu-te-ai, purtându-te pe bunătăţile tale, de Dumnezeu cuprinsule, şi bucurându-te, te-ai odihnit întru lăcaşurile cele cereşti, primind daruri pentru ostenelile tale după vrednicie.

Cu gând curat văzând ca prin oglindă frumuseţea lui Hristos, ai stătut nemişcat ziua şi noaptea, primind de acolo arătările cele dumnezeieşti, pururea pomenite.

Slavă...

Adăpându-te cu izvoarele lacrimilor, purtătorule de Dumnezeu părinte, ca un pom cu ramurile înalte, ai adus roduri faptele cele bune, care dumnezeieşte veselesc cugetele tuturor.

Şi acum..., a Născătoarei

Răsărind din tine Fecioară, Viaţa cea mai presus de gând a omorât pe vrăjmaşul cel ce ne-a omorât pe noi pe toţi; şi a înviat lumea, care neîncetat te laudă pe tine.

Cântarea a 6-a

Irmos: Întru adâncul păcatelor...

Pe calea cea strâmtă ai umblat părinte, şi cu cuvintele tale o ai arătat pe dânsa tuturor, prin care cei ce umblă bine, intră către desfătarea Raiului.

Viaţa ta a fost cuvioasă, şi sfârşitul fericit şi cinstit, părintele nostru Casiane, împreună vorbitorul cu Sfinţii îngeri.

Slavă...

Somnul lenevirii l-ai lepădat, şi priveghind în priviri şi în fapte, îngereşte ai vieţuit pe pământ, de Dumnezeu purtătorule fericite.

Şi acum..., a Născătoarei

Ca pe o împodobită şi prea frumoasă, poftindu-te Iisus cel făcător de frumuseţe, s-a născut din tine cu trup Preacurată, şi pe mine m-a îndumnezeit, pentru milostivirea sa cea fără măsură.

Irmosul: Întru adâncul greşelilor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii tale cel neurmat; din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Condac, glasul al 4-lea: Făcându-te cuvios, te-ai dat lui Dumnezeu, şi luminându-te cu faptele cele bune Casiane, ca un soare ai strălucit prin lumina învăţăturilor tale celor dumnezeieşti, luminând inimile credincioşilor celor ce pururea te cinstesc. Pentru aceasta cu dinadinsul roagă-te lui Hristos Dumnezeu, pentru cei ce te laudă pe tine cu dragoste fierbinte.

Sinaxar

Întru această lună în 29 de zile prea cuviosul părintele nostru şi mărturisitorul Casian Romanul.

Stih: Mutându-se Casian către dumnezeieştii îngeri cu adevărat.
Dumnezeiască mireasmă gânditor răsuflă neîncetat.
Întru a douăzeci şi noua zi a murit.
Casian cel mare la suflet.

Acesta era din cetatea Romei din părinţi luminaţi şi vestiţi, care din începutul vieţii sale avea mare dragoste la învăţătură şi la cuvinte. Deci cu învăţătura şi cu ascuţirea firii sale răzbătu toată învăţătura elinească, deprinzând desăvârşit filosofia şi

astronomia, şi învăţând bine şi dumnezeiasca Scriptură, şi cunoscându-o foarte cu amănuntul şi desăvârşit.

Şi împodobindu-şi viaţa cu curăţie de feciorie, ieşind din patria sa şi intrând în schit se făcu monah, dându-se pe sine la toată ascultarea şi deprinzând de acolo tot felul de petrecere grea, întru care se obişnui pe sine, şi pentru multa sa ascultare ajungând la desăvârşită chibzuială, se duse la linişte, şi făcând acolo mulţi ani, şi topindu-se pe sine cu toată ticăloşia, trecu la mai multă ispită şi nevoinţă.

Deci ieşind de la linişte, înconjură toate mânăstirile Egiptului şi ale Tebaidei şi muntele Nitriei şi al Asiei, al Pontului şi al Capadociei, şi a tot Răsăritului. De la care a adunat vieţile tuturor părinţilor şi petrecerile şi nevoinţele, mai mult de cum adună ceara peceţile inelelor. Şi aceasta o adeverează alcătuirile cele scrise de dânsul, care sunt pline de toată iscusirea şi înţelepciunea şi folosul. S-au mai scris de dânsul şi alte asemenea învăţături, pe care de le va citi cineva cu socoteală, se va rodi dintr-însele şi va dobândi mult folos, şi va cunoaşte dintr-însele şi viaţa şi obiceiurile scriitorului.

Deci aşa vieţuind minunatul acesta om, şi aşa petrecând, către cele de acolo locaşuri s-a mutat.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne, şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

Cântarea a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui păgân, înaltă văpaie a ridicat; iar Hristos, cel ce bine este cuvântat şi Prea slăvit, a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri roua Duhului.

Cu plecările cele prea luminate îndumnezeindu-te cu totul, te-ai arătat luminător neapus, de Dumnezeu cugetătorule. Pentru aceasta ai strălucit cuvântul cel mântuitor, care luminează înţelegerile noastre tuturor celor ce te lăudăm pe tine.

Limba ta ca o trestie întingându-se, a scris arătat legea cea mântuitoare, şi în tipar a dat, cu care se îndreptează toate adunările călugărilor, bucurându-se totdeauna, prea fericite.

Slavă...

Înţelegeri de mântuire şi graiuri, care gonesc de la inimi necunoştinţa, din destul ai izvorât, cuvioase părinte, de Dumnezeu înţelepţite. Pentru aceasta cu credinţă te cinstim, săvârşind prea sfântă pomenirea ta.

Şi acum..., a Născătoarei

Făcutu-te-ai cămară dumnezeieştii slave şi scaun în chip de foc, pe care s-a odihnit Cuvântul întrupându-se pentru bunătatea sa cea desăvârşită. Pe acesta roagă-l Preacurată, să se milostivească, şi să ne miluiască pe noi.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe Dumnezeu cel ce s-a...

Făcătorii patimilor au lucrat pe spatele meu cumplită nelegiuire, Mântuitorule, şi nu pot să mă uit către tine, eu robul tău; ci prin rugăciunile cuviosului tău Casian, milostiveşte-te spre mine.

Ca o slugă a lui Hristos, ca un slujitor credincios şi ispravnic tainelor lui, ca un povăţuitor nerătăcit te-ai arătat, căci tămăduieşti patimile sufletelor, şi ale trupurilor noastre în veci.

Binecuvântăm pe Tatăl, şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Roagă-te pentru noi acum Mântuitorului Dumnezeu, dumnezeiescule cuvioase, să ne mântuiască de relele primejdii şi de boli amare şi de stricăciune, pe noi cei ce îl prea înălţăm pe dânsul în veci.

Şi acum..., a Născătoarei

Ticălosul meu suflet fiind slăbit de multe împresurări ale lui Veliar, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, fă-l sănătos prin rugăciunile tale cele întărite, ca să te slăvesc întru toţi vecii.

Irmosul:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Pe Dumnezeu care s-a pogorât în cuptorul cel cu foc la tinerii evreieşti, şi văpaia întru răcoreală o a prefăcut, ca pe Domnul lăudaţi-l lucrurile, şi îl prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Fiul Părintelui...

Tărie s-a dat ţie de la Dumnezeu, ca să pierzi căpeteniile ţiitorului lumii; pentru aceea făcând cu adevărat vitejie mare, părinte de Dumnezeu purtătorule, te-ai numărat cu cetele cuvioşilor, veselindu-te.

Ca un trandafir cu miros dulce, bine mirosesc nouă cuvintele cele insuflate de Dumnezeu ale dumnezeieştii tale limbi, că tu te-ai făcut miros lui Dumnezeu, celui ce s-a întrupat pentru noi, pentru mila cea fără măsură, purtătorule de Dumnezeu prea cinstite.

Slavă...

Să săltăm oamenilor, dănțuind duhovniceşte, veselindu-ne acum întru pomenirea lui Casian; să cântăm lui Dumnezeu cu laudă, celui ce este minunat întru sfinţi, şi sfinţeşte pe cei ce-l cinstesc pe dânsul cu credinţă.

Şi acum..., a Născătoarei

Înnoit-ai firea strămoşului care era stricată, născând mai presus de fire pe Ziditorul a toată firea, şi Fecioară rămânând; pe care văzându-l odinioară spânzurat pe Cruce te văitai Maică Fecioară.

Irmosul: Fiul Părintelui celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, întrupându-se din Fecioară s-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite. Pentru aceasta pe Născătoarea de Dumnezeu cea prea lăudată o slăvim.

Şi cealaltă slujbă a Utreniei după rânduială şi Otpustul.

Canon de rugăciune către Sfântul cuvios Ioan Casian

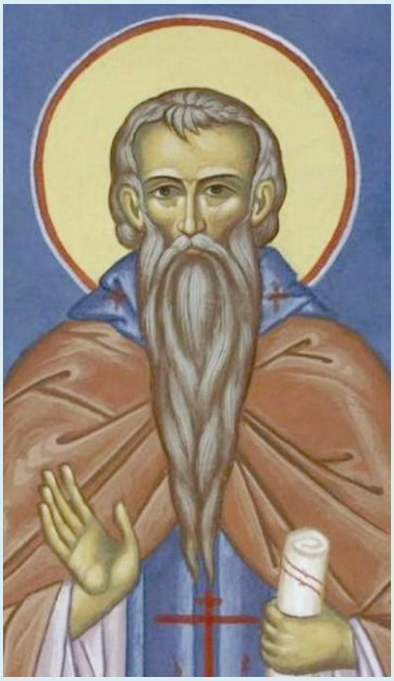

Troparul Sfântului cuvios Ioan Casian, glasul al 8-lea: Întru tine, părinte, cu osârdie s-a mântuit cel după chip; că, luând crucea, ai urmat lui Hristos şi lucrând, ai învăţat să nu se uite la trup, căci este trecător; ci, să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru aceasta şi cu îngerii împreună se bucură, prea cuvioase părinte Ioan, duhul tău.

Cântarea 1

Irmos: Întru adânc a aşternut de demult toată oastea lui Faraon puterea cea întrarmată, iar întrupându-Se Cuvântul, a pierdut păcatul cel rău, Domnul cel Prea slăvit, căci cu Slavă S-a prea mărit.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Încununându-ţi viaţa cu dumnezeieşti fapte bune, cuvioase Ioan Casian, ai purces către Dumnezeu, căruia te rugăm să ceri izbăvire de greşeli, pentru noi, cei ce lăudăm cu credinţă sfântă mutarea ta.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu aplecarea cea în tot chipul către Dumnezeu, te-ai ferit de bolile cele tulburătoare, vrednicule de sfinţenie şi te-ai făcut lumină, îndumnezeindu-te prin împărtăşirea cu cele fără de materie. Pentru aceasta te cinstim şi prăznuim sfântă pomenirea ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Făcutu-te-ai doctor sufletelor, fericite Ioan Casian, îndreptând prin har, cu dumnezeieştile tale învăţături, cugetele sihaştrilor şi arătându-le calea cea mai bună, care duce la Viaţa cea veşnică, purtătorule de Dumnezeu, prea fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Mai presus de toată făptura văzută şi nevăzută, te-ai arătat, Preacurată; că ai născut pe Ziditorul, precum a binevoit a Se Întrupa în pântecele Tău. Pe Acela roagă-L, cu îndrăzneală, să mântuiască sufletele noastre.

Cântarea a 3-a

Irmos: Înflorit-a pustiul...

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Hristos, Lumina celor din întuneric, te-a arătat pe tine, prea lăudate, stea întru înălţime luminătoare Bisericii, podoabă sihaştrilor, prea înţeleptule părinte.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Urmând Celui ce a primit Crucea şi a mântuit lumea, prea mărite Ioan Casian, te-ai răstignit lumii şi patimilor, biruind vicleniile demonilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Umplându-ţi-se inima de înţelepciune, prea înţeleptule, ai izvorât adânc de învăţătură, prin Duhul Sfânt adăpând cetele sihaştrilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Tămăduieşte, te rog Preacurată, prin dumnezeieştile tale mijlociri, sufletul meu, care s-a bolnăvit de patimile şi de năvălirile de tot felul ale demonilor celor vrăjmaşi.

Irmos: Înflorit-a pustiul ca şi crinul, Doamne, Biserica păgânilor cea stearpă prin venirea ta, întru care s-a întărit inima mea.

Cântarea a 4-a

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Domnul, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine, tot omul. Pentru aceasta, cântăm Ţie: Slavă puterii Tale, Doamne.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Prin nevoinţele tale supunând săltările trupului, cuvioase, ai descoperit cu sfinţitele tale învăţături toate vicleniile şi cursele înşelătorului.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

De bunăvoie mort făcându-te pentru lume, ai primit drept moştenire Viaţa cea viitoare şi ai scris carte spre povăţuirea şi desăvârşirea călugărilor, pururea pomenite Ioan Casian.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Sălăşluitu-s-a harul Duhului în sufletul tău, prea fericite şi te-ai arătat mai presus de toate simţirile trupului şi de cursele înşelătorului foarte cunoscător.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

În chip de negrăit ai născut pe Cel mai presus de vreme, făcându-Se sub vreme, care a luminat pe cuvioşii cei ce au biruit prin credinţă şi a smerit pe şarpele, începătorul răutăţii, prea curată Fecioară.

Cântarea a 5-a

Irmos: Mijlocitor Te-ai făcut lui Dumnezeu şi oamenilor, Hristoase Dumnezeule. Că prin Tine, Stăpâne, am aflat izbăvirea din noaptea necunoştinţei către Părintele Tău, începătorul luminii.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Răpitu-te-ai, purtat fiind de faptele tale cele bune, de Dumnezeu insuflate şi te-ai odihnit, bucurându-te, în Locaşurile cele Cereşti, culegând răsplătirile potrivite cu ostenelile tale.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu neprihănit cuget văzând, ca printr-o oglindă, frumuseţea lui Hristos, ai stat nemişcat ziua şi noaptea, primind de acolo arătările cele dumnezeieşti, pururea pomenite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Adăpându-te din izvoarele lacrimilor, purtătorule de Dumnezeu părinte, ca un pom cu cunună înaltă, ai adus roade faptele cele bune care veselesc dumnezeieşte cugetele tuturor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Răsărind din tine Viaţa cea mai presus de cuget, Fecioară, a ucis pe vrăjmaşul, cel ce ne-a omorât pe noi toţi şi ai dat Viaţă lumii, care neîncetat te laudă pe tine.

Cântarea a 6-a

Irmos: De adâncul greşelilor...

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe calea cea strâmtă ai umblat, părinte şi prin cuvintele tale ai arătat-o pe ea tuturor; pe care cei ce umblă cu binele, intră întru desfătarea Raiului.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Viaţa ta a fost cuvioasă şi sfârşitul fericit şi cinstit, părintele nostru Ioan Casian, împreună grăitorule cu Sfinţii îngeri.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Somnul leneviei l-ai lepădat şi priveghind în cugetări adânci la cele dumnezeieşti şi în fapte, ai vieţuit pe pământ îngereşte, de Dumnezeu purtătorule, fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ca pe o desăvârşită, ca pe o prea frumoasă dorindu-te Iisus, făcătorul frumuseţii, S-a născut din tine cu Trup, Preacurată şi m-a îndumnezeit pe mine, din milostivirea S-a cea nemăsurată.

Irmosul: De adâncul greşelilor fiind înconjurat chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat; din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Condac, glasul 3-lea: Făcându-te cuvios, te-ai dat lui Dumnezeu şi luminându-te cu faptele cele bune, mărite Ioan Casian, ca un soare ai strălucit, cu lumina învăţăturilor tale celor dumnezeieşti, luminând inimile credincioşilor celor ce pururea te cinstesc. Pentru aceasta cu dinadinsul, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, pentru cei ce te laudă pe tine, cu dragoste fierbinte.

Cântarea a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui păgân, înaltă văpaie a ridicat; iar Hristos, cel ce bine este cuvântat şi Prea slăvit, a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri roua Duhului.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Îndumnezeit fiind cu totul prin plecările cele prea luminate, luminător neapus te-ai arătat, de Dumnezeu înţelepţitule. Pentru aceasta ai fulgerat cuvântul cel mântuitor, care luminează înţelegerile noastre, ale tuturor celor ce te lăudăm pe tine.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Limba ta ca o trestie înfingându-se în cerneală, a scris arătat Legea cea mântuitoare şi a pus-o izvod, cu care se îndreptează toate adunările călugărilor, pururea bucurându-se, prea fericite.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Înţelegeri mântuitoare şi graiuri care gonesc din inimă necunoştinţa, din destul ai izvorât, cuvioase părinte, de Dumnezeu înţelepţitule. Pentru aceasta cu credinţă cinstindu-te, săvârşim prea sfântă pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Făcutu-te-ai cămară a dumnezeieştii Slave şi scaun în chip de foc, pe care S-a odihnit Cuvântul, Întrupându-Se din bunătatea Sa cea desăvârşită. Pe Acela roagă-L, Preacurată, să se milostivească şi să ne miluiască pe noi.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe Dumnezeu, cel ce S-a pogorât...

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Strălucind ca o stea cu cuvântul şi cu fapta, părinte Ioan Casian, ai luminat toate marginile pământului; dând la o parte negura necunoştinţei şi îndemnând totdeauna a cânta: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Murind, ai apus ca un soare, prea fericite, lăsând în urma ta, ca nişte raze de lumină neapuse, cuvintele tale care luminează sufletele noastre, ale celor ce săvârşim cu credinţă sfântă pomenirea ta, prea fericite părinte, purtătorule de Dumnezeu.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Dezlegat fiind acolo de trup, prea fericite, te desfătezi nespus de frumuseţile cele duhovniceşti şi te-ai făcut vrednic să priveşti ceea ce Oştile îngerilor privesc, cântând: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Arătatu-te-ai mai desfătată decât cerurile, Fecioară, că în chip de nespus ai încăput pe Cel Neîncăput şi în chip de negrăit ai născut pe Cel îndoit cu firile, dar având, cum se cuvine lui Dumnezeu un Singur Ipostas.

Irmosul:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Pe Dumnezeu, care S-a pogorât în cuptorul cel cu foc la tinerii evrei şi văpaia întru răcoreală a prefăcut-o, ca pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Fiul Părintelui...

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Tărie s-a dat ţie de la Dumnezeu ca să pierzi căpeteniile stăpânitorului lumii; pentru aceea făcând cu adevărat vitejie mare, părinte, de Dumnezeu purtătorule, te-ai numărat cu Cetele cuvioşilor, bucurându-te.

Stih: ***Sfinte cuvioase părinte Ioan, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca un trandafir cu mireasmă plăcută, Sfinte prea cuvioase părinte Ioan Casian, cuvintele de Dumnezeu insuflate ale dumnezeieştii tale limbi ne răspândesc nouă bun miros. Că tu te-ai făcut miros plăcut lui Dumnezeu, celui ce S-a Întrupat pentru noi, din mila cea nemăsurată, prea cinstite, purtătorule de Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Să săltăm, oamenilor, dănţuind duhovniceşte, veselindu-ne acum întru pomenirea Sfântului Ioan Casian; să cântăm lui Dumnezeu cu laudă, Celui ce este Minunat întru sfinţi şi sfinţeşte pe cei ce-L cinstesc pe Dânsul cu credinţă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Înnoit-ai firea strămoşului, care era stricată, născând mai presus de fire pe Ziditorul a toată firea şi Fecioară rămânând; pe care văzându-L odinioară spânzurat pe Cruce, te văitai, Preasfântă Maică Fecioară.

Irmos: Fiul Părintelui Celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, întrupându-Se din Fecioară, S-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite. Pentru aceasta, pe Născătoarea de Dumnezeu, cea prea lăudată, o slăvim.

Sedelna, glasul al 4-lea. **Podobie:** Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Ajungând la cuvioşie, te-ai dăruit lui Dumnezeu şi luminat fiind cu felurite bunătăţi, fericite Ioan Casian, ai strălucit ca soarele, luminând neîncetat cu lumina dumnezeieştilor tale învăţături inimile tuturor celor ce te cinstesc. Roagă-te neîncetat lui Hristos, pentru cei ce cu dragoste fierbinte te laudă pe tine.

Sedelna Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 4-lea. **Podobie:** Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Către Născătoarea de Dumnezeu, acum cu osârdie să alergăm noi păcătoşii şi smeriţii şi cu pocăinţă să cădem, strigând din adâncul sufletului: Stăpână milostiveşte-te spre noi; sârguieşte că pierim de mulţimea păcatelor, nu întoarce pe robii tăi deşerţi; că numai pe tine ajutătoare te avem.

Sedelna Sfintei Cruci şi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, glasul al 4-lea. **Podobie:** Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Pe Tine, Cel ce Te-ai născut din Tatăl Cel fără de început, văzându-Te pe Cruce spânzurat, Ceea ce Te-a născut fără de durere, Hristoase, a strigat: vai mie, Prea iubite Iisuse! Cum ai fost Răstignit de bună voie acum, Fiule, de cei fărădelege, Cel ce eşti Slăvit de îngeri, ca un Dumnezeu? Te laud pe Tine, Îndelung Răbdătorule.

Acatistul Sfântului cuvios Ioan Casian

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul
Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Pentru iubirea desăvârşită viaţa cea stricăcioasă lăsând, pe de-a-ntregul te-ai adus lui Hristos cel dorit, căci arvuna Duhului luând, ai întărit Biserica întru dragostea Preasfintei Treimi şi chipul vieţii monahiceşti ca o flacără l-ai răspândit să lumineze marginile lumii, pentru aceasta te lăudăm pe tine şi cu mulţumire cântăm:
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Icosul 1

Din Dobrogea şi neamul strămoşesc moştenirea pământească ai luat şi învăţătură aleasă la şcolile timpului dobândind te-ai aprins de dorirea dumnezeiască, drept aceea toate lăsând, ai urmat lui Hristos împreună cu prietenul tău Gherman, aşa ai ajuns călugăr într-o mânăstire din Betleem, ştiinţa duhovnicească în lucrarea vieţii de obşte deprinzând, pentru aceasta după cuviinţă îţi strigăm:
Bucură-te, dorire după Hristos;
Bucură-te, cugetare învăpăiată de har;
Bucură-te, agonisire a aurului Scripturii;
Bucură-te, păzire a curăţiei inimii;
Bucură-te, însetare după lumina sfinţeniei;
Bucură-te, închinătorule în duh şi adevăr;
Bucură-te, nădejde a înfierii dumnezeieşti;
Bucură-te, simţire a tainei peste fire;
Bucură-te, dragoste apostolică şi rai al smereniei;
Bucură-te, minte mişcată de suflarea Duhului Sfânt;
Bucură-te, suflet şi trup făcute cer nou şi pământ nou;
Bucură-te, isihie, liturghisire neîncetată;

Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 2

Cu râvnă sfântă ai plecat împreună cu Gherman în sihăstriile Egiptului, în căutarea sfinţilor pustnici şi împărtăşindu-vă de taina vieţii lor ascunse cu Hristos în Dumnezeu, aţi păzit cuvintele lor în inimă, cu bucurie cântând: ***Aliluia!***

Icosul 2

Moştenire sfântă ne-ai lăsat, părinte Ioane, celor încercaţi de multe dureri, lipsuri şi ispite, în Aşezămintele şi Convorbirile duhovniceşti, aşa ne-ai învăţat să murim păcatului ca Domnul să ne fie lumina şi viaţa şi bucuria veşnică, pentru aceasta îţi cântăm:

Bucură-te, pâine a smereniei şi vin al iubirii de Dumnezeu;
Bucură-te, dar adus pe altarul cel mai presus de ceruri;
Bucură-te, zugrav iscusit al dragostei Sfintei Treimi;
Bucură-te, tâlcuitor al purtării de grijă dumnezeieşti;
Bucură-te, călăuză de la iadul deznădejdii la raiul smereniei;
Bucură-te, chip luminat de prezenţa lui Hristos;
Bucură-te, carte vie în care se scriu cuvintele Duhului;
Bucură-te, memorie făcută pământ de rai;
Bucură-te, chivot al voii dumnezeieşti;
Bucură-te, voire închinată la hotarul veşniciei;
Bucură-te, locaş însufleţit al vederii lui Dumnezeu;
Bucură-te, conştiinţă a chipului lui Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 3

De la Avva Pafnutie ai învăţat a face loc în vasul pământesc slavei Sfintei Treimi prin întreită renunţare: la bunurile şi măririle lumeşti, la obiceiurile, patimile şi atracţiile vechi ale trupului şi sufletului şi la toate cele trecătoare şi astfel jertfă vie aducându-te, cântai cu bucurie: ***Aliluia!***

Icosul 3

La sfatul Avvei Iosif, şapte ani ai rămas în Egipt împreună cu Sfântul Gherman, culegând de la sfinţii nevoitori roadele Pomului vieţii, apoi aţi ajuns în pustia Sketică, unde cerul şi pământul sărbătoreau pregustarea întâlnirii celei de la hotarul veşniciei.

Bucură-te, braţe libere de griji şi dobândiri trecătoare;
Bucură-te, braţe întinse pe crucea dragostei;
Bucură-te, braţe deschise spre a îmbrăţişa necuprinsul;

Bucură-te, braţe ce cuprind lumea şi o aduc lui Dumnezeu;
Bucură-te, vas al comorilor pustiei;
Bucură-te, vas al moştenirii sfinte;
Bucură-te, loc al păcii;
Bucură-te, icoană vie, vedere din locul lui Dumnezeu;
Bucură-te, trup purtat de suflet;
Bucură-te, suflet purtat de harul lui Dumnezeu;
Bucură-te, pământ urcat la cer;
Bucură-te, cer întrupat;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 4

Din pricina învinuirilor nedrepte la care erau supuşi monahii din Egipt, aţi părăsit locul pustniciei şi aţi plecat la Constantinopol, la Sfântul Ioan Gură de Aur, de la el ai primit harul slujirii diaconeşti şi lângă el ai sporit în cuvânt şi în har, în lucrare şi în isihie, iar după exilul lui ai ajuns la Roma împreună cu Gherman, spre a vesti pătimirile părintelui celui de Dumnezeu insuflat al Bisericii, împreună cu care în duh neîncetat cântaţi: ***Aliluia!***

Icosul 4

Mare a fost dragostea ta pentru dumnezeiescul părinte în mâinile căruia te-ai adus ca o prescură lui Hristos, aşa te-ai încredinţat lui Dumnezeu, învăţând pătimirea de bunăvoie pentru dragostea Lui şi iubirea de vrăjmaşi, pentru care minunându-ne, îţi cântăm:
Bucură-te, primire a cuvântului din gura cea cu totul de aur;
Bucură-te, ucenic crescut prin har la măsura de fiu;
Bucură-te, fiu îmbrăcat în slava părintelui tău;
Bucură-te, fiu al lui Dumnezeu născut în Duhul;
Bucură-te, urmare a părintelui tău în adâncurile tainei dumnezeieşti;
Bucură-te, urmare a lui în adâncurile suferinţei;
Bucură-te, urmare a lui în slava învierii;
Bucură-te, creştere în Trupul lui Hristos la măsura desăvârşirii;
Bucură-te, rod al Liturghiei dumnezeieşti;
Bucură-te, ascultare mişcată de nădejde, credinţă şi iubire;
Bucură-te, deprindere a lucrării teandrice;
Bucură-te, conştiinţă mărturisitoare a pecetei dumnezeieşti;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 5

Harul liturghisirii preoţeşti l-ai îmbrăcat la Roma, după care ai revărsat în cuprinsul Galiei izvoarele vii şi bogăţia darurilor pustiei, pe toate le-ai rânduit cu dreaptă socoteală după firea şi puterea celor ce primeau, treptele nevoinţei şi contemplării săpând spre suirea neînşelată la măsura desăvârşirii, iar cei ce luau de la tine cu credinţă leacurile duhovniceşti şi urmau căile vindecării de păcate, cu mulţumire strigau: ***Aliluia!***

Icosul 5

Plecând din inima neamului şi pământului românesc, drumul tău a unit ca o cruce de taină Răsăritul şi Apusul Bisericii drept-slăvitoare, spre slava Sfintei Treimi, aşa pretutindeni ai împărţit cu bună pricepere comorile pustniciei, întărind pe toţi în conştiinţa menirii de taină a asemănării dumnezeieşti, pentru aceasta îţi strigăm:
Bucură-te, surpătorule al celor opt patimi de căpătâi;
Bucură-te, sfărâmare a zăvoarelor păcatului;
Bucură-te, privire ce spulberă negrele întunecimi;
Bucură-te, pajişte împodobită cu florile ştiinţei;
Bucură-te, minte văzătoare prin ocheanul inimii;
Bucură-te, inimă văzătoare prin lumina Duhului;
Bucură-te, rodire a Împărăţiei prin adâncă răbdare;
Bucură-te, dobândire a Duhului prin înfrânare;
Bucură-te, înălţare peste tulburările patimii prin umilinţă;
Bucură-te, dobândire a harului prin milostivire;
Bucură-te, priveghere întru cunoştinţa prezenţei lui Hristos;
Bucură-te, tăcere lucrătoare a cuvântului dumnezeiesc;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 6

Mare este ajutorul tău sfinte către noi, cei loviţi de tot felul de ispite şi necazuri, care te chemăm cu credinţă şi urmăm călăuzirile tale de Dumnezeu insuflate şi cu toate că suntem nevrednici, cu mijlocirile tale îndrăznim să întoarcem prin pocăinţă viaţa noastră spre Hristos, Răsăritul cel de Sus şi Izvorul milostivirii, cântând împreună cu tine: ***Aliluia!***

Icosul 6

Greu este jugul lăcomiei ce înăbuşă râvna dumnezeiască şi se face pricină a înclinărilor pătimaşe, drept aceea ne-ai învăţat, părinte Ioane, a-l schimba pe jugul cel uşor al curăţiei inimii prin stingerea îmboldirilor aprinse ale trupului, mărturisirea conştiinţei şi umilinţa ce vine din ascultare, iar prin postul sufletului şi trupului să arătăm dorul după dumnezeiasca împărtăşire în libertatea duhului, de care şi noi însetând cântăm:

Bucură-te, cercetare a conştiinţei ce smulgi spinii păcatului;
Bucură-te, răbdare şi osteneală ce chemi mintea din cutreierul nestatornic;
Bucură-te, căinţă a inimii ce sfărâmi împietrirea sufletului;
Bucură-te, frică de Dumnezeu ce nu părăseşti cuvântul dragostei Lui;
Bucură-te, rugăciune stăruitoare ce răzbaţi prin viforul ispitelor;
Bucură-te, hrănire din laptele Scripturii şi mierea Tradiţiei sfinte;
Bucură-te, postire născătoare de cumpătare şi înnoire a simţurilor;
Bucură-te, vedere a lumii în icoana iubirii dumnezeieşti;
Bucură-te, feciorie lucrătoare a tainei întrupării lui Dumnezeu;
Bucură-te, punere a nădejdii în milostivirea de Sus;
Bucură-te, închinare de sine primitoare a lucrării Sfintei Treimi;
Bucură-te, curăţire a altarului lăuntric spre primirea Tainelor dumnezeieşti;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 7

Urmând predania bătrânilor, ne-ai învăţat atât curmarea mişcărilor demonice împotriva firii cât şi supunerea mişcărilor fireşti faţă de voia şi lucrarea dumnezeiască mai presus de fire şi îndemnai astfel să ne împlinim menirea, depăşind cele ale firii în Trupul lui Hristos şi în unire cu Sfânta Treime, cântând împreună cu sfinţii: ***Aliluia!***

Icosul 7

Ai văzut, părinte Ioane, lucrarea duhurilor răutăţii ce însoţesc cele opt patimi de căpătâi: duhul lăcomiei, duhul desfrânării, duhul iubirii de argint, duhul mâniei, duhul tristeţii, duhul neliniştii, duhul slavei deşarte şi duhul trufiei. Şi curăţind rănile patimilor, ai pus peste ele balsamul virtuţilor şi legătura dragostei, ca să aflăm vindecare şi mângâierea desăvârşirii, cu bucurie cântând:
Bucură-te, păzire a inimii de răsărirea gândurilor răutăţii;
Bucură-te, gătire prin înfrânare a locaşului slavei;
Bucură-te, feciorie, taina naşterii duhovniceşti;
Bucură-te, trup şi suflet făcute icoană a sălăşluirii dumnezeieşti;
Bucură-te, sfinţire a omului întreg după voia Sfintei Treimi;
Bucură-te, nimicire a idolilor gândiţi şi simţiţi înaintea chipului lui Dumnezeu;
Bucură-te, dezlipire cu duhul de agonisiri şi sălăşluire în hotarul veşniciei;
Bucură-te, blândeţe şi răbdare întru nădejde, pământ al rodirii sfinte;
Bucură-te, lepădare a întristării lumii pentru întristarea după Dumnezeu;
Bucură-te, întristare zămislită din pocăinţă şi dorirea desăvârşirii;
Bucură-te, isihie, rod al credinţei lucrătoare prin iubire;
Bucură-te, micşorare de sine pentru arătarea slavei lui Dumnezeu;
Bucură-te, surpare prin smerenie a înălţărilor trufiei;

Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 8

Ai înfiinţat la Marsilia, cuvioase Ioan, două mânăstiri de obşte, una de bărbaţi şi una de femei, răsădind cu duhovnicească pricepere tradiţia monahală a părinţilor din Egipt în specificul locului şi firii locuitorilor din Galia, pe acestea trecându-le prin inima ta de părinte şi firea neamului românesc, s-a arătat unicul chip al Împărăţiei într-o nouă icoană a cântării neîncetate de: ***Aliluia!***

Icosul 8

La rugămintea Sfântului Castor ai alcătuit, părinte, Aşezămintele Cenobitice, arătând că măsura desăvârşirii stă în împlinirea poruncii dumnezeieşti cu dreaptă socoteală şi după putere, chiar dacă mijloacele nu sunt aceleaşi, aşa ai arătat că pogorămintele referitoare la orânduirea vieţii creştine nu înseamnă o schimbare a ţintei, nici a treptelor de atins, ci o împropriere a tradiţiei Bisericii în diferite caractere unite în aceeaşi icoană a comuniunii în Duhul Sfânt.

Bucură-te, iconar fidel erminiilor sfinte;
Bucură-te, zugrav al aceluiaşi chip într-o nouă icoană;
Bucură-te, înzestrare a Galiei cu armătură duhovnicească;
Bucură-te, cuvânt purtător al apei duhovniceşti a pustiei;
Bucură-te, începător al monahismului din Apus;
Bucură-te, vistierie a comorilor Răsăritului;
Bucură-te, purtător al Căii, Adevărului şi Vieţii;
Bucură-te, cuvântător de Dumnezeu din plinătatea harului;
Bucură-te, lucrător al curăţirii dumnezeieşti;
Bucură-te, zugrav al contemplării dumnezeieşti;
Bucură-te, liturghisitor al unirii dumnezeieşti;
Bucură-te, candelă nestinsă la icoana Întrupării;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 9

Mare taină e libertatea omului dată în însăşi pecetea chipului divin, desăvârşită în dialogul dragostei şi împreună lucrarea cu Dumnezeu, iar viaţa veşnică este însăşi părtăşia la iubirea Sfintei Treimi, în bucuria veşnică şi pacea cântării de: ***Aliluia!***

Icosul 9

Râvnei Sfinţilor Capadocieni şi a Sfântului Ioan Gură de Aur ai urmat, ridicând cuvântul împotriva celor ce susţineau o separare adâncă între firea omenească şi harul divin, aşa ai arătat că, deşi tot darul desăvârşit şi tot harul vin de la Dumnezeu, libertatea omului zidit după chipul Lui este chemată să răspundă şi să con-

lucreze cu harul pentru a produce în suflet roadele virtuţilor şi a se împlini în împărtăşirea dumnezeiască.
Bucură-te, urmaş adevărat al Sfinţilor apostoli;
Bucură-te, ferire de învrăjbire cu smerenie evanghelică;
Bucură-te, depărtare cu duhul de tulburare şi certuri;
Bucură-te, primire a harului pe măsura credinţei;
Bucură-te, învăţătură temeluită pe cuvântul lui Dumnezeu;
Bucură-te, împreună lucrător cu Hristos;
Bucură-te, statornicie în dreapta credinţă;
Bucură-te, pace nesurpată şi blândeţe moştenitoare a Raiului;
Bucură-te, mărturisire a vieţii ca dialog şi participare;
Bucură-te, învăţător al nevoinţei duhovniceşti;
Bucură-te, laudă a milostivirii dumnezeieşti;
Bucură-te, zugrăvire a chipului omului după erminia Sfinţilor Părinţi;
Bucură-te, liturghisire a darului şi primire a harului lui Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 10

Stâlp al Bisericii te-ai arătat, părinte Ioane, când la cererea viitorului papă Leon cel mare al Romei ai alcătuit o ultimă scriere: Despre Întruparea Domnului, împotriva lui Nestorie, punând o piatră de temelie pentru Sinodul al III-lea Ecumenic din Efes, ţinut cu un an mai târziu. Pentru aceasta ca pe un dumnezeiesc părinte şi alăută a dogmelor insuflate te cinstim şi împreună cu tine cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 10

Pe Maica Domnului ai mărturisit-o Născătoare de Dumnezeu, iar pe Hristos Dumnezeu adevărat şi om adevărat, aşa ai arătat că îndumnezeirea nu este o simplă imitare săvârşită de om ca după un model exterior, ci rodul lucrării divine împărtăşite în taina dragostei, pentru aceasta îţi strigăm:
Bucură-te, alăută a tainei Treimii;
Bucură-te, piatră a mărturisirii Întrupării;
Bucură-te, piatră la temelia Bisericii;
Bucură-te, laudă a naşterii dumnezeieşti din Fecioară;
Bucură-te, cinstitor al măririi Născătoarei de Dumnezeu;
Bucură-te, conglăsuitor cu apostolii;
Bucură-te, râu al teologhisirii insuflate;
Bucură-te, călăuzitorule pe calea mântuirii;
Bucură-te, apărătorule al dreptei credinţe;
Bucură-te, purtătorule de Dumnezeu şi grabnic ajutătorule;

Bucură-te, văzătorule de Dumnezeu şi degrab luminătorule;
Bucură-te, iubitorule de Dumnezeu şi de oameni;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 11

Până la capăt ai rămas statornic în dreapta credinţă a Bisericii, păzind nesecat izvorul isihiei dumnezeieşti, cuvioase Ioan Casian, drept pentru care încă în viaţă fiind ai fost cinstit ca sfânt şi după mutarea ta, izvoare de har ai revărsat spre mângâierea celor ce cântă: ***Aliluia!***

Icosul 11

Cum vom putea lăuda după vrednicie minunile tale, părinte Ioane, că nu ne laşi în grelele încercări la care suntem supuşi şi ca pe o gură de Rai ne-ai lăsat sfintele tale moaşte, spre mărturia vieţii nestricăcioase întru slava Sfintei Treimi, fii dar grabnic sprijinitor şi tămăduitor al celor ce aleargă la tine şi cu credinţă cântă:
Bucură-te, chip împlinit în asemănarea dumnezeiască;
Bucură-te, rod al pomului Vieţii;
Bucură-te, prescură liturghisită de Hristos a neamului românesc;
Bucură-te, purtător al crucii de moştenire a acestui pământ;
Bucură-te, purtător al crucii omenirii suferinde;
Bucură-te, izvor al tămăduirii;
Bucură-te, părinte ce naşti în fii duhul mântuirii;
Bucură-te, inimă de părinte, îmbrăţişare peste fire;
Bucură-te, inimă de fiu în care bate dumnezeiasca iubire;
Bucură-te, grijă părintească faţă de toţi cei necăjiţi;
Bucură-te, ieşire în căutarea celor rătăciţi;
Bucură-te, întâmpinare a fiilor risipitori;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 12

Cu adevărat vă cinstim, Sfinte Ioane şi Sfinte Gherman, împreună cu primul vostru dascăl şi învăţător, Sfântul ierarh Teotim I al Tomisului, ca pe o icoană a Sfintei Treimi zugrăvită în vetrele sihăstreşti ale Dobrogei, căci moştenirea acestui neam şi pământ o aţi urcat la cer şi luminători lumii v-aţi arătat, unind sfinţenia vieţii, cultura aleasă şi teologia insuflată în taina cântării de: ***Aliluia!***

Icosul 12

În multe stânci şi peşteri, văi şi sate, locuri de închinare şi sfinte locaşuri a răsunat numele tău, Sfinte Ioane, pecetluind în frumuseţea peisajului legătura veşnică de

iubire pe care o ai cu acest pământ şi neam, drept aceea, după cuviinţă te cinstim şi cu mulţumire îţi cântăm:
Bucură-te, singurătate cu Dumnezeu ce îmbrăţişezi lumea;
Bucură-te, dăruire de sine nevoinţei isihaste;
Bucură-te, luminătorule al pustiei;
Bucură-te, rugăciune pentru lumea deznădăjduită;
Bucură-te, semănătorule al chipului Împărăţiei;
Bucură-te, vistier al comorilor pustiei;
Bucură-te, făclie nestinsă în sfeşnicul Bisericii;
Bucură-te, grabnic ajutător al celor deznădăjduiţi;
Bucură-te, mângâietorule al celor întristaţi;
Bucură-te, iscusit grădinar al inimilor;
Bucură-te, surpător al curselor diavoleşti;
Bucură-te, îndemnător spre cele mai presus de fire;
Bucură-te, libertate transfigurată prin iubire;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 13 (de trei ori)
O, Sfinte părinte Ioan Casian, nu ne lăsa pe noi, păcătoşii, care în neputinţe şi patimi cumplite ne zbatem şi nu îndrăznim a căuta la faţa lui Dumnezeu din cauza fărădelegilor şi împietririi ce ne apasă, revarsă spre noi cu harul ce ţi s-a dat, milostivirea dumnezeiască spre tămăduire, luminare şi înmulţirea dragostei întru slava Preasfintei Treimi, ca să cântăm cu mulţumire: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul 1
Din Dobrogea şi neamul strămoşesc moştenirea pământească ai luat şi învăţătură aleasă la şcolile timpului dobândind te-ai aprins de dorirea dumnezeiască, drept aceea toate lăsând, ai urmat lui Hristos împreună cu prietenul tău Gherman, aşa ai ajuns călugăr într-o mânăstire din Betleem, ştiinţa duhovnicească în lucrarea vieţii de obşte deprinzând, pentru aceasta după cuviinţă îţi strigăm:
Bucură-te, dorire după Hristos;
Bucură-te, cugetare învăpăiată de har;
Bucură-te, agonisire a aurului Scripturii;
Bucură-te, păzire a curăţiei inimii;
Bucură-te, însetare după lumina sfinţeniei;
Bucură-te, închinătorule în duh şi adevăr;
Bucură-te, nădejde a înfierii dumnezeieşti;
Bucură-te, simţire a tainei peste fire;

Bucură-te, dragoste apostolică şi rai al smereniei;
Bucură-te, minte mişcată de suflarea Duhului Sfânt;
Bucură-te, suflet şi trup făcute cer nou şi pământ nou;
Bucură-te, isihie, liturghisire neîncetată;
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Condacul 1

Pentru iubirea desăvârşită viaţa cea stricăcioasă lăsând, pe de-a-ntregul te-ai adus lui Hristos cel dorit, căci arvuna Duhului luând, ai întărit Biserica întru dragostea Preasfintei Treimi şi chipul vieţii monahiceşti ca o flacără l-ai răspândit să lumineze marginile lumii, pentru aceasta te lăudăm pe tine şi cu mulţumire cântăm:
Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!

Imnografie

Condacul Sfântului Ioan Casian: Făcându-te cuvios, te-ai dat lui Dumnezeu şi luminându-te cu faptele cele bune, Casiane, ca un soare ai strălucit, cu lumina învăţăturilor tale celor dumnezeieşti luminând inimile credincioşilor celor ce te cinstesc, pentru aceasta, cu de-adinsul roagă-te lui Hristos Dumnezeu pentru cei ce te laudă pe tine, cu dragoste fierbinte.

Troparul Sfântului Ioan Casian: Cu curgerile lacrimilor tale ai lucrat pustiul cel neroditor şi cu suspinurile cele dintru adânc ai făcut ostenelile tale însutit roditoare şi te-ai făcut luminător lumii, strălucind cu minunile, Casiane, părintele nostru roagă-te lui Hristos Dumnezeu ca să mântuiască sufletele noastre.

Troparul Sfântului Ioan Casian: Întru tine, părinte, s-a mântuit cel după chip, că luând Crucea, ai urmat lui Hristos şi luptând ai învăţat să nu se uite la trup, că este trecător, ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor, pentru aceea şi cu îngerii se bucură, prea cuvioase părinte Ioane Casiane, duhul tău.

Vieţile Sfinţilor - Viaţa şi nevoinţa cuviosului părintelui nostru Ioan Casian

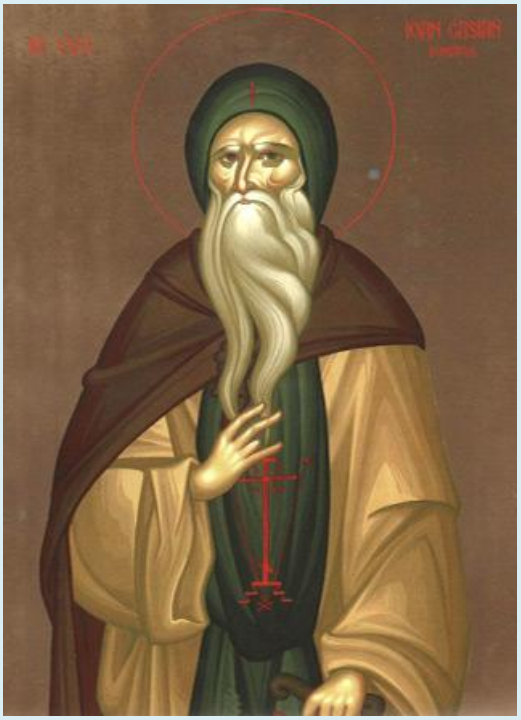

Acest cuvios părinte de neam stră-român s-a născut prin anii 365 de la venirea mântuirii prin Hristos Domnul, în Dobrogea, numită pe atunci Sciţia Mică, la un loc ce-i păstrează din vechime până azi numele "podişul Casian" şi "peştera lui Casian". Localitatea Casimcea din judeţul Tulcea îi poartă, de asemenea, numele.

Provenind dintr-o familie distinsă, a urmat la şcolile timpului. Dar însufleţit de o arzătoare sete de desăvârşire duhovnicească renunţă de tânăr la atracţiile deşarte şi înşelătoare ale vieţii lumeşti şi pleacă la Locurile Sfinte însoţit de prietenul său Gherman, frate nu prin naştere, ci în duh. Aşa au ajuns amândoi călugări într-o mănăstire din Betleem.

Întemeindu-se după cuviinţă în rânduielile vieţii chinoviale, adică de obşte, după modelul de viaţă al călugărilor din Palestina, Mesopotamia şi Capadocia şi simţind în ei dorul de o mai mare desăvârşire, au hotărât să plece în sihăstriile Egiptului, la anahoreţii despre a căror îmbunătăţită viaţă duhovnicească auziseră. Aşa au ajuns la comunităţile din delta Nilului, adâncindu-se de acolo tot mai mult în pustie. Dar pretutindeni pe unde treceau, căutau cu râvnă pe sfinţii însinguraţi, ca să cinstească în ei strălucirea harului şi bogăţia roadelor lor şi pentru a le cere sfaturi duhovniceşti pentru mântuirea sufletului. Aceste întrebări şi răspunsuri ne vor fi

lăsate ca o moştenire sfântă în cartea Convorbirilor, cu care cuviosul Casian a înzestrat Biserica.

Dobândind pe cât puteau să adune din învăţătura lor cerească, la sfatul Avei Iosif, au mai rămas în Egipt şapte ani şi apoi au mers mai departe cercetând din loc în loc pe aceşti învăţători în lucrul duhovnicesc până ce au ajuns în vestita pustie schitică, unde Sfântul Macarie întemeiase şi făcuse "pustia strălucitoare" vrednică de a fi sărbătorită de toţi. Aici se nevoiau într-o asceză aspră un mare număr de călugări printre care străluceau îndeosebi, cuvioşii părinţi Moise, Serapion, Teona, Isaac şi preotul Pafnutie, învăţătorul lor.

El le spunea că nu este de ajuns pentru călugăr să renunţe la lume, părăsind bunurile şi măririle lumeşti pentru a se dedica grijii de suflet în nevoinţă, în asceză şi tăcere. De aici înainte trebuie împlinită o a doua "renunţare" care constă în a te lepăda de obiceiurile, viciile şi atracţiile vechi ale sufletului şi ale trupului printr-o luptă îndelungată şi răbdătoare, plină de ispite, dar care duce la curăţia inimii. ***Căci acesta este scopul călugărului: să stea de vorbă permanent cu Dumnezeu prin neîncetată rugăciune, încât mintea, nerisipită la grijile lumii, să ajungă cu linişte şi pace în altarul despătimit, curăţit al inimii.*** Iar capătul lucrului său este viaţa de veci, unirea cu Dumnezeu, din care se poate dobândi chiar de aici, de jos, o arvună, o pregustare a ei prin sfânta iubire.

Căci, într-adevăr, ajuns la un anume sfârşit al celei de a doua "renunţări", sufletul pe de-a întregul tinzând către Hristos Cel dorit, călugărul trebuie să mai împlinească cea de-a treia "renunţare" care cuprinde întreaga desăvârşire. Iar aceasta constă în părăsirea oricărei amintiri a acestei lumi, cu toate cele de faţă şi văzute ale ei, socotite măreţe, deşi sunt deşarte şi repede trecătoare, pentru a se lăsa condus de Dumnezeu în "pământul făgăduinţei" în care nu mai cresc spinii şi buruienile viciilor, în locaşurile cele veşnice în care vom rămâne pentru totdeauna (Convorbirea a 3-a), în simţirea negrăitei bucurii şi a revărsării luminii dumnezeieşti.

Acesta este marele dar al rugăciunii curate căci ***"atunci - precum grăia ava Isaac - acea iubire desăvârşită, prin care El ne-a iubit mai întâi, trece şi în adâncul inimii noastre prin virtutea rugăciunii curate".*** Aceasta se va face aşa când toată dragostea, toată dorinţa, toată râvnă, toată strădania, tot cugetul nostru, tot ce trăim, ce vorbim, ce respirăm va fi cu Dumnezeu. Şi, când acea unitate care există veşnic între Tatăl cu Fiul şi între Fiul cu Tatăl, prin Duhul Sfânt va trece şi în simţirea şi în mintea noastră. Aşa precum El ne iubeşte cu iubirea cea adevărată şi curată care nu se stinge niciodată, să ne dăruim şi noi Lui printr-o legătură veşnică, de

nedespărţit, pentru ca orice respirăm, orice înţelegem, orice vorbim, să fie cu Dumnezeu. Iar de starea aceasta ne vom putea apropia, atât cât este cu putinţă pe pământ, plinindu-se cuvântul Apostolului: ***Dumnezeu este totul în toate. Apoi devenind deplin fii printr-o comuniune atât de desăvârşită cu Tatăl, vom putea zice Celui Care este Fiu şi moştenitor prin fire: Toate câte are Tatăl ale Mele sunt (Ioan 16,15).*** Pentru că El Însuşi S-a rugat, grăind despre noi: ***Părinte, cei pe care Mi i-ai dat, vreau ca unde sunt Eu să fie şi ei cu mine.*** Aceasta trebuie să fie năzuinţa pustnicului, aceasta toată strădania, pentru ca, după cuviinţă, să aibă chiar în acest trup chipul fericirii viitoare şi să înceapă să guste înainte din începutul vieţii şi măririi cereşti. ***Acesta este scopul întregii desăvârşiri: ca sufletul eliberat de orice lanţuri trupeşti să se înalţe zilnic la negrăitele daruri ale vieţii duhovniceşti, într-atât încât întreaga viaţă şi bătaie a inimii să devină o unică şi negrăită rugăciune (din Convorbirea a X-a).*** Cât de mângâiat şi uimit este creştinul, descoperindu-i-se un asemenea suiş al sufletului întru care petreceau străbunii noştri sfinţi.

Astfel, îndrumaţi de pe culmile vieţii călugăreşti şi contemplând plinirea vie la aceşti străluciţi anahoreţi, cei doi prieteni s-au dedicat cu mare severitate şi neclintită statornicie vieţii contemplative în timpul anilor petrecuţi aici, în pustia schitică. În liniştea chiliei, Sfântul Casian a izbutit să facă experienţa luptei aspre a sufletului îndrăgostit de Dumnezeu, împotriva gândurilor pătimaşe şi a demonilor pizmaşi, îndeosebi împotriva ispitei amorţirii sufletului, a plictiselii care-i tulbură pe eremiţi şi îi silesc să-şi părăsească retragerea liniştirii. Din această adâncă experienţă personală şi din învăţătura altor bărbaţi învăţaţi, ca Sfântul Evagrie Ponticul pe care l-a cunoscut în Nitria, cuviosul Casian întocmi o învăţătură aleasă de luptă duhovnicească şi despre cele opt păcate capitale, anume: al lăcomiei, adică al îmbuibării de mâncare; al doilea, al desfrânării; al treilea, al iubirii de arginţi sub care se înţelege zgârcenia; al patrulea, al mâniei; al cincilea, al tristeţii; al şaselea, al neliniştii sau al dezgustului inimii; al şaptelea, al slavei deşarte şi al optulea, al trufiei.

După şapte ani, cuvioşii Ioan şi Gherman s-au întors la Betleem, unde au dobândit de la părintele lor duhovnicesc binecuvântarea de a trăi de aici înainte în pustnicie. Şi aşa plecară cu râvnă şi grăbire în Egipt. Dar, cu tot dorul lor nestins, n-au putut regăsi liniştea cuvenită contemplaţiei, din pricina unor învinuiri nedrepte la care erau supuşi călugării din Egipt de către arhiepiscopul Teofil al Alexandriei. Atunci, ***cuvioşii Ioan şi Gherman, urmând un grup de 50 de monahi, hotărâră să-şi caute liniştea la Constantinopol, sub ocrotirea Sfântului şi marelui Ioan Gură de Aur. Aceasta se petrecea pe la anii 401. De îndată ce îi văzu marele între patriarhi, desluşind cu o tainică privire calitatea sufletelor lor, reuşi să-l***

convingă pe Gherman să primească prin mâinile lui preoţia, iar Casian diaconia. Cucerit de curăţia şi sfinţenia Sfântului Ioan Gură de Aur şi de negrăita sa măiestrie a cuvântului, Casian se aşează cu un zel fierbinte sub călăuzirea sa spirituală, consimţind să jertfească liniştea pustiei pentru a scoate câştig din petrecerea pe lângă un asemenea învăţător.

Dar n-a trecut mult timp că iată, Sfântul Ioan Gură de Aur - victimă a lui Teofil - fiind dus în exil, cuvioşii Casian şi Gherman au fost trimişi în misiune la Roma de cler şi popor, însoţindu-l pe episcopul Paladie ca să încunoştiinţeze pe episcopul Romei, Inocenţiu I, printr-o scrisoare, privind suferinţele Sfântului Ioan Gură de Aur. Sfântul Casian petrecu astfel zece ani la Roma şi în acest timp a fost hirotonit preot.

De aici a mers la Marsilia, în sudul Galiei, unde a întemeiat, pentru bărbaţi, mănăstirea Sfântului Victor, pe mormântul unui martir din secolul al III-lea; iar pentru fecioare, aceea a Mântuitorului, pe la anul 415. Bărbat mult încercat în viaţa ascetică şi totodată părinte ajuns la o mare înţelepciune pastorală, el a oferit mulţimii călugărilor care se adunau în jurul lui adevărata tradiţie monahală pe care o primise de la Părinţii din Răsărit, ţinând seama însă de condiţiile de viaţă din Galia, de climă şi de firea locuitorilor de aici.

La rugămintea Sfântului Castor, episcop de Apt, el întocmi lucrarea sa "Instituţii cenobitice" (rânduieli pentru viaţa în comun), pentru mănăstirile pe care le întemeiase în Provenţa. În această lucrare el descrie modul de vieţuire al călugărilor din Egipt, dar cu oarecare pogorământ în ceea ce era prea aspru pentru călugării din Galia, urmând şi aici rânduielile care se obişnuiau în Palestina, în Capadocia, în Mesopotamia. ***Căci, scrie el: "Dacă se împlineşte porunca dumnezeiască cu dreaptă socoteală şi după putere, atunci păzirea ei are măsura desăvârşirii, chiar dacă mijloacele nu sunt aceleaşi".*** El descrie apoi leacurile şi căile de vindecare de cele opt păcate capitale, spre a conduce sufletul la desăvârşirea virtuţii. Mai târziu el a completat această învăţătură duhovnicească prin cartea Convorbirilor în care înfăţişează, la cererea ermiţilor care trăiau la Lerins şi în insulele Hâeres de lângă Marsilia, treptele mai înalte ale luptei pentru curăţirea inimii şi contemplaţie, folosindu-se de învăţătura marilor anahoreţi, pe care îi întâlnise în Egipt. ***Sfântul Casian a înzestrat astfel, din începuturile lui, monahismul din Galia cu o temeinică armătură duhovnicească, adăpându-l din izvoarele vii ale Părinţilor pustiei.***

Ca ucenic credincios al marilor învăţători Sfinţii Capadocieni Vasile cel mare, Grigore Teologul şi Grigore de Nîssa, ca şi al Sfântului Ioan Gură de Aur, cuviosul

Ioan Casian s-a ridicat atunci împotriva unei separări adânci între firea omenească şi harul divin, pe care Fericitul Augustin o stabilise pentru a lupta împotriva ereziei lui Pelagiu. Într-adevăr, deşi tot darul desăvârşit şi tot harul de sus coboară, de la Dumnezeu Părintele Luminilor, libertatea noastră omenească, zidită după chipul libertăţii absolute a lui Dumnezeu şi reînnoită în Sfântul Botez, este chemată să răspundă şi să conlucreze cu harul dumnezeiesc pentru a produce în suflet roadele mântuitoare ale sfintelor virtuţi şi într-o aşa măsură, încât se poate spune cu ***Sfântul Ioan Gură de Aur, că: "Lucrul lui Dumnezeu este de a ne dărui Harul Său, iar cel al omului este de a-şi oferi credinţa".*** Căci, aşa cum grăieşte acelaşi mare învăţător al Bisericii în alt loc: ***"Harul lui Dumnezeu curge atât pe cât este de deschis vasul credinţei pus sub şipot".*** O asemenea învăţătură îşi avea limpede rădăcina în cuvântul lui Dumnezeu, pentru că Domnul a arătat: ***Cel care luase cinci talanţi de la stăpânul său, a adus alţi cinci talanţi, iar cel ce a luat doi, a adus de asemenea alţi doi (Matei 25, 20-22).*** Deci cu adevărat, precum spune şi Sfântul Apostol Pavel, suntem ***împreună lucrători cu Hristos (2 Cor. 6,1).***

Faţă de aceste împotriviri care au mai durat, cuviosul Ioan Casian a rămas statornic în dreapta credinţă a Bisericii, departe de zgomot şi certuri, învăţat cu adâncul contemplării divine, taină a unei păci nesurpate şi blânde şi a unei linişti senine.

El îşi încredinţă în pace sufletul său lui Dumnezeu către anul 435.Cunoscut ca sfânt de cei din vremea lui, el este cinstit de toţi călugării Bisericii Apusene ca Părinte al lor şi unul dintre cei mai mari învăţători. Sfintele sale moaşte sunt păstrate până în ziua de astăzi în mănăstirea Sfântului Victor din Marsilia.

Sinaxar - Pomenirea prea cuviosului părintelui nostru mărturisitorul Casian Romanul

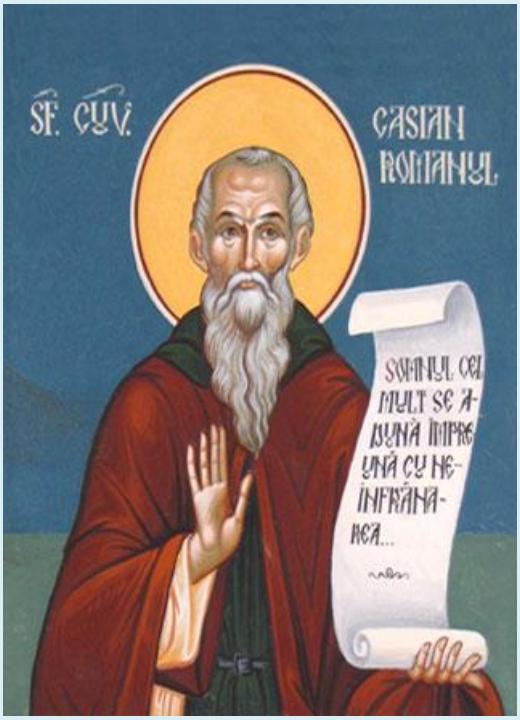

În această lună (februarie), ziua a douăzeci şi nouă, pomenirea prea cuviosului părintelui nostru mărturisitorul Casian Romanul.

Acest sfânt era din cetatea Romei şi se trăgea din părinţi luminaţi şi vestiţi. Încă de mic copil el a avut mare dragoste de învăţătură şi de vorbire. Cu râvna şi cu ascuţirea minţii sale a străbătut toată învăţătura elinească, deprinzând în chip desăvârşit filozofia şi astronomia, învăţând bine şi dumnezeiasca Scriptură, cunoscând-o foarte îndeaproape şi desăvârşit.

Şi vrând să-şi împodobească viaţa cu curăţia fecioriei, ieşind din patria sa a intrat într-un schit şi s-a făcut monah, dându-se pe sine la toată ascultarea. Deprinzându-se acolo cu tot felul de petrecere grea şi obişnuindu-se cu nevoinţele şi pentru multa sa ascultare ajungând la desăvârşită chibzuială, s-a retras în sihăstrie şi petrecând acolo mulţi ani şi topindu-se pe sine în toată smerenia, a trecut la mai multă ispită şi nevoinţă.

Apoi, ieşind din sihăstrie, a înconjurat toate mânăstirile Egiptului şi ale Tebaidei şi muntele Nitriei şi al Asiei, Pontul şi Capadocia şi tot Răsăritul, adunând de acolo vieţile tuturor părinţilor şi petrecerile şi nevoinţele lor, mai mult de cum adună

ceară peceţile inelelor. Şi aceasta o adeveresc lucrările cele scrise de dânsul, care sunt pline de toată iscusinţa şi înţelepciunea şi folosul. A mai scris şi alte asemenea învăţături, pe care, dacă le va citi cineva cu socotealã, multã roadã va avea într-însele şi mult folos va dobândi şi va cunoaşte dintr-însele şi viaţa şi obiceiurile scriitorului. Deci, astfel vieţuind acest minunat om şi aşa petrecând, cãtre locaşurile cele de dincolo s-a mutat.

Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Sinaxar - Sfântul cuvios Ioan Casian - 28 februarie

https://www.trinitas.tv/sfantul-cuvios-ioan-casian-28-februarie/

***

Vestea cea bună a venirii lui Hristos a fost adusă pe teritoriile locuite de strămoșii noștri din timpuri apostolice. Creștinismul de aici a înflorit și a dat roade. Între motivele bucuriei noastre legate de acest fapt se numără și numeroșii sfinți pe care i-au dat aceste binecuvântate locuri. Sfântul Ioan Casian este cinstea și bucuria Bisericii noastre.

Sfântul Ioan Casian s-a născut în Sciția mică, Dobrogea de astăzi, într-o familie înstărită și evlavioasă.

În anul 380, la aproximativ 20 de ani, părăsește locurile în care s-a născut și pleacă în Țara Sfântă stabilindu-se într-o mânăstire în Betleem. După doi ani de nevoință monahală, cu binecuvântare, pleacă înspre vestitele centre monastice din pustia Egiptului unde stă șapte ani. Aici, prin ascultare și multă cercetare, Sfântul Ioan Casian a învățat de la părinții îmbunătățiți tainele viețuirii duhovnicești.

Sfântul Ioan Gură de Aur l-a hirotonit diacon la Constantinopol în anul 399. Călătoriile sale duhovnicești nu s-au oprit ajungând și la Roma, unde îl cunoaște pe Sfântul Leon, viitorul papă al Romei.

În anul 415 Sfântul Ioan Casian era deja la Marsilia unde, cu binecuvântarea episcopului Castor de Apt, a fondat două mânăstiri, una pentru monahi și una pentru monahii. Sfântul Ioan Casian a încercat să introducă în viața de obște sau comună a vieţuitorilor mânăstirilor, aspectele esențiale ale vieții duhovnicești singuratice pe care le-a deprins în ucenicia îndelungată la părinții pustiei din Răsărit.

Înțelepciunea duhovnicească dobândită în itinerariile sale duhovnicești a lăsat-o consemnată în scrierile sale. Sfântul Ioan Casian a scris despre monahism, despre viața duhovnicească, despre curățirea de păcate, lăsând un tablou amănunțit al tipologiei patimilor și a modului în care acestea pot fi dezrădăcinate.

De asemenea, Ioan Casian a lăsat moștenire o lucrare unică în felul ei. Este vorba despre consemnarea convorbirilor duhovnicești pe care le-a avut în tinerețe cu părinții pustiei.

Nu în ultimul rând, la îndemnul arhidiaconului Leon, viitorul sfânt episcop al Romei, a scris o lucrare despre învățătura de credință privind întruparea Domnului. În aceasta, cu minte luminată și clară a subliniat importanța și implicațiile adevărului de credință în viața duhovnicească.

Prin contribuția sa unică la organizarea monahismului occidental și prin moștenirea teologică și duhovnicească a scrierilor sale Sfântul Ioan Casian este numărat între marii Părinți ai Bisericii.

„Nici o zidire a virtuții nu poate fi ridicată în sufletul nostru dacă nu am așezat mai întâi fundația adevăratei smerenii”, ne învață și astăzi Sfântul Ioan Casian.

Sfinţi daco-romani şi români – Sfântul Ioan Casian (circa 360-435)

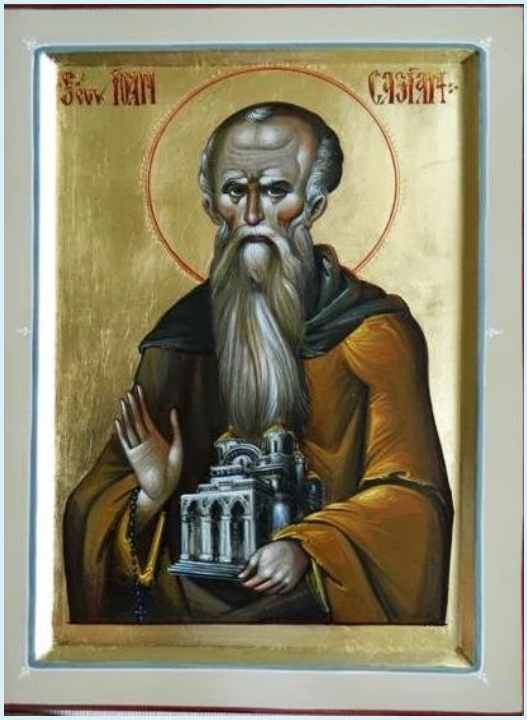

Străvechiul pământ al Dobrogei - Scythia Minor de altădată - evanghelizat de Andrei „cel întâi chemat”, a odrăslit nu numai atâţia martiri care şi-au jertfit viaţa pentru Hristos, ci şi câţiva teologi de mare faimă, între aceştia îl pomenim cu cinste şi pe Sfântul Părinte Ioan Casian, trăitor în veacurile IV şi V.

Unul din cei ce i-au cercetat viaţa şi nevoinţele, preotul Ghenadie din Marsilia, care i-a fost fiu duhovnicesc, scria despre el că era „de neam scit”, deci un daco-roman, născut în provincia romană Sciţia Mică. Aceasta era „patria lui”, la Pontul Euxin sau Marea Neagră, unde locuiau mai ales daco-romani, precum şi greci.

În 1912, învăţatul arheolog Vasile Pârvan a descoperit în pădurea satului Şeremet (numit azi Casian, pe valea râului Casimcea), două inscripţii care pomeneau de „hotarele Cassienilor”. Înseamnă că învăţatul călugăr purta numele locului natal.

Născut pe la anul 360, într-o familie de oameni de frunte, a primit o educaţie aleasă într-una din renumitele cetăţi greceşti de pe ţărmul apusean al Pontului Euxin, poate la Tomis, cunoştea bine cultura greacă şi latină. Se pare că a intrat de tânăr într-o aşezare monahală din regiune, unde a dobândit şi o pregătire teologică.

În jurul anului 380, însoţit de sora sa şi de un prieten cu numele Gherman - pe care mai târziu îl va numi „sfânt” - porneşte într-o lungă călătorie în Răsărit, pentru a cunoaşte Locurile Sfinte, în care a trăit şi a învăţat Mântuitorul Iisus Hristos.

Cei doi tineri daco-romani, Ioan şi Gherman, s-au aşezat într-o mănăstire lângă Betleem, nu departe de peştera în care s-a născut Mântuitorul. După cinci ani, deci prin 385, dorind să dobândească noi cunoştinţe şi a se întări în virtute, cei doi monahi se îndreaptă spre pustiurile Egiptului, acolo unde trăiseră marii „părinţi ai pustiei”: Pavel din Teba, Antonie cel mare, Pahomie cel mare, alcătuitorii primelor rânduieli de viaţă monahală, unde au rămas şapte ani. A urmat o scurtă reîntoarcere la Betleem, după care au mai stat câţiva ani în Egipt, în continuă căutare a izvoarelor desăvârşirii duhovniceşti.

Siliţi de anumite tulburări ivite printre călugări, în jurul anului 400 cei doi prieteni, Ioan şi Gherman, vin la Constantinopol, unde păstorea atunci, ca arhiepiscop, marele dascăl şi cuvântător, Sfântul Ioan Gură de Aur. Acesta l-a şi hirotonit pe Ioan Casian întru diacon, fapt pentru care mărturisea mai târziu că i se socoteşte „ucenic”.

Nici aici n-a avut parte de liniştea la care râvnea, pentru că în anul 404 marele său părinte duhovnicesc a fost arestat şi trimis în exil în Armenia, unde a şi murit (t 407). Întristat de cele întâmplate, în anul 405 Casian şi Gherman au plecat la Roma, prezentând papei Inocenţiu I rugămintea clerului şi a credincioşilor din Constantinopol de a-l ajuta pe Sfântul Ioan Gură de Aur. Mijlocirea lor n-a avut însă nici o urmare, în această situaţie, cei doi daco-romani rămân un timp la Roma. După şederea lor aici, nu mai avem nici o ştire despre Gherman. Probabil a murit aici, în fosta capitală a imperiului roman.

Ioan Casian a plecat apoi singur la Massilia, în sudul Galiei (azi Marsilia), unde a fost hirotonit preot şi a întemeiat două mănăstiri, una de călugări şi alta de călugăriţe, în jurul anului 415. Le-a dat aceleaşi rânduieli de viaţă pe care le cunoscuse el însuşi la Betleem şi în pustiurile Egiptului. Acolo a şi murit, probabil în anul 435.

Curând a fost cinstit ca sfânt, la început în Marsilia şi în sudul Franţei la 23 iulie, în Biserica răsăriteană (ortodoxă) este prăznuit la 29 februarie, când este an bisect, iar în anii nebisecţi slujba i se cântă în ziua de 28 februarie, la Pavecerniţă.

Ca teolog, Sfântul Ioan Casian a combătut erezia nestoriană, precum şi unele învăţături greşite ale Fericitului Augustin, stabilind adevărurile Ortodoxiei. Opera sa teologică este formată din trei lucrări.

Prima se intitula: Despre aşezămintele mănăstireşti cu viaţă de obşte şi despre remediile (leacurile) celor opt păcate principale, în 12 cărţi. Era scrisă la rugămintea episcopului Castor de Aptalulia, în Gallia, care înfiinţase o mănăstire în eparhia sa. În primele patru cărţi, autorul prezintă regulile monahale propriu-zise, iar în ultimele opt învăţa pe monah cum să lupte împotriva a opt păcate: lăcomia, desfrânarea, iubirea de arginţi, mânia, tristeţea, trândăvia, slava deşartă şi mândria.

Iată, de pildă, ce spunea el în cartea a patra, ***despre mânie: „Leacul desăvârşit al acestei boale este ca să credem că nu ne este îngăduit să ne stârnim mânia nici pentru pricini drepte, nici nedrepte. Căci duhul mâniei, întunecându-ne mintea, nu se va mai afla întru noi nici lumina care ne ajută să deosebim lucrurile, nici tăria statului drept, nici cârma dreptăţii. Dar nici templu al Duhului Sfânt nu ni se mai poate face sufletul, câtă vreme ne va stăpâni duhul mâniei, întunecându-ne mintea. Iar la urma tuturor, având în fiecare zi în faţă icoana morţii, care nu ştim când poate veni, să ne păzim pe noi înşine de mânie şi să ştim că n-avem nici un folos nici de neprihănire, nici de lepădarea de cele pământeşti, nici de posturi şi privegheri, căci de vom fi stăpâniţi de mânie şi ură, vinovaţi vom fi judecăţii”.***

A doua carte - şi cea mai însemnată - purta titlul Convorbiri cu părinţii, în 24 de cărţi, în care se ocupa de menirea monahului şi de lupta sa spre desăvârşire. Sunt prezentate aici întrebările pe care el însuşi şi mai ales Sfântul Gherman le-au pus celor mai vestiţi monahi ai Egiptului - şi răspunsurile acestora, deci un pateric.

Ultima lucrare era: Despre întruparea Domnului, în şapte cărţi, în care combătea pe ereticul Nestorie. El aducea mărturii din Sfânta Scriptură şi din scrierile unor Sfinţi Părinţi că Hristos Dumnezeu s-a născut din Sfânta Fecioară Maria, care trebuie să fie astfel socotită ca „Născătoare de Dumnezeu” sau „Maica Domnului”.

Presupunem că unele copii după lucrările sale au ajuns şi la ierarhii daco-români de la Tomis şi la teologii din Sciţia Mică. În veacurile mai apropiate de noi, călugări români cu învăţătură i-au tradus opera în româneşte, numindu-l „Casian Râmleamil”, răspândind-o apoi prin diferite copii, spre a fi citită de cât mai mulţi.

Deşi a trăit departe de patria sa, Biserica Ortodoxă Română îl revendică pe Sfântul

Ioan Casian, atât pentru originea sa daco-romană, cât şi pentru bogata sa moştenire cultural şi spirituală, cu toate că aceasta aparţine întregii Biserici creştine. De altfel, întreaga tradiţie bisericească de pretutindeni îl cunoaşte şi sub numele de „Casian Romanul”.

Să-l cinstim mai ales noi, credincioşii români şi să-i aducem cântare de laudă zicând: „încuviinţându-te, tu lui Dumnezeu te-ai dăruit şi luminându-te cu feluri de bunătăţi Casiene ai strălucit ca soarele, luminând neîncetat inimile tuturor celor ce te cinstesc, cu lumina dumnezeieştilor tale învăţături, roagă-te lui Dumnezeu neîncetat pentru cei ce cu dragoste fierbinte te laudă” (Sedelna de la Utrenie, 29 februarie).

(Extras din vol. Sfinţi Daco – Romani şi Români, Ed. a IV-a, semnat de Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Ed. Basilica, Bucureşti, 2013)

Pateric românesc - Sfântul Ioan Casian (circa 360-435)

Acest mare ascet, teolog, organizator de mănăstiri, dascăl, apologet şi scriitor bisericesc de renume al Bisericii lui Hristos, din secolele IV-V, era de neam daco-roman. El s-a născut pe la anul 360 d. Hr. în Dacia Pontică (Scythia Minor - Dobrogea de azi), anume în eparhia Tomisului, la 40 km nord-vest de oraşul Constanţa, în "hotarele Casienilor şi al (districtului) Peşterilor".

Părinţii săi, creştini evlavioşi şi cu stare, i-au dat fiului lor Ioan Casian (adică "din părţile Casienilor") o educaţie creştinească aleasă, deprinzându-l de mic cu citirea Sfintei Scripturi şi practicarea unei înalte trăiri duhovniceşti, în rugăciune, asceză, feciorie şi râvnă pentru cele dumnezeieşti. Fiind însetat pentru învăţătura cărţii, a fost dat din copilărie la una din şcolile timpului său, ce funcţionau la Tomis, Histria, Axiopolis sau la una din mănăstirile apropiate. Aici a studiat operele marilor clasici şi filosofi greci şi latini, iar mai târziu şi scrierile patristice din secolele II-IV, care circulau în nord-estul Imperiului Roman.

În una din "Convorbirile" sale, Sfântul Ioan Casian evoca cu duioşie casa părintească, mănăstirile şi frumuseţea locurilor natale din Dacia Pontică (Dobrogea secolului al IV-lea). Iată ce ne spune el: ***"Către acest avva Avraam am întors asaltul gândurilor noastre, mărturisind tulburător că zilnic eram împinşi de cugetul de a ne întoarce în provincia noastră şi de a ne revedea părinţii. Pentru că ne reaminteam că părinţii noştri erau înzestraţi cu aşa de mare credinţă şi pietate, ni s-a născut dorinţa puternică şi presupunerea că ei nu vor împiedica planul nostru. Ne gândim că din râvna lor noi aveam de câştigat, în sensul că nu trebuia să ne ocupăm noi de procurarea celor necesare trupului, nici de hrană, pentru că ei împlineau cu bucurie şi din plin toate cele de trebuinţă nevoilor***

noastre. Pe deasupra, ne hrăneam sufletul cu speranţa bucuriilor deşarte şi cu credinţa că vom recolta roadă bogată din convertirea multora care trebuiau îndrumaţi pe calea mântuirii, prin exemplul şi îndemnul nostru.

În afară de aşezarea locului, unde se afla o proprietate moştenită de la strămoşii noştri, mi se zugrăvea înaintea ochilor farmecul plăcut al acestei regiuni, care se întindea graţios în spaţiile singurătăţii, în aşa fel încât ascunzişurile codrilor nu numai că puteau desfăta un monah, dar erau în măsură să ofere şi maximum de provizie pentru hrană" (Convorbirea 24, 1-3).

După propria sa mărturie, Sfântul Ioan Casian "încă din copilărie (a pueritia nostra) a trăit printre călugări, ale căror îndemnuri le auzea şi ale căror exemple le vedea". În codrii seculari din mijlocul ca şi din nordul Dobrogei secolului IV exista un puternic centru monahal cu mai multe mănăstiri şi cu zeci sau poate, sute de călugări "sciţi" şi sihaştri iubitori de Hristos "în sânul cărora au înflorit regula călugărească, deprinderea de a trăi în feciorie şi o asceză deosebit de severă… al căror fel de viaţă este cu totul vrednic de admiraţie", cum afirma Sfântul Epifanie al Ciprului (340-403) în cartea sa "Împotriva a optzeci de erezii", referindu-se la călugării audieni din Dacia Pontică.

Văzând sfinţenia, râvna pentru Hristos şi nevoinţa "călugărilor sciţi" din patria sa, Sfântul Ioan Casian se hotărî din frageda tinereţe să ia jugul cel bun al lui Hristos, călugărindu-se într-una din mănăstirile eparhiei Tomisului, unde deja se nevoia cuviosul Gherman, rudenia şi prietenul său de toată viaţa. Bunul său nume, viaţa sa aleasă, râvna pentru Dumnezeu, ca şi cultura vastă ce şi-o agonisi, îl făcură pe tânărul călugăr Ioan Casian (de la localitatea Casian) prieten al marilor episcopi de Tomis - Sfinţii Vetranion (a doua jumătate a sec. IV) şi Teotim I "Scitul" (c. 392-403).

Dorind să se închine la Sfintele Locuri şi mai ales la Mormântul dătător de viaţă al lui Hristos, în anul 380, când avea doar 20 de ani, cuviosul Ioan Casian a plecat la Ierusalim împreună cu sora sa şi cu cuviosul Gherman, ruda şi prietenul său. Aici, cei doi călugări s-au stabilit la o mănăstire din Betleem, aproape de peştera unde s-a născut Hristos.

După mai bine de cinci ani de asceză şi nevoinţă duhovnicească la Betleem, Sfântul Ioan Casian, împreună cu prietenul său Gherman, au fost călăuziţi de harul Duhului Sfânt să viziteze mănăstirile şi sihăstriile din Egipt, patria monahismului creştin.

Timp de mai bine de şapte ani, cei doi călugări daco-romani de la gurile Dunării au cercetat pe cuvioşii călugări, egumeni, anahoreţi şi dascăli ai pustiului egiptean, învăţând de la toţi meşteşugul nevoinţei duhovniceşti, desăvârşindu-se în sfinţenie, în rugăciune şi smerenie. Tot aici a început să scrie cuviosul Ioan Casian celebra sa operă literară în 24 de cărţi, numită "Convorbiri cu Părinţii" (Collationes), cerând şi primind sfaturi şi cuvinte de învăţătură de la marii anahoreţi ce se nevoiau pe Valea Nilului, în Schiteea, Teba, Muntele Nitriei, în Rait şi Muntele Sinai. Bunii ostaşi ai lui Hristos poposeau din loc în loc, de la un sihastru la altul, adunând de la fiecare, ca nişte albine, nectarul înţelepciunii Duhului Sfânt.

După o scurtă revenire la Betleem, cei doi sihaştri daco-romani se reîntorc în Egipt şi zăbovesc aici până în anul 399. Apoi, ivindu-se unele tulburări în mănăstirile de pe Valea Nilului provocate de arhiepiscopul Teofil al Alexandriei, ***Sfântul Ioan Casian, împreună cu prietenul său Gherman, se duc la Constantinopol, la Sfântul Ioan Gură de Aur, despre care auziseră şi pe care îl iubeau atât de mult. Marele patriarh şi dascăl a toată lumea, văzând sfinţenia vieţii cuviosului Ioan Casian, precum şi adânca sa cultură teologică, l-a hirotonit diacon şi l-a făcut ucenic al său. Cinci ani de zile a trăit Sfântul Ioan Casian în preajma Sfântului Ioan Gură de Aur, învăţând de la el multe fapte şi cuvinte de folos.***

Surghiunirea din scaun a marelui patriarh, în anul 404, a silit pe cuviosul Ioan Casian să plece la Roma, împreună cu prietenul său nedespărţit Gherman, pentru a lua apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur în faţa Papei Inocenţiu I. Apoi, ***auzind de moartea în exil a bunului lor părinte şi păstor, care a avut loc la Cucuso-Armenia, în anul 407, Sfântul Ioan Casian, scârbindu-se de o aşa mare nedreptate a împăratului Arcadie, nu s-a mai întors în Răsărit, nici în patria sa de la Gurile Dunării, ci s-a stabilit definitiv în sudul Galiei, la Marsilia. Aici a întemeiat două mănăstiri, una de călugări, închinată Sfântului Victor şi alta de călugăriţe, după modelul cuviosului Pahomie şi Sfântului Vasile cel mare, organizând astfel, cel dintâi, monahismul în Apus, după regulile vieţii monahale aduse din Răsărit.***

Hirotonindu-se preot şi ajungând egumen al celor două mănăstiri, Sfântul Ioan Casian a adunat în jurul său numeroşi ucenici cărora le-a aşezat duhovnici, rânduiala de nevoinţă şi viaţă monahală ca în Răsărit, iar el şi-a închinat anii bătrâneţii îndeosebi scrisului. ***Opera sa, păstrată şi cunoscută până astăzi, cuprinde trei lucrări:***

1. Despre aşezămintele manăstirilor de obşte şi despre tămăduirea celor opt păcate principale, lucrare scrisă în anul 420 în douăsprezece cărţi, la rugămintea episcopului Castor de la Apta Iulia, din sudul Galiei.

⇒ *În primele patru cărţi, Sfântul Ioan Casian vorbeşte despre îmbrăcămintea monahilor din Palestina şi Egipt, despre rugăciunile şi psalmii de noapte, despre slujbele zilnice şi despre condiţiile de primire în mănăstire ale noilor începători.*

⇒ *În celelalte opt cărţi, Sfântul Ioan Casian vorbeşte despre cele opt păcate de moarte, numite de el "gânduri ale răutăţii" şi anume: lăcomia pântecelui, desfrânarea, iubirea de argint, mânia, întristarea, lenea (acedia), slava deşartă (trufia) şi mândria.*

2. Convorbiri cu Părinţii (Collationes Patrum), în douăzeci şi patru de cărţi sau convorbiri, care formează cea mai de seamă operă literară rămasă de la Sfântul Ioan Casian. Lucrarea este împărţită în trei părţi.

⇒ *Partea întâi, în zece cărţi, cuprinde primele zece convorbiri avute cu părinţii din pustia schetică în a doua sa călătorie prin Egipt (393-399), dedicată episcopului Leontie, un frate al episcopului Castor.*

⇒ *Partea a doua cuprinde şapte cărţi, convorbirile 11-17, pe care le-a avut cu părinţii din ţinutul Panephisis.*

⇒ *Partea a treia, ultimele şapte cărţi, cuprinde convorbirile 18-24 avute cu părinţii din ţinutul Diolcos. Această operă a fost scrisă între anii 420-429.*

3. Despre Întruparea Domnului, contra lui Nestorie, în şapte cărţi, scrisă tot în sudul Galiei, între anii 429-430.

Această ultimă lucrare a Sfântului Ioan Casian are un profund caracter dogmatic şi apologetic şi combate erezia lui Nestorie, care nu voia să numească pe Fecioara Maria Născătoare de Dumnezeu (Theotocos), ci numai Născătoare de Hristos (Hristotocos).

În primele două opere, Sfântul Ioan Casian prezintă creştinismului din Apus, pentru prima dată, regulile vieţii monahale din Răsărit, făcând astfel o statornică punte de legătură între ţările creştine din Orient cu cele din Occident. Iar prin a treia sa lucrare, teologul daco-roman face cel dintâi cunoscută în Apus doctrina eretică, antiortodoxă a lui Nestorie.

Astfel, ***Sfântul Ioan Casian devine primul organizator şi întemeietor al monahismului în apusul Europei, unde face cunoscută pentru prima dată gândirea patristică şi mistică, precum şi experienţa duhovnicească a marilor Părinţi din Egipt, Sinai şi Palestina.***

Totodată, ***Sfântul Ioan Casian este considerat şi un mare apologet al credinţei apostolice şi profund cunoscător al dogmelor ortodoxe, luptând cu toată puterea împotriva nestorianismului, a pelagianismului şi supremaţiei harului.***

După o nevoinţă ascetică şi statornică de peste 60 de ani în viaţa monahală, ***Sfântul Ioan Casian s-a săvârşit cu pace la mănăstirea sa din Marsilia, în anul 435, dându-şi sufletul său în mâinile lui Hristos*** şi lăsând în urmă câteva sute de ucenici.

Sfintele sale moaşte se află într-o capelă subterană din Mănăstirea Sfântul Victor, la Marsilia, iar capul şi mâna dreaptă se află expuse în biserică spre închinare.

El a fost considerat sfânt încă din viaţă. Pomenirea lui se face la 29 februarie.

Redam câteva texte în legătură cu cele opt păcate de moarte, numite "gânduri ale răutăţii":

Despre înfrânarea pântecelui

"…Sfinţii Părinţi n-au lăsat un singur canon de postire, nici un singur chip al împărtăşirii de bucate, nici aceeaşi măsură pentru toţi. Fiindcă nu toţi au aceeaşi tărie şi aceeaşi vârstă; apoi şi din pricina slăbiciunii unora sau a unei deprinderi mai gingaşe a trupului. ***Însă un lucru au rânduit tuturor: să fugă de îmbuibare şi de saturarea pântecelui.*** Iar postirea de fiecare zi au socotit că este mai folositoare şi mai ajutătoare spre curăţie, decât cea de trei sau de patru zile sau decât cea întinsă până la o săptămână. Căci zic: cel ce peste măsură întinde postirea, tot peste măsură se foloseşte adeseori şi de hrană. Din pricina aceasta se întâmplă că uneori, din covârşirea postirii, slăbeşte trupul şi se face mai trândav spre slujbele cele duhovniceşti; iar alteori, din prisosul mâncării, se îngreuiază şi face să se nască în suflet nepăsare şi moleşire…"

Despre duhul desfrânării şi al poftei trupeşti

"… de ne va veni în cuget amintirea vreunei femei, răsărită prin diavolească viclenie, bunăoară a maicii sau a surorii sau a altor femei cucernice, îndată să o alungăm din inima noastră ca nu cumva, zăbovind mult la această amintire, amăgitorul celor neiscusiţi să rostogolească cugetul de la aceste fete la năluciri ruşinoase şi vătămătoare. De aceea şi porunca dată de Dumnezeu primului om ne cere să păzim capul şarpelui, adică începutul gândului vătămător prin care acela încearcă să se şerpuiască în sufletul nostru, ca nu cumva prin primirea capului, care este prima răsărire a gândului, să primim şi celălalt trup al şarpelui, adică învoirea cu plăcerea şi prin aceasta să ducă apoi cugetul la fapta neîngăduită…"

Despre iubirea de argint

"…Boala iubirii de argint venind dinafară, se poate tăia mai uşor, dacă este silinţă şi luare aminte. Dar de nu e băgată în seamă, se face mai pierzătoare decât celelalte patimi şi mai cu anevoie de înfrânt. Căci e "rădăcina tuturor răutăţilor", după Apostol…patima iubirii de argint nu-şi are pricina în cele fireşti, ci numai în voia liberă cea foarte rea şi stricată. Boala aceasta când găseşte sufletul căldicel şi necredincios, la începutul lepădării de lume, strecoară într-însul niscai pricini îndreptăţite şi la părere binecuvântate ca să oprească ceva din cele ce le are. Ea îi zugrăveşte monahului în cuget bătrâneţe lungi şi slăbiciune trupească şi-i şopteşte că cele primite de la chinovie nu i-ar ajunge spre mângâiere, nu mai zic când este bolnav, dar nici măcar când este sănătos; apoi că nu se poartă acolo grijă de bolnavi, ci sunt foarte părăsiţi şi că de nu va avea ceva aur pus de o parte va muri în mizerie. Mai apoi îi strecoară în minte gândul că nici nu va putea rămâne multă vreme în mănăstire, din pricina greutăţii îndatoririlor şi a supravegherii amănunţite a Părintelui.

După ce cu astfel de gânduri îi amăgeşte mintea, ca să-şi oprească măcar un bănişor, îl înduplecă vrăjmaşul să înveţe şi vreun lucru de mână de care să nu ştie Avva, din care îşi va putea spori argintul pe care îl râvneşte. Pe urmă îl înşală ticălosul cu nădejdi ascunse, zugrăvindu-i în minte câştigul ce-l va avea din lucrul mâinilor şi apoi traiul fără griji. Şi aşa, dându-se cu totul grijii câştigului, nu mai ia aminte la nimic din cele potrivnice, nici chiar la întunerecul deznădejdii, care îl cuprinde în caz că nu are parte de câştig; ci precum altora li se face dumnezeu stomacul, aşa şi acestuia aurul … Banii cei puşi de o parte, dând ajutor socotinţei acesteia stricate, îl susţin ca nişte aripi să cugete la ieşirea din mănăstire, să răspundă aspru şi cu mândrie la toate poruncile şi să se socoată pe sine ca pe un străin din afară. Orice ar vedea în mănăstire că ar avea trebuinţă de îndreptare, nu bagă în seamă, ci trece cu vederea, dacă nu defaimă şi huleşte toate câte se fac. Caută apoi pricini pentru care să se poată mânia sau întrista, ca să nu pară uşuratic,

ieşind fără pricină din mănăstire. Iar dacă poate scoate şi pe altul din mănăstire, amăgindu-l cu şoapte şi vorbe deşarte, nu se dă îndărăt să o facă, vrând să aibă un împreună lucrător la fapta sa cea rea…”

Despre mânie

“A patra luptă o avem împotriva duhului mâniei. Şi câtă trebuinţă este să tăiem, cu ajutorul lui Dumnezeu, veninul cel purtător de moarte al duhului acestuia, din adâncul sufletului nostru! Căci mocnind acesta tăinuit în inima noastră şi orbind cu tulburări întunecate ochii inimii, nu putem dobândi puterea de-a deosebi cele ce ne sunt de folos, nici pătrunderea cunoştinţei duhovniceşti. De asemenea nu putem păzi desăvârşirea statului bun şi nu ne putem face părtaşi vieţii adevărate, iar mintea noastră nu va ajunge în stare să privească lumina dumnezeiască, “căci s-a tulburat, zice, de mânie ochiul meu” … Drept aceea cel ce vrea să vie la desăvârşire şi pofteşte să lupte lupta cea duhovnicească după lege, străin să fie de toată mânia şi iuţimea. Iată ce porunceşte vasul alegerii: “Toată amărăciunea şi iuţimea şi mânia şi strigarea şi hula să se ridice de la voi, dimpreună cu toată răutatea”. Iar când a zis “toată”, nu ne-a mai lăsat nici o pricină pentru care mânia să fie trebuincioasă sau îndreptăţită. Deci cel ce vrea să îndrepte pe fratele său când greşeşte sau să-l certe, să se silească a se păzi pe sine netulburat, ca nu cumva vrând pe altul să tămăduiască, să atragă boala asupra sa şi să audă cuvântul Evangheliei: “Doctore, vindecă-te pe tine însuţi”.

Despre întristare

” … Când duhul acesta viclean tăbărăşte asupra sufletului şi-l întunecă în întregime, nu-i mai îngăduie să-şi facă rugăciunile cu osârdie, nici să stăruie cu folos pe lângă sfintele citiri şi nu rabdă pe om să fie blând şi smerit faţă de fraţi … Scurt vorbind întristarea tulbură toate sfaturile mântuitoare ale sufletului şi uscă toată puterea şi stăruinţa lui, făcându-l ca pe un ieşit din minte şi legându-l de gândul deznădejdii. De aceea, dacă avem de gând să luptăm lupta duhovnicească şi să biruim cu Dumnezeu duhurile răutăţii, să păzim cu toată străjuirea inima noastră dinspre duhul întristării. Căci precum molia roade haina şi cariul lemnul, aşa întristarea mănâncă sufletul omului. Ea îl face să ocolească toată întâlnirea bună şi nu-l lasă să primească cuvânt de sfat nici de la prietenii cei adevăraţi, precum nu-i îngăduie să le dea răspuns bun şi paşnic. Ci învăluind tot sufletul, îl umple de amărăciune şi de nepăsare. În sfârşit, îi pune în minte gândul să fugă de oameni, ca de unii ce i s-ar fi făcut pricină de tulburare şi nu-l lasă să-şi dea seama că nu din afară vine boala, ci ea mocneşte înăuntru, făcându-se arătată când vine vreo ispită care o dă la iveală. Căci niciodată nu s-ar vătăma omul de om, dacă nu ar avea

mocnind înăuntru pricinile patimilor. De aceea Ziditorul a toate şi Doctorul sufletelor, Dumnezeu, Cel ce singur ştie ranele sufletului cu de-amănuntul, nu porunceşte să lepădăm petrecerea cu oamenii, ci să tăiem din noi pricinile păcatului şi să cunoaştem, că sănătatea sufletului se dobândeşte nu despărţindu-ne de oameni, ci petrecând cu ei."

Despre trândăvie

A şasea luptă o avem împotriva duhului trândăviei, care e înjugat cu duhul întristării şi lucrează împreună. Cumplit şi apăsător e acest drac şi neîncetat războieşte pe monahi. El cade pe la al şaselea ceas peste monah, pricinuindu-i moleşeală, întristare şi scârbă chiar şi faţă de locul unde se află şi de fraţii cu care petrece, ba şi faţă de orice lucrare şi de însăşi citirea dumnezeieştilor Scripturi. Îi pune în minte şi gânduri de mutare, şoptindu-i că de nu se va muta într-alte locuri, deşartă îi va fi toată vremea şi osteneala … Să luăm aminte cât de lămurit ne arată Apostolul pricinile trândăviei, când numeşte "fără de rânduială" pe cei ce nu lucrează, dezvăluind prin acest singur cuvânt multele lor păcate. Căci cel fără de rânduială este şi fără de evlavie şi obraznic în cuvinte şi gata spre batjocură, de aceea şi incapabil de linişte şi rob trândăviei …"

Despre slava deşartă

" … Patima aceasta este foarte felurită şi foarte subţire şi nu o bagă de seamă uşor nici însuşi cel ce pătimeşte de dânsa. Atacurile celorlalte patimi sunt mai vădite şi de aceea e mai uşoară oarecum lupta cu dânsele, căci sufletul cunoaşte pe protivnicul său şi îndată îl răstoarnă prin împotrivirea cu cuvântul şi prin rugăciune. Dar păcatul slavei deşarte, având multe înfăţişări, precum s-a zis, este greu de biruit. El încearcă să săgeteze pe ostaşul lui Hristos prin orice îndeletnicire, prin glas, prin cuvânt, prin tăcere, prin lucru, prin priveghere, postiri, rugăciune, citire, linişte, până şi prin îndelunga răbdare.

Pe cel ce nu izbuteşte să-l amăgească spre slava deşartă prin scumpetea hainelor, încearcă să-l ispitească prin îmbrăcămintea proastă şi pe cel ce nu l-a putut face să se îngâmfe prin cinste, pe acela îl duce la nebunie prin aşa zisa răbdare a necinstei; iar pe cel ce nu l-a putut împinge la slava deşartă pentru destoinicia în cuvânt, îl amăgeşte prin tăcere făcându-l să-şi închipuie că a dobândit liniştea. Dacă n-a putut moleşi pe cineva prin belşugul bucatelor, îl slăbănogeşte prin postul pe care îl ţine de dragul laudelor…"

Sfântul Ioan Casian - Viaţa şi scrierile sale

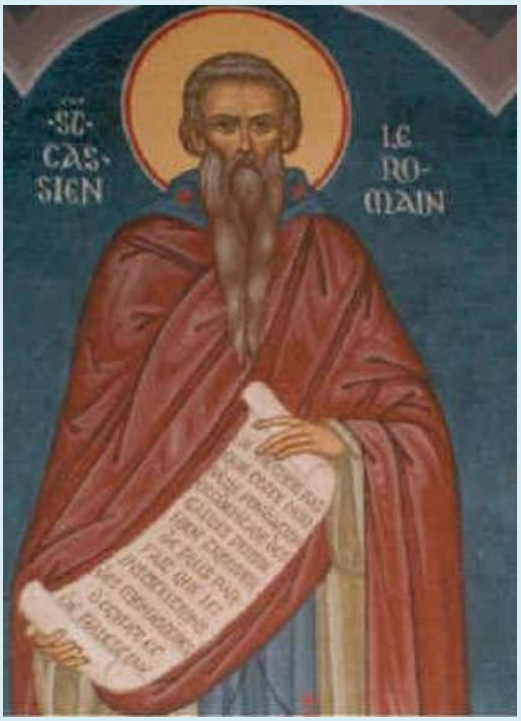

Slăvitul şi de Dumnezeu-purtătorul Părintele nostru Ioan Casian a fost un sfânt monah din secolele al IV-lea /al V-lea cunoscut pentru scrierile sale despre viaţa monahală şi pentru scrierile corective anti-pelagiene ale Fericitului Augustin.

Prăznuirea sa se ţine în 29 februarie (sau 28 februarie în anii nebisecţi) iar, la nivel local, în 23 iulie în Marsilia, Franţa.

Viaţa

Sfântul Ioan s-a născut în Delta Dunării, în Dobrogea în jurul anului 360 (unele izvoare spun că era din naştere din neamul galilor).

În anul 382 intră într-o mănăstire din Betleem şi după câţiva ani primeşte permisiunea ca împreună cu prietenul său Sfântul Gherman din Dobrogea, să meargă să-i cerceteze (viziteze) pe Părinţii pustiei din Egipt. Ei au rămas în Egipt până în anul 399, cu excepţia unei scurte perioade când s-au reîntors la Betleem şi au primit binecuvântarea de plecare definitivă din acea mănăstire.

După ce au plecat din Egipt, au mers la Constantinopol, unde l-au întâlnit pe Sfântul Ioan Gură de Aur, care l-a hirotonit pe Sfântul Ioan Casian ca diacon. Au

trebuit să plece din Constantinopol în anul 403, când Sfântul Ioan Gură de Aur a fost exilat, stabilindu-se ulterior lângă Marsilia (în Franţa de azi), unde a fost hirotonit preot şi unde a fondat două mănăstiri, una de călugări şi una de maici.

Cele mai cunoscute lucrări ale Sfântului Ioan Casian sunt Instituţiile, care detaliază modul de trăire a vieţii monahale şi Convorbirile duhovniceşti, care oferă detalii despre conversaţiile dintre Ioan şi Gherman şi Părinţii pustiei.

De asemenea, el avertizează asupra unora din excesele din teologia Fericitului Augustin; evită să-l critice însă numindu-l direct. Din aceste motive, el este adesea acuzat de semi-pelagianism de către Biserica Romano-Catolică şi de către unii comentatori protestanţi.

Sfântul Ioan a adormit în Domnul, în pace, în anul 435.

Scrierile Sfântului Ioan Casian

- *Sfântul Ioan Casian, Convorbiri duhovniceşti [1], ed. IBMBOR, Bucureşti, f.a.*
- *Sfântul Ioan Casian, Despre cele opt gânduri ale răutăţii, în Filocalia sfintelor nevoinţe ale desăvârşirii, traducere de Pr. Dumitru Stăniloae, vol. I, Humanitas, Bucureşti, 1999, pp. 111-154.*
- *Sfântul Ioan Casian, Virtutea curăţiei - biruitoare a patimilor desfrânării, Trinitas, Iaşi, 2003*
- *Sfântul Ioan Casian, Despre rânduiala chinoviilor (De institues coenobiorum), publicat în Rânduiala vieţii de obşte la Sfântul Ioan Casian, colecţie coord. de Ignatie Monahul, Anastasia [Comorile Pustiei], Bucureşti, 2001.*
- *„Rânduiala cuviosului Ioan Casian", în Rânduielile vieţii monahale, colecţie alcătuită de Sfântul Teofan Zăvorâtul, după traducerea în limba română de la Mănăstirea Dobrusa (1929) diortosită, Sophia, Bucureşti, 2001, pp. 408-471.*

Sfântul Ioan Casian - Învăţături duhovniceşti - “Sâmburaşi duhovniceşti”

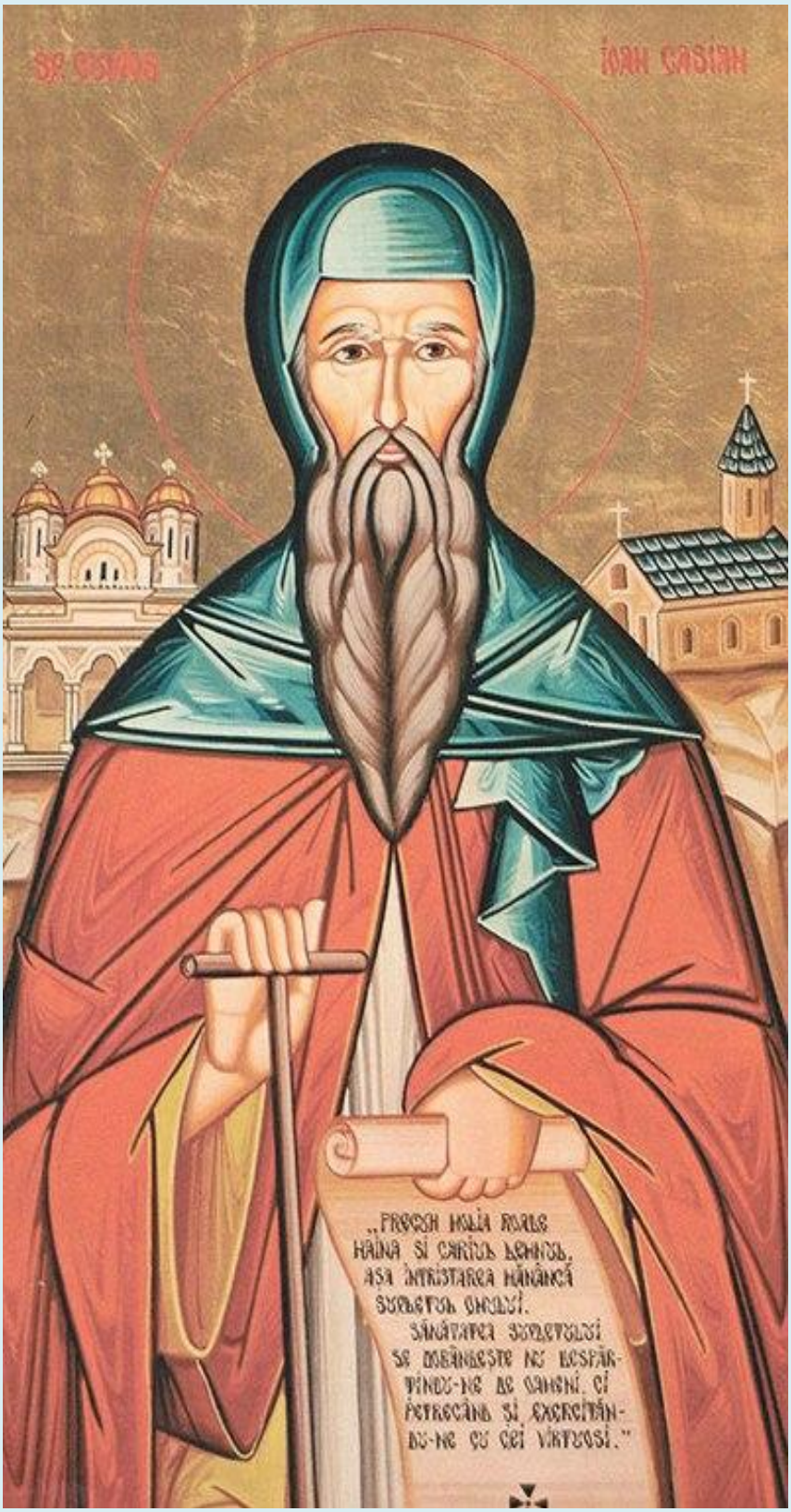

Sfântul Ioan Casian - Convorbiri duhovniceşti

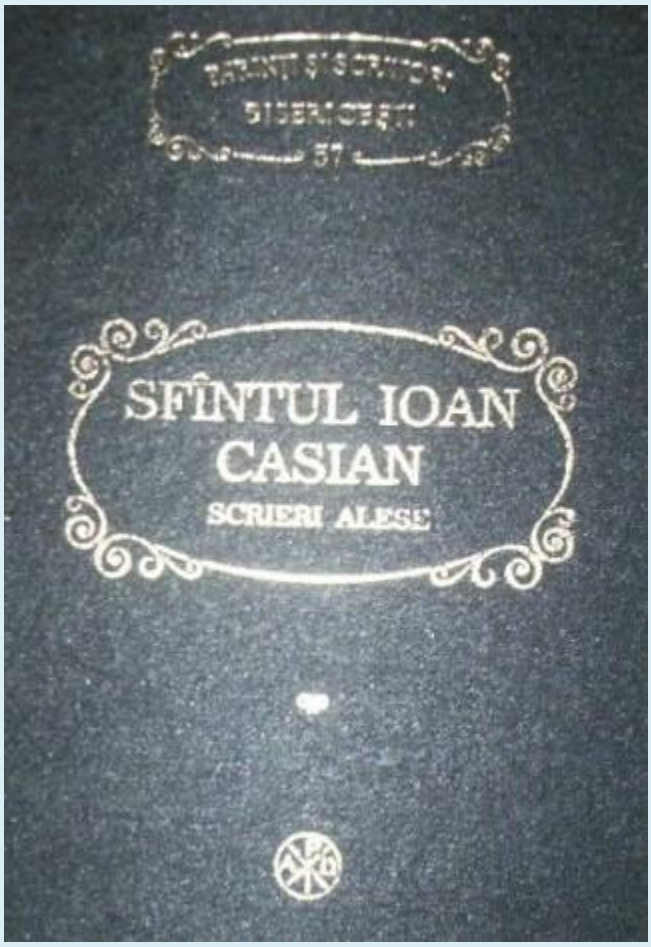

https://archive.org/details/psb-57-edit/mode/2up

https://www.academia.edu/45466865/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Casian_Convorbiri_duhovnice%C5%9Fti

Introducere la cele dintâi «Convorbiri duhovniceşti»

Aşa cum am văzut «Convorbirile duhovniceşti» expuse de Sfântul Casian sunt în număr de douăzeci şi patru, după cei douăzeci şi patru de bătrâni din Apocalipsă (IV, 4). Ele formează opera cea mai întinsă şi cea mai profundă a Sfântului Ioan Casian, rezumând sau dezvoltând aceste convorbiri, pe care le-au avut el şi Sfântul Gherman cu pustnicii egipteni în ultimii cincisprezece ani ai veacului al patrulea. Aşa au putut constata nivelul extraordinar duhovnicesc cerut pentru a trece de la mânăstiresc la pustnicesc în singurătatea împlinită de contemplarea în dragoste din pustiurile egiptene.

Aceste convorbiri au fost împărtăşite de autor în trei grupe, după cele trei centre principale mănăstireşti, vizitate de el şi de Sfântul Gherman şi anume, mai ales Schituri, apoi la Panephysis şi în sfârşit, la Diolcos.

Scrisă la rugămintea Episcopului Castor, la moartea acestuia, prima grupă de zece convorbiri a fost închinată, la apariţie, fratelui acestuia, Leonţiu şi colegului său la episcopat, Helladiu către anul 420. (Înainte de 426 a publicat a doua grupă de convorbiri, pentru ca între 426 şi 429 să apară a treia grupă de convorbiri adresată, de această dată, anahoreţilor).

Sfântul Casian revarsă sublimul primelor zece convorbiri, care au avut loc în pustia Schitului, descriindu-se pe sine ca împins de ele «în portul tăcerii», unde i s-au deschis în faţa ochilor «oceanul nesfârşit» al pustiei. Contemplarea continuă a dumnezeirfi în singurătate depăşeşte experienţa duhovnicească a mănăstirilor. De aceea Sfântul Casian s-a văzut nevoit să ceară ajutorul rugăciunilor cititorilor săi, pentru ca să poată face faţă sarcinei de a descrie experienţa Părinţilor care pune probleme atât de adânci şi despre care, precizează el, «după câte ştiu nu s-a mai scris mai înainte». Trebuia, adică, să arate cu uşurinţă tot ce-şi amintea despre aceşti Părinţi şi chiar să-i facă oarecum să vorbească ei înşişi în grai latin. Este bine ca şi cititorii să aibă în vedere că aceşti Părinţi sunt cu adevărat morţi pentru viaţa acestei lumi. Iar cei depăşiţi de aceste idealuri supreme, să înţeleagă că supra-naturalul nu e numai cu putinţă, ci chiar foarte plăcut şi de aceea să-şi însuşească nu numai idealul, ci şi viaţa şi preocupările lor.

Înainte de a înfăţişa specificul subiectelor celor zece convorbiri duhovniceşti cu Părinţii pustiei egiptene, ni se pare folositor de a reaminti unul dintre principalele aspecte duhovniceşti ale acestor convorbiri, accentuate de Sfântul Casian încă din «Aşezăminte» şi anume aceia de luptă: Reflecţiile pe care le face el asupra concepţiei Sfântului Pavel despre luptele olimpice (în I Tim. 2, 5 de pildă), în «Aşezăminte» (V, 12, P.L. 409, col. 227), simbolizate şi de hainele monastice descrise tot de Sfântul Casian (în «Aşezăminte», I, P.L. 49, 59) duc la îndemnul pen¬tru lupta cea bună dintre credinţă (din I Tim. 6, 12), în care este încadrată în primul rând aceea a monahului şi mai ales a eremitului, grea şi nesfârşită până în viaţa de dincolo («Aşezăminte», V, 19, P.L. 49, 235).

El ne mai învaţă că păcatele care trebuiesc combătute mai cu putere sunt cele mai grele (col. V, 14; P.L. 49, 629). Lucrarea diavolului şi ispitele sunt acelaşi lucru. Ele lasă pe om trist, pe când aceea a Duhului Sfânt îl lasă în bucurie şi pace. Dar Sfântul Casian aminteşte şi de «sfârşitul epocii eroice» din vremea sa, prin laşitatea «soldaţilor lui Hristos» (Col. VII, 3, P.L. 49, 700), afirmând însă în acelaşi timp că

Dumnezeu e mai puternic decât tot ce a creat (Conv. VII, 8, P.L. 49, 677), fiind continuă nevoie de ajutorul Lui pe care i-L cerem fără încetare (Ps. 70).

Viaţa celui ce caută desăvârşirea este, deci cum am amintit, o luptă necurmată. Cu referire la ea, începe prima convorbire duhovnicească a Avvei Moise cu Sfinţii Casian şi Gherman, «care din ucenicie şi din primele exerciţii de militărie duhovnicească» au fost nedespărţiţi... Subiectul era: Despre scopul şi destinul (ţelul) monahului, înţelegând prin «scop» transformarea lui în această lume după modelul Domnului, prin sărăcie, post, veghe, meditare scripturistică şi rugăciune neîntreruptă, iar prin «destin» (ţel, năzuinţă finală), Împărăţia Cerurilor, cu contemplarea veşnică a celor veşnice. Acest sfârşit prea fericit, contemplarea, e concepută în mai multe feluri, iar Domnul este apropiat numai de cei neprihăniţi. De aceea, învaţă Avva Moise mai departe, e datoria noastră s-o primim în inimile noastre cele sfinte cu ajutorul Domnului, citind şi meditând Scripturile, veghind, postind şi rugându-ne neîncetat.

Cugetările noastre au trei obârşii: Dumnezeu, diavolul şi noi înşine. Gândurile care pătrund în inima noastră trebuiesc cercetate dacă au fost purificate de acel foc divin, apoi dacă cele revelate, ca aurul cel prea curat al Sfintei Scripturi, au fost degradate de interpretările false şi înşelătoare şi, în fine, dacă în locul lor nu cumva primim monede false ca şi cum ar fi fost fabricate în atelierele demonilor. În acest consens Avva Moise formulează mijloacele prin care putem păzi curăţia inimii în sfinţenia dragostei, care ne sălăşluieşte în Împărăţia Cerurilor.

Sfântul Casian rezumă astfel din prima convorbire duhovnicească a Avvei Moise învăţătura despre desăvârşirea pustnicilor arătând că ei ajung mai întâi să se supună tuturor rânduielilor sfinte cerute monahilor în mânăstiri, pentru ca apoi să le depăşească chiar, înălţându-se până la azurul vieţii divine, contemplative, despre care se va mai vorbi.
Tot avva Moise va expune subiectul celei de a doua convorbiri despre discernământ sau dreapta socoteală. Însemnătatea ei constă în aceea că urmând căile înţelepte ale bătrânilor sfinţi, care experimentează acum în mod obişnuit contemplarea, cei îndrumaţi de aceşti duhovnici îndumnezeiţi vor ajunge până la urmă şi ei la treapta acestora de desăvârşire în înţelepciune şi sfinţenie. Se arată astfel de la început cum se uneşte scopul mai pământesc al monahului cu năzuinţele lui dumnezeieşti. De aceea, el insistă asupra însemnătăţii experienţelor duhovniceşti ale sfinţilor Părinţi şi asupra imensei greşeli a ucenicilor lor de a nu ţine seamă de ele, mai ales în privinţa discernământului, la care avem nevoie şi de harul dumnezeiesc - citind şi cuvântul Sfântului Apostol Pavel din I Cor. 12, 4-11. După ce defineşte dreapta socoteală ca o cale de mijloc, pe care o învaţă bătrânii potrivit

bogatei lor înţelepciuni, avva Moise mai aduce ca exemple şi o învăţătură din Evanghelia Sfântului Matei (6, 22-23) şi altele din cea apostolică, pentru ca să le elogieze nu numai prin formule poetice, ci mai ales prin pilde impresionante din viaţa pustnicilor.

Aşa ajunge din nou la învăţătura generalizată în mediul monastic că trebuie să ţinem neapărat seamă de experienţa bătrânilor, respectând cu sfinţenie sfatul lor. Dreapta socoteală este apoi elogiată ca soare, cârmă, înţelepciune, obârşie a tuturor virtuţilor, paza şi măsura lor, pe care o dobândesc monahii prin adevărata smerenie faţă de duhovnicii lor. Înaltele năzuinţe la fericirea veşnică, în contemplare, ale monahului, nu sunt cu neputinţă, dar ele nu rareori pot intra în competiţie cu sastisfacţiile şi bucuriile pământeşti, trecătoare.

Sfântul Casian dezvoltă acum Convorbirea a treia, cu stareţul Pafnutie, despre cele trei renunţări (lepădări). El începe prin a aminti originea celor trei feluri de chemări la mântuire şi desăvârşire: cea dintâi de la om, cea de a doua de la sfinţi prin harul dumnezeiesc, iar cea de a treia de la împrejurări speciale, care aduc aminte de Dumnezeu. Paralel cu aceste trei chemări la împlinirea noastră cu mântuire şi desă-vârşire se manifestă cele trei lepădări, care par ruptură şi lipsirea noastră de ceva şi anume, prima de bogăţie, a doua de obişnuinţele şi atracţiile noastre rele şi de păcate, iar a treia, de tot ce ne aminteşte de această lume păcătoasă - adică de toate cele prezente şi vizibile; aşa ajungem să contemplăm pe cele viitoare, invizibile.

Ele se exemplifică cu cele trei renunţări ale lui Avraam şi se precizează că li se potrivesc cele trei cărţi ale înţeleptului Solomon: Pildele, Ecclesiastul şi Cântarea Cântărilor, care învaţă lepădarea de cele lumeşti. Căci numai după ce vom fi părăsit pe diavol vom locui în cer cu Mântuitorul şi cu Sfinţii Apostoli.

Lepădările de cele lumeşti au fost închipuite printre multe altele, a spus Sfântul Pafnutie, şi de ieşirea israeliţilor din Egipt (în aşa fel realizată că din cei şase sute de mii de oameni plecaţi din Egipt, numai doi au intrat în Pământul Făgăduinţei). Abia după cele trei renunţări definitive şi deci după alungarea tuturor patimilor ajungem la intrarea în Pământul Făgăduinţei şi la fericirea veşnică. Toate acestea se datoresc lui Dumnezeu, care începe şi sfârşeşte tot ceea ce duce la mântuirea şi desăvârşirea noastră.

După această încheiere Sfântul Gherman pune Sfântului Pafnutie întrebarea: în ce măsură cele ce duc la desăvârşirea noastră se datoresc libertăţii noastre, dacă ele sunt săvârşite numai cu harul dumnezeiesc? Căci El le iniţiază şi le termină. La aceasta, stareţul Pafnutie a răspuns cu numeroase exemple din experienţa trăitorilor

în Dumnezeu. Din acestea reiese clar că nimic nu se petrece pe lume fără Dumnezeu. Toate se săvârşesc şi se împlinesc cu voia sau cu îngăduinţa Lui, cu precizarea că binele se face cu ajutorul lui Dumnezeu, iar răul nu cu îngăduinţa Lui. Sfântul Gherman încheie cu învăţătura că în puterea credinciosului stă să asculte sau nu de puterea pe care i-a dat-o Dumnezeu.

Cu aceasta se pune problema harului şi libertăţii discutată apoi un mileniu în Apus şi încă actuală în Teologia creştină interconfesională; ea a fost, de altfel, reluată apoi de Sfântul Casian în Convorbirea duhovnicească a XIII-a, din grupa a II-a, unde o vom expune pe larg.

În întâlnirea următoare se trece la altă problemă centrală pentru viaţa pustnicească şi discutată în Convorbirea a V-a cu avva Daniel, despre dorinţele trupului şi ale sufletului. Avva Daniel, vicarul stareţului Pafnutie, mort tânăr, a fost unul dintre cei mai fini şi subtili dintre îndrumătorii Sfinţilor Casian şi Gherman. De aceea a fost ales pentru lămurirea acestei probleme, prin «trup» Sfântul Daniel înţelegând aici, după Scriptură, dorinţele rele, carnale, iar prin «duh» înţelegând dorinţele cele bune, ale sufletului.

La egală distanţă între hotarele cărnii şi ale duhului, el învaţă că se menţine un fel de cumpănă, năzuinţa spre curăţia inimii dobândindu-se prin eforturile sufletului, adică prin ajunări, posturi, foame, sete, veghe, citire, meditaţie şi singurătate.

În acest avans în lupta dintre întuneric şi lumină, în lămurirea procesului înaintării pe calea curăţiei dragostei, avva Daniel a amintit, de la început, primejdia manifestării acelei acedii, sau silă de cele duhovniceşti, cu care ne încearcă Dumnezeu. Ca urmare, în această decădere nu mai suntem în stare de o meditaţie sau de roade duhovniceşti: este o trădare a jurământului făcut la intrarea în monahism, socotindu-ne pe nedrept părăsiţi de Dumnezeu. Avva Daniel se ruga lui Dumnezeu să nu-l părăsească de tot în această luptă a sufletului cu trupul, lăsată nouă de Cel ce ne-a creat. Ea poate da pe faţă trândăvia noastră şi poate fi combătută în afară cu mijloacele de mai sus şi prin castitate, nevinovăţie, smerindu-ne în faţa realităţii. Avva Daniel trece acum la judecarea stării monahale în realitatea ei duhovnicească.

Sunt trei stări ale existenţei noastre: cea trupească, cea firească şi cea duhovnicească. Se înşeală cei care nu cred că starea călduţă e mai rea decât cea rece de tot. Căci cel trupesc năzuieşte cu adevărat la culmea desăvârşirii, de care se depărtează însă cel ce intră în monahism, fără să dorească focul duhovnicesc. Acesta nu schimbă slăbiciunile dinainte, acoperite doar de situaţia socială şi

costum - primind situaţia materială a celui sărac, fără să părăsească însă lăcomia celui bogat.

Cu aceasta s-a uşurat mai mult calea căutată spre desăvârşire a Sfinţilor Casian şi Gherman.

Apoi au. participat la Convorbirea cu Avva Serapion, a V-a, despre cele opt păcate principale. Sunt expuse cu grijă pentru a putea fi combătute şi vindecate; de aceea apar cu deosebiri, nuanţate, foarte folositoare pentru atacarea şi vindecarea lor.
Chiar de la început Sfântul Serapion aminteşte că, pe când pentru vindecarea slăbiciunilor şi păcatelor sufleteşti este de ajuns un tratament sufletesc, pentru cele trupeşti este nevoie de un tratament dublu. De aici grija de a deosebi păcatele după originea şi manifestarea lor.

Unele sunt manifestări ale unor boli sufleteşti ca arghirofilia, trufia, mânia, gloria deşartă ; ele se datoresc unor cauze din afară, pe când lenea şi tristeţea, care atacă şi pe pustnici, sunt urmarea altor pricini sufleteşti, care trebuiesc urmărite cu grijă.

Pentru bolile sufleteşti, Sfântul Serapion recomandă meditaţii scripturistice, retrageri în singurătate şi muncă; la cele trupeşti adaugă veghea, postul şi evitarea prilejurilor de a păcătui.

Sfântul Serapion arată şi legăturile dintre păcate (ca între lăcomie şi desfrânare) şi ramurile fiecărui păcat în parte (ca lăcomia şi grabă la mâncare, înfulecarea cu nesaţ, dorinţa de mâncări alese şi scumpe etc.). Mai aminteşte şi felurile păcatelor (ca mânia înlăuntrul nostru şi manifestată în afară cu vorbe şi fapte), ori două feluri de tristeţe, de lene, de glorie deşartă.

În privinţa acestui din urmă păcat Sfântul Serapion aminteşte un aspect de nuanţă pozitivă şi anume faptul că monahul rezistă duhului desfrânării la gândul vredniciei lui pentru slujba preoţească ori duhovnicească. Lupta împotriva păcatelor începe cu cele principale, care sunt înlocuite prin virtuţi. Dar păcatele înnoite de cele şapte duhuri necurate devin mai rele decât cele vechi. Lupta împotriva lor e dusă, potrivit Scripturii, cu rugăciuni neîntrerupte, post şi înfrânare, în smerenie deplină. Aşa ne fereşte Dumnezeu de robia celor opt păcate ale duhurilor întunericului, ţinându-ne în curăţia luminii dragostei şi în libertatea duhovnicească.

Masacrul săvârşit de nişte tâlhari saracini, împotriva unor monahi din Sudul Palestinei a pus pentru unii, ca Sfinţii Casian şi Gherman, întrebarea de ce a îngăduit Dumnezeu o crimă atât de îngrozitoare împotriva unor slujitori atât de

devotaţi : Faptul va fi discutat în Convorbirea a VI-a, cu alt stareţ vestit în vremea aceea, avva Teodor, despre uciderea sfinţilor. El a răspuns cu mare înţelepciune la problemele foarte subtile, amintind de la început că răsplata dumnezeiască nu este dată totdeauna în lumea aceasta şi că trebuie să înţelegem exact ce e bine şi ce e rău pentru a judeca cele săvârşite de necredincioşi. Căci binele este virtutea, răul este păcatul, iar mijlocii sunt cele ce înclină într-o parte şi în alta. Chiar după Evanghelie pentru cei ce-şi fac prieteni din mamonaua nedreptăţii sunt bune bogăţiile; de asemenea, rangul, onoarea şi sănătatea sunt mijlocii, când sunt folosite drept. Relele sunt nenorocire pentru cei ce le suportă, iar moartea poate fi liman şi scăpare de rele pentru ei.

Trebuie să deosebim problema binelui şi a răului în sine de aceea a intenţiei cu care s-a înfăptuit răul, răbdarea lui Iov şi trădarea lui Iuda exemplificând această situaţie. Căci pentru cei ce-L iubesc pe Dumnezeu cu adevărat toate se săvârşesc spre bine, suportându-se cu bărbăţie. Cei drepţi folosesc şi ispitele şi încercările pentru binele lor duhovnicesc, ca Iov şi Iosif. Iar unele încercări sunt folosite pentru verificare şi plata greşelilor, ori pentru a manifesta slava şi lucrarea lui Dumnezeu asupra altora. Ispitele diavoleşti nu trebuie să biruiască credinţa, şi nepăsarea nu trebuie să ia locul sârguinţei. Altfel, prin lucrarea diavolească mintea este alungată din sediul virtuţilor şi pustia se pustieşte de cele duhovniceşti.

În epoca Sfântului Casian activitatea duhurilor rele fiind mai adânc simţită era şi mai mult discutată, prezenţa Duhului Sfânt prin Biserică fiind socotită ca mai puţin generalizată.
Ca urmare, avem întâia Convorbire duhovnicească cu Avva Serenus (a VII-a în total) despre nestatornicia sufletului şi despre duhurile rele.

El era numit printre anahoreţi pentru curăţia sa şi pentru stăruinţa de zi şi de noapte în rugăciuni, posturi şi veghe, cu o vădită sete de castitate, fiind socotit vizitat de îngeri.

Întrebaţi de el, Sfinţii Casian şi Gherman şi-au recunoscut neputinţele duhovniceşti faţă de nivelul altora din pustie. Cu aceste aprecieri smerite, Sfântul Serenus le-a răspuns că e bine să se ţină seama şi de părerea altora, admiţând şi gândurile bune. Armele dumnezeieşti care distrug cele ce se ridică împotriva cunoaşterii Lui, descrise de Apostol în Epistolele către Efeseni şi Evrei, întăresc pe cei conştienţi de slăbiciunea lor, El fiind «totul în toate» şi ocrotindu-ne chiar fără ştirea şi voia noastră. Diavolul ne ispiteşte neîncetat şi Sfântul Gherman a evidenţiat asemănarea a ceea ce vine prin viclenie din îndemnul lui şi ceea ce porneşte din voinţa noastră.

Dar Sfântul Serenus a amintit că această asemănare şi înrudire este neeficace. Chiar dacă cei stăpâniţi de duhuri necurate vorbesc înconştient, diavolul nu pătrunde în substanţa sufletului - aceasta fiind cu putinţă numai lui Dumnezeu - care, fiind singur fără corp cu adevărat, poate pătrunde cele spirituale şi cunoaşte toate cugetele oamenilor. Totuşi, puterea spirituală diavolească este mai pătrunzătoare decât cea omenească.

Numeroase texte biblice arată războiul duhurilor necurate cu bărbaţii desăvârşiţi; cazul lui Iov şi acela din Evanghelie ne sunt tuturor cunoscute. Sfântul Serenus aminteşte experienţa monahală contemporană, constatând că puterea crucii a slăbit puterea demonilor, iar nepăsarea monahilor îi face să nu mai atace cu putere. Totuşi duhurile rele încă mai pătrund în trupurile celor stăpâniţi de gânduri şi preocupări necurate. Dar nimeni nu este ispitit fără voia lui Dumnezeu şi ce vine de la El este spre folosul nostru. Iar diavolul atacă mai ales pe cel despărţit de Cel ce vindecă toate.

Treptele de răutate şi modul manifestărilor lui vor fi descrise în a doua Convorbire duhovnicească cu Avva Serenus: despre stăpânirile demoniace (Conv. a VIII-a în total).

După modesta masă descrisă, oferită de Avva Serenus la sfârşitul slujbelor zilnice oaspeţilor săi distinşi, cu care însă nu puteau umple odată gura, deşi era socotită «banchet festiv» - el a formulat răspunsul la întrebarea Sfântului Gherman: De unde au apărut atâtea puteri vrăjmaşe împotriva omului? Sfântul Serenus aminteşte că izvorul cunoaşterii noastre descoperite, Sfânta Scriptură, are şi părţi uşoare de înţeles, dar şi unele care nu sunt înţelese de toţi cititorii, aceştia putind fi mai studioşi ori mai leneşi. Odată cu lumea, Dumnezeu a creat şi acele puteri cereşti, şi ele, ca şi oamenii, fiind înzestrate cu libertate, având diferite ranguri şi putând deveni păcătoase. Cauza păcatului originar este trufia legată de pizmă.

Avva Serenus, bătrân cu mare experienţă, a adăugat sfatul foarte folositor pentru monahii tineri de a nu se lăsa amăgiţi de sfaturi rele, ca Adam şi Eva şi demonul. Cu aceasta a început desfăşurarea unui adevărat curs duhovnicesc despre puterile demonice. Văzduhul este încărcat de ele şi produce o familiaritate primejdioasă cu oamenii; domnia şi stăpânia lor va înceta la judecata din urmă. Avva Serenus descrie apoi organizarea duhurilor necurate şi îngrozitoarea lor activitate vie pe pământ. El aminteşte că acestea sunt conduse de puteri mai rele decât ele ca Beelzebut, principele demonilor ; că fiecare dintre noi avem doi îngeri (Evanghelia şi Faptele vorbind despre ei în legătură cu Iov şi Iuda).

Istoria Sfântului Antonie şi a lui Iov ne demonstrează că activitatea demonilor poate fi respinsă prin lucrarea harică, datorită rugăciunii şi virtuţilor credincioşilor. Duhurilor necurate se datoreşte alianţa fiilor lui Set cu fiicele lui Cain. Toate au fost create desăvârşite, dar nu s-au păstrat aşa; de aceea a fost necesară o Lege nouă pentru a se înnoi toate. Omul este părintele trupului, dar Dumnezeu e tatăl sufletului; materia trupului se întoarce în pământ, dar sufletul se întoarce la Dumnezeu, atribuit lui prin insuflarea Sa; duhurile şi îngerii sunt zămisliţi de Dumnezeu.

Sfântul Casian încheie convorbirea aceasta cu aprecierea entuziastă că ea a deschis perspectiva nesfârşită a ştiinţei teologice de o adâncime nemăsurată, care i-a înflăcărat atât de mult pe el şi pe Sfântul Gherman, încât «la ieşirea din chilia bătrânului setea de cunoaştere era mult mai arzătoare decât cea cu care veniserăm».

După ce a descris astfel străfundurile divine pline de surprize impresionante ale urcuşului nestăvilit spre culmile desăvârşirii Sfântul Casian aruncă lumină asupra intrării în fericirea veşnică şi desfăşoară întâia Convorbire cu Avva Isaac: Despre rugăciune (a IX-a în total).

Convorbirile despre rugăciune fuseseră anunţate în cartea a doua a «Aşezămintelor...» şi astfel s-a împlinit acum porunca Prea Sfinţitului Castor şi dorinţa Prea Fericitului Leonţiu şi a Cuviosului Helladiu. Avva Isaac începe prin a arăta că cere desăvârşirea inimii monahului şi anume: stăruinţa în rugăciune continuă cu lucrarea trupului şi frământarea sufletului, fiind însă înlăturată tina viciilor şi având ca temelie piatra evanghelică a simplităţii şi smereniei, pe care se înalţă turnul virtuţilor. Căldura şi puritatea rugăciunii cer îndepărtarea gândurilor de cele trupeşti şi materiale, fără mânie, tristeţe şi arghirofilie, pentru ca totul să se încununeze cu contemplarea lui Dumnezeu. Iar înainte de rugăciune să alungăm din inimă tot ce nu trebuie să ne vină în minte când ne rugăm ridicând în tot locul mâini curate fără ură şi fără preget.

Principalele păcate sunt, zice Avva Isaac, desfrânarea, beţia şi grijile lumeşti, precizând interesant că «beţia duhului» al cărei vin e «furia dracilor» îşi are originea în Sodoma şi Gomora. Dar rugăciunea monahului este curată, fiindcă e sinceră, el trăind în lumea duhovnicească.

La întrebarea Sfântului Gherman despre calităţile rugăciunii, Sfântul Isaac aminteşte, printre altele, cele patru grupe în care împarte rugăciunile Apostolului (I Tim. 2, 1): cereri, rugăciuni, mijlociri, acţiuni de mulţumire. Prima se referă la începătorii duhovniceşti, a doua la cei care au ajuns la oarecare progres, a treia la cei

mai miloşi, iar ultima la cei recunoscători. După iniţierea noastră de Domnul în ele sunt rezumate de rugăciunea de la sfârşitul Evangheliei Sfântului Ioan şi de Epistola către Filipeni (4, 6).

«Tatăl nostru» cuprinde contemplarea şi dragostea care exclud rugăciunea pentru cele trecătoare şi fără de preţ, ridicându-ne la cele arătate de Domnul când s-a urcat pe munte, sau când a vărsat picături de sânge în agonie. Avva Isaac aminteşte şi ce contribuie la încălzirea sufletelor şi la înălţarea lor în rugăciune din partea cântăreţului monah. Bucuria indescriptibilă a rugăciunii ajunge atunci să se manifeste prin gemete şi lacrimi.

Sfântul Antonie credea că nu e desăvârşită rugăciunea monahului conştient de ea. Avva Isaac asigura pe Sfântul Gherman că rugăciunile pornite din stări şi cerinţe sufleteşti sunt auzite negreşit. El a stăruit şi asupra necesităţii liniştei şi a rugăciunilor scurte ca să nu fie alterate de diavol.

La sfârşitul convorbirii întâia s-a hotărât ca problema căilor şi puterii prin care rugăciunea se face neîncetat să fie lămurită în a doua Convorbire cu Avva Isaac: Despre rugăciune (a X-a în total).

Aici Sfântul Casian a intercalat în primele patru capitole (II-V) din cartea a X-a - istoria tristei combateri a antropomorfismului anahoreţilor din pustia Egiptului. Aceasta a făcut-o patriarhul Teofil al Alexandriei, într-un mod neobişnuit de aspru, - fapt care se explică cu intenţia de a se răzbuna pe pustnicii care nu-i arătau supunere canonică şi care, în mare parte, au şi părăsit Egiptul în urma celor întâmplate. La câteva zile după convorbirea cu Avva Isaac a sosit Epistola pastorală îndătinată a Patriarhului Alexandriei, care anunţa, în fiecare an, după sărbătorile Naşterii şi Botezului Domnului, începutul Păresimilor în ziua Paştelui. De astă - dată, în mod cu totul neobişnuit, se adăuga şi combaterea ereziei antropomorfismului, neprecizată public din punct de vedere dogmatic până atunci. Cei mai mulţi monahi au luat atitudine potrivnică Patriarhului, învinuindu-1 de erezie, fiindcă făgăduia chipul omenesc al lui Dumnezeu, revelat de Scripturi, unde citea că Adam a fost făcut «după chipul şi asemănarea Lui». Chiar călugării cei mai distinşi în Teologie ca aceia din regiunea mânăstirii Schituri, care-i întreceau că învăţătură pe ceilalţi, s-au împotrivit Epistolei lui Teofil şi conducătorii tuturor mânăstirilor din Egipt - cu excepţia Sfântului Pafnutie - n-au îngăduit să fie citită în adunarea obştească această Epistolă. S

finţii Casian şi Gherman nu erau antropo- morfişti dar au părăsit şi ei această regiune de sub jurisdicţia canonică a lui Teofil. Sfântul Casian istoriseşte totuşi,

fără simpatie, tragedia unor antropomorfişti ca Serapion, care, într-o viaţă călugărească de peste cincizeci de ani, au rămas în neştiinţa unor învăţături ca aceea a fiinţei lui Dumnezeu şi arată cum a fost explicată pentru Schituri, la cererea Sfântului Pafnutie, de diaconul Potin din Capadochia, mare teolog al vremii. El a arătat că cuvintele scripturistice («să facem omul după chipul şi asemănarea Noastră») se tâlcuiesc în mod spiritual. Căci măreţia dumnezeiască nu poate avea o alcătuire şi deci o asemănare materială, omenească, fiind nevăzută şi simplă, deci netrupească. Ea nu poate fi deci nici cuprinsă cu ochii, nici înţeleasă cu mintea. Învăţătura origenistă şi cea a lui Evagrie din Pont se evidenţiază în mod strălucit. Ascultând pe Fotie, Serapion s-a declarat de acord cu el, ceea ce a bucurat nespus comunitatea , dar, după puţin timp, s-a aruncat la pământ izbucnind în plâns amar şi strigând: «Mi-au răpit pe Dumnezeul meu, iar pe Cel pe care-L am acum, nu-L cunosc...».

După acest episod trist, Sfântul Casian expune partea a doua a învăţăturii Avvei Isaac despre rugăciune, aşteptată cu atâta ardoare. în rugăciune, Domnul nostru Iisus Hristos apare monahului şi în umilinţa trupului Său, dar şi în slava măreţiei Sale, după învăţătura Sfântului Pavel. Dar cel ce se retrage ca Domnul în singurătatea de pe vârful muntelui - cu dragoste deplină şi cu inimă curată, fără preocupări lumeşti şi fără păcat - descoperă slava şi strălucirea chipului Său, ca Moise, Ilie, Petre, Iacob şi Ioan, a spus mai departe Avva Isaac. Aşa se ajunge la împlinirea cuvântului Domnului «Ca toţi să fie una» şi ca unitate dumnezeiască să se manifeste în noi. Este năzuinţa sublimă de fiecare clipă a vieţii pustnicului.
Sfântul Gherman a mai cerut Avvei Isaac, să le descrie şi mijloacele de a se ridica la o stare aşa de înaltă: în ce fel, adică, să-L cunoaştem pe Dumnezeu şi să-L avem în noi şi cum să-L regăsim şi să-L păstrăm şi dacă-L pierdem? La aceasta, Sfântul Isaac a răspuns, asigurându-i că dacă-şi pun aceste probleme, vor înţelege singuri puterea rugăciunii, numai datorită harului dumnezeiesc. Alungând din suflet toate ispitele şi grijile, monahul va aminti neîncetat de Dumnezeu, va medita necontenit la modelul ales şi nu va părăsi niciodată această evlavioasă formulă psaltică: «Doamne, vino în ajutorul meu, grăbeşte-Te, Doamne, să mă ajuţi!» având pe Dumnezeu ca un zid de apărare, o platoşă de nepătruns, o chivără puternică.

Credinciosul se va hrăni ca un cerb spirtual în munţii profeţilor şi Apostolilor şi va începe să cânte Psalmii ca fiind compuşi de el. Aşa ajunge, a precizat Avva Isaac, la acea puritate de rugăciune mintea noastră, arzând de o pornire de nespus inimii şi de o înălţare sublimă a duhului.

Avva Isaac le-a amintit printre altele, cele trei mijloace care prefac mintea statornică din rătăcitoare: veghea, meditaţia şi rugăciunea. Ele dau sufletului

curăţie, putere şi stabilitate, cu condiţia de a ne ruga neîncetat, părăsind cu desăvârşire grijile şi preocupările vieţii prezente.

Cu aceasta s-a sfârşit prima parte a Convorbirilor duhovniceşti, redactate de Sfântul Casian. Următoarele patrusprezece o vor completa şi dezvolta în chip minunat, precum vom vedea.

Sfântul Ioan Casian - De ce ne sunt de folos ispitele, încercările şi războaiele lăuntrice?

Aşa cum am anunţat, continuăm să vă prezentăm câteva fragmente dintr-o carte de mare folos duhovnicesc, "Convorbiri duhovniceşti" a Sfântului Ioan Casian.

Despre dorinţele trupului şi ale sufletului

I

"Între ceilalţi bărbaţi ai înţelepciunii creştine am văzut şi pe părintele Daniel, desăvârşit în tot felul de virtuţi, deopotrivă cu cei ce-şi duceau această viaţă în pustiul Scitium, dar împodobit mai mult decât aceştia cu harul umilinţei. Prin curăţia şi blândeţea sa, deşi era mai tânăr decât mulţi alţii, a fost ales în slujba de diacon de către fericitul Pafnutie, preot din acelaşi pustiu. Într-atât se bucura de virtuţile acestuia fericitul Pafnutie, încât, considerându-l egalul său în har şi în meritele vieţii, s-a grăbit să şi-l facă egal şi în rangul sacerdotal. Astfel că, nerăbdând să-l vadă prea mult timp într-un post inferior lui şi dorind să şi-l facă succesor foarte vrednic, l-a înaintat în cinstea de preot.

Totuşi acesta, păstrându-şi umilinţa de mai înainte, nu săvârşea nimic potrivit cu noua lui slujbă când era Pafnutie prezent, ci-l lăsa pe acesta să îndeplinească toate

îndatoririle de preot, el alegând să slujească numai ca diacon. Fericitului Pafnutie însă nu i s-au îndeplinit speranţele şi alegerea unui atât de mare şi de distins bărbat, care avea şi darul profeţiei, nu i-a fost de folos, căci după puţin timp cel pe care îl pregătise să-i urmeze s-a dus la Dumnezeu.

II

L-am întrebat pe acest fericit Daniel de ce uneori găsindu-ne în chilie suntem atât de vioi sufleteşte, plini de o bucurie de nespus şi de un adevărat belşug de simţiri sfinte, pe care nu numai că nu putem să le exprimăm în cuvinte, dar nici măcar să le înţelegem, în tot adâncul lor. Şi totuşi atunci vorbirea curge şi cuvintele vin repede, iar mintea plină de roade duhovniceşti simte că sunt primite de Dumnezeu rugăciunile ei, pe care le înalţă cu dragoste şi spor chiar şi în somn. Şi dimpotrivă, de ce alte ori, fără nici o pricină suntem atât de abătuţi, cuprinşi de o tristeţe neînţeleasă, atât de apăsătoare, încât nu numai că ne simţim cu sufletele pustiite, dar chiar şi chilia ne îngrozeşte, cititul nu ne înviorează şi vorbirea ne este şovăielnică, întocmai ca la oamenii beţi. În asemenea cazuri de descurajare, mintea nu poate să-şi găsească drumul de mai înainte şi cu cât încearcă să se înalţe către Dumnezeu, cu atât mai mult ajunge la alunecări şi la rostirea de vorbe fără legătură, lipsindu-i atât de mult rodul duhovnicesc, încât nici dorul de Împărăţia Cerurilor, nici frica de gheenă n-o pot trezi din acest somn de moarte.

III

Fericitul Daniel a răspuns precum urmează: Înaintaşii noştri ne-au lăsat o întreită explicare a acestei secete sufleteşti despre care vorbiţi. Obârşia ei este sau nepăsarea noastră sau îmboldirea diavolului sau îngăduinţa lui Dumnezeu şi încercarea la care El ne pune. Din nepăsare, când noi înşine, fără să ne îngrijim sau să ne preocupăm de ceva serios, ci lăsându-ne pradă trândăviei şi gândurilor primejdioase, facem să răsară pe ogorul inimii noastre spini şi mărăcini, iar aceştia, crescând şi înmulţindu-se în ea, ne fac la rândul lor sterpi şi neînstare de meditaţie şi de roadă duhovnicească. Din îmboldirea diavolului, când chiar dacă suntem câteodată stăpâniţi de preocupări înalte, gânduri potrivnice pătrunzând cu iscusinţă şi viclenie în mintea noastră, fără ştirea sau fără voia noastră suntem sustraşi de la bunele intenţii.

IV

Iar cauza îngăduinţei şi a încercării este îndoită. Prima este aceea că părăsiţi întrucâtva de Domnul şi văzându-ne mintea slăbită şi coborâtă din curăţia de mai

înainte, pe care o aveam când El era cu noi, nu ne mai putem înălţa de nici un fel. Dovedind prin gemetele şi priceperea noastră că am fost părăsiţi de El, înţelegem că ne este peste putinţă să redobândim acea stare de bucurie şi de curăţie şi că voioşia pierdută a inimii trebuie să cerem să ni se dea nu prin sârguinţa noastră, ci prin voia Lui, întărită cu harul şi cu lumina Lui.

A doua cauză este cea a punerii la încercare: anume ni se încearcă străduinţa, statornicia minţii şi a dragostei de Dumnezeu, ni se cere să arătăm cu ce încordare a minţii şi a rugăciunilor căutăm ocrotirea Sfântului Duh, când ne părăseşte, pentru că ştiind cu câtă trudă am redobândit-o, cu bucurie să ne străduim a o păstra cu cea mai mare grijă. Fiindcă de obicei nu se păstrează cu luare aminte ceea ce se crede că poate fi uşor redobândit.

V

Prin aceasta se vede bine că harul şi mila lui Dumnezeu lucrează întotdeauna în noi cele ce sunt bune. Dacă ele ne părăsesc, oricât ne-am strădui cu ostenelile şi cu mintea noastră, nu putem redobândi starea de mai înainte fără ajutorul Lui, înfăptuindu-se în noi cuvintele: ***"Nu este în puterea celui ce vrea, nici a celui ce aleargă, ci în puterea lui Dumnezeu este mila" [Rom. 9, 16].*** Uneori acest har nu numai că nu refuză să ocrotească pe cei nepăsători şi dezlegaţi de această insuflare, pe care o numiţi sfântă şi de belşugul de cugetări duhovniceşti, dar chiar îi insuflă pe cei nevrednici, trezeşte pe cei ce dorm şi luminează pe cei stăpâniţi de orbirea neştiinţei. El ne ceartă cu blândeţe şi ne dojeneşte răspândindu-se în inimile noastre pentru ca astfel, treziţi de lucrarea Lui, să ne ridicăm din somnul nepăsării. În sfârşit, adesea simţim pe neaşteptate mireasma prezenţei Sale, mai presus de orice suavitate omenească, iar mintea, plină de desfătare, răpită de această stare din afară uită că locuieşte în trup.

VI

Într-atât a cunoscut fericitul Daniel că este de folos această stare din afară şi ca să spun aşa, de părăsire a lui Dumnezeu, încât n-a găsit cu cale să-L roage pe Dumnezeu să nu-l părăsească cu nici un chip (căci ştia că pentru a ajunge la desăvârşire nu e potrivit nici pentru sine, nici pentru firea omenească să ceară aceasta), ci s-a rugat mai degrabă ca părăsirea să nu fie întreagă, zicând: ***"Nu mă părăsi până în sfârşit" [Ps. 118, 8],*** ca şi cum ar fi zis, cu alte cuvinte: "Ştiu că obişnuieşti cu folos a părăsi pe sfinţii Tăi, ca să-i încerci".
Altfel n-ar putea fi ispitiţi de duşman, dacă n-ar fi părăsiţi de Tine. De aceea nu mă rog să nu mă părăseşti niciodată, fiindcă nu-mi este de folos, ca nu cumva,

nesimţindu-mi propria slăbiciune să nu spun: "Bine este mie că m-ai umilit" [Ps. 118, v. 71], sau să n-am deprinderea luptei, pe care fără îndoială că nu o voi putea s-o am dacă nu-mi va fi permanent alături ocrotirea divină. Dacă sunt sprijinit de apărarea Ta, diavolul nu va îndrăzni să mă ispitească împotrivindu-se sau punând fie pe seama mea, fie pe a Ta, ceea ce obişnuieşte să spună cu voce defăimătoare împotriva luptătorilor Tăi: "De ce Iov îl iubeşte fără plată pe Dumnezeu? Oare nu l-ai întărit cu ziduri de jur împrejur pe el şi casa lui şi toată averea lui?" [Iov 1, 9-10]. Ci mai degrabă cer să nu mă părăseşti "până la sfârşit", adică până la ceea ce este prea mult.

Căci dacă-mi este de folos să mă părăseşti puţintel, pentru a se dovedi că-Ţi simt neîncetat lipsa, în schimb este vătămător că, pentru faptele mele bune sau rele, să mă părăseşti cu totul. Nici o virtute omenească supusă ispitei, dacă este părăsită prea mult timp de ajutorul Tău, nu va putea să reziste neschimbată, ci va cădea sub asaltul sau uneltirea duşmanului, afară numai dacă Tu însuţi, Care eşti cumpănitor cu grijă al puterilor omeneşti, ***"nu vei îngădui să fim ispitiţi asupra a ceea ce putem, ci vei face să rezistăm ispitei şi pieirii" [I Cor. 10, 13].***

Aşa ceva citim şi în Cartea Judecătorilor, atunci când vorbeşte în chip mistic despre nimicirea neamurilor duşmane lui Israel: "Acestea sunt neamurile pe care le-a lăsat Domnul, ca să înveţe prin ele pe Israel deprinderea de a lupta cu duşmanii". Şi ceva mai departe: ***"Le-a lăsat Domnul, ca prin ele să-l încerce pe Israel dacă-I ascultă sau nu poruncile pe care le dăduse strămoşilor acestuia prin mâna lui Moise" [Jud. 3, 1-2 şi 4].***

Dumnezeu i-a rezervat poporului Său această luptă nu pentru că pizmuia tihna lui Israel şi nici ca să-l sfătuiască de rău, ci fiindcă ştia ce-i este de folos, pentru că, fiind lovit fără încetare de aceste neamuri, să simtă că are întotdeauna nevoie de ajutorul Domnului şi de aceea, rămânând mereu în meditare şi rugăciune către El, să nu-l slăbească trândăvia nelucrării şi să nu-şi piardă deprinderea războiului sau exerciţiul virtuţii. Căci adesea pe cei pe care nu i-au putut învinge duşmanii, i-au doborât lipsa de grijă şi belşugul.

VII

Această luptă este de folos chiar mădularelor noastre, precum spune Apostolul" ***"Căci trupul pofteşte împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului. Acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceţi cele ce aţi voi" [Gal. 5, 17].*** Ai şi aici o luptă sădită oarecum în tot trupul nostru, lăsată din grija Domnului. Căci există ceva în toţi, în general şi fără vreo abatere, care nu poate fi judecat altfel decât ca

fiind dat oarecum din fire fiinţei omeneşti după căderea primului om. Şi ceea ce se constată că este înnăscut şi crescut în fiecare om, de ce să nu credem că este sădit de voia Domnului, care nu vatămă, ci sfătuieşte?

Pricina acestui război dintre trup şi duh este arătată astfel: "… ca să nu faceţi cele ce aţi voi". Aşadar, de aceea S-a îngrijit Domnul să nu poată fi îndeplinit de noi, adică să nu facem cele ce vrem, dacă totuşi acest lucru se îndeplineşte, cum putem crede că este altfel decât vătămător? Ne este de folos într-un chip oarecare această luptă sădită în noi din grija Creatorului, căci ea ne cheamă sau ne împinge către o stare mai bună şi dacă n-ar exista, fără îndoială că i-ar urma o pace primejdioasă.

VIII

Ghermanus: Deşi se pare că ne licăreşte o rază a înţelegerii, totuşi fiindcă nu putem încă vedea limpede porunca Apostolului, vrem să ne dai mai multe lămuriri. S-au arătat, pe cât se pare, trei lucruri: primul, lupta trupului împotriva sufletului, al doilea, dorinţa sufletului împotriva trupului, şi al treilea, voinţa noastră, care este oarecum la mijloc şi despre care se spune: "Ca să nu faceţi cele ce aţi voi". Despre acest lucru, deşi, cum am spus, am cules unele învăţături care s-au adresat înţelegerii noastre, totuşi, fiindcă s-a ivit prilejul acestei convorbiri, voim să ne luminezi mai mult.

IX

Daniel: O parte a înţelegerii noastre constă în a deosebi împărţirile şi trăsăturile întrebărilor, dar cel mai mare rol al inteligenţei este să afle ceea ce încă nu ştim, precum se spune: ***"Pentru cel neînţelept întrebarea este înţelepciune" [Pilde 17, 28],*** fiindcă deşi cel ce întreabă nu cunoaşte puterea întrebării puse, totuşi fiindcă cercetează cu prevedere şi doreşte să înţeleagă ceea ce nu înţelege, însuşi acest lucru i se socoteşte înţelepciune, prin aceea că îşi dă seama că nu ştie.

Astfel, după împărţirea voastră se pare că Apostolul a numit aici trei lucruri şi anume: pofta trupului împotriva duhului, a duhului împotriva trupului şi lupta unuia împotriva celuilalt, care se pare că are această drept cauză şi raţiune, ca "acelea pe care le voim" [Gal. 5, 17], cum spune Apostolul, să nu le putem face. Dar mai rămâne o a patra cauză, pe care voi n-aţi văzut-o deloc şi anume că facem ceea ce nu voim. De aceea ne este de trebuinţă acum să cunoaştem mai întâi puterea celor două pofte, adică a trupului şi a duhului şi în felul acesta să putem discuta care este voia noastră între cele două, iar după aceea, la fel să deosebim ce nu stă în puterea voinţei noastre.

X

Precum citim în Sfintele Scripturi, cuvântul trup are multe înţelesuri. Căci uneori însemnează omul în întregime, compus din trup şi suflet, că în cuvintele: ***"Şi Cuvântul trup S-a făcut" [Ioan 1, 14]*** şi ***"tot trupul va vedea mântuirea Dumnezeului nostru" [Luca 3, 6].*** Uneori cuprinde pe oamenii păcătoşi şi trupeşti, că în cuvintele: ***"Nu va rămâne duhul Meu în oamenii aceştia, pentru că ei sunt trup" [Fac. 6, 3].*** Alteori înseamnă păcate: ***"Voi nu sunteţi în trup, ci în duh" [Rom. 8, 9],*** sau ***"carnea şi sângele nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu" [I Cor. 15, 50]*** şi în sfârşit, ***"nici stricăciunea nu va dobândi nestricăciune" [I Cor. 15, 50].***

Uneori arăta ceva înrudit sau apropiat: ***"Iată, noi suntem osul tău şi carnea ta" [II Regi 5, 1],*** aşa cum spune Apostolul: ***"Doar voi izbuti să aţâţ râvna celor din carnea mea şi să mântuiesc pe unii dintre ei" [Rom. 11, 14].***

Trebuie să cercetăm din aceste patru înţelesuri ale cărnii pe care din ele se cade să-l primim. Este limpede că sensul din cuvintele: ***"Şi Cuvântul trup S-a făcut" [Ioan 1, 14]*** sau: ***"Şi va vedea tot trupul mântuirea lui Dumnezeu" [Luca 3, 6]*** nu poate sta în picioare. Dar nici cel din aceste cuvinte: ***"Nu va rămâne duhul Meu în oamenii aceştia, pentru că ei sunt trup" [Fac. 6, 3],*** pentru că nu sunt acelaşi lucru păcătos şi carne în cuvintele: ***"Trupul pofteşte împotriva duhului şi duhul împotriva trupului" [Gal. 5, 17].*** Şi nu se vorbeşte de lucruri, ci de lucrări, care se luptă într-un singur om, fie în acelaşi timp, fie potrivit feluritelor împrejurări.

XI

De aceea în discuţia noastră trebuie să înţelegem cuvântul trup nu ca om, ca substanţă adică a omului, ci în sensul voinţei şi al celor mai rele dorinţe ale trupului, după cum nici duhul nu însemnează ceva substanţial, ci dorinţele bune şi duhovniceşti ale sufletului. Acest sens l-a dat mai sus şi fericitul Apostol, când spune limpede: "Dar eu vă spun: umblaţi în duh, şi nu veţi îndeplini dorinţele trupului. Căci trupul pofteşte împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului. Acestea însă se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceţi cele ce aţi voi".

Fiindcă amândouă, adică dorinţele trupului şi ale duhului, sunt într-un singur om, în noi se dă zilnic un război lăuntric. În aceasta pofta trupului, care se prăbuşeşte în păcate, se bucură de plăcerile tihnei pământeşti, iar pofta duhului doreşte să se dedice cu totul ostenelilor duhovniceşti, căutând să înlăture şi trebuinţele trupului, să se ocupe neîncetat numai de ale sale, fără să dea trupului ceva din grijile sale.

Trupul se desfătează în pofte depravate, duhul nu vrea să aibă nici o dorinţă naturală.

Trupul doreşte să se sature de somn, să se îmbuibeze de mâncare, iar duhul se mulţumeşte cu veghe şi posturi, neîncuviinţând somnul şi hrana nici măcar pentru cerinţele necesare vieţii. Acela doreşte să se îndestuleze din toate avuţiile, cestălalt este mulţumit chiar dacă n-are nici cea mai mică bucată de pâine pentru întreţinerea zilnică. El (trupul) doreşte să se lustruiască în băi şi să-l îmbulzească cetele zilnice ale linguşitorilor, duhul se bucură de lipsa de confort şi de întinderea nesfârşită a pustiului, ferindu-se de prezenţa tuturor muritorilor. Trupul se aprinde după onoruri şi după laudele oamenilor, iar pentru duh batjocură nemeritată şi prigoană sunt motive de laudă.

XII

Între aceste două pofte, voinţa stă la mijloc, într-o situaţie nu tocmai de lăudat: n-o desfată blestemăţiile păcatelor, dar nu se împacă nici cu asprimea virtuţilor. Caută să se stăpânească de la patimile trupeşti, dar nu vrea să suporte durerile necesare, fără de care nu se pot dobândi dorinţele duhului. Vrea să aibă curăţia corpului fără biciuirea cărnii, să câştige curăţia inimii fără truda veghei, să se îndestuleze de virtuţi duhovniceşti păstrând odihna trupului, să capete harul răbdării fără neplăcerea vreunei batjocori, să aibă umilinţa lui Hristos fără renunţarea la onorurile lumeşti, să împace simplitatea religiei cu ambiţiile lumii acesteia, să servească lui Hristos dorind lauda şi favoarea oamenilor, să mărturisească adevărul fără să producă cea mai uşoară supărare cuiva, pe scurt, vrea să aibă bunurile viitoare, dar să nu le piardă pe cele prezente.

Astfel de voinţă nu ne-ar ajuta niciodată să ajungem la adevărata desăvârşire, ci ne-ar aşeza în cea mai rea stare călduţă şi ne-ar face la fel cu cei dojeniţi de Domnul în Apocalipsă, Care spune: ***"Ştiu lucrarea ta, fiindcă nu eşti nici rece, nici cald. O, de-ai fi rece sau cald! Acum însă eşti călduţ şi voi începe să te vărs din gura Mea" [Apoc. 3, 15-16].*** Numai că această stare foarte călduţă este nimicită de luptele contrare, care se ridică dintr-o parte şi din cealaltă. Căci servind acestei voinţe, ori de câte ori ne lăsăm cuprinşi de cea mai mică lipsă de atenţie, pe dată răsar boldurile cărnii şi rănindu-se cu păcatele şi patimile lor, nu ne îngăduie să mai rămânem în starea de curăţie care ne desfătează, ci ne împing pe calea rece, înfiorătoare şi plină de mărăcini a plăcerilor.

De asemenea, dacă aprinşi de căldura duhului, voind să stingem focul cărnii, încercăm într-un avânt al inimii să ne încredinţăm ostenelilor fără măsură ale virtuţilor, dar pentru că nu ţinem seama de firea omenească firavă, slăbiciunea

trupului se împotriveşte, trăgând înapoi şi întârziind acea pornire a duhului, prea mare şi demnă de dojană. Astfel, din cauza celor două dorinţe, care se luptă între ele şi se opun una alteia, voinţa sufletului, care nu consimte nici să se supună cu totul dorinţelor trupeşti, nici să asude în ostenelile virtuţilor, este ţinută într-un fel de dreapta măsură. Această luptă între cele două, înlăturând acea voinţă relativ primejdioasă a sufletului, menţine un fel de cumpănă echilibrată în corpul nostru, la o egală distanţă între hotarele trupului şi ale duhului, neîngăduind să precumpănească nici din partea dreaptă mintea aprinsă de flacăra duhului, nici din partea stângă trupul, cu boldurile păcatelor.

În vreme ce această luptă se dă în noi cu folos în fiecare zi, suntem împinşi în chip mântuitor spre a patra, la care vrem să venim şi anume aceea în care să dobândim curăţia inimii nu prin nelucrare şi lipsa de griji, ci prin sudoare permanentă şi prin frământările sufletului. Să menţinem neprihănirea trupului prin ajunări, posturi, foame, sete şi nesomn, dar să avem şi îndrumarea inimii prin citire, veghe, predici, şi asprimea singurătăţii, precum şi răbdarea necazurilor, să slujim Ziditorului nostru suferind toate insultele şi nedreptăţile, să urmăm adevărul suportând ura şi duşmănia acestei lumi, dacă este nevoie şi în această luptă care se dă în trupul nostru să ne ţinem pe linia de mijloc între trândăvia deşartă care ne atrage şi osteneala pe care n-o vrem, dar care ne îndeamnă la virtute.

În felul acesta, dintr-o parte căldura sufletului, iar dintr-alta răceala trupului ţin într-o stare călduţă voinţa noastră ca arbitru şi nici dorinţa sufletului nu îngăduie minţii să alunece în patimi fără frâu, nici slăbiciunea trupului nu lasă sufletul să se înalţe în elanurile fără măsură ale virtuţilor; chinurile patimilor de tot felul nu se îmbulzesc, iar boala trufiei nu se ridică în inimile noastre şi nu ne răneşte cu săgeţile ei înveninate. Echilibrul just al luptei dintre acestea deschide calea sănătoasă şi măsurată între virtuţi, învăţând pe ostaşii lui Hristos să meargă întotdeauna pe drumul arătat de Conducătorul lor.

Aşa se face că mintea, atunci când din starea călduţă a acestei voinţe deşarte despre care am vorbit, se rostogoleşte în dorinţele trupului, este frânată de dorinţa duhului, care este împotriva patimilor pământeşti, după cum, dimpotrivă, dacă duhul nostru, în culmea elanului său depăşind măsura, a zămislit planuri peste putinţă de înfăptuit, este tras înapoi de slăbiciunea trupului spre o dreaptă cercetare a celor ce se pot îndeplini şi trecând peste starea călduţă a voinţei noastre, cu osteneală şi iscusinţă merge pe un drum întins şi neted spre desăvârşire.

Citim în cartea Facerii că Domnul a lăsat să se petreacă ceva asemănător în construirea acelui turn, unde încurcarea neaşteptată a limbilor a potolit îndrăznelile cu totul vinovate şi nelegiuite ale oamenilor [Cf. Fac. 11, 4]. Căci ar fi continuat acolo cugetarea lor vătămătoare împotriva lui Dumnezeu şi chiar împotriva celor ce începuseră să caute spre măreţia dumnezeiască, dacă n-ar fi intervenit puterea lui Dumnezeu care, schimbându-le şi amestecându-le limbile, i-a împins să ajungă la o stare mai bună. Astfel că, pe cei pe care o înţelegere primejdioasă îi însufleţise spre propria lor pieire, o neînţelegere a limbilor, bună şi folositoare, i-a chemat înapoi, spre mântuire. Este limpede că ei au început să simtă, din pricina dezbinărilor din cauza limbii, neputinţa omenească pe care înainte, din cauza uneltirii lor vătămătoare, n-o cunoşteau“.

(din: Sfântul Ioan Casian, “Convorbiri duhovniceşti“, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2004)

Sfântul Ioan Casian despre primejdia de a fi “căldicel”

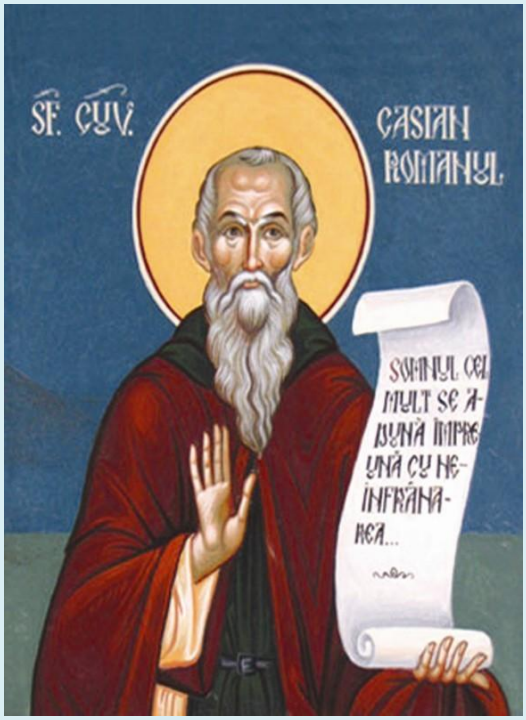

“Sunt mai primejdioase şi mai greu de lecuit păcate care par a se ivi sub forma virtuţilor şi sub chipul lucrurilor duhovniceşti, decât acelea care se nasc pe faţă, pentru plăcerea trupească. Acestea din urmă, ca nişte boli care se văd de departe, se recunosc uşor şi se pot vindeca, pe când cele menţionate mai înainte, acoperindu-se sub veşmântul virtuţilor, rămân netratate şi-i fac pe cei molipsiţi de ele să sufere fără speranţă mai mult timp şi în chip primejdios” (Sfântul Ioan Casian)

XIII

Din ciocnirile şi împotrivirile acestei lupte ia naştere încetineala folositoare şi mântuitoare pentru noi, fiindcă rezistenţă şi puterea corpului ne întârzie de la înfăptuirea celor pe care mintea noastră le-a gândit fără rost, iar uneori, urmând o stare mai lungă, fie de căinţă, fie de îndreptare, această zăbovire ne îndreaptă prin revenirea asupra gândurilor şi faptelor noastre nu îndeajuns de bine chibzuite.

În sfârşit, vedem că aceia care nu sunt opriţi de nici o piedică a trupului să-şi îndeplinească dorinţele lor, adică demonii şi celelalte duhuri ale răului căzute din rândul îngerilor, sunt cu totul răufăcătoare pentru oameni prin aceea că nu şovăie să facă răul odată ce l-au început; sufletul lor, dezlegat de substanţa materiei, este pe cât de iute la planuri, pe atât de primejdios la înfăptuiri şi fiindcă le este foarte

uşor să facă fără zăbavă ce au vrut, neintervenind nici un moment de răzgândire mântuitoare, răul pus la cale se înfăptuieşte nemijlocit.

XIV

Substanţa lor spirituală, nefiind legată de nici o materie a trupului, n-are nici o scuză pentru reaua voinţă şi nu merită nici o iertare pentru faptele lor condamnabile, fiindcă nu sunt împinşi ca noi de imboldul cărnii să păcătuiască, ci sunt aprinşi numai de patima relei voinţe. De aceea păcatul le este fără iertare, iar boala fără leac. Căci precum s-au prăbuşit fără să fie atraşi de materia pământului, la fel nu pot dobândi îngăduinţă sau motiv de căinţă. Din aceste lucruri reţinem că pentru noi nu este vătămătoare această luptă dintre trup şi spirit, care se dă în noi, ci ne aduce chiar mult folos.

XV

⇒ *Mai întâi, pentru că ne dă pe faţă trândăvia şi nepăsarea. Ca un pedagog foarte atent, neîngăduindu-ne să ne abatem de la linia datoriei şi a disciplinei, dacă înţelepciunea noastră a depăşit măsura seriozităţii cuvenite, pe dată ne pune în mişcare şi trezindu-ne cu biciul aţâţărilor, ne recheamă la starea necesară.*

⇒ *În al doilea rând, faţă de castitatea şi nevinovăţia noastră întreagă, când prin harul Domnului, ne-am văzut atât de nepătaţi de tina rea din naştere, încât credeam că mai departe nu trebuie să fim neliniştiţi nici măcar de o simplă mişcare a trupului, ca şi când nu i-am mai purta stricăciunea, ceea ce ne înalţă în adâncul conştiinţei noastre, ne face să fim mândri. Şi atunci intervine lupta dinăuntrul nostru, care ne umileşte, aducându-ne aminte cu îmboldirile sale că suntem oameni şi potolind în noi valurile care ne frământă, ne aduce liniştea cuvenită.*

Iar când ne lăsăm duşi de păcate mai rele şi mai primejdioase şi nu le simţim uşor primejdia, prin aceasta conştiinţa noastră se umileşte şi are remuşcări, amintindu-şi de patimile pe care nu le-a luat în seamă şi înţelegând că au întinat-o pornirile naturale pe care nu le cunoştea, fiindcă era pătată de greşeli duhovniceşti. Căutând neîncetat să-şi îndrepte nesocotinţa de mai înainte, trage concluzia că nici nu trebuie să se încreadă în foloasele curăţiei din trecut, căci a pierdut-o îndepărtându-se de Domnul şi nici nu poate fi dobândit darul acestei curăţii altfel decât prin harul lui Dumnezeu. ***Astfel de încercări ne învaţă să dorim neîncetat a obţine şi virtutea smereniei, dacă suntem doritori să avem inima întotdeauna fără vreo vină.***

Că mândria pentru această curăţie va fi mai primejdioasă decât toate nelegiurile şi blestemăţiile şi că din cauza ei nu vom dobândi nici un folos, oricât ne-ar fi de întreagă nevinovăţia, stau mărturie acele puteri demonice pe care le-am amintit mai înainte. Deşi se crede că ele n-au nici o ispită a cărnii, totuşi din cauza trufiei au căzut din acea stare sublimă şi cerească şi s-au prăbuşit pe veci. ***În stare călduţă am fi departe de orice lecuire, fiindcă n-am avea pentru nepăsarea noastră nici un arătător care să stea în corpul nostru sau în propria conştiinţă. Nu numai că n-am dori să ajungem pe culmile desăvârşirii, dar nici măcar n-am respecta cu stricteţe simplitatea şi stăpânirea de sine, dacă nu ne-am smeri şi nu ne-ar coborî această ispită a cărnii, făcându-ne plini de grijă şi atenţie în ceea ce priveşte curăţirea păcatelor sufleteşti.***

XVII

Cei ce sunt fameni în trup, de aceea au ei adesea această stare călduţă a sufletului, fiindcă ei socotesc că, dacă sunt dezlegaţi de trebuinţa sufletului, n-au nevoie nici de truda stăpânirii corporale şi nici de biciuirea pornirilor inimii. Socotindu-se astfel în siguranţă, nu se grăbesc niciodată să caute sau să posede desăvârşirea inimii şi cu atât mai puţin, curăţirea de păcate sufleteşti. Această stare, care se depărtează de însuşirea trupului, devine firească fiind fără îndoială destul de rea şi din pricina celui ce trece de la rece la călduţ, glasul Domnului o osândeşte.

XVIII

Ghermanus: ***Folosul luptei care se dă între trup şi duh l-am înţeles limpede, fiindcă ne-a fost prezentat în aşa fel, încât s-ar putea spune că-l pipăim cu mâinile noastre. Şi de aceea dorim să aflăm, tot la fel: ce diferenţă este între omul trupesc şi cel firesc şi în ce chip cel firesc poate fi mai rău decât cel trupesc?***

XIX

Daniel: După definiţia Scripturii, există trei stări ale sufletului: prima trupească, a doua firească, a treia duhovnicească şi ele sunt arătate şi de Apostol. Despre cele trupeşti spune: ***"Lapte v-am dat să beţi, nu bucate, fiindcă nu puteţi încă. Şi încă nici acum nu puteţi, fiindcă sunteţi trupeşti" [I Cor. 3, 2].*** Şi iarăşi: ***"Acolo unde este între voi pizmă şi neînţelegere, oare nu sunteţi trupeşti?" [I Cor. 3, 3].*** Despre starea firească se aminteşte astfel: ***"Omul cel firesc nu primeşte cele ce sunt ale Duhului lui Dumnezeu: căci nebunie sunt pentru el" [I Cor. 2, 14].*** Iar despre cea duhovnicească: ***"Cel duhovnicesc cercetează toate, dar el nu este***

judecat de nimeni" [I Cor. 2, 15]. Şi iarăşi: ***"Voi, care sunteţi duhovniceşti, îndreptaţi-i pe unii ca aceştia cu duhul blândeţii" [Gal. 6, 1].***

Astfel tebuie să ne grăbim ca atunci când prin renunţare am încetat a fi trupeşti, adică atunci când am început să ne despărţim de traiul celor lumeşti, să încetăm cu tina cea văzută a trupului. Să ne silim din toate puterile să căpătăm deîndată starea cea duhovnicească, pentru ca nu cumva, mângâindu-ne că după omul din afară părem a fi renunţat la această lume şi a fi părăsit atingerea cu desfrânările trupului, ca şi cum prin aceasta am fi ajuns la cea mai înaltă treaptă a desăvârşirii, să devenim mai delăsători în ceea ce priveşte curăţirea de patimi şi aflaţi între cele două stări, să nu putem merge pe calea cea duhovnicească. Să nu socotim că ne este îndeajuns pentru desăvârşire dacă părem pe dinafară despărţiţi de traiul şi de plăcerile lumii acesteia sau dacă suntem în afară de stricăciune şi de amestecul cel trupesc, penru că astfel de socoteală ne aşează în acea stare călduţă, care este cea mai rea, având a fi vărsaţi din gura Domnului, Care zice în cugetarea cunoscută de noi: ***"O, de ai fi rece sau cald! Acum însă eşti călduţ şi voi începe să te vărs din gura Mea" [Apoc. 3, 15-16].***

Nu pe nedrept spune Domnul că aceia pe care i-a primit în intimitatea dragostei Sale, dacă au devenit în chip vătămător căldicei, va trebui să-i verse înapoi cu greaţă. Deşi ar fi putut să fie un fel de hrană mântuitoare, a vrut mai degrabă să fie îndepărtaţi dinlăuntrul Lui, devenind mai răi decât mâncărurile care n-au intrat niciodată în gura Domnului, mai ales că şi noi, oamenii, respingem cu scârbă ceea ce ne face greaţă. Ceea ce este rece, primit în gura noastră devine cald şi se ia cu plăcere şi folos. Iar ce s-a aruncat din pricina stării călduţe nu numai că nu mai este dus la gură, dar nici măcar nu poate fi privit fără mare dezgust.

Aşadar, pe bună dreptate se spune că este mai rea starea călduţă, fiindcă mai uşor ajunge la mântuire şi pe culmile desăvârşirii cel trupesc, adică din lumea aceasta şi din vremea aceasta, decât cel ce mărturisindu-se monah, dar fără să meargă pe calea desăvârşirii potrivit învăţăturilor, s-a depărtat de acea flacără a focului duhovnicesc. Cel ce se simte umilit de viciile trupeşti şi pătat de atingerea cărnii se va grăbi spre izvorul adevăratei curăţiri şi spre culmea desăvârşirii. El va zbura mai uşor spre desăvârşire, îngrozit de acea stare foarte rece a necredinţei şi aprins de flacăra duhului.

Iar cel ce, precum am spus, începe cu o stare călduţă, abuzând de numele de monah şi nu ia prin umilinţă şi zel calea acestei devoţiuni, de îndată ce s-a molipsit de această groaznică boală şi s-a lăsat în voia ei, nu va mai putea gusta mai târziu desăvârşirea nici prin sine însuşi şi nici prin sfaturile altuia. Căci spune în inima sa,

după cuvântul Domnului: ***"Fiindcă bogat sunt şi am de toate şi nu-mi lipseşte nimic" [Apoc. 3, 17].***

Dar lui i se vor potrivi următoarele cuvinte: ***"Tu eşti mişel şi ticălos şi sărac şi orb şi gol" [Apoc. 3, 17].*** Prin această el a devenit mai rău decât cel din acest veac, fiindcă nu-şi dă seama că e mişel şi orb şi gol şi că trebuind a fi îndreptat, are nevoie de sfaturile şi de învăţătura cuiva. El refuză îndemnurile cuvântului mântuitor, neînţelegând că prin însuşi numele de monah scade şi se înjoseşte în ochii tuturora, care-l cred sfânt şi vrednic de respect ca slujitor al Domnului, de aceea pentru el judecata şi pedeapsa viitoare vor fi aspre.

Dar de ce să stăruim mai mult decât trebuie asupra unor lucruri pe care le cunoaştem din viaţa de toate zilele? Am văzut adesea oameni ajungând la căldură duhovnicească din reci şi trupeşti cum erau, adică din păgâni şi oameni ai acestui veac, dar din călduţi şi fireşti nu am văzut. Profetul ne spune că pe aceştia atât de mult îi dispreţuieşte Domnul, încât porunceşte bărbaţilor duhovniceşti şi învăţaţi să nu le mai dea sfaturi şi învăţături, să nu mai arunce sămânţa cuvântului mântuitor pe un pământ sterp şi neroditor şi plin de mărăcini otrăvitori ci, dispreţuindu-l pe acesta, să cultive mai degrabă acel pământ nou, adică să răspândească toată învăţătura printre păgâni şi necredincioşi, cu toată stăruinţa cuvântului mântuitor, precum citim: ***"Aceasta zice Domnul oamenilor lui Iuda şi locuitorilor Ierusalimului: araţi-vă ogoare noi şi nu mai semănaţi prin spini" [Ier. 4, 3].***

XX

În sfârşit, lucru ruşinos de spus, vedem că în aşa fel au renunţat cei mai mulţi la cele lumeşti, încât dovedesc că nu şi-au schimbat nimic din păcatele şi năravurile de mai înainte, în afară doar de situaţia socială şi de îmbrăcăminte. Căci doresc să dobândească bunuri materiale pe care înainte nu le-au avut şi nu renunţă la cele pe care erau stăpâni ba, ceea ce este mai trist, doresc să şi le înmulţească, sub motiv că se condideră datori să-şi menţină fie slujitorii, fie fraţii sau şi le păstrează pentru a forma obşti cărora să le fie stareţi.

Aceştia, dacă ar căuta întra-adevăr calea desăvârşirii, s-ar strădui cu toată puterea să se îndepărteze nu numai de averi, ci şi de patimile de altădată şi de toate preocupările lumeşti, să se pună singuri şi fără nimic altceva sub porunca celor mai bătrâni şi să nu mai poarte grijă nici de alţii, nici de ei înşişi. Dar se întâmplă tocmai împotrivă, că se grăbesc nu să se supună celor mai în vârstă, ci să fie ei în fruntea celorlalţi fraţi. Plini de trufie, doresc să înveţe pe alţii, nu să se înveţe pe ei înşişi şi nu fac nimic din ceea ce cer altora. Cu ei trebuie să se îndeplinească

porunca Mântuitorului: ***"orbii ajunşi conducătorii orbilor, cad cu toţii în prăpastie" [Matei 15, 14].***

Acest gen de trufie, deşi e unul singur, are totuşi două feţe: una care imită cu statornicie seriozitatea şi gravitatea, iar alta care, cu o neînfrânată libertate, se risipeşte în râsete prosteşti şi caraghioase. Cea dintâi se bucură să fie tăcută, celei de a doua nu-i place vorba puţină şi nu se sfieşte să spună lucruri chiar nelalocul lor, sub motivul că nu vrea să fie socotită mai prejos sau mai fără învăţătură decât ceilalţi. Una doreşte slujba de cleric pentru înălţare, cealaltă o dispreţuieşte, socotind-o nevrednică şi nepotrivită cu demnităţile de viaţă şi de familie de mai înainte. Cercetarea fiecăreia poate cântări şi aprecia care dintre acestea trebuie socotită mai primejdioasă.

Este unul şi acelaşi felul nesupunerii când, pentru a nu întrerupe o lucrare sau din trândăvie, calci porunca superiorului, după cum este la fel de condamnabil ca fie prin somn, fie prin veghe, să nu te supui regulilor mănăstirii. Este acelaşi lucru dacă treci peste porunca stareţului pentru ca să citeşti, sau pentru ca să dormi şi trufia este aceeaşi dacă-ţi neglijezi forţele pentru ajunare sau pentru mâncare. Sunt mai primejdioase şi mai greu de lecuit păcate care par a se ivi sub forma virtuţilor şi sub chipul lucrurilor duhovniceşti, decât acelea care se nasc pe faţă, pentru plăcerea trupească. Acestea din urmă, ca nişte boli care se văd de departe, se recunosc uşor şi se pot vindeca, pe când cele menţionate mai înainte, acoperindu-se sub veşmântul virtuţilor, rămân netratate şi-i fac pe cei molipsiţi de ele să sufere fără speranţă mai mult timp şi în chip primejdios *[Sfântul Casian nu admite legăturile călugărilor cu cei care, fie rude sau nu, fie un chinovit în aceeaşi chilie, le slujeau, procurându-le cele necesare din satul învecinat. Cu aceasta, monahii reveneau la starea dinainte de intrarea în monahism, când căutau înmulţirea bunurilor nu pentru ajutorarea din milă acelor bolnavi, ci pentru o viaţă uşoară şi înbelşugată, la care, chipurile, renunţaseră. La aceasta se mai adăugă grija de bunuri personale, de care se lepădaseră, o dată cu intrarea în mănăstire – bunuri pe care Sfântul Casian le dispreţuia, aşa cum se vede în capitolul următor.]*

XXI

Este cu adevărat vrednic de râs faptul că unii, după înflăcărarea primei renunţări, prin care, părăsindu-şi funcţia şi avutul sau gradul militar al lumii acesteia, au venit din propriul imbold în mănăstire, iar după aceea îi vedem că le doresc şi mai mult, dacă nu le sunt permise, neputându-se obişnui fără ele, că sunt robiţi de cele pe care le mai au, oricât de mici şi de fără de preţ şi se îngrijesc mai mult de ele decât se îngrijeau de toate celelalte bunuri pe care le-au părăsit. De bună seamă că nu le

este de mare folos că au putut dispreţui averi mari, dacă dragostea pentru ele şi-au mutat-o către aceste lucruri mărunte şi neînsemnate pe care le au cu ei.

Ei dovedesc că păcatul lăcomiei şi al zgârceniei, pe care nu-l mai pot avea pentru bunuri de preţ, dacă-l menţin pentru nişte lucruri mărunte, nu l-au părăsit, ci-l păstrează cum l-au avut înainte. Căci îşi menţin slăbiciunile de altădată dacă arată atâta dragoste şi grijă pentru o rogojină, un coşuleţ, un săculeţ, o carte sau alte lucruri ieftine ca acestea. Ba, mai mult, le păzesc şi le apară cu îndârjire, fără să le fie ruşine şi ceea ce pare mai grav, să se certe cu fraţii pentru ele.

Suferind de boala lăcomiei de odinioară, nu sunt mulţumiţi că au cele pe care folosul sau trebuinţa trupului îl obligă pe monah să le aibă potrivit numărului şi măsurii comune. Ei dovedesc şi prin aceasta avariţia inimii lor, dorind să aibă, mai multe decât ceilalţi, lucrurile de care trebuie să se folosească. Depăşind măsura în grija şi atenţia cu care le păzesc, ei le apară de atingerea altora pe cele pe care trebuie să le aibă în comun cu fraţii.

Este ca şi cum numai deosebirea metalelor şi nu însăşi patima lăcomiei ar fi vătămătoare şi ca şi cum n-ar fi permis să te superi pentru lucruri mari, dar pentru cele mici n-ar fi nici o vină să faci aceasta. Totuşi, de aceea am aruncat materiile mai preţioase, ca să învăţăm să le dispreţuim mai uşor pe cele mai simple. Nu este nici o deosebire dacă cineva arată lăcomie pentru cele măreţe şi scumpe sau pentru nişte lucruri ieftine şi trebuie judecat cu mai mare asprime tocmai pentru aceea că se simte atât de legat de cele mici cel ce le-a dispreţuit pe cele mari. O astfel de renunţare nu dobândeşte desăvârşirea inimii, fiindcă a primit situaţia materială a celui sărac, dar n-a părăsit lăcomia celui bogat“.

(din: Sfântul Ioan Casian, “Convorbiri duhovniceşti“, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2004)

Sfinţii Ioan Casian şi Gherman cu o dilemă duhovnicească în faţa avvei Iosif – O lecţie de discernământ

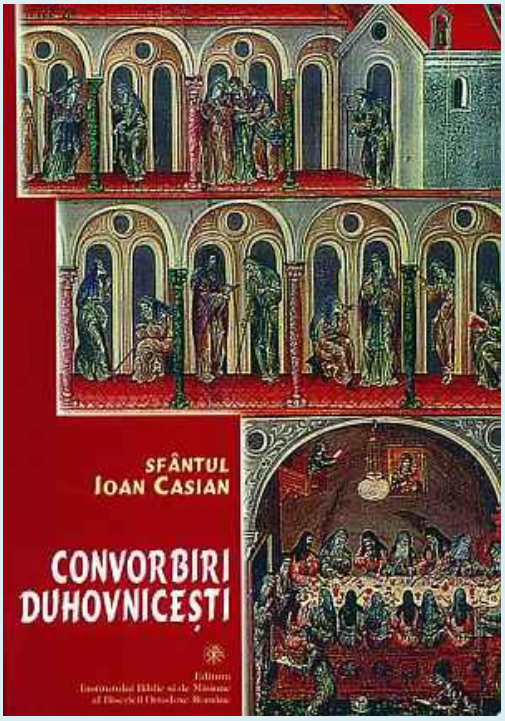

"În toate pricinile, precum am spus, trebuie să se aibă în vedere nu rezultatul unui fapt, ci voinţa înfăptuitorului şi nu trebuie întrebat deodată cine ce a făcut, ci cu ce gând a făcut ceva".

Cu prilejul prăznuirii Sfinţilor Casian Romanul şi Gherman, vă împărtăşim, ca şi anul trecut, un capitol din cartea extraordinar de folositoare, "Sfântul Ioan Casian, "Convorbiri duhovniceşti":

Cap XVII

A doua convorbire cu părintele Iosif - Despre hotarele cuvântului dat

I

"După ce a luat sfârşit cuvântarea anterioară ai a venit noaptea cu tăcerea ei, am fost duşi de părintele Iosif într-o chilie din apropiere, pentru odihnă. Dar cuvintele lui au stârnit în inimile noastre o adevărată furtună, din pricina căreia n-am dormit toată noaptea. Am ieşit din chilie şi ne-am aşezat într-un loc mai retras, cam la o sută de metri mai departe. Fiindcă şi întunericul nopţii ne dădea, în chip firesc,

prilejul de a sta de vorbă, când ne-am aşezat acolo **părintele Ghermanus**, oftând din greu, a început astfel:

II

"Ce facem? Ne vedem în mare încurcătură din pricina stării nefericite în care ne găsim. Canoanele şi viaţa celor cuvioşi ne învaţă să înfăptuim ce este sănătos pentru înaintarea în viaţa duhovnicească, dar angajamentul faţă de mai-marii noştri nu ne îngăduie să alegem ceea ce trebuie. Am putea să ne formăm din pilda atâtor bărbaţi însemnaţi o viaţă mai desăvârşită dacă nu ne-ar împiedica angajamentul de a ne întoarce la mănăstirea de unde am venit şi de unde nu ni se mai dă după aceea deloc putinţa de a mai pleca din nou: iar dacă socotim că e mai bine să ne îndeplinim dorinţa rămânând aici, ce facem cu jurământul de credinţă pe care l-am dat prea cuvioşilor noştri părinţi, cărora le-am făgăduit că ne vom întoarce cât mai repede, ca să ni se îngăduie o scurtă călătorie pentru a vizita pe sfinţii părinţi din mănăstirile acestei provincii?"

Şi fiindcă, frământându-ne astfel, nu putem găsi ce hotărâre să luăm cu privire la starea mântuirii noastre, ne arătăm doar prin gemete situaţia grea pe care ne-o impunea necesitatea. Învinuiam tinereţea minţii nostre şi uram teamă înnăscută în noi, de a cărei greutate împovăraţi, chiar împotriva folosului şi a năzuinţelor noastre, n-am fi putut rezista rugăminţilor celor ce ne cereau să rămânem decât făgăduindu-le că ne vom întoarce, plângându-ne desigur că suferim de păcatul ruşinii, despre care se spune: "Există ruşine care aduce păcat".

III

Atunci eu am zis: ***"Scurtarea necazurilor poate că ne-o aduce această împreună-sfătuire a noastră sau mai degrabă autoritatea bătrânului, căruia trebuie să-i mărturisim neliniştea noastră şi oricare va fi părerea lui, s-o socotim ca un răspuns ceresc, care să pună capăt frământărilor noastre. Acest răspuns trebuie să-l socotim dat de Domnul prin gura acestui cuvios şi pentru vrednicia bătrânului şi pentru credinţa noastră, să nu ne îndoim de el. Prin harul Domnului şi cei credincioşi au primit adesea un sfat bun de la cei nevrednici, precum şi cei necredincioşi, de la cei cuvioşi, fiindcă El răsplăteşte cu dărnicie meritul celor ce răspund şi credinţa celor ce întreabă."***

Aceste cuvinte au fost primite de părintele Ghermanus cu atâta repeziciune, de parcă nu le-aş fi spus de la mine, ci din porunca Domnului. Am aşteptat sosirea bătrânului, pentru că era aproape ceasul slujbei de noapte, iar când a venit, după ce

l-am salutat cu plecăciunea cuvenită şi obişnuită, am citit rugăciunile şi psalmii ce se cereau la slujbă. Apoi ne-am aşezat ca de obicei, pe aceleaşi rogojini pe care ne odihneam.

IV

Atunci venerabilul Iosif, văzându-ne cu sufletul abătut şi gândind că aceasta nu ni s-a întâmplat fără pricină, ne-a întrebat cu aceste cuvinte ale patriarhului Iosif: ***"De ce sunt astăzi triste chipurile voastre?".***

La aceste cuvinte am răspuns: ***"N-am avut, ca acei sfetnici ai faraonului, un vis pentru care nu este un tălmaci, ci o noapte de nesomn şi nu este cine să ne uşureze greutatea gândurilor noastre dacă nu ni le ridică Domnul prin dreapta judecată."***

Atunci el, care şi prin nume şi prin virtute ne ducea cu gândul la patriarhul Iosif, ne-a răspuns: "Oare nu există prin Domnul vindecare pentru cugetele oamenilor? Mărturisiţi-le aici, fiindcă pentru credinţa voastră, bunătatea dumnezeiască mare este şi vă poate aduce vindecarea prin sfaturile mele".

V

Ghermanus a răspuns: Credeam că, vizitându-vă pe Sfinţia Voastră, ne vom întoarce la mănăstirea noastră plini nu numai de bucurie duhovnicească, dar şi de roadele virtuţilor şi că pe cele dobândite prin învăţătura Sfinţiei Voastre le vom urma cu râvnă după ce ne vom întoarce. Dragostea bătrânilor noştri ne-a îndemnat la făgăduinţa întoarcerii pe când credeam că înălţimea vieţii şi a învăţăturii voastre o putem imita întrucâtva în acea mănăstire. Dar deşi socotim că din această pricină trebuie să ne mărturisim toată bucuria, dimpotrivă, ne simţim stăpâniţi de o copleşitoare durere gândindu-ne că acolo nu putem dobândi ceea ce am aflat că ne este spre mântuire.

De aceea şi într-un caz şi în celălalt, ne găsim în mare încurcătură: dacă vrem să îndeplinim făgăduinţa pe care, luându-l pe Dumnezeu ca martor, am făcut-o în faţa tuturor fraţilor în peştera în care Domnul S-a născut din Sfânta Fecioară, ne aducem cea mai mare pagubă vieţii nostre duhovniceşti, iar dacă, dimpotrivă, uităm făgăduinţa şi rămânem în aceste ţinuturi, voind să punem jurământul mai prejos de folosul desăvârşirii nostre, ne temem de primejdiile pe care ni le-ar aduce minciuna şi jurământul strâmb.

Cu toate că este primejdioasă şi vătămătoare pentru cei ce năzuiesc spre propăşirea în virtute şi în cele duhovniceşti o amânare oricât de mică, totuşi ne-am achita de făgăduinţa dată credinţei şi printr-o revenire mai târzie, dacă n-am şti că nu numai autoritatea, ci şi dragostea celor mai mari, de care suntem uniţi prin legături ce nu se pot desface, în nici un chip nu ne-ar mai da de aici încolo putinţa de a ne întoarce în aceste locuri.

VI

La aceasta, fericitul Iosif, după un mic popas de tăcere, a întrebat: "Sunteţi siguri că va aduce mai mult folos în cele duhovniceşti rămânerea în aceste ţinuturi?"

VII

Ghermanus: ***Deşi suntem datori a arăta cea mai mare recunoştinţă faţă de cei ce ne-au învăţat de când eram mici să încercăm lucruri mari şi făcându-ne să gustăm ce e bine, ne-au sădit în adâncul inimii setea de desăvârşire, totuşi dacă judecata noastră merită oarecare încredere, socotim că nu sunt de aceeaşi greutate învăţăturile de acolo cu cele pe care le primim aici. Nu mai vorbim de măreţia neasemuită a vieţii voastre, pe care credem că o aveţi nu numai prin asprimea minţii şi a preocupărilor voastre, dar chiar prin binefacerea acestor locuri. De aceea nu ne îndoim că, pentru a imita măreţia desăvârşirii voastre, nu poate fi de ajuns această învăţătură, care ni se dă oarecum în goană, dacă n-avem ca ajutor însăşi zăbovirea îndelungată aici şi dacă nu ne-a înlăturat lâncezeala inimii o învăţătură căpătată mult timp prin studiul de zi cu zi.***

VIII

Iosif: Este într-adevăr sănătos, desăvârşit şi cu totul cuvenit chemării noastre să îndeplinim ceea ce am făgăduit. De aceea se cade ca monahul să nu ia hotărâri pripite, pentru a nu fi silit fie să ducă la îndeplinire ceea ce a promis fără să se gândească mai mult, fie, în vederea unui bine mai mare, nerespectându-şi promisiunea să devină un încălcător al legământului dat.

Dar fiindcă ne-am propus să tratăm acum nu despre sănătatea, ci despre vindecarea unei slăbiciuni, trebuie să cercetăm în primul rând nu ceea ce ar fi trebuit să faceţi, ci cum aţi putea scăpa printr-o hotărâre sănătoasă de stâncile acestea primejdioase şi de naufragiu. Când, aşadar, nu ne strânge nici un laţ şi nu ne sileşte nici o condiţie, din cântărirea urmărilor în luarea unei hotărâri trebuie să alegem ceea ce

aduce mai mare folos. Iar când ni se împotriveşte ceva rău şi e nevoie să punem în cumpănă pagubele, trebuie să dorim ceea ce aduce o pagubă mai uşoară.

De aceea, pe cât se vede din afirmaţia voastră, fiindcă v-a adus în acest punct o făgăduinţă nechibzuită îndeajuns, încât şi într-un caz şi în celălalt aveţi de suferit o pierdere grea, alegerea voastră trebuie să încline în partea care va aduce mai puţine neplăceri sau care se împlineşte mai uşor faţă de mulţumirile ce le aduce. Dacă, aşadar, credeţi că rămânând aici câştigul vostru duhovnicesc este mai mare decât cel pe care viaţa vi-l oferă în acea mănăstire şi că nu vă puteţi indeplini făgăduinţa fără mare neajuns pentru voi, este mai bine să suferiţi paguba minciunii sau a făgăduielii neîmplinite, care, o dată trecută, nu se mai repeta şi nici nu va da naştere la alte păcate, decât să căderi în situaţia ca viaţa călduţă pe care spuneţi că o duceţi acolo să vă aducă pagubî zilnică şi fără bună curmare.

O hotărâre pripită se va schimba cu iertare, ba, mai mult, cu laudă, dacă va trece la o parte mai bună şi nu trebuie socotită călcare a cuvântului dat, ci îndreptare curajoasă, ori de câte ori făgăduiala este cu lipsuri. Acestea toate se pot dovedi foarte limpede şi prin mărturiile Scripturii, care arată cât de nimicitor a fost pentru mulţi faptul că şi-au respectat angajamentele şi cât de folositor şi de sănătos a fost, dimpotrivă, pentru mulţi că s-au îndepărtat de ele.

IX

O mărturie foarte limpede pentru ambele situaţii ne-o oferă exemplul Sfântului apostol Petru şi cel al lui Irod.

- ⇒ *Cel dintâi, fiindcă a renunţat la hotărârea întărită cu jurământ pe care o luase zicând: **"Nu-mi vei spăla niciodată picioarele"** s-a învrednicit de viaţa veşnică a lui Hristos, dar fără îndoială că s-ar lipsit de harul acestei fericiri dacă ar fi ţinut cu încăpăţânare să-şi îndeplinească cuvântul dat.*
- ⇒ *Iar cel din urmă, credincios unui jurământ pripit, a devenit un ucigaş foarte crud, condamnând la moarte pe Înaintemergătorul Domnului şi din teama deşartă să nu-şi calce jurământul, s-a cufundat singur în osândă şi în chinurile morţii veşnice.*

În toate lucrurile, aşadar, trebuie avut în vedere scopul şi după el trebuie condus mersul acţiunilor noastre. Dacă printr-o judecată mai chibzuită am văzut că un plan al nostru ne duce la ceva rău, este mai drept să-l părăsim, chiar printr-un mijloc nepotrivit, pentru a trece de la o situaţie mai bună, decât să ne legăm cu încăpăţânare de stări care ne-ar duce la păcate mai grele.

X

Ghermanus: ***Dorinţa care ne stăpâneşte spre foloasele duhovniceşti este să fim mereu în tovărăşia voastră. Căci dacă ne vom întoarce la mănăstirea noastră, nu numai că nu ne vom îndeplini înaltele noastre năzuinţe, dar este sigur că vom suferi numai pierderi faţă cu felul de viaţă de acolo. Dar ne izbeşte puternic acea poruncă evanghelică: "Cuvântul vostru să fie ceea ce este da da, iar ceea ce este nu nu; iar ceea ce este mai mult decât aceasta, de la cel rău este". Credem că încălcarea unei porunci aşa de mari nu este îngăduită de nici o justiţie şi că acela care a început rău nu poate termina bine.***

XI

Iosif: În toate pricinile, precum am spus, trebuie să se aibă în vedere nu rezultatul unui fapt, ci voinţa înfăptuitorului şi nu trebuie întrebat deodată cine ce a făcut, ci cu ce gând a făcut ceva. De aceea aflăm că unii au fost osândiţi pentru fapte din care după aceea au ieşit lucruri bune şi că, dimpotrivă, alţii de la începuturi condamnabile au ajuns să înfăptuiască dreptatea cea înaltă. Nu i-a fost folositor sfârşitul activităţii celui ce, începând un lucru cu gând foarte rău, a voit să săvârşească nu o faptă care s-a sfârşit bine, ci ceva cu totul potrivnic şi nu i-a adus vătămare un început condamnabil celui ce nu în dispreţul lui Dumnezeu şi nici în scopul de a păcătui, ci în vederea unui lucru necesar şi sfânt a suportat necesitatea unui început vrednic de dojană.

XII

Ca să limpezim aceasta tot prin exemple din Sfânta Scriptură, ce a putut fi mai sănătos şi mai folositor pentru toată omenirea decât leacul mântuitor al patimilor Domnului? Şi totuşi, nu numai că n-a folosit, dar chiar a fost atât de păgubitor pentru trădătorul care a slujit ca unealtă, încât se spune despre el simplu: ***"Ar fi fost mai bine dacă nu s-ar fi născut omul acela".*** Căci roada faptei sale nu trebuie cântărită după ceea ce s-a întâmplat, ci după ceea ce a voit să facă sau a crezut că va face.

Într-adevăr, ce este mai criminal decât o înşelăciune sau o minciună săvârşită chiar împotriva unui străin, ca să nu spun a unui frate, sau a unui părinte? Totuşi, nu numai că nu şi-a atras pentru aceasta vreo osândă sau vreo dojană patriarhul Iacov, dar chiar a fost îmbogăţit cu moştenirea veşnică a binecuvântării. Şi pe bună dreptate, fiindcă unul a dorit binecuvântarea hărăzită primilor născuţi nu din lăcomie pentru un câştig prezent, ci din credinţa unei sfinţenii veşnice, iar celălalt

nu pentru a dobândi mântuirea oamenilor, ci din dragostea cea vrednică de osândă pentru arginţi a dat morţii pe Mântuitorul nostru.

De aceea, pentru fiecare dintre cei doi roada faptei se judecă după gândul şi voinţa sa, prin care cel dintâi n-a voit să săvârşească înşelătorie, iar cel de-al doilea nu s-a gândit la mântuirea noastră. Pentru răsplata dreaptă a meritelor fiecăruia se are în vedere ce a gândit el în mintea sa, nu ceea ce a răsărit de aici, bine sau rău, independent de voinţa înfăptuitorului. Şi de aceea prea dreptul Judecător a socotit vrednic de laudă pe ticluitorul unei asemenea minciuni, fiindcă fără ea nu putea ajunge la binecuvântarea primilor născuţi şi nici nu trebuie să i se socotească o crimă ceea ce a săvârşit din dorinţa de binecuvântare.

Astfel, patriarhul nu numai că ar fi fost numit nedrept faţă de fratele său, dar chiar un înşelător al tatălui şi un nelegiuit dacă, având o altă cale prin care să ajungă la harul acestei binecuvântări, ar fi socotit că e mai bine să folosească pe cea dăunătoare şi chiar primejdioasă pentru fratele său. Vedeţi, aşadar că înaintea lui Dumnezeu se are în vedere nu rezultatul lucrării, ci scopul din care a purces. Odată stabilite aceste principii, ca să ne întoarcem la întrebarea pusă la început, care a dus la aceste premise puse, aş vrea mai întâi să-mi răspundeţi: din ce pricină v-aţi legat acestei făgăduieli?

XIII

Ghermanus: ***Prima pricină a fost, precum am spus, că nu voim să-i întristăm pe cei mai mari ai noştri nesupunându-ne dorinţei lor, iar a doua ca, dacă am învăţat ceva deosebit şi desăvârşit şi măreţ din cele văzute sau auzite de la voi, credem că întorşi la mănăstire, nu putem practica cele învăţate dacă nu mai avem îndrumările voastre.***

XIV

Iosif: După cum am spus mai înainte, intenţia îl răsplăteşte sau îl condamnă pe om, potrivit cuvintelor: ***“Gândurile lor, dintr-o parte şi din cealaltă, îi acuză sau îi apără, în ziua în care Dumnezeu va judeca toate cele ascunse ale oamenilor“*** şi: ***“Iar Eu vin ca să adun faptele şi cugetările lor cu toate neamurile şi cu toate limbile“.*** De aceea, din dorinţa de desăvârşire, precum văd v-aţi legat acest lanţ al jurământului când credeaţi că desăvârşirea poate fi dobândită pe acest drum, iar acum, când v-a venit o judecată mai bună, vă daţi seama că nu vă puteţi ridica la înălţimea ei.

Aşadar, pe cât se pare, nu se produce nimic rău dacă prin schimbarea gândurilor voastre, nu vă abateţi de la obiectivul principal pe care vi l-aţi propus întâi. Schimbarea unei unelte nu înseamnă părăsirea unei lucrări, după cum alegerea unui drum drept şi mai uşor nu înseamnă lene din partea călătorului. Tot aşa, deci şi aici, îndreptarea unei hotărâri greşite nu trebuie judecată ca o încălcare a unui legământ duhovnicesc. Tot ce se săvârşeşte din dragoste de Dumnezeu şi din evlavie, care "are făgăduiala vieţii de acum şi a celei viitoare", chiar când pare a porni de la începuturi aspre şi grele, este vrednic nu de critică, ci de laudă.

Şi de aceea, încălcarea unei făgăduieli nesocotite n-are nimic rău în ea dacă în orice împrejurare se are în vedere numai scopul, adică ţelurile evlaviei. Doar pentru aceasta facem toate, pentru ca să putem dărui lui Dumnezeu o inimă curată, şi dacă socotiţi că puteţi ajunge mai uşor la acest rezultat aici, în aceste locuri, nu vă va face nici un rău schimbarea hotărârii de mai înainte, numai să dobândiţi mai devreme, după voia Domnului, acea desăvârşire a curăţiei, care a fost motivul cel dintâi al făgăduinţei voastre.

XV

Ghermanus: ***Dacă avem în vedere greutatea cuvintelor pe care le-aţi spus cu judecată şi înţelepciune, am putea uşor să ne înlăturăm neliniştea pentru făgăduinţa noastră. Dar, din păcate, ne înspăimântă foarte rău faptul că, pe cât se pare, exemplul nostru ar putea constitui pentru toţi cei slabi un motiv de a minţi, dacă ei ar şti că se poate călca în vreun fel cuvântul dat. Se ştie doar că astfel de fapt este interzis prin cuvintele ameninţătoare ale proorocului: "Îi vei pierde pe toţi cei ce grăiesc minciuna", şi "Gura care minte ucide sufletul".***

XVI

Iosif: Prilejurile şi pricinile de pierzare pentru cei ce au să piară, ba chiar pentru cei ce doresc să piară, nu pot lipsi. Căci nu sunt de neluat în seamă şi nici de înlăturat din corpul Scripturilor mărturiile prin care capătă suflet stricăciunea ereticilor sau se întăreşte necredinţa iudeilor sau se măreşte semeţia înţelepciunii lumeşti, ci mai degrabă trebuie crezute cu evlavie, păstrate fără schimbare şi predicate după regula adevărului.

De aceea nu trebuie să renunţăm la cunoaşterea necredinţei străine, arătată de învăţăturile proorocilor şi ale sfinţilor pe care Scriptura le aminteşte, ca nu cumva, crezând că trebuie să ne plecăm la slăbiciunile lor, să ne pătăm nu numai de crima

minciunii, ci chiar de a nelegiuirii. Precum am spus, trebuie să le mărturisim cum sunt istorisite şi să le tâlcuim fără schimbare, aşa cum au fost săvârşite.

De altfel, celor răi nu li se va închide calea minciunii dacă ne vom strădui sau să tăgăduim cu totul sau să slăbim prin tălmăciri alegorice adevărul acestor lucruri pe care le vom arăta sau pe care le-am arătat. Ce vătămare le va aduce autoritatea acestor mărturii celor ce le este de ajuns şi numai reaua voinţă pentru a păcătui?

XVII

Aşa trebuie să gândim despre minciună şi aşa să ne folosim de ea, ca şi cum prin firea ei ar fi un spânz. Acesta, dacă este luat sub ameninţarea unei boli de moarte, însănătoşeşte, dar dacă se foloseşte fără să fie cerut de o mare primejdie, aduce pe dată moartea. Precum citim, chiar sfinţii şi bărbaţii cei mai încercaţi de Dumnezeu au recurs cu folos la minciună şi nu numai că n-au căzut în păcat prin aceasta, dar chiar li s-a dat cea mai mare dreptate. Şi dacă înşelăciunea le-a putut aduce slavă, ce le-ar fi adus, dimpotrivă, adevărul, dacă nu osânda?

Astfel Rahab care, precum aminteşte Scriptura, nu numai că nu avea nici o virtute, dar era chiar o desfrânată, printr-o minciună, prin care a socotit că e mai bine să ascundă decât să trădeze pe acele iscoade, a fost răsplătită cu veşnică binecuvântare de a fi trecută în rândul oamenilor lui Dumnezeu. Aceasta, dacă ar fi socotit de cuviinţă să spună mai degrabă adevărul, sau să se gândească la mântuirea concetăţenilor, fără îndoială că n-ar fi scăpat de moarte, cu toată casa ei, nici n-ar fi fost trecută printre înaintaşii de neam ai Domnului şi nici n-ar fi meritat să fie sosotită în rândul patriarhilor fiindcă prin urmaşii ei a dat naştere Mântuitorului lumii.

În schimb Dalila care, gândindu-se la interesele concetăţenilor săi, a dat pe faţă adevărul pe care l-a aflat, s-a învrednicit de moartea cea veşnică, lăsând ea însăşi lumii amintire crima sa.

Când, aşadar, ne ameninţă o primejdie gravă prin mărturisirea adevărului, atunci va trebui să ne căutăm scăpare în minciună, simţind însă în conştiinţa noastră remuşcare şi umilinţă. Dar când nu ne obligă nici o necesitate, trebuie să evităm cu toată grija minciuna, că pe ceva aducător de moarte.

Cum am spus despre spânz, acesta aduce sănătate dacă se ia numai atunci când ne ameninţă o boală foarte gravă, dar dacă se foloseşte în stare de sănătate desăvârşită,

pe dată puterea primejdioasă a acestei plante se răspândeşte în toate părţile vitale ale corpului.

S-a văzut aceasta limpede din ceea ce s-a întâmplat cu Rahav din Ierihon şi cu patriarhul Iacov. Dintre aceştia, nici aceea n-ar fi putut să scape de moarte decât prin acest leac, nici acesta n-ar fi ajuns altfel la binecuvântarea de prim născut.

Căci Dumnezeu nu este numai cercetătorul şi judecătorul vorbelor şi faptelor, ci şi cunoscătorul gândurilor şi intenţiilor noastre. Dacă vede că noi am săvârşit sau am promis ceva pentru mântuirea veşnică, deşi acestea par oamenilor ceva aspru şi nedrept, El, totuşi, ţinând seama de evlavia adâncă din inima noastră, nu judecă glasul cuvintelor, ci ţinta voinţei noastre, fiindcă trebuie avute în vedere scopul faptei şi intenţia făptaşului, prin care unul poate, precum am spus mai sus, să-şi îndreptăţească minciuna, iar altul, prin mărturisirea adevărului, să cadă în păcatul morţii veşnice.

Gândindu-se la scopul acţiunii sale, patriarhul Iacov nu s-a temut să ia înfăţişarea necioplită a fratelui său, acoperindu-şi corpul cu piei şi a socotit demnă de laudă dorinţa mamei sale, care-l îndemna la această minciună. Căci vedea că din această dobândeşte mai mult câştig în binecuvântare şi dreptate decât din păzirea simplităţii. El nu se îndoia că pata acestei minciuni va fi curând spălată prin binecuvântare părintească, dispărând repede, ca un mic nor, la suflarea Sfântului Duh şi ca astfel îşi va dobândi mai mare răsplată a vredniciei prin această prefăcătorie decât prin acea dragoste înnăscută faţă de adevăr.

XVIII

Ghermanus: ***Nu este de mirare că asemenea fapte au fost socotite bune în Vechiul Testament şi că unii bărbaţi sfinţi au fost lăudaţi, sau oricum, iertaţi pentru minciunile lor, când vedem că lor li s-au îngăduit lucruri cu mult mai mari, din cauza înapoierii din acele timpuri. De ce să ne mirăm că fericitul David, pe când fugea de Saul, la întrebarea preotului Ahimelec: "De ce eşti singur şi n-ai pe nimeni cu tine? ", a răspuns: "Regele mi-a încredinţat o taină şi mi-a zis: Să nu ştie nimeni pentru ce te-am trimis şi ce însărcinare ţi-am dat. De aceea mi-am lăsat oamenii în acel loc". Şi iarăşi: "Ai aici la îndemână o suliţă sau o sabie? Fiindcă n-am luat cu mine nici sabia şi nici altă armă deoarece porunca regelui a fost grabnică". Iar când a fost condus la Achis, regele din Gat, prefăcându-se nebun furios "şi-a schimbat chipul în faţa lor şi se lăsa să cadă în mâinile lor şi împingea în uşi şi-i curgeau balele pe barbă". Pe când lor le era îngăduit să aibă mulţime de soţii şi de ţiitoare şi nu li se considera***

aceasta păcat, ba adesea vărsau cu mâinile lor sângele duşmanilor, aceasta nu era socotit ceva rău, ci, dimpotrivă, vrednic de laudă; acestea le vedem acum oprite în toate chipurile de către poruncile Evangheliei şi de aceea n-ar fi îngăduit nimic din ele fără a fi socotit mare crimă şi nelegiuire. Astfel nici minciuna, în orice culoare a evlaviei ar fi acoperită, credem că nu e socotită de nimeni vrednică de aprobare şi nici chiar de iertare, potrivit cuvintelor Domnului: "Dacă vorba voastră este da, să fie da, iar dacă este nu, să fie nu. Căci tot ce este mai mult decât acestea este de la cel rău". Iar Apostolul de asemenea spune: "Nu minţiţi unul către altul".

XIX

Iosif: Acea veche libertate de a avea mai multe soţii şi ţiitoare, mărginită o dată cu trecerea timpului şi cu înmulţirea oamenilor, pe bună dreptate nemaifiind necesară, a trebuit să fie înlocuită cu desăvârşirea evanghelică. Până la venirea lui Hristos avea putere binecuvântarea acelei porunci care glăsuia: ***"Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul".*** Şi de aceea a fost foarte drept ca din acea rădăcină a înmulţirii omeneşti, care a fost într-un timp socotită folositoare în sinagogă, să răsară florile fecioriei îngereşti şi să se nască în Biserică roadele de bună mireasmă ale înfrânării. Minciunile şi pe atunci au fost osândite, precum arată Vechiul Testament, care zice: ***"Îi vei pierde pe toţi care grăiesc minciună"*** şi iarăşi: ***"Pâinea minciunii este plăcută omului, dar după aceea gura lui se va umple de pietre".*** Însuşi legiuitorul spune: ***"Să te fereşti de minciună".***

Dar abia atunci, precum am zis, a fost încuviinţată, când i s-a adăugat o oarecare trebuinţă, sau o lucrare mântuitoare, din care cauză n-a trebuit să fie condamnată. Aşa este cazul regelui David, despre care ai amintit şi care, pe când fugea de urmărirea nedreaptă a lui Saul, s-a folosit de cuvinte mincinoase către preotul Ahimelec, nu cu gândul la vreun câştig şi nici din dorinţa de a face rău cuiva, ci numai pentru ca să scape de urmărirea nelegiuită a lui Saul. El niciodată n-a voit să-şi păteze mâinile cu sângele regelui duşman, care i-a fost de atâtea ori predat de Dumnezeu. De aceea spune: ***"Să mă ferească Dumnezeu să fac aceasta duşmanului meu, unsul Domnului şi să-mi ridic mâna mea asupra lui, căci este unsul Domnului".***

Nu putem tăgădui că aceste fapte pe care, precum citim în Vechiul Testament, le-au săvârşit unii bărbaţi cuvioşi fie din voinţa lui Dumnezeu, fie preînchipuind unele taine duhovniceşti, fie pentru a-i scăpa de moarte pe unii, le-am săvârşit şi noi în măsura în care ne-a silit necesitatea. De asemenea fapte nu s-au ferit nici Apostolii, când anumite împrejurări le-au inpus. Dar despre acestea voi vorbi mai

târziu. Mai întâi mă voi ocupa de cele din Vechiul Testament, pentru ca în felul acesta să se înţeleagă mai uşor că bărbaţii drepţi şi cuvioşi, atât în Vechiul cât şi în Noul Testament, au fost întru totul de aceeaşi părere despre aceste lucrări ale iconomiei dumnezeieşti.

Ce vom spune despre acea evlavioasă prefăcătorie a lui Husai în faţa lui Abesalom pentru a-l scăpa pe regele David? Această faptă, primită şi pornită din simţământul de a înşela şi de a împresura şi lovind în interesul celui sfătuit, este totuşi aprobată de mărturia Scripturii dumnezeieşti, care spune: ***"Aşa a judecat Domnul să strice sfatul cel mai bun al lui Ahitofel, ca să aducă Domnul pieirea asupra lui Abesalom".*** Căci nu putea fi socotită rea fapta care se săvârşea dintr-un gând şi dintr-o judecată evlavioasă, de partea dreptăţii, pusă la cale printr-o dreaptă ascundere pentru salvarea omului a cărui evlavie şi biruinţă plăceau lui Dumnezeu.

Ce vom zice şi de fapta acelei femei care, primind pe cei trimişi de Husai la regele David, i-a ascuns în puţ şi întinzând peste gura puţului o pătură, s-a prefăcut că usucă orz? ***"Au trecut, a zis ea, după ce au băut puţină apă"*** şi cu acest şiretlic i-a scăpat din mâinile urmăritorilor. De aceea, răspundeţi-mi, vă rog, ce aţi fi făcut dacă, trăind după poruncile Evangheliei, vi s-ar fi prezentat o condiţie asemănătoare? Oare n-aţi fi socotit că e mai bine să-i ascundeţi tot printr-o minciună, zicând la fel: "Au trecut după ce au băut puţină apă" şi să îndepliniţi acea poruncă: ***"Scapă-i pe cei ce sunt duşi la moarte şi nu cruţa nimic să-i salvezi pe cei ce urmează să fie ucişi"*** decât, mărturisind adevărul, să daţi pe cei ascunşi în mâinile celor ce-i vor ucide?

Unde este acea poruncă a Apostolului: ***"Nimeni să nu caute ale sale, ci pe ale aproapelui"*** şi: ***"Dragostea nu caută ale sale, ci pe ale aproapelui"*** ? Iar despre sine însuşi a spus: ***"Nu caut ce este folositor mie, ci ce este multora, ca ei să fie mântuiţi".*** Dacă noi căutăm cele ce sunt ale noastre şi voim să păstrăm cu încăpăţânare ceea ce ne este nouă de folos, chiar şi în situaţii de acest fel va trebui să spunem adevărul şi să devenim vinovaţi de moartea altuia. Iar dacă vom îndeplini porunca apostolică, punând interesele altora mai presus de ale noastre, fără îndoială că atunci trebuie să ne supunem uneori şi trebuinţei de a minţi.

Şi de aceea nu vom putea nici să stăpânim în întregime cele lăuntrice ale dragostei, nici să căutăm cele ce sunt ale altora după învăţătura apostolică, dacă nu vom socoti că e mai bine ca, slăbind puţin cele ce se cuvin cerinţelor şi desăvârşirii noastre, să ne coborâm cu dragoste plecată spre folosul altora şi astfel să ne facem slabi cu cei slabi, pentru a-i câştiga pe cei slabi.

XX

Învăţaţi prin aceste exemple şi fericitul Apostol Iacov şi toţi fruntaşii acelei Biserici de la început au îndemnat pe Apostolul Pavel să se coboare până la închipuiri prefăcute, pentru şubrezenia celor slabi, şi l-au împins să se curăţească după prescripţiile legii, adică să-şi radă capul şi să facă făgăduinţa, socotind fără însemnătate acel neajuns care se năştea din prefăcătorie şi având în vedere mai degrabă câştigurile care izvorau din propovăduirea lui zilnică.

Căci pe cât de mare era câştigul pentru Apostolul Pavel din această situaţie încurcată a lui, pe atât de mare ar fi fost paguba pentru toate neamurile prin grabnica lui moarte. Aceasta s-ar fi întâmplat atunci, fără îndoială, întregii Biserici, dacă nu l-ar fi păstrat pentru predica evanghelică această folositoare şi sănătoasă prefăcătorie. Atunci se încuviinţează în mod necesar şi scuzabil păcatul minciunii, când ameninţă, cum am spus, un rău mai mare prin mărturisirea adevărului; acest păcat nu poate fi pe măsura acelor daune care se nasc de aici.

Această purtare o mărturiseşte şi cu alte cuvinte că a avut-o pretutindeni şi întotdeauna fericitul Apostol. El zice: ***"Cu iudeii am fost ca un iudeu, ca să-i dobândesc pe iudei. Cu cei de sub lege, ca unul de sub lege, deşi eu nu sunt sub lege, ca să dobândesc pe cei de sub lege; cu cei care n-au legea m-am făcut ca unul fără de lege, deşi nu sunt fără legea lui Dumnezeu, ci având legea lui Hristos, ca să dobândesc pe cei care nu au legea. Cu cei slabi m-am făcut slab, ca pe cei slabi să-i dobândesc. Tuturor toate m-am făcut, ca în orice chip să-i mântuiesc pe toţi". Ce altceva arată decât că s-a coborât întotdeauna la slăbiciunea şi măsura celor pe care-i învăţa, faptul că a slăbit ceva din asprimea desăvârşirii şi nu s-a menţinut în ceea ce părea că impune situaţia grea, ci a pus mai presus ceea ce cerea interesul celor slabi?***

Dar să arătăm semnele virtuţilor apostolice cercetându-le cu atenţie pe fiecare. Va întreba, poate, cineva: Cum se dovedeşte că fericitul Apostol şi-a potrivit în toate persoana sa cu toţi? Unde s-a făcut pentru iudei ca un iudeu? Desigur, acolo unde, deşi păzind în adâncul inimii acea cugetare pe care o exprimase către galateni prin cuvintele acestea: ***"Iată, eu, Pavel, vă spun vouă că, dacă vă tăiaţi împrejur, Hristos nu vă va folosi la nimic"*** în tăierea împrejur a lui Timotei a împrumutat oarecum chipul superstiţiei iudaice.

Şi iarăşi, unde s-a făcut pentru cei care erau sub lege ca şi cum şi el era sub lege? Negreşit acolo unde Iacov şi mai marii Bisericii, temându-se să nu năvălească asupra lui acea mulţime de iudei credincioşi şi mai ales de creştini iudaizanţi –

care astfel primiseră credinţa lui Hristos, încât erau încă ţinuţi sub ritul ceremoniilor legii - au alergat să-l scape de primejdie cu sfatul şi cu stăruinţa zicând: "Vezi, frate, câte mii de iudei au crezut şi toţi sunt plini de râvna pentru lege. Şi ei au auzit despre tine că înveţi pe toţi iudeii, care trăiesc printre păgâni, să se lepede de Moise, spunându-le să nu-şi taie împrejur copiii". Şi ceva mai jos: "Fă, deci ceea ce-ţi spunem. Noi avem patru bărbaţi, care au aupra lor o făgăduinţă; pe aceştia luându-i, curăţeşte-te împreună cu ei şi cheltuieşte pentru ei ca să-şi radă capul şi vor cunoaşte toţi că nimic nu este adevărat din cele ce au auzit despre tine, dar că tu însuţi umbli după lege şi o păzeşti".Şi astfel, pentru mântuirea celor ce erau sub lege călcând puţin acel înţeles aspru al cugetării prin care spusese: ***"Eu prin lege am murit faţă de lege, ca să trăiesc pentru Dumnezeu",*** este împins să-şi râdă capul, să se curăţească după lege şi să dea făgăduinţă după datină în templul mozaic.

Vei întreba şi unde s-a făcut el ca şi cum ar fi fost fără lege pentru mântuirea celor ce nu ştiau în nici un chip legea? Citeşte cum şi-a început predica în Atena, unde era puternică necredinţa neamurilor: ***"În trecere, am văzut idolii voştri şi un altar cu inscripţia: Dumnezeu necunoscut".*** Luând ca punct de plecare superstiţia lor, ca şi cum el ar fi fost fără lege, în legătură cu acel titlu păgân a introdus credinţa în Hristos, zicând: "Aşadar, eu vă vestesc vouă ceea ce voi adoraţi fără să cunoaşteţi". Şi după câteva cuvinte, ca şi cum ar fi fost cu totul necunoscător al legii dumnezeieşti, el a socotit că e mai bine să citeze versurile unui poet păgân decât cuvintele lui Moise, sau ale lui Hristos, zicând: ***"Precum au zis şi unii dintre poeţii voştri, că al Lui neam şi suntem".*** Şi după ce i-a înfruntat prin dovezi pe care ei nu le puteau respinge, astfel a adăugat, pornind de la cele false, pentru a întări adevărul:***"Fiind deci neamul lui Dumnezeu, nu trebuie să socotim că Dumnezu este asemenea aurului sau argintului sau pietrei cioplite de meşteşugul şi de gândirea omului".***

S-a făcut slab pentru cei slabi atunci când prin bunătate, nu prin poruncă , a îngăduit celor ce nu se puteau stăpâni, să se întoarcă la viaţa de mai înainte sau când, hrănind pe corinteni cu lapte, nu cu altă mâncare, spune că a fost la ei în slăbiciune, în teamă şi în mult cutremur. S-a făcut tuturor frate, pentru ca să-i mântuiască pe toţi, când zice: ***"Cel ce mănâncă să nu dispreţuiască pe cel ce nu mănâncă şi cel ce nu mănâncă să nu-l judece pe cel ce nu mănâncă" [43]*** şi: ***"Cel ce-şi mărită fiica bine face, iar cel ce n-o mărită şi mai bine face"*** şi în alt loc: ***"Cine este slab şi eu să nu fiu slab? Cine se sminteşte şi eu să nu ard?".*** În acest chip a împlinit ceea ce-i învăţat pe pe corinteni, zicând: ***"Nu fiţi piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici Bisericii lui Hristos, precum şi eu plac***

tuturor în toate, necăutând folosul meu, ci pe al celor mulţi, ca să se mântuiască”.

Ar fi fost de folos, fără îndoială, ca Timotei să nu se taie împrejur, să nu-şi radă capul, să nu primească curăţia iudaică, să nu meargă cu picioarele goale, să nu facă făgăduinţe după lege. Dar a făcut toate acestea fiindcă a căutat nu ceea ce este folositor pentru el, ci pentru mulţi. Deşi a făcut aceasta pentru contemplarea lui Dumnezeu, n-a lipsit totuşi prefăcătoria. Căci cel ce devenise mort pentru lege prin legea lui Hristos, pentru ca să trăiască pentru Dumnezeu şi cel ce încălcase fără plângere acea dragoste a legii în care trăise şi o socotea ca un gunoi ca să-L dobândească pe Hristos, n-a putut să dăruiască cu un simţământ adevărat al inimii cele ce erau ale legii. Nu este îngăduit să credem că acela care zisese: “Dacă zidesc iarăşi ce am dărâmat mă adeveresc pe mine însumi călcător de poruncă” a căzut în ceea ce el însuşi condamnase. N-are mai multă greutate fapta săvârşită decât intenţia cu care se săvârşeşte; dimpotrivă, se ştie că unora adevărul le-a adus pagubă, iar minciuna le-a fost de folos.

Deci Idumeul, când regele Saul se plângea în faţa slujitorilor săi de fuga lui David şi zicea: ***“Oare tuturor vă va da fiul lui Iesei ţarini şi vii şi vă va pune pe toţi sutaşi şi căpetenii peste mii? Căci v-aţi unit cu toţii contra mea şi nu este cine să-mi spună”*** ce altceva a dat la iveală decât adevărul zicând: ***“Am văzut cum a venit fiul lui Iesei în Nobe la preotul Ahimelec, fiul lui Ahituv. Şi acela a întrebat pentru el pe Domnul şi i-a dat merinde, ba i-a dat şi sabia lui Goliat filisteanul”***? Pentru acest adevăr a meritat să fie alungat de pe pământul celor vii şi despre el spune proorocul: ***“Pentru aceasta Dumnezeu te va doborî până la sfârşit, te va smulge şi te va muta din locaşul tău pe tine şi rădăcina ta din pământul celor vii”.*** Aşadar, pentru că a spus adevărul a fost scos pentru totdeauna din acel pământ în care fusese aşezată cu tot neamul ei desfrânata Rahav, pentru minciună. La fel şi Samson, precum ne amintim, spre pieirea lui a destăinuit femeii nelegiuite acel adevăr multă vreme ascuns printr-o minciună. Adevărul dat la iveală cu atâta nechibzuinţă i-a adus prăbuşirea, fiindcă a uitat să păstreze acea poruncă profetică: ***“Păzeşte-te cu lacăt la gură faţă de cea care doarme la sânul tău” .***

XXI

Dar să dăm şi unele exemple din trebuinţele noastre de neocolit şi aproape zilnice, de care într-atât nu ne putem feri, oricâtă grijă am avea, încât suntem siliţi să cădem în ele, cu voia sau fără voia noastră. Vă întreb ce este de făcut când hotărâţi să amânăm masa de seară pentru a doua zi, un frate venind pe seară ne întreabă

dacă am cinat: oare trebuie să-i ascundem ajunarea, acoperindu-ne virtutea cumpătării sau s-o dăm pe faţă prin mărturisirea adevărului?

Dacă ne ascundem înfrânarea, ca să îndeplinim porunca Domnului, care zice: ***"Să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău, Care este în ascuns"*** şi de asemenea: ***"Să nu ştie stânga ce face dreapta ta" ,*** în mod sigur minţim. Dacă ne arătăm virtutea stăpânirii de sine, ne loveşte, pe bună dreptate, cugetarea evanghelică: ***"Amin zic vouă, că ei şi-au primit plata lor" .*** Ce face cineva dacă de la început, făcând legământ, refuză paharul de apă oferit de un frate, spunând că nu va primi ceea ce acela, bucuros de vizită, se roagă stăruitor să primească? Oare e bine să-l refuze pe fratele care, îngenuncheat şi aşternut la pământ, nu crede altceva decât că îşi îndeplineşte datoria de a primi cu dragoste pe cineva şi pentru această dragoste se osteneşte sau dimpotrivă, să stăruie cu înverşunare în hotărârea sa şi în cuvântul pe care şi l-a dat faţă de sine la început?

XXII

Ghermanus: ***În primul exemplu, precum credem, fără îndoială că este mai bine să ne ascundem înfrânarea decât s-o arătăm înaintea cui ne întreabă ceva şi în acest caz, mărturisim şi noi că minciuna este inevitabilă. Dar cât priveşte al doilea exemplu, nu ne sileşte nimic să minţim, mai întâi fiindcă putem refuza slujirea de gazdă a fratelui fără să ne simţim legaţi prin vreo făgăduinţă şi apoi pentru că, o dată ce am refuzat, putem să ne păstrăm neschimbată hotărârea.***

XXIII

Iosif: Astfel de legăminte există, fără îndoială, în acele mănăstiri în care s-au format, cum spuneţi, primele deprinderi ale renunţării voastre. Acolo conducătorii obişnuiesc să pună voinţa lor mai presus de pregătirea fraţilor şi ei îndeplinesc cu încăpăţânare ceea ce au hotărât. Dar aici, mai marii noştri, ale căror semne de credinţă le-au arătat mărturiile virtuţilor apostolice şi care au săvârşit toate mai degrabă prin judecata şi puterea Duhului decât prin încăpăţânarea minţii reci, au fost de părere că dobândesc roade cu mult mai bogate cei ce au înţelegere pentru slăbiciunile altora, decât aceia care se îndârjesc în hotărârile lor şi au admis că este o mai mare virtute să-ţi acoperi înfrânarea mai degrabă printr-o minciună necesară şi umilită, cum am spus, decât s-o faci cunoscută printr-o rostire trufaşă a adevărului.

XXIV

Avva Piamun a primit fără şovăială de la un frate un strugure şi vin, deşi de douăzeci şi cinci de ani nu se mai atinsese de acestea. El a socotit că este mai bine să guste din ele, contra obiceiului său, decât să dezvăluie tuturor virtutea înfrânării sale necunoscute.

Iar dacă vrem să luăm în considerare şi ceea ce-mi amintesc că au făcut, fără să stea pe gânduri, bătrânii noştri, care de obicei dădeau sub numele altor persoane virtuţile minunate şi faptele lor, despre care era de trebuinţă să vorbească în cuvântări pentru educarea celor tineri, cum altfel putem judeca procedeul lor decât ca pe o minciună evidentă?

Şi, o, de am avea şi noi ceva vrednic, care să poată fi pus la îndemâna tinerilor pentru a le întări credinţa! Desigur, nu ne-am teme deloc să folosim şi noi o astfel de prefăcătorie. Este mai bine să minţim sub astfel de înfăţişări, decât pentru respectul orb al adevărului, fie să învăluim într-o nepotrivită tăcere ceea ce a putut edifica pe auditori, fie dacă le spunem în numele persoanei noastre, cum cere adevărul, să cădem în păcatul unei trufii vătămătoare. În acest sens ne-a îndrumat, în chip limpede, prin lecţiile sale Învăţătorul neamurilor, care a socotit că e mai bine să arate că venind de la altă persoană măreţia descoperirii sale zicând: ***“Cunosc un om în Hristos care, fie în trup, fie în afară de trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie, a fost răpit până la al treilea cer. Şi ştiu că acest om a fost ridicat în Rai şi a auzit cuvinte de nespus, pe care nu se cuvine omului să le grăiască” .***

XXV

Ne este peste putinţă să le arătăm toate, chiar pe scurt. Cine ar fi în stare să numere pe toţi patriarhii şi pe nenumăraţi cuvioşi, dintre care unii pentru a-şi salva viaţa, alţii din dorinţa binecuvântării, unii pentru milostenie, alţii pentru păstrarea vreunei taine, unii din râvna pentru Dumnezeu, alţii pentru cercetarea adevărului şi-au luat ca ocrotitor, ca să spun aşa, minciuna? Dacă aceste cazuri nu pot fi înşirate toate, nu înseamnă să le trecem cu vederea pe toate.

Pe fericitul Iosif dragostea l-a împins să pună în mod mincinos o nelegiuire pe seama fraţilor săi, jurând pe viaţa lui Faraon: ***“Sunteţi iscoade, aţi venit să aflaţi părţile slabe ale ţării”.*** Şi mai jos: ***“Trimiteţi pe unul din fraţii voştri şi aduceţi pe fratele vostru aici. Iar voi rămâneţi aici sub pază până ce vor deveni limpezi cuvintele voastre, dacă spuneţi adevărul sau nu. Iar dacă nu, pe viaţa lui Faraon, sunteţi iscoade”.*** Dacă nu i-ar fi înspăimântat cu această minciună milostivă, n-ar fi putut nici să-şi vadă tatăl şi fraţii, nici să-i hrănească în

primejdiile atât de mari ale foametei, nici să cureţe, în sfârşit, conştiinţa fraţilor de păcatul de a-l fi vândut pe el.

Aşadar, n-a fost atât de rău că prin minciună a vârât teamă în fraţi, cât a fost de sfânt şi de lăudabil că printr-o primejdie închipuită, a împins pe duşmanii şi vânzătorii săi la căinţa cea mântuitoare. Sub urgia unei acuzaţii foarte grave, ei erau chinuiţi nu de ceea ce li se punea în seamă în chip mincinos, ci de conştiinţa crimei anterioare, zicând la rândul lor: ***"Pe drept pătimim acestea, pentru că am păcătuit împotriva fratelui nostru, pentru că am dispreţuit suferinţa lui sufletească atunci când ne ruga, şi nu l-am ascultat. De aceea ne-a venit suferinţa aceasta" .*** Noi credem că această mărturisire a ispăşit nu numai păcatul săvârşit de ei cu atâta cruzime nelegiuită împotriva fratelui lor, dar şi crima lor atât de mare, printr-o mântuitoare umilinţă în faţa lui Dumnezeu.

Ce să zicem de Solomon, care de la prima sa judecată, n-a arătat decât printr-o minciună darul înţelepciunii primit de la Dumnezeu? Ca să scoată cu mare greutate adevărul care era învelit în minciuna unei femei, chiar el a cerut ajutorul minciunii plăsmuite cu mare iscusinţă, zicând: ***"Aduceţi-mi o sabie şi tăiaţi copilul viu în două părţi, iar apoi daţi o parte uneia, iar o parte celeilalte".*** Cruzimea aceasta prefăcută, care pe mama cea adevărată a zguduit-o în toate măruntaiele, a fost lăudată în schimb de cea care nu era mama copilului. Abia atunci regele, după ce în chip meşteşugit a aflat adevărul, a dat acea hotărâre pe care toţi au socotit-o insuflată de Dumnezeu: ***"Încredinţaţi, a zis el, copilul viu acesteia şi să nu fie ucis, aceasta este mama lui" .***

Şi din alte mărturii ale Scripturii învăţăm cu prisosinţă că nu putem şi nici nu trebuie să ducem la îndeplinire toate pe care le hotărâm, fie că suntem liniştiţi, fie că suntem tulburaţi sufleteşte. Precum citim şi bărbaţi cuvioşi şi îngeri şi chiar Dumnezeu cel Atotputernic şi-au schimbat adesea hotărârile luate. Fericitul David a hotărât cu jurământ zicând: ***"Aşa să facă Dumnezeu lui David şi mai multe să facă, dacă voi lăsa până mâine un singur om din toţi ce se ţin de Nabal".*** Dar, îndată intervenind Abigail, soţia acestuia şi rugându-se pentru el, David a slăbit ameninţările şi a revenit asupra celor spuse, socotind că e mai bine să creadă cineva că-şi calcă hotărârile decât să păstreze credinţa faţă de jurământul său, printr-o faptă de cruzime. ***"Viu este Domnul, a zis el, dacă n-ai fi venit repede în calea mea, n-ar fi rămas până în zori Nabal".*** Precum suntem de părere că nu trebuie imitată acea uşurinţă a unui jurământ pripit, care a fost făcut sub starea unei tulburări sufleteşti, tot aşa credem că trebuie să fie pildă slăbirea şi îndreptarea unei hotărâri.

Vasul de bună alegere, scriind corintenilor, le făgăduieşte prin cuvânt că se va întoarce la ei, zicând: ***"Voi veni la voi când voi trece prin Macedonia, căci prin Macedonia trec. La voi mă voi opri, poate, sau voi ierna, ca să mă petreceţi în călătoria ce voi face. Căci nu vreau să vă văd numai în treacăt, ci nădăjduiesc să rămân la voi câtăva vreme" .*** Despre aceasta aminteşte şi în a doua epistolă astfel: ***"Cu această încredinţare voiam să vin întâi la voi, ca să aveţi har a doua oară şi să trec pe la voi în Macedonia şi din Macedonia să vin iarăşi la voi şi să fiu petrecut de voi în Iudeea".*** Apoi, făcându-şi un alt plan, mai bun, mărturiseşte foarte limpede că nu va îndeplini ceea ce făgăduise. ***"Voind aceasta, zice el, m-am purtat oare cu uşurinţă? Sau cele ce le hotărăsc, le hotărăsc trupeşte, ca la mine da, da să fie, şi nu, nu?" .*** În sfârşit, le declară cu jurământ de ce a socotit că e mai bine să treacă peste cuvântul dat decât să aducă o grea tristeţe discipolilor prin venirea sa: ***"Eu chem pe Dumnezeu mărturie asupra sufletului meu, că din cruţare pentru voi n-am venit încă la Corint. Şi am judecat în mine aceasta, ca să nu vin iarăşi la voi cu întristare".***

Când îngerii au refuzat să intre în casa lui Lot din Sodoma, zicând către el: ***"Nu vom intra ci vom poposi în piaţă", la rugăminţile lui stăruitoare sunt înduplecaţi şi-şi schimbă cuvântul dat, precum adaugă Scriptura: "Şi a stăruit Lot şi au poposit peste noapte la el" .*** Dacă ei ştiau că vor poposi la el, se cheamă că au refuzat printr-o scuză făţarnică invitaţia; iar dacă se scuzau cu adevărat, este foarte limpede că şi-au schimbat hotărârea. ***Credem că Duhul Sfânt ne-a dat în cărţile sfinte aceste exemple pentru a ne învăţa să nu rămânem cu încăpăţânare în hotărârile noastre, ci să le supunem propriei noastre judecăţi, păstrând-o pe aceasta liberă de lanţul oricărei legi, pentru ca să fie gata de a răspunde la orice chemare şi să nu refuse sau să amâne de a trece fără întârziere la ceea ce dreapta ei chibzuială va găsi trebuitor.***

Şi ca să ne ridicăm la exemple mai înalte, pe regele Iezechia, care zăcea bolnav în pat, proorocul Isaia l-a întâmpinat în numele lui Dumnezeu, zicând: ***"Aşa grăieşte Domnul: Fă testament pentru casa ta, căci nu te vei însănătoşi, ci vei muri! Atunci s-a întors Iezechia cu faţa la perete şi s-a rugat Domnului, zicând: O, Doamne, adu-ţi aminte că am umblat înaintea feţei Tale cu credinţă şi cu inimă dreaptă şi am făcut cele plăcute în ochii Tăi. Şi a plâns Iezechia tare".*** După aceasta iarăşi zice către acelaşi prooroc: ***"Întoarce-te şi spune-i lui Iezechia, regele lui Iuda, aşa: Acestea zice Domnul Dumnezeul lui David, strămoşul tău: Am auzit rugăciunea ta şi am văzut lacrimile tale; iată, voi adăuga peste zilele tale încă cincisprezece ani şi din mâna regelui Asiriei te voi izbăvi pe tine şi cetatea aceasta o voi apăra pentru Mine şi pentru David, robul Meu".***

Ce este mai limpede decât această mărturie, din care înţelegem că Domnul, cu mila şi dragostea Sa, a socotit că e mai bine să treacă peste ceea ce spusese şi schimbând termenul morţii, să-i prelungească viaţa cu cincisprezece ani celui ce se roagă, decât să Se arate neînduplecat în hotărârile Sale! La fel, socotinţa divină zice către niniviteni: ***"Încă trei zile, şi Ninive va fi nimicită" .*** Dar în curând căinţa şi postul acestora au înmuiat hotărârea atât de ameninţătoare şi de categorică, întorcând-o spre milă şi iertare. Dacă afirmă cineva că Domnul, prevăzând întoarcerea lor, i-a ameninţat cu distrugerea cetăţii pentru a-i aduce la pocăinţă, urmează ca acei care sunt la conducerea fraţilor, fără să se facă vinovaţi de minciună, pe cei ce au nevoie de îndreptare îi ameninţă uneori cu pedepse mai mari decât ar trebui să le dea. Iar dacă, dimpotrivă, afirmă că Dumnezeu a revenit asupra acelei hotărâri aspre având în vedere căinţa lor, potrivit celor spuse de Iezechiel: ***"Când voi zice păcătosului: Vei muri, dar el se va întoarce de la păcatele sale şi va face judecată şi dreptate, atunci el va fi viu şi nu va muri"*** , de asemenea învăţăm din acestea că nu trebuie să ne îndârjim în hotărârile noastre, ci să îndulcim prin milostivire şi blândeţe ameninţarea rostită din necesitate.

Pentru ca să nu se creadă că Domnul i-a ocrotit numai pe niniviteni, El arată prin Ieremia că va săvârşi aceasta întotdeauna pentru toţi, când va fi nevoie şi promiţând că-Şi va schimba fără întârziere hotărârile potrivit cu meritele noatre, El zice: ***"Dacă voi zice cândva despre un popor sau despre un rege, că-l voi dezrădăcina, îl voi sfărâma şi-l voi pierde şi dacă poporul acela, despre care am zis Eu acestea, se va întoarce de la faptele lui cele rele, atunci voi îndepărta răul ce gândeam să-i fac. Şi dacă voi zice despre un popor sau despre un rege, că-l voi întocmi şi-l voi întări şi dacă acela va face rele înaintea ochilor Mei şi nu va asculta de glasul Meu, atunci voi schimba binele cu care voiam să-l fericesc" .*** Şi Ieremia spune de asemenea: ***"Să nu laşi nici un cuvânt. Poate te vor asculta şi se vor întoarce de la calea cea rea şi atunci îmi va părea rău de nenorocirea pe care aveam de gând să le-o fac din cauza faptelor rele".***

Aceste mărturii declară că nu trebuie să ne ţinem cu încăpăţânare de făgăduinţele noastre, ci să le rânduim cu judecată şi chibzuinţă, alegându-le mereu pe cele bune şi trecând fără şovăială la aceea pe care o socotim mai folositoare. Judecata lui Dumnezeu, cea mai presus de orice preţ, ne mai învaţă că, deşi El ştie dinainte sfârşitul fiecăruia, chiar înainte de a se naşte, astfel orânduieşte toate după ordinea şi judecata comună şi oarecum după sentimentele omeneşti, încât nu după puterea şi nici după gândul Său de nespus, a toate cunoscător de la început, ci după faptele prezente ale oamenilor judecând toate, pe fiecare îl respinge sau îl atrage, îl umple zilnic de harul Său ori îl îndepărtează de la El.

La fel stau lucrurile şi cu alegerea lui Saul . Deşi preştiinţa lui Dumnezeu nu putea să nu cunoască sfârşitul urât al acestuia, din toate miile Israelului pe el l-a ales şi l-a uns ca rege, răsplătindu-i meritele vieţii de până atunci şi neţinând seama de păcatul lui viitor. Astfel încât, după ce acesta s-a făcut vinovat, Dumnezeu, ca şi cum S-ar căi de alegerea făcută, se plânge cu glas şi tânguiri oarecum omeneşti, zicând: ***"Mă căiesc că l-am hotărât pe Saul rege, fiindcă M-a părăsit şi poruncile Mele nu le-a îndeplinit".*** Şi de asemenea: ***"Totuşi Samuel îl plângea pe Saul pentru că Domnul Se căia că l-a ales pe Saul rege peste Israel" .*** Domnul spune şi prin proorocul Iezechiel că fapta pe care a săvârşit-o o va face, prin judecata zilnică, cu toţi oamenii zicând: ***"Când voi zice dreptului că va fi viu, iar el se va încrede în dreptatea sa şi va face nedreptate, atunci nu se va mai pomeni toată dreptatea lui, ci el va muri pentru tot răul pe care l-a făcut. Şi când voi zice păcătosului: "Vei muri", dar el se va întoarce de la păcatele sale şi va face judecată şi dreptate, dacă acest păcătos va înapoia zălogul, va despăgubi, pentru cele răpite, va umbla după legile vieţii, nefăcând nimic rău, atunci el va fi viu şi nu va muri. Nici unul dintre păcatele sale, pe care le-a făcut, nu i se va pomeni".***

Apoi, când Domnul Şi-a întors faţa milostivirii Sale de la acel popor care deşi fusese ales din toate neamurile, a devenit după aceea călcător al poruncilor, legiuitorul intervine pentru el strigând: ***"O, Doamne, poporul acesta a săvârşit mare păcat făcându-şi dumnezeu de aur. Rogu-mă acum, de vrei să le ierţi păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, şterge-mă şi pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris. Zis-a acestuia Domnul: Pe acela care a greşit înaintea Mea îl voi şterge din cartea Mea"*** .

Şi David, pe când cu duh profetic se plângea împotriva lui Iuda şi a prigonitorilor lui Hristos, a zis: ***"Să se şteargă ei din cartea celor drepţi".*** Şi fiindcă nu meritau să ajungă la pocăinţa cea mântuitoare fiind vinovaţi de o nelegiuire atât de mare, a adăugat: ***"Ei să nu fie înscrişi împreună cu cei drepţi".*** Este limpede că şi cu Iuda s-a îndeplinit puterea blestemului profetic. Căci pentru a-şi ispăşi crima de trădare "şi-a pus capăt zilelor spânzurându-se ", ca nu cumva, după ce i s-a şters numele din cartea celor drepţi, întorcându-se la pocăinţă să merite a fi înscris iarăşi cu cei drepţi în cer. Trebuie să fim siguri că şi numele lui Iuda, în acel timp în care a fost ales de Hristos pentru treapta apostolatului, se găsea înscris în cartea celor vii şi el a auzit împreună cu ceilalţi cuvintele: ***"Nu vă bucuraţi că vi se supun duhurile, bucuraţi-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri" .*** Dar fiindcă, doborât de boala arghirofiliei, din cer, unde fusese înscris, a fost aruncat la cele pământeşti, pe bună dreptate despre el şi despre cei asemenea lui se spune prin prooroc: ***"Doamne, toţi cei ce Te părăsesc vor fi striviţi şi cei ce se depărtează de Tine vor fi scrişi pe pământ, fiindcă au părăsit pe Domnul, izvorul apelor celor vii" .*** Şi în

alt loc: ***“Ei nu vor fi în sfatul poporului Meu şi nu vor fi înscrişi în cartea casei lui Israel şi nu vor intra pe pământul lui Israel” .***

XXVI

Nu trebuie trecut sub tăcere nici folosul acelei învăţături, care ne cere ca şi atunci când, din ură sau din altă patimă, ne-am legat printr-un jurământ să îndeplinim vreun lucru, ceea ce nu trebuie să se întâmple nici unui monah, totuşi trebuie să cântărim cu toată judecata minţii cele două situaţii, adică să cumpănim ceea ce am hotărât cu ceea ce urmează să facem şi să trecem fără întârziere la ceea ce cu toată chibzuinţa am judecat că este mai bine de făcut. Căci este mai bine să trecem peste cuvântul dat decât să producem vătămare unei lucrări care este dreaptă şi plină de evlavie. De altfel, din câte ne amintim, niciodată părinţii cei încercaţi şi cu bună judecată n-au fost îndârjiţi şi fără revenire asupra hotărârilor de acest fel, ci, dimpotrivă, ca ceara la căldură înmuindu-se, când a intervenit o judecată sau un sfat mai sănătos, au trecut fără şovăială la ceea ce era mai chibzuit. Am arătat că întotdeauna cei care ţin cu încăpăţânare la hotărârile lor sunt fără judecată şi fără dreaptă chibzuinţă.

XXVII

Ghermanus: ***Dacă urmăm învăţătura pe care ai arătat-o destul de limpede şi de pilduitor, înseamnă că un monah nu trebuie să facă nici un legământ, ca să n-ajungă după aceea un laş sau un încăpăţânat. Dar unde vom pune acele cuvinte ale Psalmistului: “Am jurat, am hotărât să păzesc judecăţile dreptăţii Tale” ? Ce este altceva a jura şi a hotărî dacă nu a păzi fără schimbare hotărârile?***

XXVIII

Iosif: Nu vorbim aici despre cerinţele de căpătâi, fără îndeplinirea cărora nu este cu putinţă mântuirea noastră, ci despre acelea pe care le putem înfăptui mai mult sau mai puţin fără primejdie, cum sunt: respectarea fără întrerupere a postului, stăpânirea continuă de la vin şi ulei, faptul de a nu părăsi niciodată chilia, cititul şi meditaţia fără răgaz. Acestea pot fi practicate după plăcere sau întrerupte după trebuinţă, fără vreo pagubă pentru slujirea şi idealurile noastre de viaţă.

Dar hotărârile privitoare la observarea acelor principale porunci trebuie respectate cu stricteţe şi pentru ele nici moartea nu trebuie ocolită, dacă este nevoie. Despre ele trebuie să spunem întotdeauna: “Am jurat şi am hotărât“ . Aşa trebuie să se

întâmple cu păzirea dragostei de oameni, pentru care toate sunt de dispreţuit, ca să nu se păteze binele şi desăvârşirea acesteia. La fel trebuie să îndeplinim fără schimbare jurământul pentru păzirea înfrânării, a credinţei, a cumpătării şi dreptăţii care toate trebuie păstrate cu necurmată străduanie şi pentru a căror neîndeplinire, cât de mică, meritǎm osânda.

Dar cu acele îndeletniciri trupeşti, despre care se spune că sunt de puţină folosinţă , trebuie să ne purtăm precum am spus, adică, dacă apare vreun prilej sigur, care ne îndeamnă să le întrerupem, să nu ne facă să stăruim în ele nici un legământ, ci, lăsându-le la o parte, să trecem cu toată voia la cele mai de folos. Nu este nici o primejdie dacă pentru un timp renunţăm la acele obiceiuri legate de cele ale trupului. Dar este primejdie de moarte să ne abatem cât de puţin de la cele arătate mai înainte.

XXIX

La fel trebuie să aveţi grijă că, dacă v-a scăpat din gură vreo vorbă pe care o vreţi ascunsă, să nu-l sfătuiţi pe cel care v-a auzit să n-o spună mai departe. Mai degrabă va rămâne tăinuită dacă se trece peste ea în chip simplu şi cu nepăsare, fiindcă nici unul din fraţi nu se va gândi să răspândească acea vorbă, dacă nu s-a atras atenţia asupra ei să fie ţinută ca o taină. Iar dacă ceri şi jurământ de încrederea în această privinţă, să fii sigur că totul va fi aflat foarte repede. Căci puterea diavolului se va ridica şi mai furioasă ca să te întristeze şi să te trădeze, împingând la călcarea jurământului.

XXX

De aceea monahul nu trebuie să ia hotărâri definitive asupra celor ce privesc trebuinţele trupului, ca să nu fie silit să le calce repede, aţâţând şi mai mult pe vrăjmaş să-l atace în cele pe care le săvârşeşte ca şi cum i-ar fi poruncite de lege. Cel aşezat sub harul libertăţii, dându-şi lege sieşi, se leagă singur în lanţurile unei robii primejdioase; astfel încât, ceea ce ar fi putut face în chip îngăduit şi chiar lăudabil cu lucrarea harurilor, dacă trebuinţa l-a împins cumva, acel lucru îl va săvârşi ca pe un păcat. Căci “unde nu este lege, nu este nici călcare de lege” .

Întăriţi cu aceste învăţături şi îndrumări ale prea fericitului Iosif, care ne-au venit parcă de la Dumnezeu, ne-am hotărât să rămânem în Egipt. Dar deşi de aici încolo nu ne-am mai gândit prea mult la legământul nostru de mănăstire, totuşi l-am îndeplinit după o trecere de şapte ani. Astfel am alergat la mănăstirea noastră ducând cu noi încrederea că vom dobândi îngăduinţa de a ne întoarce în pustiu şi

mai întâi ne-am achitat de datoria de a aduce cinstire mai marilor noştri. Apoi am recăpătat dragostea de altădată în sufletele celor pe care, din grijă faţă de noi, desele noastre scrisori, oricât de frumoase, tot nu-i liniştiseră. Şi, în sfârşit, smulgându-ne cu totul ghimpele făgăduinţei noastre, conduşi cu bucurie chiar de ei, am plecat din nou către singurătăţile îndepărtate ale pustiului scitic.

Nevrednicia mea, cuvioşi fraţi, v-a prezentat, aşa cum a putut, ştiinţa şi învăţătura părinţilor vestiţi. Chiar dacă graiul meu neîngrijit mai mult a înceţoşat decât a luminat ideile, vă rog să nu lipsiţi de lauda cuvenită pe aceşti mari bărbaţi şi să vă arătaţi nemulţumirea numai faţă de scrisul meu. Judecând în toată liniştea sufletească, am socotit că e mai bine să dau la iveală, chiar prin cuvinte simple, măreţia cugetării lor decât s-o trec sub tăcere. Pentru cititor, dacă are în vedere înălţimea înţelesurilor, stângăcia rostirii mele nu este o piedică în sporul lui de cunoaştere, iar pentru mine este mai mare grijă de a aduce folos decât de a primi laudă. Îi rog, aşadar, pe toţi cei cărora le vor cădea în mâini aceste osteneli ale mele, să ştie că tot ce le va plăcea aparţine cuvioşilor părinţi, iar ceea ce nu-i va mulţumi îmi aparţine mie şi numai mie”.

(din: Sfântul Ioan Casian, “Convorbiri duhovniceşti“, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2004)

Sfântul Ioan Casian – o pildă de la avva Moise despre dreapta socoteală în alegerea sfătuitorilor, despre deznădejde şi despre compătimirea cu cei răniţi de ispite şi de patimi

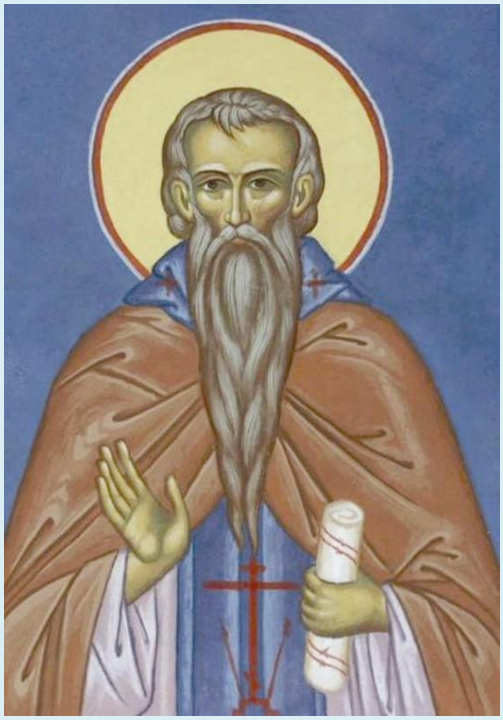

În ziua prăznuirii Sfântului Ioan Casian şi a prietenului său iubit, Sfântul Gherman, – amândoi de origine dobrogeană şi mai târziu buni ucenici ai marelui Ioan Gură de Aur - vă propunem o pildă minunată şi bogată în sensuri practice pentru viaţa noastră în Hristos, luminătoare şi dătătoare de multă nădejde şi aripi duhovniceşti, desprinsă din cartea "Convorbiri duhovniceşti", o comoară de învăţături şi pilde patristice de o frumuseţe a stilului şi de o actualitate aproape neverosimile, de parcă ar fi fost scrisă astăzi, răspunzând într-o manieră adesea neaşteptată la atâtea întrebări şi probleme pe care ni le punem sau pe care… nici măcar nu le conştientizăm sau nu avem curajul să ni le punem.

Este o carte dintre acelea de care ai nevoie în permanenţă, în orice etapă a vieţii, la care mereu e nevoie să te întorci, este prin excelenţă o carte-călăuză, o carte în care parcă îi simţi aievea pe Sfinţii Ioan şi Gherman cum te iau de mână şi te poartă pe la toţi marii bătrâni egipteni (avvi adevăraţi) ai timpului lor, învăţându-te pas cu pas tainele vieţii duhovniceşti, dând la o parte, una câte una, hăţişuri întregi de ispite foarte fine şi ascunse şi scoţându-te la luminişul dreptei socotinţe şi al Căii Împărăteşti. Nu ştim dacă este prea mult a spune că este un Pateric discursiv, adică explicat şi desfăşurat, făcut mai accesibil şi mai aplicat.

Câteva din lucrurile absolut esenţiale pe care credem că ni le transmite cu precădere Sfântul Ioan Casian prin această scriere – motiv pentru care vom continua să vă oferim şi în zilele şi săptămânile următoare câteva fragmente importante din ea - ar fi, după părerea noastră: conştientizarea însemnătăţii centrale pentru viaţa creştinului a dreptei socoteli, a formării discernământului; accentuarea şi exemplificarea necesităţii de a ţine "calea de mijloc", împărătească, departe atât de ispitele de-a stânga, trupeşti şi lumeşti, cât şi de cele de-a dreapta, care ţin de rigidităţile, de excesele sau de înşelările în trăirile şi în nevoinţa duhovnicească;
focalizarea sensibilităţii şi a trezviei noastre asupra unor idei, clişee pioase, prejudecăţi cu aparenţă bună, binecuvântată, de virtute şi denunţarea a numeroase "breşe"/"erezii" (nu atât dogmatice, cât privind Viaţa Duhului) în gândirea noastră, ajungând la descoperirea unei legi duhovniceşti foarte puţin cunoscută şi cu totul neluată în seamă astăzi: că tocmai de la lucrurile aparent mici şi insesizabile, adesea inconştiente, de la ispite ale minţii pe care obişnuim să le trecem cu vederea, de la concepţii greşite pe care le avem într-un chip foarte subtil şi acoperit încep şi marile căderi, marile curse şi chiar marile dezastre duhovniceşti în care noi sau cei de lângă noi cădem de multe ori… şi nici nu mai ştim de când, de unde şi de la ce a început totul…

După cât de multe înveţi de la Sfântul Ioan Casian este cu neputinţă să nu-l ai la evlavie şi apoi şi să nu-l simţi efectiv ca pe un părinte al tău, ba chiar ca pe un prieten apropiat… De altfel, una din temele lui favorite este chiar prietenia duhovnicească, iar articolul de aici al părintelui ortodox francez Marc-Antoine de Beauregard este inspirat (aşa cum o şi arată) în proporţie de 99% de ideile Sfântului Ioan Casian.

Sfinte Ioan Casian, luminează-ne şi nouă mintea cea tulburată şi întunecată, deschide-ne inima şi învaţă-ne şi pe noi îndreptările Domnului!

***

"După cum nu toţi tinerii arată acelaşi zel pentru învăţătură şi pentru a-şi forma mai bune deprinderi, la fel şi bătrânii nu sunt toţi la fel de desăvârşiţi şi de încercaţi. (…)

De aceea nu trebuie să urmăm exemplele şi îndrumările tuturor bătrânilor pe care-i recomandă doar părul lor alb şi viaţa îndelungată, ci pe ale acelora despre care ne-am convins că s-au distins din tinereţe prin viaţa lor demnă de laudă, formaţi nu după propriile lor închipuiri, ci după moştenirea duhovnicească lăsată de cei vechi. Sunt unii a căror mulţime de păcate este mare, cărora de timpuriu le-a plăcut mai

mult odihna şi îmbătrâniţi în ale trândăviei, îşi câştigă autoritatea nu prin maturitatea cugetelor, ci prin numărul anilor. (…)

Părul alb al acestora îl foloseşte ca autoritate duşmanul cel viclean pentru a induce în eroare pe cei tineri, iar pe cei care au putut fi chemaţi pe calea desăvârşirii, fie din imbold, fie prin sfatul altora, el se grăbeşte să-i tulbure şi să-i înşele punându-le în faţă asemenea chipuri nevrednice de a fi pildă, ducându-i prin învăţătura şi obiceiurile acestora la un fel de slăbiciune vătămătoare şi la o descurajare aducătoare de moarte…

Voind să vă dau exemple în această privinţă, nu pomenesc nume, ca să nu fac şi eu ceva rău, asemenea celui ce a dat pe faţă taina fratelui său şi voi arăta numai un fapt petrecut, în măsura în care vă oferă învăţămintele necesare.

Aşadar, un tânăr nu dintre cei mai răi s-a dus să se mărturisească la un bătrân cunoscut foarte bine de noi şi i-a spus simplu că este neliniştit de ispitele trupului şi de duhul desfrânării, crezând că va găsi în cuvintele duhovnicului o mângâiere pentru chinul lui lăuntric şi un leac pentru rănile sufleteşti. Dar bătrânul, mustrându-l cu cuvinte foarte aspre, i-a spus că este un nenorocit, nevrednic de a purta numele de monah, ca unul care s-a putut lăsa atras de cursele unor asemenea pofte. Mustrarea aceasta l-a rănit pe tânăr în aşa măsură, încât a plecat din chilia bătrânului cu sufletul plin de tristeţe şi de deznădăjde.

Pe drum, pe când el mergea abătut şi fără să se mai gândească la îndreptare, ci, dimpotrivă, cum să-şi împlinească dorinţele care-l stăpâneau, a întâlnit pe părintele Apollo, cel mai demn de încredere dintre bătrâni. Acesta, privind chipul tânărului, şi-a dat seama că este frământat în inima lui de ceva şi a vrut să afle din ce pricină este atât de tulburat. Văzând că tânărul nu răspunde nimic, deşi era întrebat cu blândeţe, bătrânul a simţit că nu fără motiv vrea să ascundă prin tăcere cauza tristeţii care i se citea pe faţă şi a căutat să afle cu orice chip ce durere are pe suflet. La stăruinţele bătrânului, tânărul a mărturisit că se duce în sat să se căsătorească şi să părăsească pentru totdeauna mănăstirea, fiindcă, după spusele acelui duhovnic, el nu putea fi monah de vreme ce nu era în stare să-şi înfrâneze poftele cărnii şi nici să găsească alt leac pentru ele. Bătrânul, mângâindu-l cu cuvinte blânde, i-a spus că şi el este zilnic tulburat de aceleaşi frământări şi porniri şi că de aceea nu trebuie să cadă în deznădăjde şi nici să se mire de ardoarea patimii, care nu se poate birui atât prin sforţări proprii, cât prin mila şi harul Domnului.

L-a rugat să-şi amâne hotărârea cu o zi şi să se întoarcă în chilia sa, iar el a plecat în grabă la mănăstirea duhovnicului despre care a fost vorba. Când a ajuns aproape, cu mâinile întinse şi cu lacrimi fierbinţi a înălţat următoarea rugăciune: "Doamne, Tu care singur eşti judecător nevăzut, milostiv şi lecuitor al rănilor ascunse şi al slăbiciunii omeneşti, întoarce către acest bătrân pătimirea celui tânăr, ca să înveţe şi acesta, şi chiar la bătrâneţe să înţeleagă slăbiciunile şi lipsa de experienţă a celor tineri".

Şi după ce el a terminat această rugăciune, a văzut un etiopian negru stând în faţa chiliei aceluia şi îndreptând împotrivă-i săgeţi aprinse. Rănit neîncetat, bătrânul alerga ca un nebun încoace şi-ncolo, intrând şi ieşind din chilie şi cum nu putea rămâne locului, a început să meargă pe acelaşi drum pe unde plecase acel tânăr.

Când l-a văzut părintele Apollo înnebunit şi apucat de furii, a înţeles că fusese lovit de diavol în inimă cu acele săgeţi aprinse şi că în el lucrează cu o căldură de nesuferit întunecarea minţii şi tulburarea simţirii. Apropiindu-se de el, i-a zis: "Unde te grăbeşti şi ce pricini te-mping să-ţi uiţi de seriozitatea ta de bătrân şi să alergi ca un copil, fără nici un pic de linişte?" Chinuit de mustrări de conştiinţă şi stingherit de agitaţia ruşinoasă de care era cuprins, credea că bătrânul i-a înţeles frământarea şi tainele inimii şi nu îndrăznea să răspundă nimic.

"Întoarce-te în chilie i-a zis şi înţelege că până acum, necunoscut sau dispreţuit de diavol, n-ai fost trecut de el în numărul celor pe care zilnic îi aţâţa şi care se lupta cu el în gândurile şi preocupările lor. După lungul şir de ani pe care i-ai trăit în acest cin, acestea sunt primele săgeţi ale lui îndreptate împotriva ta, căci până acum n-ai avut ocazia în nici o zi să le respingi sau să le înfrunţi. De aceea Domnul a îngăduit să fii acum rănit, pentru ca măcar la bătrâneţe să înveţi a avea înţelegere pentru slăbiciunile altora şi din experienţa ta să ştii să te cobori la sufletele firave ale celor tineri. Când ţi-a stat înainte un tânăr chinuit de ispitele diavolului nu numai că nu l-ai înconjurat cu nici o mângâiere, dar l-ai predat în mâinile diavolului, aruncându-l într-o deznădejde primejdioasă care dacă depindea de tine, l-ar fi înghiţit în mod grabnic. Dacă duşmanul l-a atacat pe el cu atâta putere, iar pe tine te-a dispreţuit, este datorită faptului că-i vedea virtutea înnăscută în suflet şi se grăbea să i-o nimicească mai dinainte cu săgeţile lui aprinse, pizmuindu-i izbânda viitoare. A înţeles, fără îndoială, că e mai puternic decât tine şi de aceea a socotit că trebuie să-l atace cu atâta furie. Învaţă aşadar din propria experienţa să compătimeşti pe cei care suferă şi să nu-i arunci în deznădejde nimicitoare pe cei în primejdie, nici să-i îndârjeşti prin cuvinte foarte tari, ci mai degrabă să-i întăreşti prin mângâiere blândă şi iubitoare, precum ne sfătuieşte prea înţeleptul Solomon: "Nu şovăi să-i slobozeşti pe cei ce urmează să

fie ucişi" (Pilde 24, 11). După exemplul Mântuitorului nostru, nu strivi trestia zdrobită şi nu stinge snopi de in aprins (Matei 12, 20); cere de la Domnul acel har prin care să poţi cânta şi tu cu credinţă şi virtute: "Domnul mi-a dat limba învăţată, ca să ştiu să-l sprijin cu cuvântul pe cel ce este abătut " (Isaia 50,4). Căci nimeni nu poate să rabde cursele diavolului, nici să stingă sau să înăbuşe fierbinţelile trupului, care ard ca un foc adevărat, dacă nu-l ajută harul lui Dumnezeu, care ocroteşte şi întăreşte slăbiciunea noastră.

De aceea, după ce am terminat de vorbit despre acea înţelepciune mântuitoare prin care Dumnezeu a voit să-l scoată pe acel tânăr din focul primejdiei, iar pe tine, prin lovituri puternice, să te înveţe ce este compătimirea, să-L implorăm pe Domnul cu rugăminţi unite să îndepărteze prin porunca Lui aceste lovituri ale diavolului, care ţi-au fost date spre folosinţă. (Căci "El însuşi aduce durere şi o lecuieşte, El loveşte şi mâinile Lui aduc sănătate"[Iov 5,18]. "El miluieşte şi înalţă, ucide şi învie, duce şi scoate din iad"[I Regi 2,6-7]. Şi săgeţile aprinse, care la rugăciunea mea ţi-au fost trimise, cu roua prisoselnică a duhului Său El le va stinge".

Deşi Domnul a făcut ca această ispită trimisă la rugămintea bătrânului să treacă repede, aşa cum a venit, ea totuşi ne foloseşte ca învăţământ să nu mustrăm pe cineva pentru păcatele pe care ni le-a mărturisit, ci să-i uşurăm durerea prin cuvinte binevoitoare.

Dar nepriceperea şi uşurinţa unui bătrân sau a mai multora, de a căror căruntеţe se foloseşte duşmanul cel viclean pentru a înşela pe cei tineri, să nu vă îndepărteze şi să nu vă întoarcă de la acea cale mântuitoare despre care am vorbit, de la exemplul celor mai mari. Toate pornirile noastre trebuie destăinuite fără nici o acoperire bătrânilor, care sunt leacuri pentru rănile noastre prin exemplul vieţii lor. În ei vom găsi sprijin şi ajutor sufletesc dacă nu vom încerca să stricăm totul prin judecata şi trufia noastră…".

Continuare la: Sfântul Ioan Casian: Sfătuirea cu bătrânii şi fuga de extreme – condiţiile mântuirii

(din: Sfântul Ioan Casian, "Convorbiri duhovniceşti", Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2004)

Sfinţii Ioan Casian şi Gherman la Avva Moise Arapul: Sfătuirea cu bătrânii şi fuga de extreme - condiţiile mântuirii

“Toate pornirile noastre trebuie destăinuite fără nici o acoperire bătrânilor, care sunt leacuri pentru rănile noastre prin exemplul vieţii lor. În ei vom găsi sprijin şi ajutor sufletesc dacă nu vom încerca să stricăm totul prin judecata şi trufia noastră…

Atât este de plăcută lui Dumnezeu şi potrivită voinţei Sale această învăţătură, încât o găsim menţionată, nu fără folos şi în Sfânta Scriptură. Astfel, Dumnezeu n-a voit să-i împărtăşească tânărului Samuel prin convorbire directă învăţăturile dumnezeieşti, ci a recurs la îndrumarea unui bătrân care, deşi nu spunea întotdeauna lucruri plăcute lui Dumnezeu, era totuşi un bătrân şi de la acesta a socotit că trebuie să primească tânărul învăţătură, pentru că acela care era chemat la o îndatorire divină, deprinzându-se cu ascultarea faţă de bătrâni, să înveţe smerenia şi să dea el însuşi celor mai tineri exemplu de supunere.

Hristos chemând pe Pavel şi vorbindu-i El însuşi, deşi putea să-i arate pe dată calea desăvârşirii, a socotit că e mai bine să-l trimită la Anania şi i-a poruncit să afle de la acesta calea adevărului, zicând: “Scoală şi intră în cetate şi ţi se va spune ce trebuie să faci”. L-a trimis astfel la un bătrân, socotind că se poate forma mai mult prin învăţătura acestuia decât prin a Sa, ca nu cumva ceea ce s-ar fi făcut bine cu

Pavel să fie dat urmaşilor exemplu rău de înţelegere greşită, ca fiecare adică să fie convins că trebuie să primească învăţătura mai bine direct de la Dumnezeu, decât să se formeze sub îndrumarea celor bătrâni.

Despre judecata greşită însuşi apostolul ne învaţă în toate felurile nu numai în scris, dar şi prin exemplu. El o condamnă ca demnă de dispreţ, căci de aceea s-a urcat la Ierusalim, pentru ca Evanghelia, pe care o predica cu harul Sfântului Duh şi cu puterea semnelor şi a minunilor s-o supună şi unei examinări oarecum particulare a celorlalţi apostoli şi înaintaşi. "Am arătat împreună cu el Evanghelia pe care o propovăduiesc între popoare, pentru ca nu cumva să alerg sau să fiu alergat în zadar". Cine este aşadar atât de mărginit şi de orb încât să se încreadă numai în judecata şi în chibzuinţa sa, când Vasul cel ales mărturiseşte că s-a sfătuit cu tovarăşii săi de apostolat? De aci se înţelege foarte limpede că nu află calea desăvârşirii niciunul dintre cei ce dispreţuiesc învăţătura şi aşezămintele bătrânilor "de la care au ce învăţa", nesocotind aceste cuvinte pe care ar trebui să le respecte cu sfinţenie: "întreabă pe tatăl tău şi-ţi va da de veste, pe cei mai bătrâni ai tăi şi-ţi vor spune".

Aşadar, trebuie să încercăm totul pentru a dobândi darul dreptei judecăţi prin virtutea smereniei, care ne poate păstra nevătămaţi de nici una dintre cele două extreme. Există o veche zicală: "Extremele se ating", adică excesele sunt la fel (de dăunătoare). Căci la acelaşi rezultat se ajunge şi cu prea mult post şi cu prea multă mâncare şi aceeaşi vătămare îi pricinuieşte monahului şi veghea necontenită şi somnul fără măsură. Excesul înfrânării aduce în mod necesar slăbiciune, ca şi neglijenţa şi nepăsarea şi adesea, pe cei care s-au stăpânit să n-ajungă nişte mâncăcioşi îi vedem căzuţi în extrema contrară, a posturilor nemăsurate, care-i fac să alunece din cauza slăbiciunii tocmai în patima pe care o învinseseră.

Iar veghea prelungită fără noimă, noapte după noapte, i-a doborât pe cei pe care nu i-a biruit somnul. De aceea, precum spune Apostolul, "prin armele dreptăţii să ne ferim şi de cei de la dreapta şi de cei de la stânga", să tragem adică între cele două extreme o linie moderată cu ajutorul dreptei judecăţi, să nu părăsim nici drumul obişnuit al cumpătării, dar nici printr-o slăbire vătămătoare a acesteia, să cădem în gura poftelor şi a pântecelui.

Mi-amintesc că eu adesea într-atâta am înfruntat pofta de mâncare, încât stăteam două-trei zile nemâncat şi nici nu-mi venea măcar în minte vreun fel de hrană. De asemenea, în lupta cu diavolul, m-am stăpânit în aşa măsură de la somn, încât mai multe zile şi nopţi nu-nchideam ochii rugându-mă Domnului. Dar mi-am dat seama

că dispreţul hranei şi al somnului era mai primejdios decât lupta cu lăcomia şi cu lenea [!!! - NOTA BENE! - n.n.]

Astfel, din cauza poftei trupeşti nu trebuie să ajungem la abuzuri vătămătoare, mâncând sau dormind înainte de orele obişnuite sau mai mult decât trebuie sau nemâncând deloc, ci dimpotrivă, să respectăm orele de masă şi de odihnă, chiar dacă nu ne face plăcere acest lucru. Şi la un război şi la celălalt ajungem prin uneltirea diavolului şi e mai periculos cel dus printr-o înfrânare exagerată decât cel pe care ni-l impune saţiul prea mare. Căci de la acesta putem să ne ridicăm la măsura necesară prin împunsătura mântuitoare a severităţii, dar de la celălalt nu.

Totuşi în general aceasta este măsura cumpătării, ca fiecare după cum îi îngăduie puterile, corpul şi vârsta, să mănânce cât îi cere menţinerea corpului, iar nu dorinţa de saţiu. Şi-ntru-un fel şi-n altul va avea mari necazuri cel ce, nerespectând cerinţele unui regim uniform, aci îşi răstrânge stomacul prin post şi nemâncare, aci şi-l umflă prin mulţimea de hrană.

După cum mintea istovită din lipsă de hrană îşi pierde puterea rugăciunilor sau este silită să dormiteze când corpul este slăbit, la fel dacă este apăsată de prea multă mâncare, nu va putea să înalţe către Dumnezeu rugăciuni curate şi smerite. Dar nici corpul nu va putea fi păstrat mereu neprihănit, de vreme ce chiar în acele zile în care este ţinut într-o înfrânare mai aspră însăşi hrana de mai înainte îi aprinde focul dorinţei. Deîndată ce din prea multă hrană ne-a apărut vreo prisosinţă în mădulare, trebuie s-o eliminăm, prin însăşi legea naturii, care nu îngăduie să existe în corp vreo umoare de prisos, fiindcă este vătămătoare şi potrivnică organismului. De aceea trupul nostru trebuie menţinut într-o cumpătare totdeauna raţională şi uniformă, încât dacă dintr-o necesitate naturală trăim în corp şi nu ne putem lipsi de el, cel puţin mai rar şi nu mai mult de trei ori pe an să cădem în tina bântuielii. Totuşi acest lucru să se petreacă într-un somn liniştit, fără vreo dorinţă aprinsă, neprovocat de vreun chip amăgitor care apare în vis ca aţâţare a poftelor ascunse.

Aceasta este măsura, uniformă şi egală, a înfrânării noastre, încuviinţată de judecata Sfinţilor Părinţi, ca hrana zilnică să ne fie pâinea şi să păstrăm la fel, în aceeaşi stare şi corpul şi sufletul, neîngăduind ca mintea să slăbească din cauza înfrânării prin ajunări sau să se îngreuieze prin îmbuibare. Hrana să fie atât de simplă, încât după slujba de seară nici să nu simţim şi nici să nu ne amintim că am mâncat. Aceasta se face cu atâta osteneală, încât cei ce nu cunosc desăvârşirea dreptei judecăţi socotesc că e mai bine să prelungească ajunarea şi pentru ziua următoare, numai să mănânce pe săturate când ajung la masă.

Ştiţi că aşa a făcut nu de mult concetăţeanul vostru Veniamin. Acesta, primind zilnic doi pesmeţi, a preferat să nu respecte mereu regula înfrânării ci să ajuneze câte două zile consecutiv, numai să-şi umple stomacul cu o porţie dublă la masă, adică, mâncând o dată patru pesmeţi, să simtă bucuria de a fi sătul şi să compenseze în felul acesta, prin umplerea stomacului, ajunarea de două zile. Supunându-se el cu îndărătnicie şi stăruinţă mai degrabă regulilor minţii sale decât tradiţiei celor bătrâni, fără îndoială că vă amintiţi la ce sfârşit a ajuns: părăsind pustiul, s-a rostogolit iarăşi în filosofia acestei lumi şi în deşertăciunea veacului, pentru ca întâmplarea lui să adeverească sfaturile bătrânilor, iar exemplul şi căderea lui să-i înveţe pe toţi că nimeni nu poate nici să urce pe cea mai înaltă treaptă a desăvârşirii încrezându-se în ideile şi părerile sale şi nici măcar să se ferească de ispitele primejdioase ale diavolului.

Ghermanus: ***Cum, aşadar, va putea fi păzită de noi fără întrerupere această măsură? Căci uneori, în timpul ajunării, în ceasul al nouălea, venind fraţii şi trebuind a le da i lor să mănânce, suntem nevoiţi să adăugăm ceva la măsura obişnuită sau să călcăm rânduiala pe care ne este poruncit s-o arătăm tuturor.***

Moise: Cu aceeaşi grijă şi-n acelaşi fel trebuie să îndeplinim ambele cerinţe. Căci pentru înfrânare şi curăţie să respectăm cu toată rigoarea măsura la mâncare, iar pe de altă parte, când vin fraţii, trebuie să le arătăm dragoste, omenie şi bunăvoinţă, fiindcă este absurd ca oferind masa unui frate, ba, mai mult, lui Hristos, să nu mănânci împreună cu El sau să te faci străin de masa Lui.

Astfel nu vom călca nici una din cele două îndatoriri dacă vom păstra obiceiul ca în ceasul al nouălea, din doi pesmeţi care ni se dau de drept, conform regulilor canonice, să mâncăm unul, iar pe celălalt să-l păstrăm pentru ceasurile de seară şi să-l mâncăm cu fraţii, dacă vine vreunul, fără să adăugăm astfel ceva peste măsura obişnuită. În felul acesta nu ne va întrista deloc venirea unui frate, care trebuie să ne fie prilej de bucurie. Fiindcă vom arăta omenie fără să slăbim ceva din asprimea înfrânării. Iar dacă nu va veni nici unul, ne vom face în libertate datoria, cum cere măsura canonică.

Stomacul nu se va încărca seara numai cu un pesmet, fiindcă unul dintre ei l-am luat în ceasul al nouălea. Mai degrabă se va întâmpla aceasta celor ce, vrând să păstreze înfrânarea mai severă, îşi amână pentru seară toată întremarea. Căci hrana luată de curând împiedică gândirea limpede în timpul rugăciunilor de seară şi de noapte. De aceea este mai folositor şi mai potrivit să se ia masa în ceasul al nouălea, după care monahul nu numai că se simte uşor şi liber în timpul veghei de noapte, dar având digestia făcută, poate participa activ şi la slujbele de seară.

Astfel de hrană sufletească ne-a servit prea cuviosul Moise, cu o îndoită învăţătură, arătându-ne adică nu numai harul dreptei judecăţi şi puterea cuvântului prin erudiţia sa, dar şi sensul renunţărilor, scopul lor apropiat şi cel îndepărtat. În cursul discuţiei el ne-a făcut să vedem limpede ceea ce înainte căutam oarecum cu ochii închişi, dar cu flacăra duhului şi cu dragoste de Dumnezeu, să simţim cât ne îndepărtasem în acest timp de curăţia inimii şi de linia cea dreaptă, să înţelegem, în sfârşit, că învăţătura tuturor artelor acestui veac nu poate fi în nici un chip atinsă fără fixarea unui scop precis, a cărui realizare trebuie avută în vedere şi urmărită neîntrerupt".

(din: Sfântul Ioan Casian, "Convorbiri duhovniceşti", Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2004)

Sfântul Cuvios Ioan Casian despre scopul vieţii creştine

Ţelul nostru este viaţa eternă, potrivit cuvintelor apostolului, care spune: ***„Aveţi ca roade sfinţenia, iar ca ţel viaţa veşnică”.*** Mijlocul este, deci, curăţia inimii, sfinţenia, fără de care nu putem ajunge la scopul ultim propus, adică la viaţa veşnică. Despre acest mijloc învăţându-ne, acelaşi fericit apostol a folosit cuvinte care exprimă un scop aprobat, zicând astfel: „Uitând de cele ce sunt în urma mea, dar străduindu-mă către cele ce sunt înainte, ţintesc către ceea ce este hărăzit, către răsplata făgăduită de Domnul”.

Când spunem: îmi urmăresc scopul apropiat, adică urmăresc ceea ce-mi este destinat, este ca şi cum am spune: uit de cele ce-mi erau hărăzite mai înainte, adică de viciile omului anterior, mă grăbesc să ajung la răsplata cununii cereşti. Trebuie să ne dăm toate ostenelile, pentru a îndeplini tot ceea ce conduce la curăţia inimii şi să ne ferim de ceea ce ne îndepărtează de această ţintă, adică de tot ceea ce este primejdios şi vătămător. Căci pentru aceasta muncim şi suferim, pentru aceasta lăsăm părinţii, patria, demnităţile, bogăţiile şi dispreţuim toate plăcerile lumii acesteia, ca să dobândim, pe veci, curăţia inimii.

Către această destinaţie se îndreaptă faptele noastre, cu gândul de a o îndeplini mai bine. Dacă aceasta nu este bine întipărită înaintea ochilor, nu numai că toate ostenelile noastre vor fi zadarnice, risipindu-ne fără rost, dar chiar ni se vor

împrăştia gândurile şi preocupările în direcţii diferite şi potrivnice. Trebuia să aibă fiecare bine întipărit în minte să nu-şi abată în fiecare ceas şi moment gândurile de la scopul propus, să nu le lase să se schimbe fără întrerupere dintr-o direcţie în alta. (…)

Dar suntem datori să ştim încotro trebuie să ne fie încordate gândurile, în ce direcţie trebuie să ne îndreptăm privirea sufletului nostru. Să se bucure mintea când poate dobândi acest lucru şi să simtă durere atunci când rătăceşte în altă parte, să suspine ori de câte ori se surprinde că i-a alunecat privirea în altă parte, să considere uşurătatea şi decăderea despărţire de contemplaţia faţă de Hristos.

Ori de câte ori a deviat – cât de cât – privirea noastră, întorcându-ne iarăşi ochii minţii către El, să aşezăm din nou pe linia cea dreaptă cugetul nostru. Toate se petrec în adâncul sufletului nostru, în care diavolul şi viciile nu trebuie să-şi găsească sălaş. În noi trebuie întemeiată Împărăţia lui Dumnezeu, precum zice evanghelistul: ***„Împărăţia lui Dumnezeu nu va veni din afară şi nu vor zice: «iată este aici, sau iată este acolo»; amin zic vouă, că împărăţia lui Dumnezeu este în voi”.*** Iar în noi nu poate fi altceva decât cunoaşterea sau necunoaşterea adevărului, dragostea de vicii sau de virtuţi, prin care pregătim în inimile noastre scaun de împărăţie diavolului sau lui Hristos.

Cum este împărăţia Acestuia arată apostolul, zicând astfel: ***„Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare sau băutură, ci dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfânt”.*** Aşadar, dacă împărăţia lui Dumnezeu este în noi şi dacă această împărăţie a lui Dumnezeu este dreptate, pace şi bucurie, înseamnă că acela care trăieşte în acestea este în împărăţia lui Dumnezeu şi dimpotrivă, cei ce trăiesc în nedreptate, dezbinare şi tristeţea aducătoare de moarte se găsesc în împărăţia diavolului şi în iadul morţii. Prin aceste arătări se deosebeşte împărăţia lui Dumnezeu de cea a diavolului. (…)

De aceea omul, câtă vreme trăieşte în acest trup, va şti că trebuie să se socotească în slujba acelei Împărăţii, căreia i s-a dedicat ca părtaş şi slujitor în această viaţă, sigur fiind că în veşnicie va fi însoţitor al Celui pe Care L-a ales să-L aibă stăpân şi totodată, tovarăş, potrivit învăţăturii Domnului, Care zice: ***„Dacă-Mi slujeşte cineva să Mă urmeze şi unde sunt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu”.*** Precum împărăţia diavolului se capătă prin practicarea viciilor, la fel Împărăţia lui Dumnezeu se dobândeşte prin exerciţiul virtuţilor, curăţia inimii şi ştiinţa duhovnicească. (…)

Sunt mulţi, aşadar, care, trăind în acest trup, sunt morţi, în iad, unde nu pot lăuda pe Dumnezeu şi dimpotrivă, sunt alţii care, deşi morţi cu trupul, binecuvântează pe Dumnezeu în duh şi-L laudă, precum spun aceste cuvinte: „Binecuvântaţi pe Domnul, duhuri şi suflete ale celor drepţi” şi: „Toată suflarea să laude pe Domnul!”.

(Sfântul Ioan Casian, fragmente din lucrarea Convorbiri duhovniceşti, Colecţia „Părinţi şi Scriitori bisericeşti”, vol. LVII, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1990, pp. 310-314)

Sfântul Ioan Casian - Scrieri alese (PSB 57)

Părinți și Scriitori bisericești (PSB 57) - Sfântul Ioan Casian - Scrieri alese - Așezămintele mănăstirești și Convorbiri duhovnicești

https://www.academia.edu/45467039/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Casian_Scrieri_alese_PSB_57_

https://archive.org/details/psb-57-sf.-ioan-scrieri-747/page/n2/mode/thumb

Sfântul Ioan Casian – Virtutea curăţiei şi a castităţii - biruitoare a patimii desfrânării

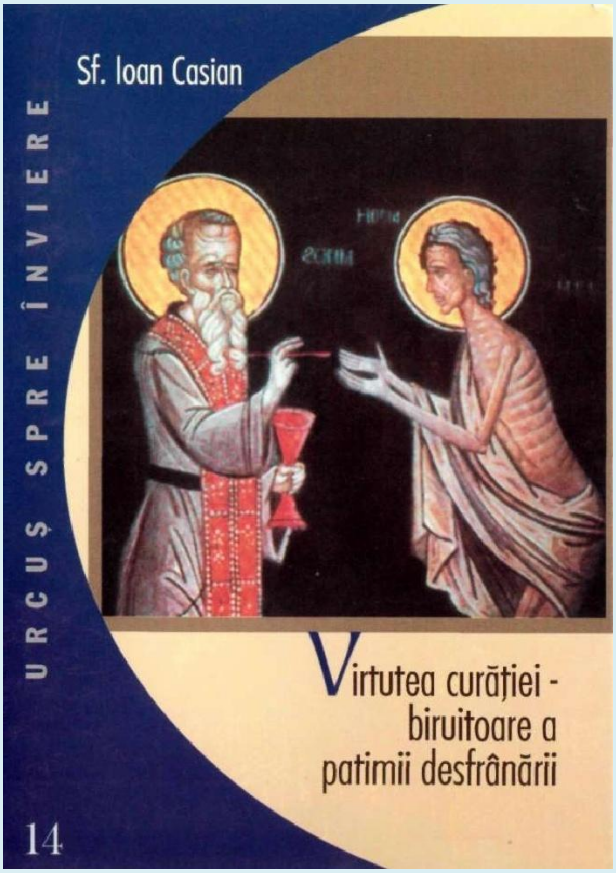

https://www.academia.edu/45481390/Sf%C3%A2ntul_Ioan_Casian_Virtutea_cur%C4%83%C5%A3iei_%C5%9Fi_a_castit%C4%83%C5%A3ii_biruitoare_a_patimii_desfr%C3%A2n%C4%83rii

https://archive.org/details/virtutea-curatiei-si-a-castitatii

https://www2.slideshare.net/steaemy1/virtutea-curatiei-si-a-castitatii

***

La Sfântul Ioan Casian castitatea are două înţelesuri: cel fizic, adică păstrarea fecioriei trupului până la căsătorie pentru cei din lume şi pentru întreaga viaţă pentru monahi; precum şi cel spiritual, adică atingerea unei stări de desăvârşire sufletească şi trupească în care omul s-a izbăvit de această patimă, ne mai fiind tulburat de lucrările ei.

Curăţia este o stare a inimii la care se ajunge prin înfrânarea poftelor trupeşti şi prin refuzarea ispitelor ce vin prin gânduri şi dorinţe. ***Curăţia inimii este o***

paradigmă a desăvârşirii, ca şi castitatea, însă aceasta din urmă înseamnă o linişte neînfruntată, fiind o anticipare a vieţii veşnice. Castitatea şi curăţia sunt expresii ale iubirii faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni.

***

Pentru dobândirea curăţiei inimii creştinul trebuie să lupte împotriva ispitelor care-i vin prin gânduri. Astfel, smulgând şi alungând aceste gânduri „ticăloase" din inima noastră, în locul lor trebuie introduse altele mântuitoare. Nevoindu-ne spre a ne deprinde mintea cu cele duhovniceşti pentru a ne izbăvi de gândurile cele vătămătoare şi primind de la Hristos harul şi puterea de a nu mai săvârşi păcatul, putem atinge desăvârşita sfinţenie a castităţii trupeşti şi sufleteşti.

***

O altă idee esenţială a concepţiei Sfântului Ioan Casian despre castitate este aceea că această virtute este sfinţitoare, căci prin ea se dobândeşte sfinţirea. Cei curaţi cu trupul şi cu sufletul sunt asemeni îngerilor, căci deşi trăiesc în trup, nu-i mai simt ghimpii. Această virtute îi face pe oameni „egali în vieţuire cu îngerii". Castitatea este „cinstea şi sfinţirea vasului", adică a trupului. Prin ea dobândim „cea mai desăvârşită fericire", sălăşluirea Sfântului Duh în inima noastră.

Sfântul Ioan Casian - Virtutea curăţiei - fericire pentru căminul conjugal

Curăţia este o stare a inimii la care se ajunge prin înfrânarea poftelor trupeşti şi prin refuzarea ispitelor ce vin prin gânduri şi dorinţe.

Curăţia inimii este o paradigmă a desăvârşirii, ca şi castitatea, însă aceasta din urmă înseamnă o linişte neînfruntată, fiind o anticipare a vieţii veşnice. Castitatea şi curăţia sunt expresii ale iubirii faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni.

Pentru mireni, castitatea şi curăţia inimi sunt virtuţi sociale, întrucât prin lucrarea şi sporirea lor creşte şi posibilitatea unor relaţii umane de dragoste adevărată, întemeiate pe această iubire jerfitoare a castităţii şi nu pe dorinţele egoiste trupeşti.

Astfel, în vederea căsătoriei aceste virtuţi sunt hotărâtoare pentru fericirea căminului conjugal, pentru împlinirea celor doi în viaţa aceasta, dar mai ales pentru dobândirea celei viitoare, a fericirii veşnice în Împărăţia lui Dumnezeu.

(Sfântul Ioan Casian, Viaţa şi învăţătura lui, Editura Trinitas, Iaşi, 2002, pp. 42-43)

Sfântul cuvios Ioan Casian - Virtutea înfrânării - tămăduitoare a lăcomiei pântecelui

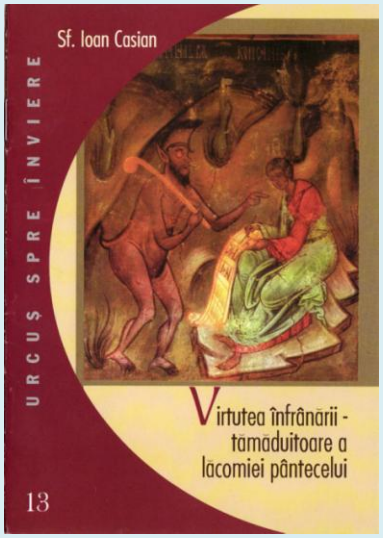

Sfântul cuvios Ioan Casian - Virtutea înfrânării - tămăduitoare a lăcomiei pântecelui (Pdf):
https://www.academia.edu/45481372/Sf%C3%A2ntul_cuvios_Ioan_Casian_Virtutea_%C3%AEnfr%C3%A2n%C4%83rii_t%C4%83m%C4%83duitoare_a_l%C4%83comiei_p%C3%A2ntecelui

https://archive.org/details/virtutea-infranarii

https://www2.slideshare.net/steaemy1/virtutea-infranarii-copy

***

Patima lăcomiei pântecelui, deşi aparent inofensivă pentru omul contemporan, este cauzatoare de mult rău pentru suflet, întrucât ea este rădăcina desfrânării şi sursa amorţirii minţii şi a conştiinţei. Ea îl aduce pe om într-o stare de incon-ştientă duhovnicească, într-un somn şi o împietrire a sufletului. Sfântul Ioan Casian analizează în profunzime această patimă şi efectele ei asupra vieţii duhovniceşti. El ne propune drept leac virtutea înfrânării, singura care poate stăvili „pofta nesă-ţioasă a pântecelui".

Evident, ne întrebăm cât de actuale sunt povăţuirile şi îndrumările unui monah ce a trăit în secolele IV-Vpentru noi, cei din secolul XXI? însă citind cu atenţie sfaturile Sfântului Ioan vom observa că patima despre care el vorbeşte o regăsim în noi, iar virtutea pe care ne-o înfăţişează ca leac ne este absolut necesară pentru a combate

efectele acestui viciu, pentru a ne curăţi sufletul şi pentru a ne apropia de Dumnezeu.

Sfântul cuvios Ioan Casian - Tămăduirea sufletului de patima mâniei

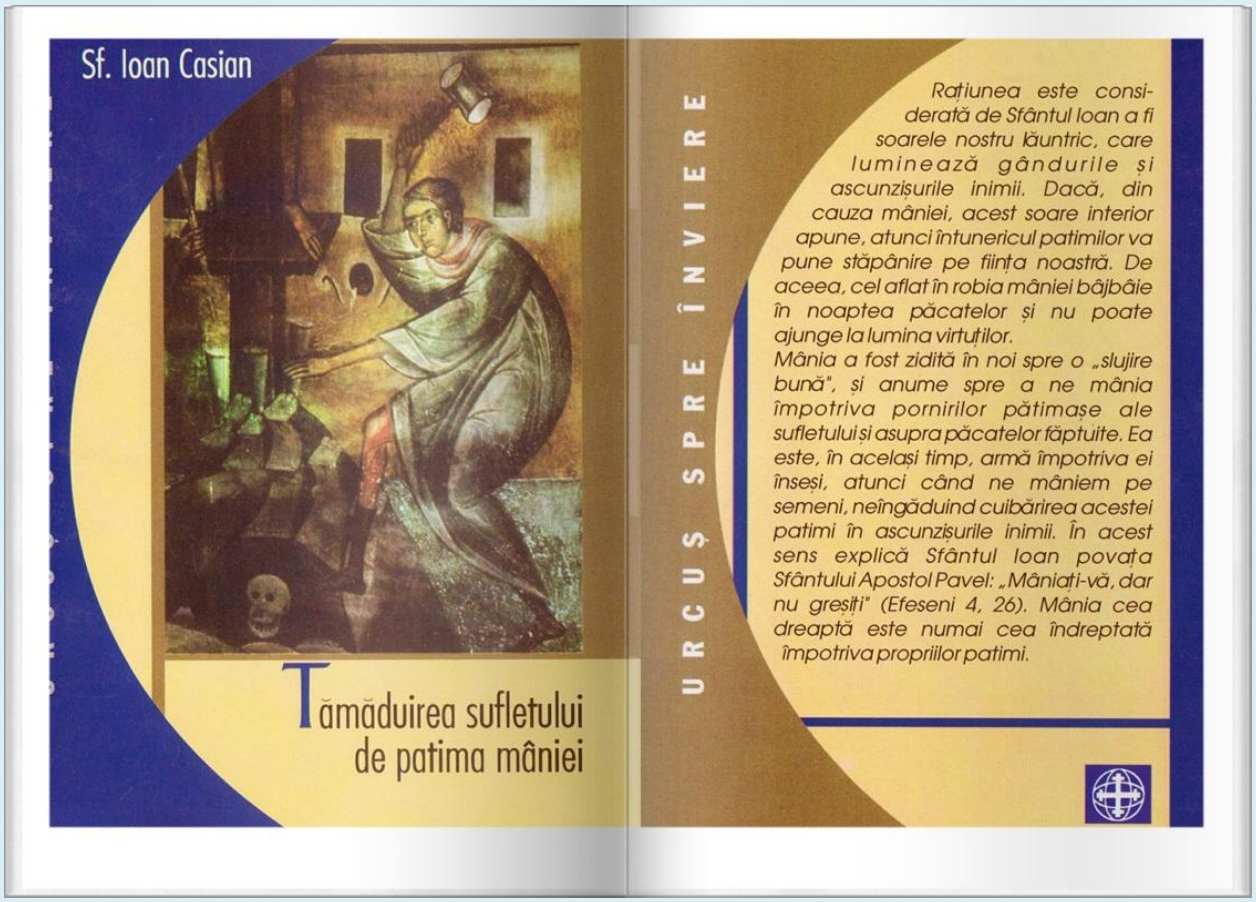

Sfântul cuvios Ioan Casian - Tămăduirea sufletului de patima mâniei (Pdf):
https://www.academia.edu/45465414/Sf%C3%A2ntul_cuvios_Ioan_Casian_T%C4%83m%C4%83duirea_sufletului_de_patima_m%C3%A2niei

https://archive.org/details/tamaduirea-sufletului-de-manie

https://www2.slideshare.net/steaemy1/tamaduirea-sufletului-de-manie

***

Raţiunea este considerată de Sfântul Ioan a fi soarele nostru lăuntric, care luminează gândurile şi ascunzişurile inimii. Dacă, cauza mâniei, acest soare interior apune, atunci întunericul patimilor va pune stăpânire pe fiinţa noastră. De aceea, cel aflat în robia mâniei bâjbâie în noaptea păcatelor şi nu poate ajunge la lumina virtuţilor. Mânia a fost zidită în noi spre o „ slujire bună", şi anume spre a ne mânia împotriva pornirilor pătimaşe ale sufletului şi asupra păcatelor făptuite. Ea este, în acelaşi timp, armă împotriva ei înseşi, atunci când ne mâniem pe semeni, neîngăduind cuibărirea acestei patimi în ascunzişurile inimii. în acest sens

explică Sfântul loan povaţa Sfântului apostol Pavel: „Mâniaţi-vă, dar nu greşţi" (Efeseni 4, 26). Mânia cea dreaptă este numai cea îndreptată împotriva propriilor patimi.

Sfântul cuvios Ioan Casian - Patima de arginţi şi vindecarea ei prin milostenie

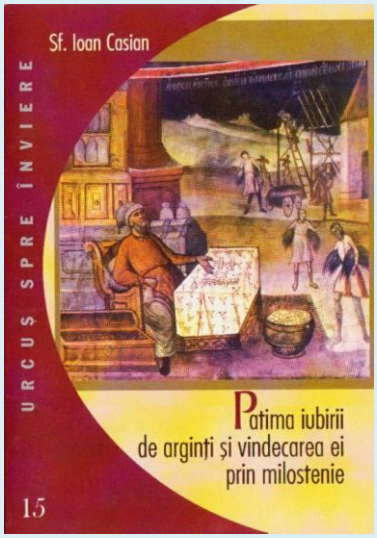

Sfântul cuvios Ioan Casian - Patima de arginţi şi vindecarea ei prin milostenie (Pdf):
https://archive.org/details/patima-de-arginti-si-vindecarea-ei/mode/2up

https://www.academia.edu/45465438/Sf%C3%A2ntul_cuvios_Ioan_Casian_Patima_de_argin%C5%A3i_%C5%9Fi_vindecarea_ei_prin_milostenie

https://www2.slideshare.net/steaemy1/patima-de-arginti-si-vindecarea-ei

***

A treia patimă împotriva căreia creştinii trebuie să lupte în urcuşul spre desăvârşire este iubirea de argint sau arghirofilia. Aceasta este o boală grea a sufletului larg răspândită şi generalizată în lumea contemporană. Fiecare dintre noi ne străduim din răsputeri să ne adunăm averi aici, pe pământ, să ducem un trai decent, spunem noi, al cărui standard creşte de la o zi la alta. Toţi căutăm câştiguri mari pentru a ne putea permite tot mai multe bunuri oferite din belşug de către societatea de consum. Ajungem astfel să trăim pentru a consuma şi a poseda şi nu pentru a ne mântui. Uităm că suntem fii ai lui Dumnezeu şi că vitală pentru noi este relaţia cu El, încercând să stabilim relaţii cât mai strânse cu materia şi banul. În acest fel, în loc să-L avem pe Hristos că centru al existenţei, aşezăm în centrul vieţii noastre materia.

De aceea, bine observă Sfântul Ioan Casian că patima arghirofiliei este o formă de idolatrie. Nu-L mai cinstim şi adorăm pe Dumnezeu, care ne-a dat viaţă, ci

venerăm banul, căruia noi i-am dat viaţă şi pe care l-am creat spre a ne sluji şi înlesni existenţa. Însă în loc să-şi împlinească menirea, banul a devenit pentru noi un idol şi o cauză a multe suferinţe. De aceea, patima iubirii de arginţi este un obstacol greu de depăşit în calea mântuirii noastre şi trebuie să o izgonim din suflet, sădind în loc virtutea milosteniei şi a simplităţii.

Sfântul Casian, romanul către episcopul Castor - Despre cele opt gânduri ale răutăţii

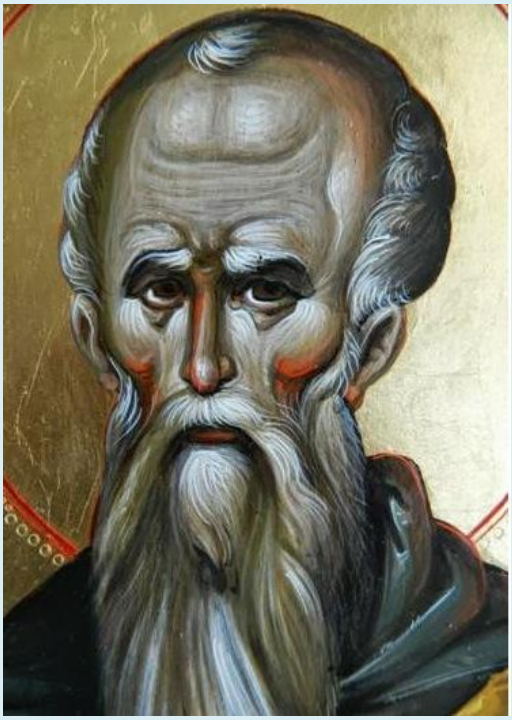

După ce mai înainte am alcătuit cuvântul despre rânduielile chinoviilor, de data aceasta, nădăjduind iarăşi în rugăciunile voastre, ne-am apucat a scrie despre cele opt gânduri ale răutăţii, adică despre cel al lăcomiei pântecelui, al curviei, al iubirii de argint, al mâniei, al întristării, al trândăviei, al slavei deşarte şi al mândriei.

I. Despre înfrânarea pântecelui

Mai întâi deci vom vorbi despre înfrânarea pântecelui, care se împotriveşte îmbuibării pântecelui; apoi despre chipul posturilor şi despre felul şi cantitatea bucatelor. Iar acestea nu de la noi le vom spune, ci după cum le-am primit de la Sfinţii Părinţi. Aceştia n-au lăsat un singur canon de postire, nici un singur chip al împărtăşirii de bucate, nici aceeaşi măsură pentru toţi. ***Fiindcă nu toţi au aceeaşi tărie şi aceeaşi vârstă; apoi şi din pricina slăbiciunii unora sau a unei deprinderi mai gingaşe a trupului, însă un lucru au rânduit tuturor: să fugă de îmbuibare şi de saturarea pântecelui.*** Iar postirea de fiecare zi au socotit că este mai folositoare şi mai ajutătoare spre curăţie, decât cea de trei sau de patru zile, sau decât cea întinsă până la o săptămână. Căci zic: cel ce peste măsură întinde postirea, tot peste măsură se foloseşte adeseori şi de hrană.

Din pricina aceasta se întâmplă ca uneori, din covârşirea postirii, slăbeşte trupul si se face mai trândav spre slujbele cele duhovniceşti; iar alteori, prin prisosul mâncării, se îngreuiază şi face să se nască în suflet nepăsare şi moleşire. Au cercat Părinţii şi aceea că nu tuturor le este potrivită mâncarea verdeţurilor sau a legumelor şi nici posmagul nu-l pot folosi ca hrană toţi. Şi au zis Părinţii că unul mâncând două litre de pâine e încă flămând, iar altul mâncând o litră sau şase uncii, se satură. (Uncia este uncia romană: 27 gr. 165 mlgr.).

Deci, precum am zis mai înainte, le-a dat tuturor o singură regulă pentru înfrânare: să nu se amăgească nimeni cu săturarea pântecelui şi să nu se lase furat de plăcerea gâtlejului. Pentru că nu numai deosebirea felurilor, ci şi mărimea cantităţii mâncărurilor face să se aprindă săgeţile curviei. Căci cu orice fel de hrană de se va umplea pântecele, naşte sământa desfrânării; asemenea nu numai aburii vinului fac mintea să se îmbete, ci şi săturarea de apă, precum şi prisosul a orice fel de hrană o moleşeşte şi o face somnoroasă. În Sodoma nu aburii vinului sau ai bucatelor felurite au adus prăpădul, ci îmbuibarea cu pâine, cum zice Prorocul.

Slăbiciunea trupului nu dăunează curăţiei inimii, când dăm trupului nu ceea ce voieşte plăcerea, ci ceea ce cere slăbiciunea. De bucate numai atât să ne slujim, cât să trăim, nu ca să ne facem robi pornirilor poftei. Primirea hranei cu măsură şi cu socoteală, dă trupului sănătatea, nu îi ia sfinţenia. ***Regula înfrânării şi canonul aşezat de Părinţi, acesta este: Cel ce se împărtăşeşte de vreo hrană să se depărteze de ea până mai are încă poftă şi să nu aştepte să se sature.*** Iar Apostolul zicând: ***«Grija trupului să nu o faceţi spre pofte»***, n-a oprit chivernisirea cea trebuincioasă a vieţii, ci grija cea iubitoare de plăceri. De altfel pentru curăţia desăvârşită a sufletului nu ajunge numai reţinerea de la bucate, dacă nu se adaugă la ea şi celelalte virtuţi. De aceea smerenia prin ascultarea cu lucrul şi prin ostenirea trupului mari foloase aduce, înfrânarea de la iubirea de argint călăuzeşte sufletul spre curăţie, când înseamnă nu numai lipsa banilor, ci şi lipsa poftei de-a-i avea. Reţinerea de la mânie, de la întristare, de la slava deşartă si mândrie, înfăptuieşte curăţia întreagă a sufletului. Iar curăţia parţială a sufletului, cea a neprihănirii adică, o înfăptuiesc în chip deosebit înfrânarea şi postul. Căci este cu neputinţă ca cel ce şi-a săturat stomacul să se poată lupta în cuget cu dracul curviei. Iată de ce lupta noastră cea dintâi trebuie să ne fie înfrânarea stomacului şi supunerea trupului nu numai prin post, ci şi prin priveghere, osteneală şi cetiri; apoi aducerea inimii la frica de iad şi la dorul după Împărăţia Cerurilor.

II. Despre duhul curviei şi al poftei trupeşti

A doua luptă o avem împotriva duhului curviei şi al poftei trupeşti. Pofta aceasta începe să supere pe om de la cea dintâi vârstă. Mare şi cumplit război este acesta si luptă îndoită cere. Căci acest război este îndoit, aflându-se şi în suflet şi în trup. De aceea trebuie să dăm lupta din două părţi împotriva lui. Prin urmare nu ajunge numai postul trupesc pentru dobândirea desăvârşitei neprihăniri si adevăratei curăţii, de nu se va adăuga şi zdrobirea inimii şi rugăciunea întinsă către Dumnezeu şi cetirea deasă a Scripturilor şi osteneala şi lucrul mâinilor, care abia împreună pot să oprească cele neastâmpărate ale sufletului şi să-l aducă înapoi de la nălucirile cele de ruşine. Mai înainte de toate însă, foloseşte smerenia sufletului, fără de care nu va putea birui nimeni, nici curvia, nici celelalte patimi. ***Deci de la început trebuie păzită inima cu toată străjuirea de gândurile murdare «Căci dintru aceasta purced, după cuvântul Domnului, gânduri rele, ucideri, prea curvii, curvii» şi celelalte. Deoarece şi postul ni s-a rânduit de fapt nu numai spre chinuirea trupului, ci şi spre trezvia minţii, ca nu cumva, întunecându-se de mulţimea bucatelor, să nu fie în stare să se păzească de gânduri.***

Deci nu trebuie pusă toată strădania numai în postul cel trupesc, ci şi în meditaţie duhovnicească, fără de care e cu neputinţă să urcăm la înălţimea neprihănirii şi curăţiei adevărate. Se cuvine aşadar, după cuvântul Domnului, ***«să curăţim mai întâi partea cea dinlăuntru a paharului şi a blidului, ca să se facă şi cea din afară curată».*** De aceea să ne sârguim, cum zice Apostolul, ***«a ne lupta după lege şi a lua cununa»*** după ce am biruit duhul cel necurat al curviei, bizuindu-ne nu în puterea şi nevoinţa noastră, ci în ajutorul Stăpânului nostru Dumnezeu. Căci dracul acesta nu încetează de a război pe om, până nu va crede omul cu adevărat că nu prin străduinţa şi nici prin osteneala sa, ci prin acoperământul şi ajutorul lui Dumnezeu se izbăveşte de boala aceasta şi se ridică la înălţimea curăţiei. Fiindcă lucrul acesta este mai presus de fire şi cel ce a călcat întărâtările trupului şi plăcerile lui ajunge într-un chip oarecare afară din trup. De aceea este cu neputinţă omului (ca să zic aşa) să zboare cu aripile proprii la această înaltă şi cerească cunună a sfinţeniei şi să se facă următor îngerilor, de nu-l va ridica de la pământ şi din noroi harul lui Dumnezeu. Căci prin nici o altă virtute nu se aseamănă oamenii cei legaţi cu trupul mai mult cu îngerii cei netrupeşti, decât prin neprihănire. Printr-aceasta, încă pe pământ fiind şi petrecând, au, după cum zice Apostolul, petrecerea în ceruri.

Iar semnul că au dobândit desăvârşit această virtute, îl avem în aceea că sufletul chiar şi în vremea somnului nu ia seama la nici un chip al nălucirii de ruşine. Căci deşi nu se socoteşte păcat o mişcare ca aceasta, totuşi ea arată că sufletul boleşte încă şi nu s-a izbăvit de patimă. Şi de aceea trebuie să credem că nălucirile cele de ruşine ce ni se întâmplă în somn, sunt o dovadă a trândăviei noastre de până aici şi

a neputinţei ce se află în noi, fiindcă scurgerea ce ni se întâmplă în vremea somnului face arătată boala ce sade tăinuită în ascunzişurile sufletului. De aceea şi Doctorul sufletelor noastre a pus doctoria în ascunzişurile sufletului, unde ştie că stau şi pricinile boalei, zicând: «Cel ce caută la muiere spre a o pofti pe dânsa, a şi preacurvit cu ea întru inima sa». Prin aceasta a îndreptat nu atât ochii cei curioşi şi desfrânaţi, cât sufletul cel aşezat înăuntru, care foloseşte rău ochii cei daţi de Dumnezeu spre bine. De aceea şi cuvântul înţelepciunii nu zice: «Cu toată străjuirea păzeşte ochii tăi», ci: «Cu toată străjuirea păzeşte inima ta», aplicând leacul străjuirii mai ales aceleia care foloseşte ochii spre ceea ce voieşte. Aşadar aceasta să fie paza cea dintâi a curăţiei noastre: de nu va veni în cuget amintirea vreunei femei, răsărită prin diavolească viclenie, bunăoară a maicii sau a surorii, sau a altor femei cucernice îndată să o alungăm din inima noastră, ca nu cumva, zăbovind mult la această amintire, amăgitorul celor neiscusiţi să rostogolească cugetul de la aceste feţe la năluciri ruşinoase şi vătămătoare.

De aceea şi porunca dată de Dumnezeu primului om ne cere să păzim capul şarpelui, adică începutul gândului vătămător prin care acela încearcă să se şerpuiască în sufletul nostru, ca nu cumva prin primirea capului, care este prima răsărire a gândului, să primim şi celălalt trup al şarpelui, adică învoirea cu plăcerea şi prin aceasta să ducă apoi cugetul la fapta neîngăduită. Ci trebuie, precum este scris: «în dimineţi să ucidem pe toţi păcătoşii pământului», adică prin lumina cunoştinţei să deosebim şi să nimicim toate gândurile păcătoase de pe pământ, care este inima noastră, după învăţătura Domnului şi până ce sunt încă prunci, fiii Vavilonului, adică gândurile viclene, să-i ucidem, zdrobindu-i de piatră, care este Hristos. Căci de se vor face bărbaţi prin învoirea noastră, nu fără mare suspin şi grea osteneală vor fi biruiţi.

Dar pe lângă cele zise din dumnezeiasca Scriptură, bine este să pomenim şi cuvinte de ale Sfinţilor Părinţi. Astfel Sfântul Vasile, episcopul Cezareei Capadociei, zice: «Nici muiere nu cunosc, nici feciorelnic nu sunt». El ştia că darul fecioriei nu se dobândeşte numai prin depărtarea cea trupească de muiere, ci si prin sfinţenia şi curăţia sufletului, care se câştigă prin frica lui Dumnezeu. Mai zic Părinţii şi aceea că nu putem câştiga desăvârşit virtutea curăţiei, de nu vom dobândi mai întâi în inima noastră adevărata smerenie a cugetului; nici de cunoştinţă adevărată nu ne putem învrednici, câtă vreme patima curviei zăboveşte în ascunzişurile sufletului. Dar ca să desăvârşim înţelesul neprihănirii, vom mai pomeni de un cuvânt al Apostolului şi vom pune capăt cuvântului: ***«Căutaţi pacea cu toată lumea şi sfinţirea, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul».*** Că despre aceasta grăieşte, se vede din cele ce adaugă, zicând: «Să nu fie cineva curvar sau lumeţ ca Esau». Pe cât este aşadar de cerească şi de îngerească virtutea sfinţeniei, pe atât

este de războită cu mai mari bântuieli de potrivnici. De aceea suntem datori să ne nevoim nu numai cu înfrânarea trupului, ci şi cu zdrobirea inimii şi cu rugăciuni dese împreunate cu suspine, ca să stingem cuptorul trupului nostru, pe care împăratul Vavilonului îl aprinde în fiecare zi prin aţâţările poftei, cu roua venirii Sfântului Duh. Pe lângă acestea, armă foarte tare pentru acest război avem privegherea cea după Dumnezeu. Căci precum paza zilei pregăteşte sfinţenia nopţii, aşa şi privegherea din vremea nopţii deschide sufletului calea către curăţia zilei.

III. Despre iubirea de argint

A treia luptă o avem împotriva duhului iubirii de argint. Războiul acesta este străin şi ne vine din afara firii, folosind necredinţa monahului. De fapt aţâţările celorlalte patimi, adică a mâniei şi a poftei, îşi iau prilejurile din trup şi îşi au oarecum începutul în răsadul firii, de la naştere. De aceea sunt biruite abia după vreme îndelungată. Boala iubirii de argint însă, venind din afară, se poate tăia mai uşor, dacă este silinţă şi luare aminte. Dar de nu e băgată în seamă, se face mai pierzătoare decât celelalte patimi şi mai cu anevoie de înfrânt. Căci e «rădăcina tuturor răutăţilor», după Apostol.

Să băgăm numai de seamă: îmboldirile cele fireşti ale trupului se văd nu numai la copii, în care nu este încă cunoştinţa binelui si a răului, ci şi la pruncii cei prea mici şi sugaci care nici urmă de plăcere nu au în ei, însă îmboldirea firească arată că o au. De asemenea observăm la prunci si acul mâniei, când îi vedem porniţi asupra celui ce i-au necăjit. Iar acestea le zic, nu ocărând firea ca pricină a păcatului (să nu fie), ci ca să arăt că mânia şi pofta au fost împreunate cu firea omului de către însuşi Ziditorul cu un scop bun, dar prin trândăvie alunecă din cele fireşti ale trupului în cele afară de fire. De fapt îmboldirea trupului a fost lăsată de Ziditorul spre naşterea de prunci si spre continuarea neamului omenesc prin coborâre unii de la alţii, nu spre curvie. Asemenea şi imboldul mâniei s-a semănat în noi spre mântuire, ca să ne mâniem asupra păcatului, nu ca să ne înfuriem asupra aproapelui.

Prin urmare nu firea în sine e păcătoasă, chiar dacă o folosim noi rău. Sau vom învinovăţi pe Ziditor? Oare cel ce a dat fierul spre o întrebuinţare necesară şi folositoare e vinovat, dacă cel ce l-a primit îl foloseşte pentru ucidere?

Am spus acestea, vrând să arătăm că patima iubirii de argint nu-şi are pricina în cele fireşti, ci numai în voia liberă cea foarte rea si stricată. Boala aceasta când găseşte sufletul căldicel şi necredincios, la începutul lepădării de lume, strecoară

într-însul niscai pricini îndreptăţite şi la părere binecuvântate ca să oprească ceva din cele ce le are. Ea îi zugrăveşte monahului în cuget bătrâneţi lungi şi slăbiciune trupească şi-i şopteşte că cele primite de la chinovie nu i-ar ajunge spre mângâiere, nu mai zic când este bolnav, dar nici măcar când este sănătos; apoi că nu se poartă acolo grija de bolnavi, ci sunt foarte părăsiţi şi că de nu va avea ceva aur pus de o parte va muri în mizerie. Mai apoi îi strecoară în minte gândul că nici nu va putea rămâne multă vreme în mănăstire, din pricina greutăţii îndatoririlor si a supravegherii amănunţite a Părintelui. Iar după ce cu astfel de gânduri îi amăgeşte mintea, ca să-si oprească măcar un bănişor, îl înduplecă vrăjmaşul să înveţe si vreun lucru de mână de care să nu ştie Avva, din care îşi va putea spori argintul pe care îl râvneşte. Pe urmă îl înşeală ticălosul cu nădejdi ascunse, zugrăvindu-i în minte câştigul ce-l va avea din lucrul mâinilor şi apoi traiul fără griji. Şi aşa, dându-se cu totul grijii câştigului, nu mai ia aminte la nimic din cele potrivnice, nici chiar la întunericul deznădejdii, care îl cuprinde în caz că nu are parte de câştig; ci precum altora le se face Dumnezeu stomacul, aşa şi acestuia aurul. De aceea şi fericitul Apostol, cunoscând aceasta, a numit iubirea de argint, nu numai «rădăcina tuturor răutăţilor», ci si «închinare la idoli». Să luăm seama deci, la câtă răutate târăşte boala aceasta pe om, dacă îl împinge şi la slujirea la idoli. Căci după ce şi-a depărtat iubitorul de argint mintea de la dragostea lui Dumnezeu, iubeşte idolii oamenilor scobiţi în aur.

Întunecat de aceste gânduri şi sporind la şi mai mult rău, monahul nu mai poate avea nici o ascultare, ci se răzvrăteşte, suferă, cârteşte la orice lucru, răspunde împotrivă şi ne mai păzind nici o evlavie, se duce ca un cal nesupus în prăpastie. Nu se mulţumeşte cu hrana cea de toate zilele şi strigă pe faţă că nu mai poate să rabde acestea la nesfârşit. Spune că Dumnezeu nu e numai acolo şi nu şi-a încuiat mântuirea sa numai în Mănăstirea aceea şi că de nu se va duce de acolo se va pierde.

Banii cei puşi de o parte, dând ajutor socotinţii acesteia stricate, îl susţin ca nişte aripi să cugete la ieşirea din mănăstire, să răspundă aspru şi cu mândrie la toate poruncile şi să se socoată pe sine ca pe un străin din afară. Orice ar vedea în Mănăstire că ar avea trebuinţă de îndreptare, nu bagă în seamă, ci trece cu vederea, dacă nu defaimă şi huleşte toate câte se fac. Caută apoi pricini pentru care să se poată mânia sau întrista, ca să nu pară uşuratic, ieşind fără pricină din Mănăstire. Iar dacă poate scoate şi pe altul din Mănăstire, amăgindu-l cu şoapte şi vorbe deşarte, nu se dă îndărăt să o facă, vrând să aibă un împreună lucrător la fapta sa cea rea. Şi aşa aprinzându-se de focul banilor săi, iubitorul de argint nu se va putea linişti niciodată în Mănăstire, nici nu va putea să trăiască sub ascultare. Iar când dracul îl va răpi ca un lup din staul şi despărţindu-l de turmă, îl va lua spre mâncare, atunci lucrările rânduite pentru anumite ceasuri în chinovie, pe care îi era

greu să le împlinească, îl va face vrăjmaşul să le împlinească în chilie zi şi noapte cu multă râvnă; nu-l va slobozi însă să păzească chipul rugăciunilor, nici rânduiala posturilor; nici canonul privegherilor. Ci, după ce l-a legat cu turbarea iubirii de argint, toată sârguinţa îl îndupleacă să o aibă numai spre lucrul mâinilor.

Trei sunt felurile boalei acesteia, pe care le opresc deopotrivă atât dumnezeieştile Scripturi, cât şi învăţăturile Părinţilor. Primul e cel care face pe monahi să agonisească şi să adune cele ce nu le aveau în lume; al doilea e cel care face pe cei ce s-au lepădat de avuţii să se căiască, punându-le în minte gândul să caute cele pe care le-au dăruit lui Dumnezeu; în sfârşit al treilea e cel care, legând de la început pe monah de necredinţă şi moleşeală, nu-l lasă să se izbăvească desăvârşit de lucrurile lumii, ci îi pune în minte frica de sărăcie şi neîncredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, îndemnându-l să calce făgăduinţele pe care le-a făcut când s-a lepădat de lume. Pildele tuturor acestor trei feluri precum am zis, le-am găsit osândite în dumnezeiasca Scriptură.

- *Aşa Ghiezi, voind să dobândească banii pe care nu-i avea înainte, s-a lipsit de darul proorociei, pe care învăţătorul său voia să i-l lase drept moştenire şi în loc de binecuvântare a moştenit lepră veşnică prin blestemul Proorocului.*
- *Iuda, voind să recapete banii, de care mai-nainte se lepădase urmând lui Hristos, a căzut nu numai din ceata ucenicilor, alunecând spre vânzarea Stăpânului, ci şi viaţa cea trupească a sa prin silnică moarte a sfârşit-o.*
- *Iar Anania şi Safira, oprind o parte din preţul vânzării, se pedepsesc cu moartea prin gura apostolească.*
- *Marele Moise porunceşte şi el în a «Doua lege», în chip tainic, celor ce făgăduiesc să se lepede de lume, dar de frica necredinţei se ţin iarăşi de lucrurile pământeşti: «De este cineva fricos şi-i tremură inima de teamă, să nu iasă la război, ci să se întoarcă acasă, ca nu cumva cu frica lui să sperie şi inimile fraţilor săi».*

Poate fi ceva mai întemeiat şi mai lămurit decât această mărturie? Oare nu învăţăm din aceasta cei ce ne lepădăm de lume, să ne lepădăm desăvârşit şi aşa să ieşim la război, ca nu cumva punând început slăbănog şi stricat, să întoarcem şi pe ceilalţi de la desăvârşirea evanghelică, semănând temere într-înşii? Chiar şi cuvântul bine zis în Scripturi: «că mai bine este a da decât a lua», îl tâlcuiesc rău aceştia, forţându-l şi schimbându-i înţelesul, ca să potrivească cu rătăcirea şi cu pofta lor de argint. De asemenea învăţătura Domnului care zice: «Dacă vrei să fii desăvârşit, vinde-ţi averile tale şi le dă săracilor şi vei avea comoară în ceruri; şi venind urmează-mi Mie».

Ei chibzuiesc că decât să fii sărac mai fericit lucru este a stăpâni peste o bogăţie proprie şi din prisosul ei a da şi celor ce au lipsă. Să ştie însă unii ca aceştia că încă nu s-au lepădat de lume, nici n-au ajuns la desăvârşirea monahicească, câtă vreme se ruşinează de Hristos şi nu iau asupra lor sărăcia Apostolului, ca prin lucrul mâinilor să-şi slujească lor şi celor ce au trebuinţă, spre a împlini făgăduinţa călugărească şi a fi încununaţi cu Apostolul, ca unii care, după ce şi-au risipit vechea bogăţie, luptă ca Pavel lupta cea bună în foame şi în sete, în ger şi fără haine. Căci dacă Apostolul ar fi ştiut că pentru desăvârşire mai de trebuinţă este vechea bogăţie, nu şi-ar fi dispreţuit starea sa de cinste, căci zice despre sine că a fost om de vază şi cetăţean roman. Asemenea şi cei din Ierusalim, care îşi vindeau casele şi ţarinile şi puneau preţul la picioarele Apostolilor, n-ar fi făcut aceasta, dacă ar fi ştiut că Apostolii ţin de lucru mai fericit şi mai chibzuit ca fiecare să se hrănească din banii săi şi nu din osteneala proprie şi din ceea ce aduc neamurile.

Încă mai lămurit învaţă despre acestea acelaşi Apostol în cele ce scrie Romanilor, când zice: «Iar acum merg la Ierusalim ca să slujesc Sfinţilor, că a binevoit Macedonia şi Ahaia să facă o strângere de ajutoare pentru cei lipsiţi dintre Sfinţii din Ierusalim. Că au binevoit, dar le sunt şi datori». Dar şi el însuşi, fiind adesea pus în lanţuri şi în închisori şi ostenit de călătorii sau împiedecat de acestea să-şi câştige hrana din lucrul mâinilor sale, precum obişnuia, spune ca primit-o de la fraţii din Macedonia, care au venit la el: «Şi lipsa mea au împlinit-o fraţii cei ce au venit din Macedonia». Iar Filipenilor le scrie: « Şi voi Filipenilor ştiţi că ieşind eu din Macedonia, nici o biserică nu s-a unit cu mine când a fost vorba de dat şi luat, decât voi singuri. Că şi în Thesalonic odată şi de două ori mi-aţi trimis cele de trebuinţă».

Aşadar, după părerea iubitorilor de argint, sunt mai fericiţi decât Apostolul si aceştia, fiindcă i-au dat din averile lor şi lui cele de trebuinţă. Dar nu va cuteza nimeni să zică aceasta, dacă nu cumva a ajuns la cea mai de pe urmă nebunie a minţii.

Deci dacă vrem să urmăm poruncii evanghelice şi întregii Biserici celei dintru început, întemeiată pe temelia Apostolilor, să nu ne luăm după socotinţele noastre, nici să înţelegem rău cele zise bine. Ci, lepădând părerea noastră cea moleşită şi necredincioasă, să primim înţelesul cel adevărat al Evangheliei. Căci numai aşa vom putea urma Părinţilor şi nu ne vom despărţi niciodată de ştiinţa vieţii de obşte, ci ne vom lepăda cu adevărat de lumea aceasta.

Bine este deci să ne amintim şi aici de cuvântul unui Sfânt, care spune că Sfântul Vasile cel mare ar fi zis unui senator, care se lepădase fără hotărâre de lume şi mai

ţinea ceva din banii săi, un cuvânt ca acesta: «Şi pe senator l-ai pierdut şi nici pe monah nu l-ai făcut!» Trebuie aşadar să tăiem cu toată sârguinţa din sufletul nostru «rădăcina tuturor răutăţilor», care este iubirea de argint, ştiind sigur că de rămâne rădăcina, lesne cresc ramurile. Iar virtutea aceasta anevoie se dobândeşte nepetrecând în viaţa de obşte, căci numai în ea nu avem să purtăm de grijă nici măcar de trebuinţele cele mai necesare.

Deci având înaintea ochilor osânda lui Anania şi a Safirei, să ne înfricoşăm a ne lăsa ceva nouă din averea noastră veche. Asemenea, temându-ne de pilda lui Ghiezi, a celui ce pentru iubirea de argint a fost dat leprei veşnice, să ne ferim de-a aduna pentru noi banii pe care nici în lume nu i-am avut. Gândindu-ne apoi la sfârşitul lui Iuda cel ce s-a spânzurat, să ne temem a lua ceva din cele de care ne-am lepădat, dispreţuindu-le. Iar peste acestea toate, să avem de-a pururi înaintea ochilor moartea fără de veste, ca nu cumva în ceasul în care nu aşteptăm, să vie Domnul nostru şi să afle conştiinţa noastră întinată cu iubirea de argint. Căci ne va zice atunci cele ce în Evanghelie au fost spuse bogatului aceluia: «Nebune, într-această noapte voi cere sufletul tău, iar cele ce ai adunat ale cui vor fi?»

IV. Despre mânie

A patra luptă o avem împotriva duhului mâniei. Şi câtă trebuinţă este să tăiem, cu ajutorul lui Dumnezeu veninul cel purtător de moarte al duhului acestuia, din adâncul sufletului nostru! Căci mocnind acesta tăinuit în inima noastră şi orbind cu tulburări întunecate ochii inimii, nu putem dobândi puterea de-a deosebi cele ce ne sunt de folos, nici pătrunderea cunoştinţei duhovniceşti. De asemenea nu putem păzi desăvârşirea statului bun şi nu ne putem face părtaşi vieţii adevărate, iar mintea noastră nu va ajunge în stare să privească lumina dumnezeiască. «Căci s-a tulburat, zice, de mânie ochiul meu».

Dar nu ne vom face părtaşi nici de înţelepciunea dumnezeiască, chiar dacă am fi socotiţi de toţi fraţii înţelepţi. Fiindcă s-a scris: «Mânia în sânul celor fără de minte sălăşluieşte».

Dar nu putem dobândi nici sfaturile mântuitoare ale dreptei socoteli, chiar dacă ne socotesc oamenii cuminţi. Căci scris este: «Mânia şi pe cei cuminţi îi pierde».

Nu vom putea ţine nici cumpăna dreptăţii cu inimă trează, căci scris este: «Mânia bărbatului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu».

Nici podoaba şi chipul cel bun nu-l putem dobândi, cu toate că ne laudă toţi, căci iarăşi scrie: «Bărbatul mânios nu este cu bun chip».

Drept aceea cel ce vrea să vie la desăvârşire şi poftеşte să lupte lupta cea duhovnicească după lege, străin să fie de toată mânia şi iuţimea. Iată ce porunceşte vasul alegerii: ***«Toată amărăciunea şi iuţimea şi mânia şi strigarea şi hula să se ridice de la voi, dimpreună cu toată răutatea».*** Iar când a zis «toată», nu ne-a mai lăsat nici o pricină pentru care mânia să fie trebuincioasă sau îndreptăţită.

Deci cel ce vrea să îndrepte pe fratele său când greşeşte sau să-l certe, să se silească a se păzi pe sine netulburat, ca nu cumva vrând pe altul să tămăduiască, să atragă boala asupra sa şi să audă cuvântul Evangheliei: «Doctore, vindecă-te pe tine însuţi» sau: «Ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău n-o cunoşti». Din orice fel de pricină ar clocoti mânia în noi, ea ne orbeşte ochii sufletului şi nu-l lasă să vadă Soarele Dreptăţii. Căci precum fie că punem pe ochi foiţe de aur, fie de plumb, la fel împiedecăm puterea văzătoare şi scumpetea foiţei de aur nu aduce nici o deosebire orbirii, tot aşa din orice pricină s-ar aprinde mânia, fie ea, zice-se, întemeiată sau neîntemeiată, la fel întunecă puterea văzătoare.

Numai atunci întrebuinţăm mânia potrivit cu firea, când o pornim împotriva gândurilor pătimaşe şi iubitoare de plăceri. ***Aşa ne învaţă Proorocul zicând: «Mâniaţi-vă şi nu păcătuiţi» adică aprindeţi mânia asupra patimilor voastre şi asupra gândurilor rele şi nu păcătuiţi săvârşind cele puse de ele în minte.*** Acest înţeles îl arată limpede cuvântul următor: ***«... pentru cele ce ziceţi întru inimile voastre, în aşternuturile voastre vă pocăiţi»***; ***adică atunci când vin în inima voastră gândurile cele rele scoate-ţi-le afară cu mânie, iar după ce le veţi fi scos, aflându-vă ca pe un pat al liniştei sufletului, pocăiţi-vă.***

Împreună cu acesta glăsuieşte şi fericitul Pavel, folosindu-se de cuvântul lui şi adăugând: ***«Soarele să nu apună peste mânia voastră, nici să daţi loc diavolului» adică să nu faceţi pe Hristos, Soarele Dreptăţii, să apună pentru inimile voastre, din pricină că-l mâniaţi prin învoirea cu gândurile rele, ca apoi, prin depărtarea Lui, să afle diavolul loc de şedere în voi.*** Despre Soarele acesta şi Dumnezeu zice prin Proorocul: «Iată celor ce se tem de numele Meu, va răsări soarele dreptăţii şi tămăduire va fi în aripile lui».

Iar de vom lua cele zise după literă, nici până la apusul soarelui nu ni se îngăduie să ţinem mânia. ***Ce vom zice deci despre aceia care, în sălbăticia şi turbarea dispoziţiei lor pătimaşe, ţin mânia nu numai până la apusul soarelui, ci,***

întinzând-o peste multe zile, tac unii faţă de alţii şi n-o mai scot afară cu cuvântul, ci prin tăcere îşi sporesc veninul ţinerii de minte a râului spre pierzarea lor. Ei nu ştiu că trebuie să fugă nu numai de mânia cea cu fapta, ci şi de cea din cuget, ca nu cumva, înnegrindu-li-se mintea de întunecimea amintirii răului, să cadă din lumina cunoştinţei şi din dreapta socoteală şi să se lipsească de sălăşluirea Duhului Sfânt.

Pentru aceasta şi Domnul porunceşte în Evanghelii să lăsăm darul înaintea altarului şi să ne împăcăm cu fratele nostru. Căci nu e cu putinţă ca să fie bine primit darul până ce mânia şi ţinerea de minte a răului se află încă în noi.

Asemenea şi Apostolul, zicând: «Neîncetat vă rugaţi» şi «Bărbaţii să se roage în tot locul, ridicând mâini cuvioase, fără mânie şi fără gânduri», ne învaţă aceleaşi lucruri. Rămâne aşadar ca sau să nu ne rugăm niciodată şi prin aceasta să ne facem vinovaţi înaintea poruncii apostoleşti sau silindu-ne să păzim ceea ce ni s-a poruncit, să facem aceasta fără mânie şi fără a ţine minte rău. ***Şi fiindcă de multe ori când sunt întristaţi sau tulburaţi fraţii noştri, zicem că nu ne pasă, că nu din pricina noastră sunt tulburaţi, Doctorul sufletelor, vrând să smulgă din rădăcină, adică din inimă, pricinile mâniei, ne porunceşte că nu numai când suntem noi mâhniţi asupra fratelui să lăsăm darul şi să ne împăcăm, ci şi dacă el s-a mâhnit asupra noastră, pe drept sau pe nedrept, să-l tămăduim, dezvinovăţindu-ne şi apoi să aducem darul.***

Dar de ce să zăbovim prea mult la vremurile evanghelice, când putem învăţa aceasta şi din legea veche? Deşi s-ar părea că aceasta e cu pogorământ, totuşi zice şi ea: ***«Să nu urăşti pe fratele tău întru inima ta»*** şi iarăşi: ***«Căile celor ce ţin minte răul, spre moarte (duc)».*** Deci şi acolo se opreşte nu numai mânia cu fapta, ci se osândeşte şi cea din cuget. De aceea, urmând legilor dumnezeieşti, să ne luptăm cu toată puterea împotriva duhului mâniei, a cărui boală o avem înlăuntrul nostru.

Să nu căutăm singurătatea şi pustia pentru că ne mâniem pe oameni, ca şi când acolo n-ar fi cel ce ne porneşte spre mânie sau fiindcă e mai uşor să dobândim virtutea îndelungii răbdări în singurătate. Căci din mândrie şi din voinţa de a nu ne învinui pe noi înşine şi de a nu pune pe seama trândăviei noastre pricinile tulburării, poftim despărţirea de fraţi. Drept aceea până ce aruncăm pricinile neputinţei noastre în socoteala altora, nu este cu putinţă să ajungem la desăvârşirea îndelungii răbdări. Capătul îndreptării şi al păcii noastre nu se câştigă din îndelunga răbdare ce o are aproapele cu noi, ci din suferirea răului aproapelui de către noi. Deci de vom fugi de lupta îndelungii răbdări, căutând pustia şi

singurătatea, patimile netămăduite ale noastre, pe care le vom duce acolo, vor rămânea ascunse, dar nu vor fi smulse. Căci pustia şi retragerea celor neizbăviţi de patimi nu numai că le păzeşte patimile nevătămate, ci li le şi acoperă, încât nu-i lasă să se simtă pe ei înşişi de ce patimă se biruiesc, ci, dimpotrivă, le pune în minte năluciri de virtute şi-i face să creadă că au câştigat îndelunga răbdare şi smerenia, până nu este cine să-i ispitească şi să-i probeze. Dar când vine vreo pricină, care îi stârneşte şi-i cearcă, patimile cele ce mocnesc tăinuit sar îndată ca nişte cai fără frâu, hrăniţi multă vreme în linişte şi odihnă, din ocoalele lor şi târăsc cu şi mai multă vijelie şi sălbătăcie spre pierzare pe călăreţul lor. Căci şi mai mult se sălbătăcesc patimile în noi, când e încetată legătura cu oamenii, încât pierdem şi umbra suferirii şi a îndelungii răbdări, pe care în tovărăşia fraţilor ni se părea că le avem; aceasta pentru întrelăsarea deprinderii cu oamenii şi din pricina singurătăţii. Căci precum fiarele veninoase ce stau liniştite în culcuşurile lor din pustie, de îndată ce prind pe careva apropiindu-se de ele, îşi arată toată turbarea lor, asemenea şi oamenii pătimaşi, care sunt liniştiţi din pricina pustiei, iar nu din vreo dispoziţie a virtuţii, îşi dau veninul pe faţă când apucă pe cineva care s-a apropiat şi-i întărâtă.

De aceea cei ce caută desăvârşirea blândeţii sunt datori să pună toată strădania, ca să nu se mânie nu numai asupra oamenilor, dar nici asupra dobitoacelor şi nici asupra lucrurilor neînsufleţite. Căci îmi aduc aminte de mine când petreceam în pustie, că mă porneam cu mânie asupra trestiei şi o azvârleam, pentru că nu-mi plăcea fie grosimea, fie subţirimea ei; asemenea şi asupra lemnelor când voiam să le tai şi nu puteam repede sau asupra cremenii, când mă sileam să scapăr şi nu ieşea foc îndată. Aşa mi se întinsese coarda mâniei, încât o porneam şi asupra lucrurilor neînsufleţite.

Drept aceea, de vrem să dobândim fericirea făgăduită de Domnul, datori suntem să înfrânăm, precum s-a zis, nu numai mânia cea cu lucrul, ci şi mânia din cuget. Căci nu foloseşte aşa de mult a-ţi ţine gura în vremea mâniei, ca să nu dai drumul la vorbe furioase, cât foloseşte a-ţi curăţi inima de ţinerea minte a răului şi a nu învârti în minte gânduri viclene asupra fratelui. Învăţătura evanghelică porunceşte să se taie mai bine rădăcinile patimilor decât roadele lor. Fiindcă tăindu-se din inimă rădăcina mâniei, nu mai are loc nici fapta de ură sau de pizmă. Căci celui ce urăşte pe fratele său, ucigaş de om i s-a zis, fiindcă îl ucide cu dispoziţia de ură din cugetul lui. Desigur aici nu văd oamenii vărsându-se sângele aceluia prin sabie, dar vede Dumnezeu cum a fost omorât cu gândul şi cu dispoziţia de ură. Dumnezeu va da fiecăruia sau cunună sau osândă, nu numai pentru fapte, ci şi pentru gânduri şi hotărâri, precum însuşi zice prin Prorocul: «Iată vin să adun faptele şi gândurile lor». La fel zice şi Apostolul: «înseşi gândurile lor se vor

învinui sau apăra între ele, în ziua în care va judeca Dumnezeu cele ascunse ale oamenilor». Dar însuşi Stăpânul, învăţându-ne că trebuie să lepădăm toată mânia, zice în Evanghelie: «Cel ce se mânie pe fratele său vinovat va fi judecăţii». Aşa stă în copiile cele bune (cuvântul în deşert e un adaos), potrivit cu gândul Scripturii despre acest lucru. ***Căci Domnul voieşte ca noi să tăiem în toate chipurile rădăcina şi scânteia însăşi a mâniei şi nici o pricină a ei să nu păstrăm în noi, ca nu cumva, pornindu-ne la început dintr-o pricină aşa zisă întemeiată, mai pe urmă să alunecăm în turbarea mâniei fără temei.***

Iar leacul desăvârşit al acestei boli acesta este: să credem că nu ne este iertat să ne stârnim mânia nici pentru pricini drepte, nici pentru nedrepte. Căci duhul mâniei întunecându-ne mintea, nu se va mai afla întru noi nici lumina care ne ajută să deosebim lucrurile, nici tăria statului drept, nici cârma dreptăţii. Dar nici templu al Duhului Sfânt nu ni se mai poate face sufletul, câtă vreme ne va stăpâni duhul mâniei întunecându-ne mintea. Iar la urma tuturor, având în fiecare zi în faţă icoana morţii, care nu ştim când poate veni, să ne păzim pe noi înşine de mânie şi să ştim că n-avem nici un folos nici de neprihănire, nici de lepădarea de cele pământeşti, nici de posturi şi privegheri, căci de vom fi stăpâniţi de mânie şi ură, vinovaţi vom fi judecăţii.

V. Despre întristare

A cincea luptă o avem împotriva duhului întristării, care întunecă sufletul ca să nu poată avea nici o vedere duhovnicească şi-l opreşte de la toată lucrarea cea bună. Când duhul acesta viclean tăbărăşte asupra sufletului şi-l întunecă în întregime, nu-i mai îngăduie să-şi facă rugăciunile cu osârdie, nici să stăruie cu folos pe lângă sfintele citiri şi nu rabdă pe om să fie blând şi smerit faţă de fraţi. Îi pricinuieşte scârbă faţă de toate lucrurile şi faţă de însăşi făgăduinţa vieţii. Scurt vorbind, întristarea tulbură toate sfaturile mântuitoare ale sufletului şi uscă toată puterea şi stăruinţa lui, făcându-l ca pe un ieşit din minte şi legându-l de gândul deznădejdii. De aceea, dacă avem de gând să luptăm lupta duhovnicească şi să biruim cu Dumnezeu duhurile răutăţii, să păzim cu toată străjuirea inima noastră dinspre duhul întristării. Căci precum molia roade haina şi cariul lemnul, aşa întristarea mănâncă sufletul omului. Ea îl face să ocolească toată întâlnirea bună şi nu-l lasă să primească cuvânt de sfat nici de la prietenii cei adevăraţi, precum nu-i îngăduie să le dea răspuns bun şi paşnic. Ci învăluind tot sufletul, îl umple de amărăciune şi de nepăsare. În sfârşit îi pune în minte gândul să fugă de oameni, ca de unii ce i s-ar fi făcut pricină de tulburare şi nu-l lasă să-şi dea seama că nu dinafară vine boala, ci ea mocneşte înăuntru, făcându-se arătată când vine vreo ispită care o dă la iveală. Căci ***niciodată nu s-ar vătăma omul de om, dacă nu ar avea mocnind***

înăuntru pricinile patimilor. De aceea Ziditorul a toate şi Doctorul sufletelor, Dumnezeu, Cel ce singur ştie rănile sufletului cu de-amănuntul, nu porunceşte să lepădăm petrecerea cu oamenii, ci să tăiem din noi pricinile păcatului şi să cunoaştem că sănătatea sufletului se dobândeşte nu despărţindu-ne de oameni, ci petrecând şi exercitându-ne cu cei virtuoşi.

Când aşadar pentru oarecare pricini, zise «îndreptăţite», ne despărţim de fraţi, n-am tăiat pricinile întristării, ci numai le-am schimbat, fiindcă boala ce mocneşte înăuntru se poate aprinde şi printr-alte lucruri. De aceea tot războiul să ne fie împotriva patimilor celor dinăuntru. Căci de le vom scoate pe acestea din inimă cu darul şi cu ajutorul lui Dumnezeu, nu numai cu oamenii, dar şi cu fiarele sălbatice vom petrece cu uşurinţă, cum zice şi fericitul Iov: «Fiarele sălbatice vor fi cu tine în pace».

Deci mai întâi trebuie să luptăm împotriva duhului întristării, care împinge sufletul la deznădejde, ca să-l alungăm din inima noastră. Căci acesta n-a lăsat pe Cain să se pocăiască după ce şi-a ucis fratele, nici pe Iuda după ce a vândul pe Domnul. Să ne deprindem numai în acea întristare, care se cuprinde în pocăinţa pentru păcate şi e împreunată cu nădejdea cea bună. Despre aceasta zice şi Apostolul: ***«întristarea cea după Dumnezeu lucrează pocăinţă spre mântuire, fără părere de rău».*** Căci întristarea cea după Dumnezeu, hrănind sufletul cu nădejdea pocăinţei, e împreunată cu bucurie. De aceea ea face pe om osârduitor şi ascultător spre toată lucrarea cea bună, prietenos, smerit, blând, gata să sufere răul şi să rabde toată buna osteneală şi zdrobirea, ca una ce e cu adevărat după Dumnezeu. Ea face să se arate în om roadele Sfântului Duh, care sunt: bucuria, dragostea, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, credinţa şi înfrânarea. De la întristarea cea potrivnică însă, cunoaştem roadele duhului celui rău, adică: trândăvia, lipsa de răbdare, mânia, ura, împotrivirea în cuvânt, lenea la rugăciune. De această întristare suntem datori să fugim, ca şi de curvie, de iubirea de argint, de mânie şi de toate celelalte patimi. Ea se tămăduieşte prin rugăciune, prin nădejdea în Dumnezeu, prin cugetarea la cuvintele cele dumnezeieşti şi prin petrecerea cu oamenii cuvioşi.

VI. Despre trândăvie

A şasea luptă o avem împotriva duhului trândăviei, care e înjugat cu duhul întristării şi lucrează împreună. Cumplit şi apăsător e acest drac şi neîncetat războieşte pe monahi. El cade pe la al şaselea ceas peste monah, pricinuindu-i moleşeală, întristare şi scârbă chiar şi faţă de locul unde se află şi de fraţii cu care petrece, ba şi faţă de orice lucrare şi de însăşi citirea dumnezeieştilor Scripturi. Îi pune în minte şi gânduri de mutare, şoptindu-i că de nu se va muta într-alte locuri,

deşartă îi va fi toată vremea şi osteneala. Pe lângă acestea mai stârneşte şi foame într-însul pe la al şaselea ceas, câtă nu i s-ar fi întâmplat chiar după un post de trei zile sau după un drum foarte îndelungat sau după o osteneală grea. Apoi îi pune în minte gândul că nu va putea scăpa de boala şi greutatea aceasta în nici un chip altfel, fără numai de va ieşi des şi se va duce la fraţi, dându-i ca motiv folosul sau cercetarea celor neputincioşi. Iar dacă nu-l poate înşela numai cu acestea, îl scufundă în somn greu şi se năpusteşte şi mai furios asupra lui, neputând fi alungat într-alt fel, fără numai prin rugăciune, prin reţinerea de la vorbe deşarte, prin cugetarea la cuvintele dumnezeieşti şi prin răbdarea în ispite.

De nu va găsi încă pe monah îmbrăcat cu aceste arme, îl va săgeta cu săgeţile sale şi-l va face nestatornic, împrăştiat şi leneş, îndemnându-l să colinde mănăstiri multe şi să nu se îngrijească de nimic altceva, fără numai să afle unde se fac mâncări şi băuturi mai bune. Căci nimic nu-şi năluceşte mintea leneşului decât gânduri ca acestea. Prin acestea îl încâlceşte apoi cu lucruri lumeşti şi puţin câte puţin îl atrage în îndeletniciri vătămătoare, până ce îl scoate cu totul şi din cinul monahicesc.

Ştiind dumnezeiescul Apostol că această boală e foarte grea şi ca un doctor iscusit vrând s-o smulgă din sufletele noastre din rădăcini, arată mai ales pricinile din care se naşte, zicând: ***«Vă poruncim vouă fraţilor, întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriţi de tot fratele care umblă fără de rânduială şi nu după predania care aţi luat de la noi. Că înşivă ştiţi cum trebuie să urmaţi nouă, că noi n-am umblat fără de rânduială între voi, nici am mâncat de la cineva pâine în dar, ci cu osteneală şi trudă lucrând zi şi noapte, ca să nu îngreunăm pe nimeni dintre voi. Nu doar că n-am fi avut dreptul, ci ca pe noi să ne aveţi pildă spre a urma nouă. Când ne aflam la voi acestea vă porunceam, că dacă cineva nu lucrează, nici să nu mănânce. Auzim că sunt unii dintre voi, care umblă fără rânduială nimica lucrând ci iscodind. Unora ca acestora le poruncim şi-i rugăm întru Hristos Iisus, ca întru linişte lucrând să mănânce pâinea lor».***

Să luăm aminte cât de lămurit ne arată Apostolul pricinile trândăviei, când numeşte «fără de rânduială» pe cei ce nu lucrează, dezvăluind prin acest singur cuvânt multele lor păcate. Căci cel fără de rânduială este şi fără de evlavie şi obraznic în cuvinte şi gata spre batjocură, de aceea şi incapabil de linişte şi rob trândăviei. Drept aceea porunceşte tuturor să se depărteze de ei, ferindu-se ca de ciumă.

Apoi zice: «Şi nu după predania, care aţi luat de la noi», arătând prin cuvintele acestea că aceia sunt mândri şi dispreţuitori şi desfac predaniile apostolice. Şi iarăşi zice: «în dar n-am mâncat pâine de la nimeni, ci cu osteneală şi trudă, lucrând zi şi

noapte». Învăţătorul neamurilor, propovăduitorul Evangheliei, cel răpit până la al treilea cer, cel ce zice că Domnul a poruncit ca cei ce vestesc Evanghelia, din Evanghelie să trăiască, lucrează cu osteneală şi trudă zi si noapte spre a nu îngreuia pe nimeni. Atunci cum ne vom lenevi noi la lucru şi vom căuta odihnă trupească, odată ce nu ni s-a încredinţat nici propovăduirea Evangheliei, nici grija bisericilor, ci numai purtarea de grijă a sufletului nostru?

Apoi arătând şi mai lămurit vătămarea ce se naşte din şederea fără lucru, adaugă: «nimica lucrând, ci iscodind». Căci din şederea fără lucru iese iscodirea şi din iscodire neorânduiala şi din neorânduială tot păcatul. Arătându-le apoi şi tămăduirea, zice: «Iar unora ca acestora le poruncim ca întru linişte lucrând să-şi mănânce pâinea lor». Pe urmă le spune într-un chip şi mai dojenitor: «Dacă cineva nu vrea să lucreze, nici să nu mănânce». De aceste porunci apostoleşti fiind învăţaţi Sfinţii Părinţi cei din Egipt, nu îngăduie nici o vreme în care monahii să rămână fără lucru, mai ales cei tineri, ştiind că prin răbdarea lucrului alungă trândăvia, îşi dobândesc hrana şi ajută celor lipsiţi. Căci nu lucrează numai pentru trebuinţele lor, ci din prisos dau şi străinilor, săracilor şi celor din închisori, crezând că o atare facere de bine este o jertfă sfântă şi bine primită la Dumnezeu.

Încă zic Părinţii şi aceasta: că cel ce lucrează, e războit adesea numai de un drac şi numai de acela e necăjit, pe când cel ce nu lucrează, de nenumărate duhuri este robit.

Pe lângă acestea, bine este să aducem şi un cuvânt al lui Avva Moisi, cel mai cercat dintre Părinţi, pe care l-a zis către mine. Căci şezând eu puţină vreme în pustie, am fost supărat de trândăvie şi m-am dus la dânsul şi am zis: «Ieri fiind cumplit supărat de trândăvie şi slăbind foarte, nu m-aş fi izbăvit de ea, de nu m-aş fi dus la Avva Pavel». Şi mi-a răspuns la aceasta Avva Moisi şi a zis: «Să ştii că nu te-ai izbăvit de ea, ci şi mai mult te-ai dat prins şi rob. Deci să ştii că mai greu te va lupta, ca pe unul ce calci rânduiala, dacă nu te vei strădui de acum înainte să o birui cu răbdarea, cu rugăciunea şi cu lucrul mâinilor».

VII. Despre slava deşartă

A şaptea luptă o avem împotriva duhului slavei deşarte. Patima aceasta este foarte felurită şi foarte subţire şi nu o bagă de seamă uşor nici însuşi cel ce pătimeşte de dânsa. Atacurile celorlalte patimi sunt mai vădite şi de aceea e mai uşoară oarecum lupta cu dânsele, căci sufletul cunoaşte pe potrivnicul său şi îndată îl răstoarnă prin împotrivirea cu cuvântul şi prin rugăciune. Dar păcatul slavei deşarte, având multe înfăţişări, precum s-a zis, este greu de biruit. El încearcă să săgeteze pe ostaşul lui

Hristos prin orice îndeletnicire, prin glas, prin cuvânt, prin tăcere, prin lucru, prin priveghere, posturi, rugăciune, citire, linişte, până şi prin îndelunga răbdare. Pe cel ce nu izbuteşte să-l amăgească spre slava deşartă prin scumpetea hainelor, încearcă să-l ispitească prin îmbrăcămintea proastă şi pe cel ce nu l-a putut face să se îngâmfe prin cinste, pe acela îl duce la nebunie prin aşa zisa răbdare a necinstei; iar pe cel ce nu l-a putut împinge la slava deşartă pentru destoinicia în cuvânt, îl amăgeşte prin tăcere, făcându-l să-şi închipuie că a dobândit liniştea. Dacă n-a putut moleşi pe cineva prin belşugul bucatelor, îl slăbănogeşte prin postul pe care îl ţine de dragul laudelor. Scurt vorbind, tot lucrul, toată îndeletnicirea dă prilej de război acestui drac viclean.

Pe lângă acestea el îl face pe monah să se gândească şi la preoţie. Îmi aduc aminte de un bătrân, pe când petreceam în pustia sketică. Ducându-se acesta la chilia unui frate spre cercetare, apropiindu-se de uşă l-a auzit grăind. Şi socotind bătrânul că citeşte din Scriptură a stat să asculte, până ce a simţit că fratele îşi ieşise din minte din pricina slavei deşarte şi se hirotonisise pe sine diacon, făcând tocmai otpustul celor chemaţi. Deci cum a auzit bătrânul acestea, împingând uşa a intrat şi întâmpinându-l fratele i s-a închinat după obicei şi ceru să afle de la el, dacă de multă vreme aşteaptă la uşă. Iar bătrânul i-a răspuns în glumă, zicând: «Acum venii când făceai tu otpusul celor chemaţi». Auzind fratele acestea, a căzut la picioarele bătrânului, cerându-i să se roage pentru dânsul, ca să se izbăvească de rătăcirea aceasta.
Am amintit aceasta, vrând să arăt la câtă nesimţire duce dracul acesta pe om. Drept aceea, cel ce vrea să se lupte desăvârşit şi să ia cununa dreptăţii desăvârşite să se străduiască în toate chipurile să biruie această fiară cu multe capete. Să aibă pururi înaintea ochilor cuvântul lui David: «Domnul a risipit oasele celor ce plac oamenilor». Deci nimic să nu facă uitându-se după lauda oamenilor, ci numai răsplata lui Dumnezeu să o caute. Să lepede necontenit gândurile care vin în inima lui şi îl laudă, şi să se dispreţuiască pe sine înaintea lui Dumnezeu. Căci numai aşa va putea, cu ajutorul lui Dumnezeu, să se izbăvească de duhul slavei deşarte.

VIII. Despre mândrie

A opta luptă o avem împotriva duhului mândriei, aceasta este foarte cumplită şi mai sălbatică decât toate cele de până aici. Ea războieşte mai ales pe cei desăvârşiţi şi pe cei ce s-au urcat până aproape de culmea virtuţilor, încercând să-i prăbuşească. Şi precum ciuma cea aducătoare de stricăciune nimiceşte nu numai un mădular al trupului, ci întreg trupul, aşa mândria nu strică numai o parte a sufletului, ci tot sufletul. Fiecare din celelalte patimi, deşi tulbură sufletul, se războieşte numai cu virtutea opusă şi căutând să o biruiască pe aceea, întunecă

numai în parte sufletul. Patima mândriei însă întunecă întreg sufletul şi-l prăbuşeşte în cea mai adâncă prăpastie.

Ca să înţelegem mai lămurit cele zise, să luăm seama la lucrul următor: îmbuibarea stomacului se sârguieşte să strice înfrânarea: curvia, curăţia; iubirea de argint, sărăcia; mânia, blândeţea şi celelalte feluri ale păcatului asemenea pe celelalte virtuţi opuse. Dar păcatul mândriei, când pune stăpânire pe bietul suflet, ca un tiran prea cumplit care a cucerit o cetate mare şi înaltă, îl dărâmă în întregime şi îl surpă până în temelii. Mărturie despre aceasta este îngerul acela, care pentru mândrie a căzut din cer. Căci fiind zidit de Dumnezeu şi împodobit cu toată virtutea şi înţelepciunea, n-a voit să le recunoască pe acestea venite din darul Stăpânului, ci din firea sa. De aceea s-a socotit pe sine întocmai ca Dumnezeu. Gândul acesta al lui mustrându-l Proorocul zice: «Ai zis întru inima ta: şedea-voi pe un munte înalt, pune-voi scaunul meu peste nouri şi voi fi asemenea Celui Prea înalt». Iată tu om eşti şi nu Dumnezeu. Şi iarăşi alt Prooroc zice: «Ce te făleşti întru răutate puternice?» şi celelalte ale psalmului. Deci, ştiind acestea, să ne temem şi «cu toată străjuirea să păzim inima noastră» dinspre duhul mândriei cel purtător de moarte, zicând în noi înşine de câte ori am dobândit vreo virtute, cuvântul Apostolului: «Nu eu, ci darul lui Dumnezeu, carele este cu mine» şi cel zis de Domnul: «Fără de Mine nu puteţi face nimic» sau cel zis de Proorocul: «Dacă Domnul nu ar zidi casa, în zadar s-ar trudi ziditorii» şi în sfârşit cel zis de Apostol: «Nu a celui ce voieşte, nici a celui ce aleargă, ci a lui Dumnezeu, care miluieşte». Căci chiar de ar fi cineva cât de fierbinte cu osârdia şi de sârguitor cu vrerea, fiind legat de trup şi sânge nu va putea ajunge la desăvârşire, decât prin mila lui Hristos şi prin harul Său. Pentru că zice Iacov: «Toată darea cea bună de sus este» iar Apostolul Pavel zice: «Ce ai tu, ce nu ai luat? Iar dacă ai luat, ce te lauzi ca şi cum n-ai fi luat şi te făleşti ca de ale tale?».

Iar că mântuirea ne vine prin harul şi mila lui Dumnezeu, ne dă mărturie adevărată tâlharul acela de pe cruce, care a primit Raiul nu ca preţ al virtuţii, ci prin harul şi mila lui Dumnezeu.

Acestea ştiindu-le Părinţii noştri, toţi cu un glas au învăţat, că nu putem ajunge într-alt fel la desăvârşirea virtuţii, fără numai prin smerenie. Iar aceasta se naşte din credinţă, din frica lui Dumnezeu, din blândeţe şi din sărăcia desăvârşită, prin care ne vine şi dragostea desăvârşită, cu darul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Predici şi editoriale despre Sfântul Ioan Casian

IPS Teodosie, arhiepiscopul Tomisului - Predică la hramul Sfântul Ioan Casian Ioan Casian

Preacuvioase părinte stareţ, prea cuvioase părinte exarh, prea cuvioşi părinţi şi prea cucernici părinţi, prea cuvioase maici, iubiţi credincioşi ată-ne astăzi pe această colină atât de binecuvântată şi sfinţită de această mănăstire şi de paşii celor ce s-au nevoit în peştera aceasta: Sfântul Ioan Casian, Sfântul Gherman, Sfântul Teotim şi alţi cuvioşi părinţi.

Noi cinstim, în mod deosebit în această mănăstire pe Sfântul Ioan Casian care era originar din părţile acestea învecinate. A avut o influenţă atât de mare asupra ţinutului acestuia, încât nevoinţa sa din această peşteră care a adus şi aureola sfinţeniei, a făcut ca această peşteră să fie numită cu numele Sfântului Ioan Casian.

Ţinutul de unde a odrăslit Sfântul Ioan Casian, Casimcea poartă numele Casienilor pentru că era dintr-o familie mare, o familie bogată şi cu nume bun. Părinţii săi erau credincioşi, dar erau şi chivernisitori ai averii pe care o moşteniseră şi ei.

Copilul Ioan, din pruncie, s-a îndeletnicit mai mult cu rugăciunea decât cu purtarea de grijă de cele lumeşti. Astfel, îndeletnicindu-se, a avut mereu, bucuria în suflet. Isteţ la minte, a făcut şcolile ce se puteau face aici. Purtat de dorul după Dumnezeu, dorit să îşi astâmpere acest dor care era ca o sete nemăsurată.

De aceea, mai întâi, la vârsta de 20 de ani, a venit în această peşteră, împreună cu prietenul său, Gherman şi s-au nevoit o vreme aici, dar dorinţa de a se apropia mai

mult de Dumnezeu, i-a mânat să plece mai departe. Omul care caută pe Dumnezeu, îşi potoleşte setea, dar îşi trezeşte o sete şi mai mare, după cum spune psalmistul: „Gustaţi şi vedeţi cât de bun este Domnul”. Aşa cel ce ia calea ascezei, ca să se apropie de Dumnezeu, este nesăţios, pentru că simte că Dumnezeu îi poate da mai multă pace, mai multă lumină, mai multă înţelepciune, mai multă dragoste, mai mult sens al vieţii.

De aceea, iată, Sfântul Ioan Casian, după ce s-a nevoit o vreme aici, împreună cu Sfântul Gherman, pentru că ştia că sunt nevoitori, cu multă experienţă, cu multă înţelepciune, în părţile Egiptului; s-a gândit să meargă, întâi la Locurile Sfinte şi apoi, au venit la Constantinopol.

La Locurile Sfinte, au mers pe urmele Mântuitorului şi au simţit acei fiori atât de adânci, că simţeau că Mântuitorul este contemporan cu ei. Au şezut cinci ani, chiar la locul naşterii Domnului, la Betleem şi s-au nevoit şi au postit acolo.

Apoi, au mers în pustia Egiptului. Aici, pe malul Nilului, unde erau mănăstiri, erau şi părinţi înţelepţi şi pustnici. S-au întâlnit cu diferiţi pustnci şi au stat de vorbă cu ei. Au stat lângă ei, să poată să ia din nevoinţele lor. Sfântul Ioan Casian, cu mintea sa ageră, i-a întrebat multe pe părinţii din pustia Egiptului. Toate convorbirile pe care le-a avut, le-a pus în inima sa şi în mintea sa.

Sfântul Ioan Casian întreba pe toţi: „Ce-i împiedică să simtă pe Dumnezeu, mereu, în inima lor?” Toţi spuneau despre patimile care luptă pe om şi îl face pe om să nu simtă pe Dumnezeu chiar în inina sa, să se simtă, omul împărţit între Dumnezeu şi lume.

Sfântul Ioan Casian se ruga şi postea şi ţinea aceste învăţături în inima sa şi cugetându-le, a început să scrie tot ce a a auzit de la părinţii pustiei Egiptului.

A venit, apoi, la Constantinopol. Aici, a întâlnit un părinte care i se părea că este coborât din cer, pe Sfântul Ioan Gură de Aur. Ascultând cum vorbeşte Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Ioan Casian şi Sfântul Gherman au gândit să rămână cu el să îi soarbă cuvintele cele pline de înţelepciune, pentru că simţeau ce dulceaţă aduc în mintea lui, aceste cuvinte. Aşa au rămas o vreme şi cunoscându-l Sfântul Ioan Gură de Aur, pe Sfântul Gherman l-a hirotonit preot şi pe Sfântul Ioan Casian l-a hirotonit diacon.

Au rămas în preajma lui multă vreme, pentru că Sfântul Ioan Gură de Aur a fost alungat de împărăteasa Eudoxia. Cei doi călugări împreună cu alţi călugări sciţi au

plecat din Dobrogea şi s-au dus la Roma, la papa Inocenţiu, ca să ceară să fie apărat Sfântul Ioan Gură de Aur. S-au mai întors aici, după ce a plecat în cel de-al doilea exil.

Sfântul Gherman s-a dus la Roma, unde a rămas până la moartea sa, iar Sfântul Ioan Casian a plecat spre Marsilia. Aici, a întemeiat două mănăstiri: una de călugări şi alta de călugăriţe. Aici, a început să scrie tot ce auzise în pustia Egiptului.

Este singurul părinte sfânt din primele veacuri care scrie Patericul din vremea aceea (începutul secolului al V-lea). Acest sfânt aduce cuvinte de folos, dar nu numai atât, pentru că a auzit de la toţi părinţii pustiei ce rău aduc patimile asupra omului şi cum patimile îl robesc pe om să rămână pe pământ şi cu trupul şi cu sufletul.

Patimile nu lasă sufletul să se urce cu mintea la cer, Sfântul Ioan Casian a scris despre cele opt patimi, începând cu: iubirea de arginţi, cu lăcomia, cu trândăvia, cu lenea, cu mândria şi cu toate celelalte. Despre fiecare patimă, a scris câte o carte. De ce atât de mult? Pentru că dacă, virtuţile sunt nişte lumini care au două rădăcini: o rădăcină este în Dumnezeu în harul Său şi altă rădăcină este în inima omului. Omul îşi dăruieşte inima lui Dumnezeu, Dumnezeu picură harul său în inima omului. Dar, când lipseşte harul lui Dumnezeu şi când lipseşte şi uşa inimii care se închide, atunci intră în inima omului, patima. Patima străbate căi întortocheate şi aceste căi întortocheate le-a descris Sfântul Ioan Casian.

Pe acestea le străbate omul împătimit, pentru că el aleargă şi nu ajunge nicăieri. Ar vrea să alerge să îşi găsească saţiul pentru păcat şi patima este nesăţioasă. Aşa cum virtutea caută în sus, patima caută în jos. În jos este adâncul, este întuneric, este un labirint de vicleşug. De aceea, greu îi este omului să se despartă de patimă. Patima îl învăluie, îl cuprinde cu acea putere, încât nu îi dă voie să se mai desprindă. De aceea, Sfântul Ioan Casian este cel care a adus în Apus, monahismul. Până la el, acolo, nu existau mănăstiri. El a întemeiat acolo monahismul şi nu numai atât. A scris reguli despre monahism. Până în vremea de azi, acele reguli sunt socotite ca cele mai frumoase scrieri.

Am poposit la Mănăstirea Sfântul Victor care este catolică, unde acei părinţi şi numai aceia vorbesc despre Sfântul Ioan Casian ca despre un luminător al lor şi cinstesc regulile Sfântului Ioan Casian. Nu numai monahii apreciază scrierile sale, acestea fiind apreciate de toţi creştinii, ca nişte cuvinte de înţelepciune. Tocmai de

aceea, poposind aici, la Mănăstirea Sfântului Ioan Casian, acesta este un loc menit să lumineze colinele acestea, dimprejur.

Sfântul Ioan Casian s-a dăruit cu totul lui Dumnezeu. El a a avut atâta râvnă după Dumnezeu, încât postirea sa era aspră. El îşi zicea: „De voi îngreuia trupul cu mâncare şi mintea se va face părtaşă la povara trupului.” De aceea, îşi propusese, de la părinţii duhovniceşti, învăţând, să mănânce numai cât să poată să trăiască. Zile întregi nu mânca decât puţin seara şi în multe zile, mai ales din Postul Paştelui ţinea post negru. Sfântul Ioan Casian a devenit un înţelept învăţător despre dragostea de Dumnezeu. Noi îl avem la toată evlavia noastră, ca cel ce învaţă pe părinţi să cunoască adevărata fire a înţelepciunii. Arată că firea înţelepciunii, nu stă în mintea noastră. Firea înţelepciunii coboară numai din cer. Ea este proprie lui Dumnezeu. Pentru aceea, avea această pornire să îi înveţe pe toţi ucenicii pe care i-a dobândit şi pe toţi creştinii care îl căutau. Le spunea tuturor: ***„Numai acela poate să Îl primească pe Dumnezeu prin harul Său, în inima sa, dacă alungă de la el, voia sa proprie. Numai cel ce se goleşte pe sine, numai acela, poate să se înfrupte din dragostea lui Dumnezeu. “***

Dintre toate virtuţile, Sfântul Ioan Casian, cel mai mult lăuda smerenia. Spunea: ***„Mulţi sunt credincioşi. Unii, prin credinţă, au mutat şi munţii. Alţii, prin dragoste, şi-au dat trupul să fie ars şi şi-au mărturisit credinţa atât de mult. Alţii, cu nădejdea, au petrecut în chinuri şi nu s-au împuţinat în credinţa. Smerenia este stânca cea puternică pe care trebuie să se aşeze toate virtuţile. De vom avea toate virtuţile, dar smerenia va fi şubredă, toate virtuţile se pot nărui, că numai pe smerenie se pot sprijini toate. Smerenia este ca o temelie a iubirii, încât în smerenie, omul rămâne permanent cu Dumnezeu. Smerenia este virtutea cea mai mare pe care ne-o recomandă şi ne cheamă să o împlinim Însuşi Mântuitorul Hristos.***

Smerenia legată de blândeţe: „Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la mine, că sunt blând şi smerit cu inima, ca să aflaţi odihnă sufletelor voastre!” A cugetat adânc, Sfântul Ioan Casian la aceste cuvinte şi arăta că cel ce are smerenie, are şi pace în suflet. Cel smerit nu se aşteaptă ca semenii să îi întoarcă binele cu bine. Cel smerit se crede nevrednic de orice bine. De aceea, se socoteşte cel mai de jos. Şi când ia bătăi şi când primeşte nedreptate şi când este strâmtorat şi când este batjocorit şi când este necinstit, cel smerit nu se clinteşte. Unul ca acesta are în smerenie, cu adevărat, cea mai mare putere. Smerenia îl ajută pe om să Îl vadă şi pe Dumnezeu. Nu poţi să vezi măreţia lui Dumnezeu, dacă nu îţi simţi micimea ta. Numai, simţindu-te că eşti atât de mic, în faţa lui

Dumnezeu, dar eşti mai mic şi faţă de ceilalţi semeni ai tăi, doar, atunci, poţi să vezi realitatea cu adevărat, arată Sfântul Ioan Casian.

Aceste sfinte cuvinte arată că smerenia nu se propovăduieşte de om de la sine, ci smerenia se vede la alţi oameni. Fiecare trebuie să o vadă, mai întâi, la Mântuitorul. Mântuitorul S-a arătat pe Sine smerit, pentru că El era Dumnezu şi S-a lăsat cuprins în firea noastră omenească şi în trupul firav, luat din Sfânta Fecioară Maria. El, singur, poate vorbi de smerenia Sa. Nici un om nu poate să vorbească de smerenia proprie, ci de neputinţele sale. Numai aşa, se poate vedea smerenia, când omul îşi vede neputinţele sale. De aceea, Sfântul Apostol Pavel, nu la începutul propovăduirii sale, ci, după ce a propovăduit peste multă lume şi după ce a primit multe bătăi şi chinuri, a rostit acel cuvânt: „Dintre păcătoşi, cel dintâi sunt eu!”. Se vedea pe sine nevrednic, spunând: „Eu nu sunt vrednic să mă numesc Apostol, căci prigoneam Biserica lui Dumnezeu şi o pustiam”. Mereu îşi aducea aminte de păcatele sale, ca să rămână smerit. Îşi spunea: „Eu nu mă pot lăuda cu nimic, ci numai cu neputinţele mele!”. Dar, iată, Dumnezeu a făcut să strălucească lumina sa acolo unde era întuneric şi unde nu era putere: „Când sunt slab, atunci sunt tare. ”

Sfântul Ioan Casian, inspirat, din atâtea scrieri şi vorbiri frumoase, ne-a lăsat valoroase cuvinte de învăţătură. Aceste cuvinte de învăţătură trebuie să fie pentru noi, podoaba sufletului nostru şi călăuza noastră în viaţă.

Iubiţi credincioşi, sfinţii sunt pentru noi, luminătorii cei mari ai credinţei noastre. De aceea, Biserica îi are pe sfinţi ca pe mărgăritarele cele mai de preţ. Biserica îi cinsteşte pe sfinţi, pentru că Biserica se sprijină pe sfinţi. Însuşi Mântuitorul Hristos este Sfântul Sfinţilor, pentru că el este piatra cea din capul unghiului. El este, cu adevărat, Cel Care cârmuieşte, însufleţeşte şi conduce Biserica. El trebuie să ne ocârmuiască, să ne sfinţească şi să ne conducă şi viaţa noastră. El ne ajută atât de mult prin mijlocirea sânţilor. Sfinţii sunt pentru noi acele daruri pe care Dumnezeu ni le-a oferit ca pe nişte repere pe care să le urmăm.

Sfântul Ioan Casian trebuie să fie urmat. El este povăţuitorul atât al intelectualilor, pentru că a fost un om foarte învăţat, al tuturor intelectualilor fie că sunt: dascăli, medici, ingineri, cercetători, teologi. Dar nu numai acesta; sfântul Ioan Casian s-a făcut înţeles şi de oamenii simpli şi al oamenilor de rând şi de neştiutorii de carte şi de toţi ostenitorii în cele mai grele munci. El arată calea cea mai dreaptă spre Dumnezeu. El ne ajută să ne îndreptăm spre Dumnezeu, cu multă dorire de a ne însoţi pe noi, pe calea aceasta.

Se împlinesc zece ani de când marele istoric, Vasile Pârvan a descoperit acest ţinut şi l-a marcat printr-o inscripţie deosebit de valoroasă. Avem, aici, o comoară şi la această comoară trebuie să vină tot românul. Noi românii, ca şi în Ţara Sfântă, avem două peşteri importante: peştera Betleeemului care este peştera Sfântului Apostol Andrei şi peştera nevoitorilor care L-au urmat pe Hristos, au urmat cuvântul Sfntului Apostol Andrei. Peştera nevoitorilor cea mai veche şi cunoscută este această peşteră numită peştera Sfântului Ioan Casian, peşteră unde găsim comoara înţelepciunii.

Aşa cum spune ***Sfântul Vasile cel mare*****: *„Înţelepciunea s-a dovedit, aceea a trăi viaţa după Hristos”.*** Cea mai mare înţelepciune este a trăi în curăţie, în viaţă feciorelnică, a dărui lui Dumnezeu ceea ce ai mai frumos şi bun.

(IPS Teodosie, arhiepiscopul Tomisului - Mănăstirea Sfântul Ioan Casian, 2 martie 2013)

Arhim. Andrei Coroian - „Cel mai mare dascăl-ascet al lumii creştine“ - Sfântul cuvios Ioan Casian din Dobrogea

Sfântul Ioan Casian este numit de către profesorul dr. Nicolae Chiţescu "cel mai mare dascăl-ascet al lumii creştine". Născut în Scythia Minor, adică în Dobrogea românească de astăzi, în jurul anului 360 îşi face o frumoasă cultură în şcolile de pe malul Pontului Euxin, cultivând în acelaşi timp evlavia deprinsă în familie şi de la călugării eremiţi dobrogeni.

În anul 380 pleacă în Palestina, stabilindu-se aproape de Betleem, de unde, împreună cu fratele său duhovnicesc, Sfântul Gherman, cu unele mici întreruperi, vreme de aproape douăzeci de ani va cerceta ca o albină pe marii părinţi ai pustiei şi chinoviilor Egiptului, vestiţi pentru evlavia şi înţelepciunea lor, a căror valoare duhovnicească o va consemna în "Convorbirile" sale cu părinţii.

Pleacă şi se stabileşte la Constantinopol în jurul anilor 399-400, unde Sfântul Ioan Gură de Aur îl hirotoneşte diacon şi-i dă ascultări în administraţie. Aici el trăieşte întreaga dramă a marelui său patriarh, iar după al doilea exil al acestuia, în anul 404, pleacă la Roma, spre a interveni pe lângă papa Inocenţiu I în favoarea celui exilat, dar fără rezultat.

La Roma cunoaşte personalităţi de seamă ale Bisericii romane, printre care şi pe arhidiaconul Laurenţiu, viitorul papă Leon cel Mare, cu care va închega strânse prietenii.

După zece ani pleacă la Marsilia, în jurul anului 415, unde va înfiinţa două mănăstiri: una de călugări şi alta de călugăriţe. La curent cu tot ceea ce se întâmplă în Biserica Orientală şi Occidentală, Sfântul Ioan Casian judecă sobru şi clar evenimentele, oamenii şi lucrurile pe care le întâmpină sau despre care i se cere să scrie.

Opera sa cuprinde trei scrieri fundamentale.

Prima este "Despre aşezămintele mănăstireşti de obşte şi despre tămăduirea celor opt păcate principale", lucrare cerută de către episcopul Castor de Apta Iulia în Galia Narboneză şi scrisă probabil la anul 420.

Cea de-a doua poartă titlul "Colaţiuni sau convorbiri cu Părinţii", în număr de 24, după numărul celor 24 de bătrâni ai Apocalipsei, scrise probabil între anii 420 şi 429 sau, după alţii, în perioada egipteană.

Iar cea de-a treia se numeşte "Despre Întruparea Domnului, contra lui Nestorie", operă în şapte cărţi, scrisă la îndemnul papei Leon cel Mare, terminată în jurul lui 329, începutul anului 330.

Din bogatele sale cunoştinţe, din excepţionala experienţă duhovnicească dobândită prin convorbirile cu cei mai importanţi părinţi ai pustiei egiptene şi mai apoi prin propriile sale străduinţe, Sfântul Ioan Casian ne-a lăsat scrieri de o mare importanţă pentru cunoaşterea şi trăirea vieţii noastre duhovniceşti, pentru lupta ce trebuie să o purtăm cu patimile noastre.

Pentru a-L putea vedea pe Dumnezeu, a putea intra în comuniune de gândire şi de iubire cu El, pentru a putea parcurge drumul nostru duhovnicesc spre desăvârşire şi îndumnezeire, primul şi cel mai important lucru este cunoaşterea de sine, determinarea poziţiei şi aprecierea corectă a stării în care ne aflăm.

Ca un părinte iubitor şi dascăl prea învăţat, Sfântul Ioan Casian ne învaţă că lupta noastră duhovnicească este împotriva a opt duhuri care lucrează opt păcate principale, care la rândul lor se manifestă şi lucrează sub diferite forme. Ordinea lor potrivit experienţei părinţilor pustiei, descrisă de sfânt, este următoarea: duhul

lăcomiei, duhul desfrânării, duhul iubirii de argint, duhul mâniei, duhul tristeţii, duhul neliniştii, duhul slavei deşarte şi duhul trufiei.

Pr. Bogdan Racu - Sfântul Ioan Casian din Dobrogea

Sfântul Ioan Casian s-a născut în jurul anului 360 d. Hr. în provincia romană Scythia Minor, Dobrogea de astăzi. Descoperirea în anul 1912, de către Vasile Pârvan, a două inscripţii care dau mărturie despre toponimul „hotarele Casienilor” i-a făcut pe cercetători să afirme că învăţatul călugăr şi-a luat numele de la ţinutul natal.

Coroborând mărturiile literare ale lui Ghenadie de Marsilia din De viris illustribus şi Fotie din Bibliotecă cu descoperirile arheologice ale lui Pârvan, Henri Irénée Marrou afirma în 1947 că patria sfântului Ioan Casian trebuie căutată în partea de vest a teritoriului care depindea în antichitate de Histria, aproape de limita care-l separă de teritoriul Ulmetumului, undeva în valea Casimcei, aproape de satul Seremet (azi Casian), la aproximativ 40 km nord, nord-vest de Constanţa.

Sfântul Ioan s-a născut într-o familie de oameni înstăriţi, astfel că a putut beneficia de o educaţie clasică aleasă, cunoscând bine scrierile autorilor greci şi latini. Pornindu-se de la afirmaţia pe care Sfântul Ioan Casian o face în introducerea la Aşezămintele manăstireşti, anume că „din copilărie m-am aflat printre călugări şi după ce m-am rupt de atâţia ani de obştea şi pilda vieţii lor, cu greu aş putea să-mi amintesc acum în întregime câte am încercat să săvârşesc sub imboldul îndemnurilor lor zilnice sau al pildelor lor, câte am învăţat sau am văzut cu ochii

mei", s-a afirmat că a intrat de tânăr într-una din aşezările monahale ce existau în acea perioadă în Scythia.

În jurul anului 380, împreună cu sora sa şi cu prietenul Gherman, Ioan Casian porneşte într-un lung pelerinaj la Locurile Sfinte. După ce petrece 5 ani într-o mănăstire de lângă Betleem, situată în apropierea peşterii în care S-a născut Mântuitorul, va pleca în pustiul Egiptului unde, prin convorbiri cu părinţii cu o viaţă duhovnicească înaltă, va căuta să afle calea dreptei vieţuiri creştineşti.

În jurul anului 400, în timp ce se afla la Constantinopol, a fost hirotonit diacon de Sfântul Ioan Gură de Aur.

În anul 405 a plecat la Roma unde, împreună cu prietenul său Gherman, a dus papei Inocenţiu I rugămintea credincioşilor din Constantinopol pentru a interveni pentru arhiepiscopul lor care fusese trimis în exil. Aici l-a cunoscut pe diaconul Leon, viitorul papă Leon I, cu care s-a împrietenit.

În jurul anului 415 îl întâlnim la Marsilia unde a fost hirotonit preot şi a întemeiat două mănăstiri, una de călugări şi alta de călugăriţe, prin care va face cunoscut în Occident monahismul răsăritean. A murit în preajma anului 435, fiind la scurt timp cinstit ca sfânt la Marsilia şi în sudul Galliei.

La data de 20 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a hotărât canonizarea Sfinţilor Cuvioşi Ioan Casian şi Gherman, cu dată de prăznuire în ziua de 29 februarie (în anii bisecţi) sau 28 februarie.

Evlavia pentru Sfântul Ioan Casian a făcut ca în ţinuturile natale să fie ridicată o mănăstire care să-l aibă ca ocrotitor. În luna octombrie 2002, moaştele Sfântului Ioan Casian au fost aduse în pelerinaj de la catedrala „ Sfântul Victor" din Marsilia, Franţa, la Iaşi, la hramul Cuvioasei Parascheva şi apoi la Galaţi.

Sfântul Ioan Casian a rămas în istoria Bisericii prin râvna sa pentru viaţa monahală, iar în teologie s-a remarcat prin combaterea nestorianismului, pelagianismului şi a învăţăturii augustiniene despre supremaţia harului. Dintre operele sale se cunosc Despre aşezămintele cenobiţilor (manăstireşti) şi despre remediile celor opt păcate principale, Colaţiuni sau convorbiri cu Părinţii şi Despre Întruparea Domnului, contra lui Nestorie.

Frumoasele pagini filocalice şi de pateric scrise de Sfântul Ioan Casian acum 1600 de ani au rezistat veacurilor şi şi-au păstrat şi astăzi prospeţimea şi actualitatea lor, fiind de mare folos celor ce vor să aibă o viaţă curată.

„Este mai minunat lucru să-şi alunge cineva viciile din el decât demonii din altul”

În contextul celei de-a doua convorbiri cu părintele Nestor, despre harismele dumnezeieşti, Sfântul Ioan Casian nota: ***„Într-adevăr, este mai mare minune să scoţi din propriul trup îndemnurile la desfrânare, decât să alungi duhurile rele din trupurile altora, este mai măreţ semn să opreşti prin virtutea răbdării pornirile ucigaşe ale mâniei, decât să porunceşti stăpânitorilor văzduhului şi este de mai mult folos să-ţi fereşti inima de muşcăturile foarte lacome ale deznădejdii, decât să îndepărtezi bolile şi beteşugurile trupeşti ale altora. În sfârşit, din multe puncte de vedere este o mai strălucită virtute şi o înaintare mai vrednică de laudă să-ţi vindeci bolile propriului suflet, decât pe cele ale trupului altuia. Cu cât sufletul este mai presus de trup, cu atât este mai trebuincioasă sănătatea lui şi cu atât este mai preţioasă şi mai deosebită fiinţa lui, cu atât este mai rău şi mai primejdios ca el să se prăbuşească. Despre aceste vindecări preafericiţii apostoli spun aşa: „Să nu vă bucuraţi că vi se supun demonii”. Căci nu purtarea lor făcea aceasta, ci puterea numelui chemat. De aceea sunt sfătuiţi să nu îndrăznească a pretinde fericirea sau slava lor, care se înfăptuiesc numai prin puterea şi minunea lui Dumnezeu, ci acea curăţie lăuntrică a vieţii şi inimii”*** (Sfântul Ioan Casian, Convorbiri duhovniceşti).

Ionuţ Alexandru Tudorie - Sfântul Ioan Casian şi pelerinajul său la Betleem (382-385)

Pelerinajele antice la Locurile Sfinte din Orient au cunoscut o amploare deosebită începând cu sec. al IV-lea, momentul în care creştinismul a fost receptat ca religie permisă în teritoriul Imperiului Roman.

Tentaţiei iniţiale de a călători spre zona geografică unde însuşi Fiul lui Dumnezeu a petrecut pe pământ i s-a adăugat imediat o nouă motivaţie: aprofundarea relaţiei cu Dumnezeu în interiorul comunităţilor monahale. Betleemul, locul Naşterii Domnului, nu putea fi exclus din itinerariul iniţiatic al oricărui pelerin în Orient, ba mai mult, cronologia operei mântuitoare îl impunea ca punct de plecare într-o asemenea călătorie spirituală.

Sfântul Ioan Casian, plecat din Scythia Minor, a întreprins un amplu pelerinaj în Palestina şi Egipt, continuat ulterior cu vizitarea Constantinopolului şi a Romei, stabilindu-se în cele din urmă la Marsilia, unde a întemeiat două comunităţi monahale.

Prima etapă a formării sale duhovniceşti este legată de perioada anilor petrecuţi în lavra betleemitică din câmpul păstorilor, unde a descoperit asceza severă a monahismului palestinian.

Urmaşii lui Hristos, creştinii, încă din primele secole au simţit nevoia unei apropieri faţă de locurile teofaniilor divine, atât cele amintite în cărţile Vechiului Testament, cât mai ales faţă de zona geografică în care Dumnezeu cel întrupat a petrecut între oameni, la care face trimitere Legământul cel Nou. Aceste spaţii sacre, detaşate de toate celelalte prin dimensiunea lor eshatologică, prilejuiau celor care reuşeau să depăşească dificultăţile unei călătorii în Orient pregustarea împărăţiei viitoare încă de pe pământ, întâlnirea cu veşnicia, comuniunea cu Dumnezeu într-un spaţiu atemporal. Pe de altă parte, interesul faţă de Locurile Sfinte ale Orientului, în disonanţă cu decadenţa treptată a Occidentului, a fost întărit, înainte dar mai ales după declararea creştinismului drept religio licita în timpului împăratului Constantin cel Mare (306-337), prin acţiunea de ridicare a unor basilici impunătoare, în relaţie cu fiecare loc important menţionat în scrierile nou-testamentare. În acelaşi sens, mulţi dintre cei care doreau să primească Botezul creştin îşi îndreptau paşii spre marile centre ecleziastice orientale (Alexandria, Antiohia şi Ierusalim), unde fusese introdusă încă din sec. al III-lea instituţia catehumenatului. Nu în ultimul rând, apariţia monahismului în Egipt, Siria şi Palestina a atras atenţia creştinilor râvnitori spre o viaţă dedicată exclusiv lui Dumnezeu.

Pe de o parte, succinta argumentare a atracţiei spirituale pe care aceste spaţii sacre o provocau în sufletele creştinilor din Antichitate, iar pe de altă parte, evidenţa creştinismului din teritoriile actuale ale României, ne îndreptăţesc ipotetic să gândim posibilitatea ca şi un reprezentant al zonei carpato-danubiano-pontice să fi întreprins o astfel de peregrinatio antică. Referindu-ne la creştinismul de la Gurile Dunării, trebuie să subliniem realitatea unei misiuni apostolice în zonă, care a impus o ierarhie eccleziastică, continuată până în sec. al VI-lea. Mai mult decât atât, intensitatea vieţii creştine de aici este întărită de numărul mare al celor care au fost martirizaţi pentru credinţa lor în Hristos, precum şi de dimensiunea monahală, preluată timpuriu prin intermediul unor creştini din Orient, refugiaţi sau exilaţi în aceste teritorii.

În sec. al IV-lea, relaţia dintre zona Gurilor Dunării şi Locurile Sfinte este evidenţiată de pelerinajul şi ucenicia duhovnicească în comunităţile monahale din Palestina şi Egipt a Sfântului Ioan Casian, părintele monahismului occidental de tip cenobitic. Factorul determinant pentru reuşita transplantării tradiţiei monastice răsăritene în Apus a fost bilingvismul sau fiind latin nativ, dar utilizând limba greacă în perioada îndelungată petrecută la Betleem, în Egipt şi la Constantinopol.

Sfântul Ioan Casian şi atracţia Orientului

Informaţiile cu privire la originea dunăreană a Sfântului Ioan Casian îşi află suportul principal într-o afirmaţie a lui Ghenadie de Marsilia, care îi localizează patria în teritoriul Scythiei Minor. Plecând de la această mărturie literară incontestabilă, majoritatea cercetătorilor au indicat Casianum (în Nord-Vestul provinciei, parte a teritoriului rural al cetăţii Histria, pe Valea Casimcei), drept sat natal al Sfântului Ioan Casian, de unde ulterior şi-a luat şi cognomenul. În aceeaşi direcţie, amintim că în zona limitrofă, au fost descoperite două inscripţii în limba greacă, care se referă la demarcaţia teritoriilor ce aparţineau acestui sat. De asemenea, data naşterii nu poate fi stabilită cu exactitate, însă se presupune a fi undeva în jurul anului 360.

În această perioadă, Scythia Minor oferea posibilitatea unei educaţii corespunzătoare în centrele urbane din Histria, Tomis sau Callatis. Aici este de presupus că atât Ioan Casian, cât şi prietenul său apropiat, Gherman, au luat contact cu programa didactică universală a timpului, care cuprindea noţiuni generale de citire, scriere, gramatică, matematică, muzică, retorică şi literatură. Fără o relevanţă pentru mântuirea sufletului, informaţiile acumulate în primii ani de şcoală - cu referire la studiul asupra operelor clasicilor latini Virgiliu, Horaţiu, Cicero, Persiu şi Sallustiu - îi reveneau constant în memorie: "Fiindcă la acea robie generală a sufletului, de care sunt bântuiţi din afară toţi cei slabi, se adăuga o piedică specială în calea mântuirii şi anume cea adusă, după părerea mea, într-o oarecare măsură, de cunoaşterea literaturii, în care atât m-a frământat stăruinţa profesorilor şi citirea fără încetare. În mintea mea, ca şi cum ar fi infectată de acele opere poetice, chiar în timpul rugăciunii [re]vin acele povestiri şi istorisiri despre războaie, cu care am fost hrănit din primii ani de şcoală".

Acest context bilingv al Scyhiei Minor (în interiorul provinciei fiind utilizată preponderent limba latină, iar în cetăţile pontice limba greacă) i-a oferit soluţia surmontării barierei lingvistice a oricărui călător occidental în Orient.

Primele principii ale vieţii în Hristos le-a cunoscut în propria familie, căci la un moment dat mărturiseşte că "pricina cea mai mare a dorinţelor noastre [de revenire în spaţiul natal] era aceea că ne aducem aminte de câtă evlavie şi pietate era plină inima părinţilor noştri". De asemenea, conform propriilor rememorări, încă din această perioadă a vieţii a avut ocazia să cunoască viaţa monahală: "din copilărie m-am aflat printre călugări şi după ce m-am rupt de atâţia ani de obştea şi pilda vieţii lor, cu greu aş putea să îmi amintesc acum în întregime câte am încercat să săvârşesc sub imboldul îndemnurilor lor zilnice sau al pildelor lor, câte am învăţat

sau am văzut cu ochii mei". Ipoteza sugerată de Sfântul Ioan Casian cu privire la un monahism de tip cenobitic în perimetrul Scythiei Minor în a doua jumătate a sec. al IV-lea nu trebuie privită cu suspiciune, căci este cunoscut episodul exilării monahului Audius şi a adepţilor lui de către împăratul Constantius al II-lea (337-361) în această zonă.

Astfel, beneficiind de o educaţie bivalentă (profană în şcoală şi creştină în familie şi obştea monahală), tânărul Ioan a ales să aprofundeze calea vieţuirii în Hristos.

Itinerariul călătoriei sale duhovniceşti, în care a fost însoţit de prietenul Gherman, dar şi de o soră a sa, a cuprins cele mai importante centre ale creştinismului din bazinul mediteraneean: plecând din provincia danubiano-pontică a trecut prin Betleemul Palestinei, prin Sketis, Kellia şi pustiul Nitriei în Egipt, după care şi-a continuat periplul la Constantinopol şi Roma, în final stabilindu-se în Gallia, la Marsilia, unde a înfiinţat două mănăstiri (una de monahi, iar cealaltă de maici), pe care le-a organizat potrivit modelului oriental.

Tradiţia creştină despre peştera Naşterii din Betleeem (sec. II-III)

Dintre toate aceste spaţii sacre vizitate de Sfântul Ioan Casian, ne-am oprit asupra Betleemului, oraşul natal al regelui pământesc David şi al împăratului ceresc Hristos, conform cuvintelor proorocului: "Iar tu, Betleeme, casa Efratei, mic eşti a fi între miile lui Iuda; dar din tine Cineva îmi va ieşi în Israel să-i fie lui Cârmuitor; însă, ieşirile lui erau dintru început, din zilele veacului" (Mi 5, 1).

Încă din primele secole, creştinii şi-au îndreptat atenţia spre locul descris succint de către Sfinţii Apostoli Matei (2, 1) şi Luca (2, 7) în relaţie cu Naşterea Mântuitorului. Astfel, s-a format o tradiţie timpurie, consemnată ulterior în mai multe surse literare. În ordine cronologică, prima dintre acestea este Proto-evanghelia lui Iacob, redactată de un creştin elenist din Egipt la mijlocul sec. al II-lea: "Până la urmă au găsit o peşteră. Iosif intră, o lăsă pe Maria în grija fiilor săi, iar el pleacă să caute o moaşă evreică prin ţinutul Betleemului". În jurul anului 160, Sfântul Iustin Martirul şi Filosoful, în lucrarea apologetică Dialog cu iudeul Trifon, a menţionat pentru prima dată în literatura creştină tradiţia Naşterii în peştera din apropierea Betleemului: "Deoarece Iosif nu avea unde să poposească în satul acela, a poposit într-o peşteră din apropierea satului. Şi atunci, pe când ei se aflau acolo, Maria a născut pe Hristos şi L-a aşezat în iesle, unde L-au aflat magii, care veniseră din Arabia".

La un secol distanţă, alexandrinul Origen în celebra sa lucrare de teologie fundamentală Contra lui Celsus, afirmă: "Că Iisus S-a născut sigur în Betleem, potrivit acestei proorocii a lui Miheia şi consemnării scrise în Evanghelii de ucenicii lui Iisus, ne putem convinge şi din alte dovezi, arătând, precum bine cunoaştem, potrivit istoriei evanghelice asupra Naşterii, peştera din Betleem, unde S-a născut, iar în peşteră ieslea în care a fost înfăşat în scutece. Iar această mărturie este cunoscută în tot ţinutul din jur, chiar şi printre cei de altă credinţă, întrucât, într-adevăr, în această peşteră S-a născut Iisus, pe care creştinii îl adoră şi-L prea măresc".

În sfârşit, Sfântul Chiril al Ierusalimului, în Cateheza a XII-a, rostită în jurul anului 347, referindu-se la perioada anterioară ridicării basilicii constantiniene, descrie locul Naşterii astfel: "Nu cu mulţi ani înainte locul acela era împădurit", afirmaţie întărită ulterior de Fer. Ieronim în Epistola LVIII adresată prezbiterului Paulinus, în anul 395: "Din vremea lui Hadrian până la domnia lui Constantin, timp de aproximativ o sută optzeci de ani, pe locul învierii era adorată statuia lui Zeus, iar pe stânca în care fusese înfiptă Crucea, o statuie de marmură a zeiţei Venus, aşezată aici de păgâni: să li se fixeze pedeapsa persecutorilor, fiindcă au vrut să ne ia credinţa în Cruce şi în înviere, dacă au putut ei profana Locurile Sfinte cu statuile idolilor! Pe Betleemul acum al nostru, cel mai măreţ loc al lumii, despre care Psalmistul cântă: Adevărul din pământ a răsărit [Ps. 84, 12], îl umbrea dumbrava lui Thamuz, adică a lui Adonis, iar în peştera în care odinioară a plâns Pruncul Hristos, era plâns iubitul Venerei".

Basilica Naşterii Domnului în sec. al IV-lea

Această imagine rece a Locurilor Sfinte s-a schimbat radical odată cu adoptarea unei noi politici religioase favorabile creştinilor în timpul împăratului Constantin cel Mare. În anul 326, în timpul pelerinajului mamei basileului, Elena, în Palestina a fost descoperită Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Mântuitorul, moment ce a focalizat atenţia familiei imperiale spre ridicarea unui complex basilical, care să marcheze locurile unde Fiul lui Dumnezeu S-a născut, a pătimit şi S-a înălţat la Tatăl. De altfel, această acţiune este elogiată de scriitorul bisericesc Eusebius de Cezareea, în Cuvântarea ţinută cu prilejul sărbătoririi a treizeci de ani de domnie ai împăratului Constantin, în anul 336: "Tot acolo [în Palestina] a mai luat el seama la trei locuri, unde se aflau tot atâtea tainice peşteri venerate de toţi, pe care le-a dăruit, de asemenea, cu construcţii bogate. În peştera primei teofanii [Naşterea Domnului] împăratul a adus cuvenitele dovezi de preţuire; dincolo - anume acolo unde la final s-a petrecut înălţarea la cer [Muntele Măslinilor] - [a ridicat] o zidire

chiar pe înălţime, spre aducere-aminte; iar în centrul întregii scene pe care s-a dat lupta mântuirii noastre a slăvit mântuitoarea biruinţă [asupra morţii]".

În ordine cronologică, prima atestare a basilicii ridicate deasupra peşterii Naşterii din Betleem a fost furnizată de Itinerarium-ul redactat de pelerinul anonim din Bordeaux, în anul 333, care afirmă că: "Unde a fost născut Domnul Iisus Hristos, acolo a fost construită o basilică din ordinul lui Constantin". După moartea împăratului-ctitor (337), acelaşi episcop semiarian Eusebiu de Cezareea, în lucrarea Viaţa lui Constantin, precizează: "Iată de ce a şi împodobit cuvioasa împărătească [Elena, locul] în care a adus Născătoarea de Dumnezeu Pruncul pe lume, cu construcţii vrednice de toată uimirea, îmbogăţind Sfânta Grotă în tot chipul. Puţin mai târziu şi împăratul [Constantin] i-a arătat cuvenită cinstire, înzestrându-o împărăteşte cu darurile sale şi adăugând râvnei maicii sale [o mulţime de] vase de argint şi de aur şi ţesături în toate culorile".

În ceea ce priveşte interiorul basilicii, o frumoasă descriere se păstrează în Itinerarium-ul pelerinei spaniole Egeria, care a vizitat Locurile Sfinte în anii 383-384, referindu-se la sărbătoarea Epifaniei (6 ian.): "Cât de împodobite sunt în acea zi bisericile, atât a Învierii, cât şi a Crucii, precum şi cea din Betleem, este de prisos să vă mai descriu. Nu vezi aici nimic altceva decât aur, pietre scumpe şi mătase; căci şi perdelele, dacă te uiţi, sunt tot de mătase aurită şi draperiile, dacă le vezi, sunt, de asemenea, în întregime, din mătase aurită. Obiectele de cult de tot felul, cu care se slujeşte în acea zi, sunt din aur înscrustate cu pietre scumpe. În ce priveşte numărul şi greutatea făcliilor de ceară, ale candelabrelor, ale candelelor, ale feluritelor obiecte de cult, cum ar putea fi calculate sau descrise? Ce să mai zic de podoaba locaşurilor pe care Constantin, sub îndrumarea maicii sale şi pe măsura posibilităţilor pe care le-a avut ca împărat, le-a împodobit cu aur, mozaic, marmură preţioasă, atât la biserica mare [Martyrion], cât şi la Anastasis [biserica Învierii] sau [biserica] Crucii, ori la celelalte locaşuri sfinte din Ierusalim?".

Mărturiile arheologice au venit în completarea acestei descrieri a interiorului fastuos al basilicii constantiniene: marmura şi mozaicul au fost utilizate ca materiale de lucru atât pentru placarea pavimentului, cât şi a pereţilor laterali.

Singura informaţie literară cu privire la arhitectura iniţială a basilicii Naşterii Domnului, în care Altarul era vizibil creştinilor rugători, ne este oferită de Fer. Ieronim în Epistola CXLVII, adresată diaconului Sabinianus: "Întreaga Biserică îl proslăvea pe Hristos Domnul la vremea privegherilor [de noapte] şi într-un singur suflet cântă spre lauda lui Dumnezeu în feluritele graiuri ale neamurilor. Dar tu, odinioară iesle a Domnului între alte sălaşuri, lăsai acum pe Altar scrisori de

dragoste, pe care mai apoi cea demnă de plâns, ca şi cum va fi venerată în genunchi, să le găsească şi să le citească şi stăteai în continuare în corul celor ce psalmodiază şi vorbeai, mişcând cu neruşinare capul".

De la ignoranţa palestiniană spre înţelepciunea egipteană

Aceaste descrieri, deşi disparate şi secvenţiale, ne-au îngăduit să pătrundem în atmosfera cu care luau contact pelerinii creştini din sec. al IV-lea, precum Sfântul Ioan Casian şi cei doi însoţitori ai săi, care au marcat Betleemul pe harta imaginară a călătoriei lor duhovniceşti. La sfârşitul sec. al IV-lea, viaţa acestei mici aşezări, situată în proximitatea Ierusalimului, era eminamente agricolă, păstoritul fiind ocupaţia principală a locuitorilor ei. Basilica impozantă ridicată de împăratul Constantin cel Mare în anul 330 deasupra peşterii Naşterii domina căsuţele sărăcăcioase ale populaţiei autohtone.

Însă, referindu-ne la mobilul călătoriei pelerinilor scythani amintiţi, aceştia au venit în Orient pentru a cunoaşte monahismul autentic. Perioada pe care au petrecut-o aici se circumscrie între anul 380 (terminus post quem) şi respectiv, anul 385 (terminus ante quem), deoarece ei se pare că nu au cunoscut celebra mănăstire întemeiată aici de către Fer. Ieronim, în anul 386. Astfel, majoritatea cercetătorilor au îmbrăţişat ipoteza conform căreia contactul cu Betleemul a avut loc între anii 382-385.

Prezentarea comunităţii monahale de tip cenobitic în care Sfântul Ioan Casian şi Gherman au intrat odată ajunşi în cetatea Naşterii Domnului, este prezentată nu tocmai în cei mai elogioşi termeni, comparativ cu ceea ce a descoperit ulterior în Egipt. Astfel, "unii [călugări] mai nepăsători, folosindu-se fără măsură de această îngăduinţă [perioada de timp dintre rugăciunea de noapte şi cea de dimineaţă] îşi prelungeau mai mult acest răgaz de somn. Nici o adunare nu îi obliga să iasă din chiliile lor sau să se ridice din pat mai devreme de ora trei şi chiar în timpul zilei, când s-ar fi cuvenit să se ocupe de unele îndeletniciri, erau toropiţi de prea mult somn în paguba muncii".

Tocmai pentru a combate această cutumă, a fost introdusă, "pentru prima dată în timpul nostru şi în mănăstirea noastră", o nouă slujbă de dimineaţă, care: "este oficiată în mod obişnuit, după un scurt răgaz de timp de la terminarea psalmilor şi rugăciunilor de noapte, încheindu-se apoi şi ea prin privegheri zilnice".

Pe de altă parte, în ceea ce priveşte regula postului, aceasta era păstrată cu sfinţenie, fără nici o acomodare în cazul ospitalităţii, pe care trebuiau să o arate tuturor celor care îi vizitau: "Din dorinţa de a cunoaşte învăţăturile bătrânilor, am pornit din părţile Siriei spre Egipt, unde ne mirăm noi că eram primiţi cu atâta bucurie, încât nici o rânduială de postire nu mai era respectată până la ora stabilită pentru masă, aşa cum ne deprinseserăm la mănăstirile din Palestina".

Locul exact al acestei comunităţi monahale în care au intrat cei doi este dificil de stabilit. Reperele sunt mult prea generale pentru a fi posibilă o localizare exactă. Sfântul Ioan Casian o descrie drept "mănăstirea noastră, unde Domnul nostru Iisus Hristos S-a născut din Fecioară", adăugând că "nu era departe de peştera în care a binevoit Domnul a se naşte din Fecioară".

Este foarte posibil ca mănăstirea aceasta să fie cea ridicată în câmpul păstorilor, pe locul în care îngerii s-au arătat acestora vestindu-le Naşterea lui Mesia. Aici, la puţin timp după trecerea Sfântului Ioan Casian în Egipt a petrecut un an şi Paladius, conform propriei mărturii: "Am convieţuit cu el [Posidonius] un an în Betleem, când se afla dincolo de Poimeniu". De asemenea, această mănăstire este amintită şi de Epifanie Monahul: "La Răsărit de Betleem se afla mănăstirea numită Poimnion, unde s-a arătat îngerul păstorilor şi le-a zis: Nu petreceţi noaptea [lângă turme] pe câmp, ci bucuraţi-vă cântând". Lipsa oricărei referinţe a Sfântului Ioan Casian cu privire la celebra lavră întemeiată în perimetrul Betleemului de Fer. Ieronim, ale cărui lucrări îi erau cunoscute şi pe care chiar le recomanda, întăresc ipoteza vieţuirii celor doi novici scythani într-o comunitate monahală diferită.

Pasul decisiv spre tradiţia egipteană a monahismului antic a fost realizat în urma contactului cu avva Pinufius, bătrânul egumen al chinoviei Panephysis-ului (în Delta Nilului), care se retrăsese în Palestina pentru a se feri de presiunea recunoaşterii universale de care se bucura în comunitatea proprie. Relaţia duhovnicească născută în urma vieţuirii în aceeaşi chilie - conform practicii pahomiene de grupare a novicilor în acelaşi spaţiu - a fost brusc întreruptă, căci "nu târziu nişte fraţi veniţi din Egipt pentru rugăciune la Locurile Sfinte, recunoscându-l, l-au chemat înapoi, în mănăstirea sa, cu foarte stăruitoare rugăminţi".

Descoperirea unor noi dimensiuni spirituale ale monahismului în discuţiile cu avva Pinufius le-a suscitat celor doi scythani dorinţa curata de cunoaştere nemediata a regulilor vieţuitorilor din pustiul egiptean. Astfel, în anul 385, au primit îngăduinţă comunităţii din Betleem în vederea unei călătorii iniţiatice în lavrele din Sketis şi Nitria/Kellia. Ultima menţiune cronologică a Betleemului în lucrările Sfântului Ioan Casian, se referă la episodul revenirii celor doi monahi în cetatea Naşterii

Domnului după o perioadă de şapte ani (392), pentru a primi binecuvântarea egumenului comunităţii în care descoperiseră viaţa dedicată exclusiv lui Dumnezeu: "deşi de aici încolo nu ne-am mai gândit prea mult la legământul nostru de mănăstire, totuşi l-am îndeplinit după o trecere de şapte ani. Astfel, am alergat la mănăstirea noastră, ducând cu noi încrederea că vom dobândi îngăduinţa de a ne întoarce în pustiu".

Hotărârea fusese luată: dintre cele două tipologii ale monahismului oriental ei optaseră pentru cea egipteană.

Un scurt excurs în opera Sfântului Ioan Casian descoperă argumentele sale în favoarea regulilor monastice din Delta Nilului. Astfel, modelul palestinian de la sfârşitul sec. al IV-lea accentua totala transcendenţă a lui Dumnezeu, derivând de aici un ascetism sever, însoţit de izolare fizică. De cealaltă parte, modelul egiptean vorbea despre imanenţa lui Dumnezeu, fiind concentrat pe virtutea iertării şi pe discernământul egumenilor vârstnici. Comunitatea din Betleem în care cei doi scythani au intrat în viaţa monahală nu le-a insuflat dragostea de aproapele şi metoda rugăciunii neîncetată, dimensiuni spirituale pe care le-au descoperit abia în pustiul egiptean.

În acest sens, putem vorbi despre un pas decisiv în urcuşul duhovnicesc al Sfântului Ioan Casian, depăşind ignoranţa perioadei palestiniene - care poate fi asociată cu prima treaptă a pocăinţei pentru iertarea păcatelor - şi atingând înţelepciunea perioadei egiptene -focalizată pe treapta superioară a improprierii virtuţilor.

Astfel, chiar dacă monahismul palestinian este prezentat în lucrările Sfântului Ioan Casian într-o perspectivă nu întotdeauna ideală, perioada petrecută în Betleem a fost una potrivită şi necesară pentru creşterea sa duhovnicească, contribuind indirect la atitudinea echilibrată demonstrată ulterior în spaţiul occidental.

Această scurtă incursiune în epoca pelerinajelor antice, urmând paşii acestui celebru reprezentant al creştinismului dunărean de la confluenţa sec. IV-V, ne-a prilejuit contactul cu un ethos autentic, impulsionat numai de dorinţa unei desăvârşiri, nu personală, ci altruistă. Factorul catalizator care i-a îmbărbătat pe toţi cei ce se arătau dispuşi să înfrunte numeroase dificultăţi pentru a ajunge la Locurile Sfinte, era năzuinţa internă spre descoperirea de sine, desprinderea de elementul cotidian şi pătrunderea încă din această viaţă într-o dimensiune eshatologică. În mod cert, aceste idealuri creştine erau mai uşor de împlinit în graniţele unui locus

sanctus, numit astfel pentru teofania sau teofaniile care îl diferenţiază radical faţă de toate celelalte spaţii.

Pr. Adrian Agachi - Sfântul Ioan Casian despre tineri și gândurile lor

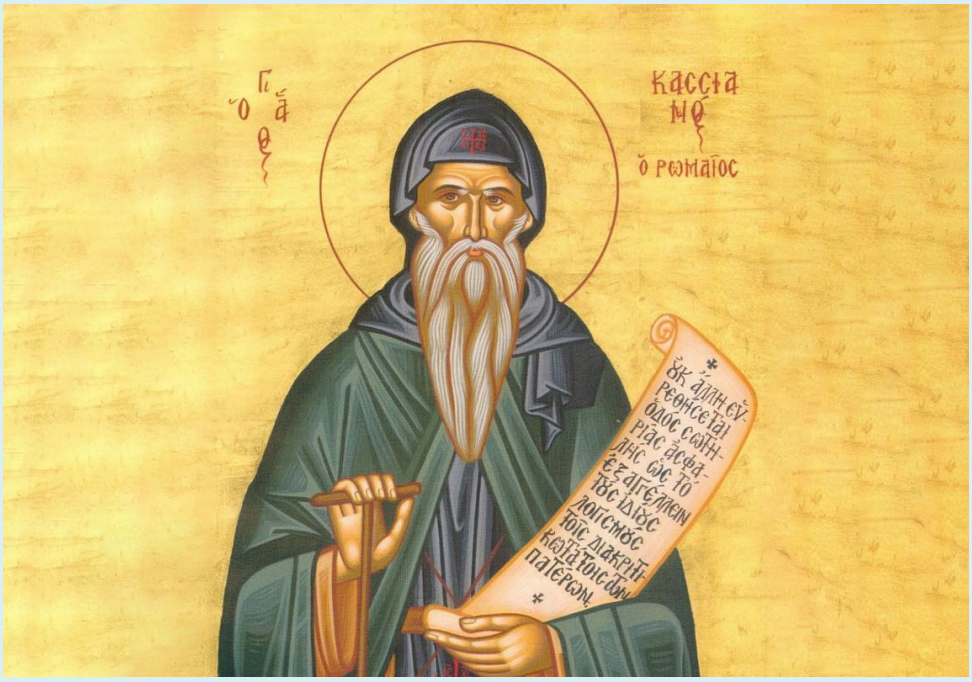

Tinerețea semnifică avânt nesocotit, asumarea unor riscuri de la care orice adult s-ar înfrâna, exuberanță nepotolită, poftă de viață, dorință de a cuceri lumea, atât interioară, cât și exterioară. În drumul său, tânărul are nevoie de oameni cu experiență cărora să le încredințeze gândurile sale. Orice om aflat la începutul vieții trebuie să se lase condus de cei încercați, ca să nu ajungă să-și rateze menirea. Însă astăzi, când parcă toate idealurile tinerilor sunt predate lumii virtuale, ce mai este de făcut?

Sfântul Ioan Casian reprezintă una dintre cele mai bune „călăuze” în viața spirituală. În toate scrierile sale putem privi ca într-o oglindă în sufletul nostru, ne putem adresa din nou întrebările potrivite, avem posibilitatea de a găsi răspunsuri la ceea ce ne frământă. În ceea ce privește textele despre tinerii monahi pe care i-a cunoscut personal sau pentru care a compilat sfaturi folositoare, acestea conțin un avertisment foarte actual: orice tânăr care-și ascunde gândurile se află pe o cale periculoasă din punct de vedere duhovnicesc.

Însă, înainte de a analiza acest semnal de alarmă al Sfântului Ioan Casian, trebuie să ne întrebăm dacă am trăit vreodată o perioadă în care gândurile tinerilor să fie mai tulburi și mai ascunse ca în zilele noastre. Tinerii nu mai discută aproape deloc nici cu părinții, nici cu prietenii lor, preferând să-și încredințeze existența mediului online. Lumea prezentă și-a estompat propria gândire. Nici o umbră nu mai mo-

dulează frunțile tinerilor de astăzi. Toți sunt făcuți parcă din același aluat al realității virtuale - absență, neimplicare, detașare goală de sens, odihnă perpetuă a minții, împietrire a inimii. În aceste condiții, atunci când întrebi un tânăr despre ceea ce-l frământă, descoperi că, de fapt, nu-l mai frământă nimic. Majoritatea ajung să intre în viața lor de muncă și familie în mod similar cu cei care se află la finalul meseriei lor. Cu alte cuvinte, par pregătiți de pensionare. Prin urmare, tânărul de astăzi nu-și mai ascunde gândurile de ceilalți pentru că le ține râvnitor pentru sine - el, de fapt, nu mai are gânduri, țeluri, idealuri, dorințe. Iar un om lipsit de acestea este, deja, pe jumătate mort. Poate, vreodată, să fie considerat viu un om care nu știe pentru ce trăiește?

Gândul fără de gând

Pentru a reuși să scoți un tânăr din această stare semimorbidă, trebuie să-ți dai osteneala de a-l scoate din „gândul fără de gând", adică din starea de trândăvie amestecată cu plictiseală în care lumea modernă i-a clădit un culcuș liniștit. Iar singura modalitate de a-l clătina din comoditatea sa perpetuă constă în a-i restrânge un pic exprimarea propriilor dorințe. Cum este timp pentru rețelele de socializare, va fi și pentru a-și face camera curată. Cum se găsește atâta vreme pentru jocurile pe telefon, va fi vreme și pentru împăturirea hainelor, o activitate de voluntariat, o muncă desfășurată vara în aer liber. Părintele care își vede de viață liniștit cât timp fiul sau fiica sa se scufundă în realitatea virtuală a telefonului sau laptopului mai toată ziua va constata că, la maturitate, a crescut un om inform sufletește. De aceea, tânărului trebuie să-i fie lăsată libertate, dar nu deplină. El trebuie ocazional pus în situații mai grele, trebuie să învețe să-și biruiască propria voință, mai ales dacă-l împinge la fapte nepotrivite.

Sfântul Ioan Casian spunea: *„Grija și îndrumarea principală a acestuia [părintelui duhovnicesc, n.r.], cu ajutorul căreia tânărul să fie în stare să urce necontenit spre culmile cele mai înalte ale desăvârșirii, vor fi să-l învețe mai întâi să-și biruie vrerile (s.n.). Pregătindu-l cu râvnă și sârguință pentru această luptă, va avea grijă să-i poruncească necontenit tocmai ceea ce a înțeles că sunt potrivnice firii lui. Trăgând învățături din multele încercări, ei pretind că monahul, mai ales cel tânăr, nu-și poate ține în frâu nici chiar plăcerea de a pofti, dacă n-a învățat mai întâi să-și biruie prin ascultare vrerile sale. De aceea, declară ei, cine n-a învățat mai întâi să-și ucidă vrerile nu va fi în stare în nici un chip să-și stingă nici mânia, nici tristețea, nici duhul prea curviei, dar nu-și va putea păstra nici adevărata umilință a inimii, unirea necontenită cu frații și pacea trainică și îndelungă, iar urmarea: nici în mănăstire nu va mai putea rămâne mult timp"* (Sfântul Ioan Casian, „Așezămintele mănăstirești", în: Scrieri alese, pp. 144-145).

Repornirea gândirii

Dacă tânărul este scos din mediul său comod, atunci gândurile vor reporni. Multe dintre acestea vor fi amestecate cu tristețe și mânie, repulsie față de viață și responsabilitățile ei. Acum el va fi pregătit să înfrunte un pic greutățile și să se chinuiască puțin pentru a se regăsi sufletește. Părinții trebuie să caute din timp sfătuitori și în afara familiei pentru a încredința propriii adolescenți celor potriviți să-i formeze. Cel mai mare pericol actual constă în faptul că tinerii sunt lăsați în voia lor! În spatele acestei libertăți acordate tinerilor, transformată în lozincă de mulți părinți, se află de fapt comoditatea celor din urmă, care și-au abandonat propriile responsabilități și se limitează numai la sfaturi condescendente și atitudini fataliste. Trebuie să căutăm persoane în care fiii și fiicele noastre se pot încrede și care-i pot călăuzi. Altfel, fie din starea „gândului fără de gând", fie din cea a „gândurilor potrivnice", ei nu se vor putea ridica singuri.

Sfântul Ioan Casian observa: *„Necontenit sunt învățați tinerii să nu ascundă, dintr-o rușine primejdioasă, absolut nici un gând care le frământă inimile, ci, de îndată ce s-au ivit, să le descopere bătrânului. În judecarea acestora să nu se bizuiască niciodată pe propria lor socotință, ci să fie convinși că este bun sau rău tot ceea ce a decis analiza bătrânului după o lungă chibzuință. Așa se face că iscusitul vrăjmaș în nici o privință nu-l poate împresura pe tânăr, ca pe unul fără experiență și neștiutor, și nici să-l prindă cu vreun vicleșug pe cel pe care-l vede sprijinindu-se nu pe judecata lui, ci pe cea a bătrânului. El nu-l poate convinge să ascundă bătrânului îndemnurile de orice fel pe care i le-a aruncat în inimă ca pe niște săgeți de foc. Diavolul atât de dibaci în nici un alt chip nu l-ar putea înșela și aduce la poticnire pe tânăr, decât dacă l-ar momi prin îngâmfare sau pofta de mărire să-și ascundă gândurile. De altfel, bătrânii declară că îndeobște semnul știut și vădit al gândurilor diavolești este rușinea de a le mărturisi bătrânului"* (Sfântul Ioan Casian, „Așezămintele mănăstirești", în: Scrieri alese, pp. 145- 146).

Deci, misiunea părintelui constă nu doar în a fi singurul sfătuitor al propriului copil, ci și în a găsi persoane în care acesta se poate încrede. Dar dacă nu vom reuși să ne adunăm sufletește și să-i scoatem puțin pe tineri din realitatea lor virtuală, atunci vom avea doar fantoșe care se plimbă, mănâncă și dorm, dar care nu mai au nici o dorință de a face ceva cu viața lor. Să nu ne temem de furia lor. Dacă sunt furioși, sunt vii sufletește. Însă dacă sunt absenți și resemnați, ce fel de oameni vom ajunge să creștem?

Pr. Ciprian Florin Apetrei - Viața lui, o căutare permanentă a iubirii lui Dumnezeu

În ultima zi a lunii februarie îl sărbătorim pe Sfântul Ioan Casian, un străromân care a marcat istoria monahismului şi a literaturii patristice creştine. El este considerat organizatorul monahismului în Occidentul Europei, iar prin opera sa este un liant între Apus şi Răsărit. În acelaşi timp, el este un apărător al Ortodoxiei, combătând erezia nestoriană care a marcat creştinismul la începutul secolului al 5-lea.

Prin opera sa teologică, Sfântul Ioan Casian este un autor care surprinde cu mare acrivie viaţa monahală şi mai ales învăţăturile ascetice ale părinţilor duhovniceşti ai spiritualităţii creştine din vremea sa. El introduce în literatura ascetică occidentală Patericul, în care principiile monahale sunt prezentate sub forma convorbirilor duhovniceşti. Frumuseţea şi bogăţia duhovnicească a scrierilor sale stau sub influenţa gândirii patristice răsăritene.

Preafericitul părinte patriarh Daniel în cuvântul înainte al lucrării Sfântul Ioan Casian, Viaţa şi învăţăturile lui spune că „este cel dintâi mare dascăl-teolog al vieţii monahale născut pe teritoriul României de azi şi cinstit ca Sfânt părinte al Bisericii Universale”.

Prietenia în cele dumnezeieşti

Acest părinte al Bisericii s-a născut în jurul anului 360 în Scythia Minor, Dobrogea de astăzi. Numele de Casian şi l-a luat, după cum afirmă profesorul Emilian Popescu, de la satul în care s-a născut, Casianum, situat în nord-vestul Dobrogei, întâlnit şi sub denumirea de vicus Cassiani. Familia sa a fost creştină şi i-a oferit o educaţie deosebită din care nu a lipsit cultura clasică.

Către anul 380 pleacă în Ţara Sfântă împreună cu prietenul său, Gherman, pe care îl cinstim ca sfânt alături de el în ultima zi din februarie. În Ţara Sfântă se stabilesc la o mănăstire de lângă Betleem. După doi ani pleacă în Egipt pentru a spori duhovniceşte prin întâlnirea cu marile centre ascetice de aici.

Timp de şapte ani, Sfinţii Ioan Casian şi Gherman merg prin toate locurile unde s-au nevoit şi se nevoiau marii asceţi ai Egiptului. Revin la Betleem şi cer binecuvântare pentru a deveni pustnici. Iscându-se în Egipt o polemică origenistă între monahi către anul 399, părăsesc viaţa ascetică de aici şi merg la Constantinopol.

În capitala imperiului îl cunosc pe arhiepiscopul locului, Sfântul Ioan Gură de Aur, care îl hirotoneşte pe Sfântul Ioan Casian diacon. Alături de Gherman luptă pentru apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur, acuzat şi exilat pe nedrept. În anul 404 merg la Roma pentru a cere sprijinul Papei Inocenţiu I în apărarea Sfântului Ioan Gură de Aur.

Aici îl cunoaşte pe diaconul Leon, viitorul Papă al Romei, şi se leagă o frumoasă prietenie între ei. La rugămintea lui Leon, Sfântul Ioan Casian scrie o lucrare teologică despre Întruparea Domnului în care combate erezia lui Nestorie.

Se pare că la Roma a fost hirotonit preot, iar undeva în jurul anului 410 merge la Marsilia şi întemeiază o mănăstire de călugări, iar câţiva ani mai târziu, una de călugăriţe. Aceste comunităţi sunt organizate de el după principiile vieţii monahale din Răsărit, adaptate la realităţile din Occident ale timpului său.

În jurul anului 435, Sfântul Ioan Casian a trecut la Domnul, lăsându-ne o bogată operă ascetică şi teologică. Principalul caracter al acestei opere este ascetic, însă către sfârşitul vieţii sale capătă şi unul teologic din cauza problemelor dogmatice provocate în Biserică de nestorianism.

Lucrările lui sunt fundamentale pentru viața ascetică a Bisericii

Opera sa este redactată într-o frumoasă limbă latină şi îmbogăţeşte prin profunzimea şi introspecţia ei fondul literaturii patristice creştine. Prima sa lucrare este formată din două părţi numite: De institutis coenobiorum (Despre aşezămintele mănăstireşti) şi De octo principalium vitiorum remediis (Despre remediile celor opt păcate principale). În această lucrare vorbeşte despre organizarea mănăstirilor din Ţara Sfântă şi Egipt.

Acest lucru îl face în prima parte, pentru ca în cea de a doua să analizeze cele opt păcate principale: lăcomia, desfrânarea, iubirea de argint, mânia, întristarea, trândăvia, mărirea deşartă şi mândria.

Sfaturile pe care le dă Sfântul Ioan Casian pentru a lupta împotriva acestor păcate sunt întemeiate pe Sfânta Scriptură şi pe experienţa ascetică a marilor părinţi ai pustiei.

A doua sa lucrare este Collationes Patrum (Convorbiri cu Părinţii) şi reprezintă cea mai amplă scriere a sa. Cuviosul Ioan Casian cuprinde în această lucrare 24 de convorbiri duhovniceşti pe care, împreună cu Gherman, le-a purtat cu pustnici din Egipt. Convorbirile sunt împărţite în trei grupe, după cele trei centre monastice în care au avut loc dialogurile duhovniceşti. Aceste convorbiri cu părinţii pustiei Egiptului ne aduc în atenţie preocupările duhovniceşti ale acestora. Din această lucrare aflăm că există o ştiinţă duhovnicească, ce ne ajută să progresăm spiritual şi să dobândim mântuirea.

Părintele profesor Mircea Păcurariu arată că „valoarea acestor convorbiri, scrise de Ioan Casian, se datora mai ales măiestriei cu care Gherman ştia să pună întrebările, încât el apare ca un adevărat coautor. Erau întrebări sau teme de teologie dogmatică, de spiritualitate, dar şi de filosofie şi psihologie”.

Convorbirile Sfântului Ioan Casian sunt un ghid pentru toţi cei preocupaţi de desăvârşirea lor duhovnicească şi o frescă în cuvinte a lumii monahale de acum 16 secole şi a preocupărilor şi aspiraţiilor lor spirituale.

Fără această lucrare a cuviosului Ioan Casian în mod sigur nu ar fi ajuns până la noi teologia ascetică şi numele atâtor părinţi pe care i-a cunoscut şi cu care a dialogat. Această lucrare are meritul de a ne deschide orizontul gândirii şi trăirii ascetice din patria monahismului, Egiptul secolelor 4-5.

A treia lucrare este De Incarnatione Domini contra Nestorium (Despre Întruparea Domnului, contra lui Nestorie) şi are un conţinut dogmatic, fiind scrisă pentru a

apăra dreapta credinţă în faţa teologiei eretice a lui Nestorie. Începutul secolului al 5-lea este marcat de erezia lui Nestorie, care pentru a fi combătută s-a întrunit un Sinod ecumenic la Efes în 431, socotit al III-lea din istorie. Nestorie, care a fost arhiepiscop al Constantinopolului din anul 428 şi până la condamnarea sa de la Sinodul al III-lea ecumenic, susţinea erezia că în Iisus Hristos există două persoane - persoana divină a Fiului lui Dumnezeu, născut din Tatăl mai înainte de toţi vecii, şi persoana umană sau istorică a lui Iisus Hristos, cu care s-a născut din Fecioara Maria.

Acestei erezii se opune prin acest tratat teologic Sfântul Ioan Casian. El arată Ortodoxia credinţei creştine legată de Întruparea Domnului şi condamnă erezia lui Nestorie. În argumentarea sa, cuviosul Ioan Casian aduce texte din Sfânta Scriptură şi operele Sfinţilor părinţi, arătând că Mântuitorul Iisus Hristos S-a născut din Sfânta Fecioară Maria, care trebuie socotită Născătoare de Dumnezeu. „Dumnezeirea nu poate fi despărţită de Hristos şi Hristos este în întregime în Dumnezeu. În Hristos este o singură persoană inseparabilă în cele două firi, divină şi umană” (acad. Emilian Popescu, Sfântul Ioan Casian, părinte al monahismului românesc şi teolog al asceticii patristice în Sfântul Ioan Casian, Viaţa şi învăţăturile lui).

Această lucrare a Cuviosului Ioan Casian a stopat răspândirea în Apusul Europei a ereziei lui Nestorie şi a oferit părinţilor prezenţi la Sinodul al III-lea ecumenic argumente pentru a combate această erezie.

Opera Sfântului Ioan Casian face legătura între spiritualitatea răsăriteană şi cea apuseană, iar prin latura sa preponderent ascetică ne oferă un ghid filocalic pe drumul creşterii noastre duhovniceşti. El „rămâne în istoria gândirii creştine ca unul care a ştiut să surprindă în nuanţe intime, de mare fineţe, viaţa ascetică, prin puterea ei în perspectiva tradiţiei apostolice” (Remus Rus, Dicţionar enciclopedic de literatură creştină din primul mileniu).

Biserica îl cinsteşte astăzi ca pe un părinte al ei: „Făcându-te cuvios, te-ai dat lui Dumnezeu şi luminându-te cu faptele cele bune, mărite Ioan Casian, ca un soare ai strălucit, cu lumina învăţăturilor tale celor dumnezeieşti, luminând inimile credincioşilor celor ce pururea te cinstesc. Pentru aceasta cu dinadinsul, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, pentru cei ce te laudă pe tine, cu dragoste fierbinte”.

Diac. Alexandru Ojică - Sfântul Ioan Casian, ocrotitor al diasporei române

Este știut faptul că originea Sfântului Ioan Casian a constituit subiectul unor discuții pasionante nu doar pentru istorici, ci și pentru teologi sau filologi. Diversele teorii cu privire la originea Sfântului Ioan Casian vorbesc, pe baza sintagmei natione Scytha din relatarea istoricului Ghenadie al Marsiliei, de diferite locuri unde acesta s-ar fi putut naște: Dobrogea, Siria, Palestina, sudul Franței (Provence), nordul Africii, Atena sau chiar Kurdistan (pe baza unor manuscrise ce au Serta în loc de Scytha).

Studiile istoricului Henri-Irénée Marrou sunt fundamentale în buna înțelegere din punct de vedere istoric și geografic a Sfântului Ioan Casian: „Totul se lămurește când Casian e înțeles nu ca un nume de familie, ci oarecum ca unul etnic, însemnând acea origo a călugărului scit: Johannes Cassianus ar trebui să se traducă, în franțuzește, cam așa: Ioan cel Casian”.

Izvorât dintr-o veche familie de proprietari funciari, el purta într-un mod cu totul firesc supranumele geografic care-l lega de locul său natal. O primă componentă în viața Sfântului Ioan Casian este dată de identitatea sa, că prin însuși numele său el

nu s-a despărțit de patria sa natală. Datele istorice despre viața sa îl fac unul dintre cei mai discreți sfinți ai Bisericii, căci nu știm cu exactitate nici anul nașterii, nici anul mutării la Domnul. Bornele vieții sale sunt orientative, între 360/365 - 430/435.

În desăvârșirea sa spre sfințenie, monahul Ioan Casian s-a născut în Dobrogea, a viețuit și s-a nevoit în mănăstirile din Țara Sfântă și în deșertul Egiptului, a primit hirotonia întru diacon la Constantinopol din mâinile Sfântului Ioan Gură de Aur, a mers la Roma pentru a-și apăra episcopul și, în cele din urmă, s-a stabilit la Marsilia, unde a întemeiat două mănăstiri, reorganizând viața monahală din sudul Franței și a apărat dreapta credință a Bisericii împotriva învățăturilor lui Nestorie, prin tratatul său Despre Întruparea Domnului, Contra lui Nestorie.

Surprinzător sau nu, părintele dobrogean face amintire de unul din numele sale, Ioan, doar în două situații.

- ✓ *Astfel, în prima sa carte, Aşezămintele mănăstireşti V, 35, sfântul străromân aminteşte: „Scoţând un suspin adânc, mi se adresă pe nume: «O, Ioane, zise el, câţi oameni grăiesc în acest ceas cu Dumnezeu şi contemplându-L, Îl păstrează în inimile lor, iar tu te lipseşti de aşa lumină, ca să te cufunzi într-un somn fără de rost»" (Aşezămintele mănăstireşti V, 35, col. Părinţi şi Scriitori Bisericeşti vol. 57, p. 182) şi*
- ✓ *în Convorbiri duhovniceşti XIV, 9, 4: „Băgaţi de seamă acestea în primul rând, şi mai ales tu, Ioane, care fiind mai tânăr ai nevoie mai mult ca alţii de a păzi cele ce am să spun, caută să impui gurii tale cea mai adâncă tăcere, ca să nu zădărniceşti prin mândrie deşartă truda cititului şi munca dorinţelor tale" (Convorbiri duhovniceşti XIV, 9, 4, col. Părinţi şi Scriitori Bisericeşti, vol. 57, p. 558).*

Contemporanii săi îl știau doar după numele de Casian, căci primele manuscrise ale cărților sale care conțin numele complet, Ioan Casian, datează din secolul al IX-lea. La rândul său, numele Cassianus prezintă o istorie interesantă, căci era larg răspândit în Imperiul Roman în secolele I-IV, Biserica din Africa sau din Italia având mulți martiri cu numele de Casian. Chiar dacă pe parcursul vieții sale Sfântul Ioan Casian a locuit în diferite locuri din lumea cunoscută atunci, în căutarea desăvârșirii sau cu diferite ascultări - să nu uităm că a fost monah!, el nu și-a uitat originile care făceau parte din însuși numele său.

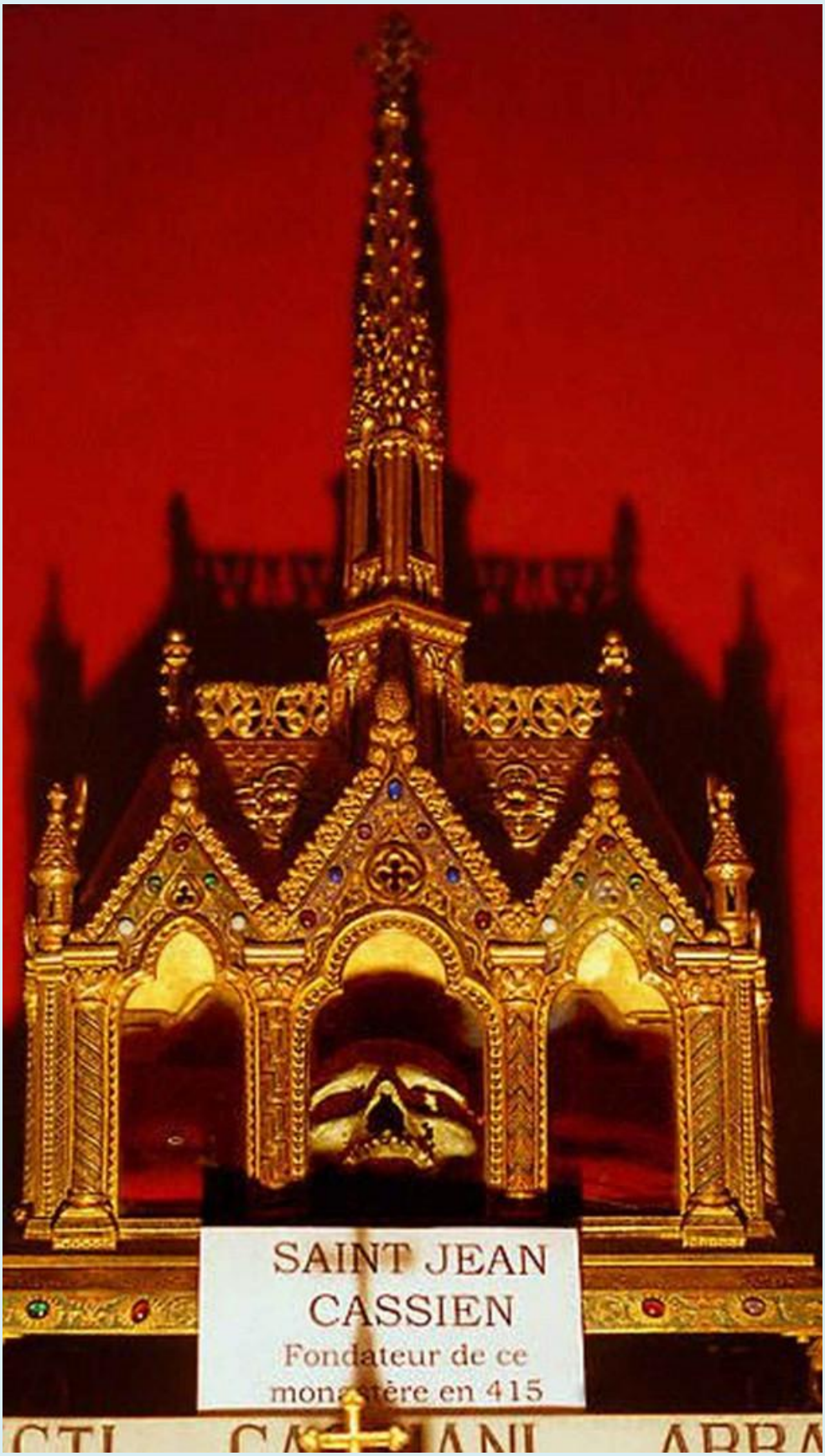
SAINT JEAN
CASSIEN
Fondateur de ce
monastère en 415

O a doua componentă a vieții Sfântului Ioan Casian ce merită a fi reliefată este năzuința sa spre desăvârșire. Din puținele informații pe care le avem despre viața sa știm că provenea dintr-o familie cu o bună situație materială, ce îi asigura lui și surorii sale „toate ale traiului, îndeplinind ei cu bucurie tot ce ar fi trebuit să facem noi” (Convorbiri duhovnicești XXIV, 1, 2, col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 57, p. 724).

Plecând din țara lor natală, alături de prietenul lor, Gherman, ei nu și-au uitat părinții, lucru pe care părintele dobrogean a ținut să-l menționeze: „Cu toată neliniștea i-am mărturisit acestui Avraam lupta cugetelor noastre, care zilnic ne împingeau cu ardoare sufletească să ne întoarcem în provincia noastră și să ne revedem părinții” (Convorbiri duhov-nicești XXIV, 1, 2, col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 57, p. 724).

Cu toate că au plecat în căutarea desăvârșirii spirituale, lăsând în urmă o bună situație materială, ei nu și-au uitat originile și și-au prețuit părinții rămași în ținuturile lor natale. Un lucru demn de reținut de orice român care, indiferent de motive, locuiește departe de țara sa natală.

Ocrotitor al românilor din afara granițelor țării

Sfântul Ioan Casian ocupă un loc important în rândul Sfinților strămoși-români, înscriși în calendarul Bisericii Ortodoxe Române. Prin exemplul vieții sale, prin căutarea sa religioasă și experiența sa duhovnicească, el este unul dintre ocrotitorii românilor care locuiesc în afara granițelor țării. Începând din 2008, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului părinte Iosif, mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale și Meridionale, parohia din Marsilia organizează un pelerinaj la moaștele Sfântului Ioan Casian, aflate în cripta Abației „Saint Victor" din Marsilia.

De asemenea, publicația oficială a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, revista „Apostolia", a avut inițial numele „Foaia Sfântului Ioan Casian". Nu în ultimul rând, Sfântul Ioan Casian este ocrotitorul tinerilor din Nepsis Elveția.

Bizantinologul Emilian Popescu îl caracteriza pe Sfântul Ioan Casian ca fiind „reprezentantul cel mai de seamă al monahismului dobrogean, care s-a distins nu numai în patria sa natală, ci a avut un ecou puternic în Biserica Universală" (Emilian Popescu, Fiu al României și părinte al Bisericii Universale - Sfântul Ioan Casian, Viața și învățătura lui, col. Teologie și Spiritualitate, vol. 15, Editura Trinitas, Iași, 2002, p. 8).

Dumnezeu a rânduit ca unii români să locuiască în afara granițelor țării, în vecinătatea țării sau cu predilecție, în Occidentul Europei, fără a neglija comunitățile de români care locuiesc pe continentul american sau în diferite alte locuri din această lume. Biserica Ortodoxă Română a rânduit episcopi, preoți și diaconi pentru ca românii să se poată îngriji nu doar de lipsurile vieții materiale care, de cele mai multe ori, i-au îndemnat să-și părăsească, temporar sau definitiv, țara natală, ci și de viața lor duhovnicească, de legătura lor cu Dumnezeu.

Însă, tot prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ortodocșii români din Occidentul Europei se bucură de ocrotirea Sfântului Ioan Casian.

Sunt de reamintit cuvintele arhiepiscopului de Marsilia, Bernard Panafieu (1931-2017), cu prilejul pelerinajului din 2002 de la Iași, când de sărbătoarea Sfintei Parascheva au fost aduse moaștele Sfântului Ioan Casian de la Mănăstirea „Saint Victor", ctitoria sa: „Când a plecat de la dumneavoastră, Sfântul Casian era un tânăr teolog foarte înzestrat. Acum, după 16 secole, noi vi-l aducem, ca să-l cunoașteți și să-l veneraţi ca sfânt".

Nu în ultimul rând, românii din afara granițelor țării îl pot avea pe Sfântul Ioan Casian ca pildă de viețuire, printr-o trăire discretă, dar care a răspuns chemării Mântuitorului indiferent de locul unde a fost chemat să locuiască. Sfântul Ioan Casian a cunoscut diferite medii de viețuire monastică. De la nevoința din deșertul Sketis din Egipt a mers în capitala Imperiului Roman de Răsărit, Constantinopol - Noua Romă. A cunoscut și mediile bisericești din Cetatea Eternă și în cele din urmă s-a stabilit în sudul Franței. În toate aceste locuri, coordonata principală a vieții Sfântului Ioan Casian a fost mărturisirea lui Hristos și a învățăturii Sale prin însăși viețuirea sa. De aceea, îl putem avea pe Sfântul Ioan Casian ca un exemplu demn al înaintașilor noștri.

Mănăstirea Sfântul Ioan Casian

Mănăstirea Sfântul Ioan Casian se află în Dobrogea, pe locuri creştine autentice ce păstrează încă duhul de linişte şi înălţime al monahismului. Pare greu de crezut, dar în aceste locuri se aflau în secolul al IV-lea zeci de mănăstiri. Dobrogea era o şcoală teologică înaltă, locul în care renumiţii călugări sciţi au formulat pentru prima oară dogma teopasită, cea a pătimirii lui Dumnezeu în trup.

Dealul Casienilor e centrul unor situri arheologice în parte necercetate, un ansamblu de grote şi adăposturi uitate, lăsate de izbelişte. Cu totul uimitoare este îndărătnicia cu care frânturi de nume şi de întâmplări s-au mai păstrat încă în legendele şi povestirile oamenilor.

Spre Cheile Dobrogei se afla Peştera Liliecilor sau Grota Sihastrului. Pe undeva, pe aproape, se zice că s-ar afla o peşteră în care romanii au zidit de vii pe dacii răsculaţi dintr-un sat apropiat, deopotrivă cu femeile şi copiii lor. Câteodată, la vreme de furtună, se aude tânguirea lor. Mulţi ciobani au auzit plânsul, dar nu ştiu de unde vine.

Sunt multe lucruri tainice în Ţinutul Casienilor, dar nimic nu se compară cu lucrarea şi forţa Sfântului. Aici vin mulţi pelerini şi credincioşi, care urcă din greu dealul până la peştera sfântului.

Mănăstirea Sfântul Ioan Casian s-a ridicat în anul 2001, prin strădania părintelui ei stareţ, Iustin Petre. Părintele stareţ are planuri mari - vede pe Dealul Casienilor un ansamblu monahal, cu bibliotecă şi muzeu, cu ziduri înalte, castel de apă şi corpuri de clădire pentru pelerini.

La mănăstire se poate ajunge cu maşina, plecând din localitatea Mihail Kogălniceanu, pe un drum de 11 kilometri, spre Târguşor. De aici nu mai este mult până la mănăstire. Drumul spre mănăstire inspiră deja liniştea ce caracterizează locurile de aici. Încă dinainte de a ajunge în mănăstire, aceasta se face zărită - acoperişurile ei portocalii lucesc în soare.

Biserica Sfântului Ioan Casian este construită din piatră albă - calcaroasă - manoperă specifică zonei. Alături de biserică, complexul aflat încă la începutul său mai deţine şi două corpuri administrative, cu camere de locuit şi sală de mese.

Anexele mănăstirii par a fi gemene, ambele având la parter o terasă acoperită, trei coloane şi trei arcade, iar la etaj un balcon acoperit cu o şarpantă triunghiulară, cu acces din exterior pe o scară din lemn.

Peştera Sfântului Ioan Casian se află la capătul unei poteci ce pleacă din spatele mănăstirii. După parcurgerea acesteia, trecând printr-o livadă şi coborând într-o vale destul de abruptă, printre stânci şi tufişuri uscate, peştera iese la iveală.

Intrarea în peşteră se află pe un perete de stâncă, la o distanţă de 5-6 metri faţă de nivelul solului, deasupra potecii. Pentru a intra, se urcă pe o scară metalică fixată pe peretele drept. Răcoarea peşterii se simte imediat ce se ajunge în dreptul acesteia.

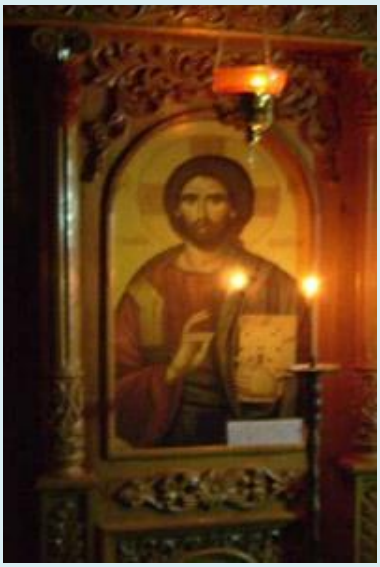

Chiar la intrare se află o măsuţă cu icoane, candelă şi o carte de rugăciuni. În stânga se observă două nişe încăpătoare, ca nişte strane călugăreşti. Într-o latură a camerei se deschide un culoar îngust şi scund, puţin în pantă, lung de aproximativ 5-6 metri pe care se poate înainta, în genunchi, până la o altă încăpere mult mai mică, unde se mai află câteva icoane - aceasta este chilia sfântului.

Zidurile peşterii, de calcar lucios, mai păstrează încă urmele firidelor pentru lumânări, crucile scrijelite, resturi de litere rămase din numele celor care s-au nevoit de-a lungul veacurilor, fără întrerupere - ucenici şi învăţători, taumaturgi şi contemplativi, săvârşind neîntrerupt şi în ascuns rugăciunea inimii, rugăciunea lui Hristos.

În 1912, învăţatul arheolog Vasile Pârvan a descoperit în pădurea satului Seremet de pe valea râului Casimcea (numit azi Casian), două inscripţii care pomeneau de hotarele Cassienilor. Stânca Sfântului şi înscrisul de pe ea înfăţişează ochilor următoarele cuvinte: "Oroi Casianoun Kai Spilouha", adică: "Hotarele Casienilor şi Pesteruca".

Pentru ţăranii din Cheia, Târguşor sau Casieni, Sfântul e încă viu şi grabnic ajutător, e duhovnicul de taină şi rugătorul lor.

Despre Sfântul Ioan Casian ştim că era de neam scit - daco-roman - născut în provincia romană Sciţia Mică, la Marea Neagră, unde locuiau mai ales daco-romani. Învăţatul călugăr purta numele locului natal.

Născut pe la anul 360, într-o familie de oameni de frunte, a primit o educaţie aleasă într-una din renumitele cetăţi greceşti de pe ţărmul apusean al Pontului Euxin, poate a Tomisului. El cunoştea bine cultura greacă şi latină. Se pare că a intrat de tânăr într-o aşezare monahală din regiune, unde a dobândit şi o pregătire teologică.

De pe platoul Casienilor cuprinzi toată pustia Scitiei Minor. Dealul şi pădurea de stejari pitici îi poartă numele, ca şi valea dimpreună cu stâncile ce o străjuiesc. Totul aparţine neamului Casienilor: locurile de păşune, iarba şi potecile, satul de peste râul Casimcea, din care acum nu a mai rămas decât un pâlc de trei case - un sat cândva de ţărani nobili.

Mănăstirea Sfântul Ioan Casian

Înfiinţat în anul 2003, aşezământul reactivează străvechea vatră monahală din "hotarele Casienilorşi Peşterii" în care au trăit trei sfinţi dobrogeni: Ioan Casian, Gherman Romanul şi Teotim I.

S-au construit patru corpuri de chilii, cu trapeză şi sală de întruniri şi conferinţe; s-a înălţat clopotniţa. Alte realizări sunt: drumul de acces, alimentarea cu energie electrică şi apă curentă prin montarea unei centrale eoliene şi de panouri solare, stupină, etc. S-a început şi ridicarea bisericii mari.

Proiectele de viitor cuprind: stăreţie, bibliotecă, muzeu, arhondaric.

De sărbători, credincioşii se adună de pretutindeni: la slujbele de hram, procesiuni şi Sfinte Liturghii oficiate la miez de noapte în Peştera Sfântului, slujbe de Sfântul Maslu, "Serile duhovniceşti ale Casienilor".

Sub îndrumarea duhovnicească a părintelui stareţ, protosinghelul Iustin Petre, obştea mănăstirii îi îndeamnă pe credincioşi a se împărtăşi de bucuria rugăciunilor, a Sfintei Liturghii, a cuvintelor de învăţătură şi a mesei laolaltă.

Peştera Sfântului Ioan Casian

Ascunsă privirii, printre formele carstice ale Dealului Casian, peştera se deschide într-un perete stâncos, deasupra văii Casimcea. O potecă îngustă, cu trepte săpate în calcar, amenajată recent, ajunge sub gura peşterii.

Grota este spaţioasă, lipsită de forme carstice specifice, dar şi de obişnuita umezeală. Spaţiul central se continuă prin firide laterale şi galerii înguste şi lungi, iar prin stânga se ajunge la o încăpere nu prea mare, cunoscută printre localnici, de veacuri, sub numele de Chilia Sfântului.

Vechii călugării au folosit grota ca locuinţă şi spaţiu de slujire liturgică, interiorul peşterii asemănându-se foarte mult cu interiorul unei biserici. În grotă, incizate în peretele calcaros, se mai disting semne de cruci, urme de inscripţii, litere chirilice răzleţe şi cuvântul “aghios”=sfânt (limba greacă).

Piatra Scrisă

“Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii,
aceasta s-a făcut în capul unghiului. De la Domnul
s-a făcut aceasta şi minunată este în ochii noştri”
(Ps 117, 22-23)

“Şi toţi, aceeaşi băutură duhovnicească au
băut, pentru că beau din piatra duhovnicească ce îi
urma. Iar piatra era Hristos”(I Cor 10, 4)

“Casienii”, neamul Sfântului Ioan Casian cuvântul “casienilor” incizat în Piatra Scrisă este o probă materială, de netăgăduit, că locul aparţine teritorial satului Casian.

Satul Casian, cea mai apropiată aşezare faţă de stânca pe care sunt inscripţiile există şi pe vremea Sfântului Ioan Casian.

În timpul stăpânirii romane, statul de numea Vicus Casiani.

Sfântul Ioan şi-a adăugat numelui său pe cel al satului natal. Numit şi Ioan Casianul, sfântul dobrogean era locuitor al satului de pe valea Casimcea.

Inscripţiile atestă existenţa unui neam al casienilor, care avea în stăpânire un ţinut destul de întins, al cărui hotar era Dealul cu Peştera.

Sfântul Ioan Casian vorbeşte în scrierile sale despre neamul Casienilor, oameni înstăriţi care au putut să asigure copiilor toate cele necesare pentru a-i instrui şi îndemna pe calea credinţei şi a dragostei întru Hristos.

Inscripţiile sunt importante pentru că menţionează şi Peşteruca = Peştera Sfântului, care era cuprinsă pe domeniul neamului casienilor.

Mărturisirea Sfântului Ioan Casian că “din copilărie am trăit printre călugări”, atestă faptul că grota avea folosinţă liturgică, iar în vecinătatea ei era o vatră monahală cu mulţi trăitori îmbunătăţiţi.

Crucea Sfântului Ioan Casian

La doar câteva zeci de metri de Mănăstire, o placă indică “Spre Izvor”. O cărare tăiată printre arbuşti ajunge în Poiana Crucii, la un izvor.

Dintr-o firidă apa iese în jet zgomotos: apa e rece, limpede şi bună, o adevărată minune pentru pământul uscat al Dobrogei.

Amenajat în anul 2006, izvorul folosit odinioară de ciobani, a revenit la viaţă; a fost curăţat, zidit, iar locul amenajat pentru odihnă şi reculegere.

Lângă izvor, o cruce ridicată de vrednicul de pomenire arhiepiscop al Tomisului Lucian Florea, reaminteşte că Sfântul Ioan Casian este originar de pe aceste meleaguri.

Apa Casimcea

Recenta amenajare de agrement şi edilitară de la Casian a înviorat locurile altădată, parcă pustii.

S-a format un lac de acumulare şi s-au despărţit mai multe bazine piscicole. Prin terasarea malurilor, crearea de insule şi plantarea de arbuşti, s-au amenajat spaţii de recreere.

Mănăstirea şi peştera Sfântului Ioan Casian

"După secole de uitare s-au prăznuit cei doi sfinţi dobrogeni Ioan Casian şi Gherman Romanul, trecuţi în calendarul ortodox în ziua de 28/29 februarie."

Mănăstirea Sfântului Ioan Casian

La aproximativ 40 km de Constanţa (la nici 20 km de Mihail Kogălniceanu), lângă comuna Târguşor se află Mănăstirea Sfântului Ioan Casian.

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

Mănăstirea Sfântului Ioan Casian - biserica mare este în construcţie

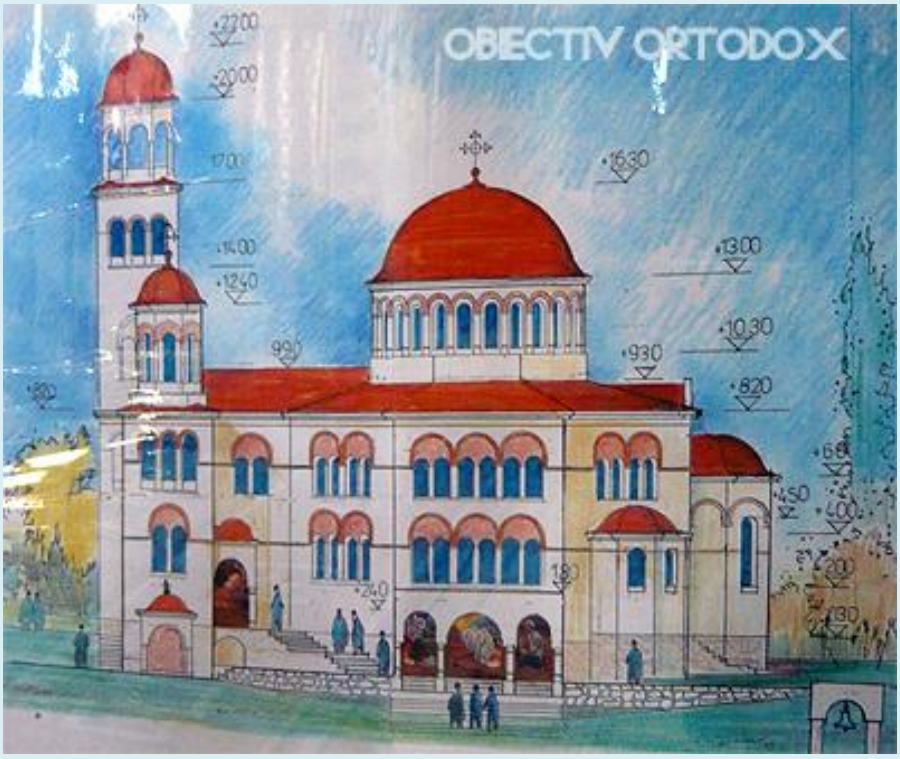

OBIECTIV ORTODOX

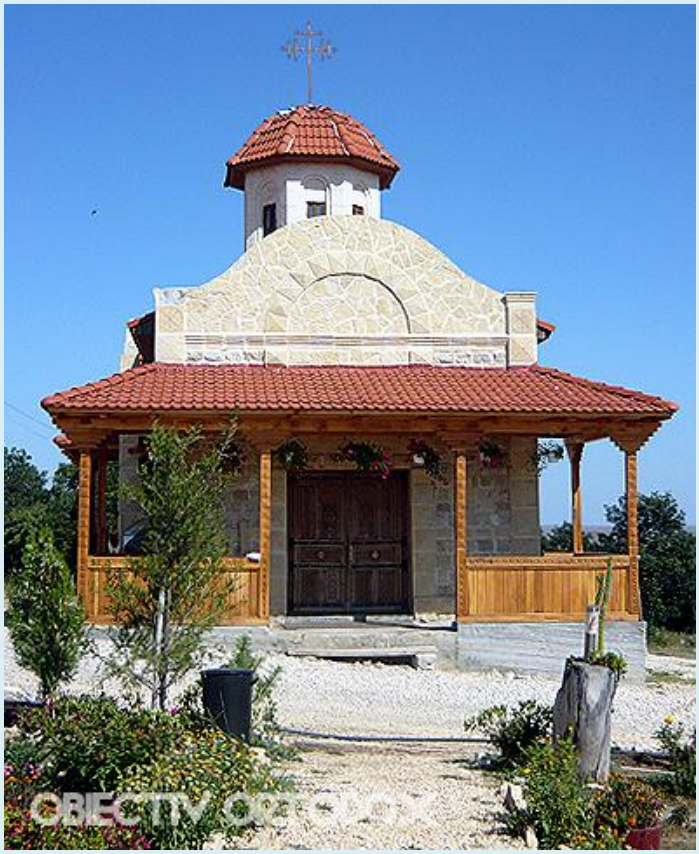

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

Peştera Sfântului Ioan Casian

Neaşteptat şi de neimaginat cum în acelaşi loc găseşti şi câmpie şi munte.

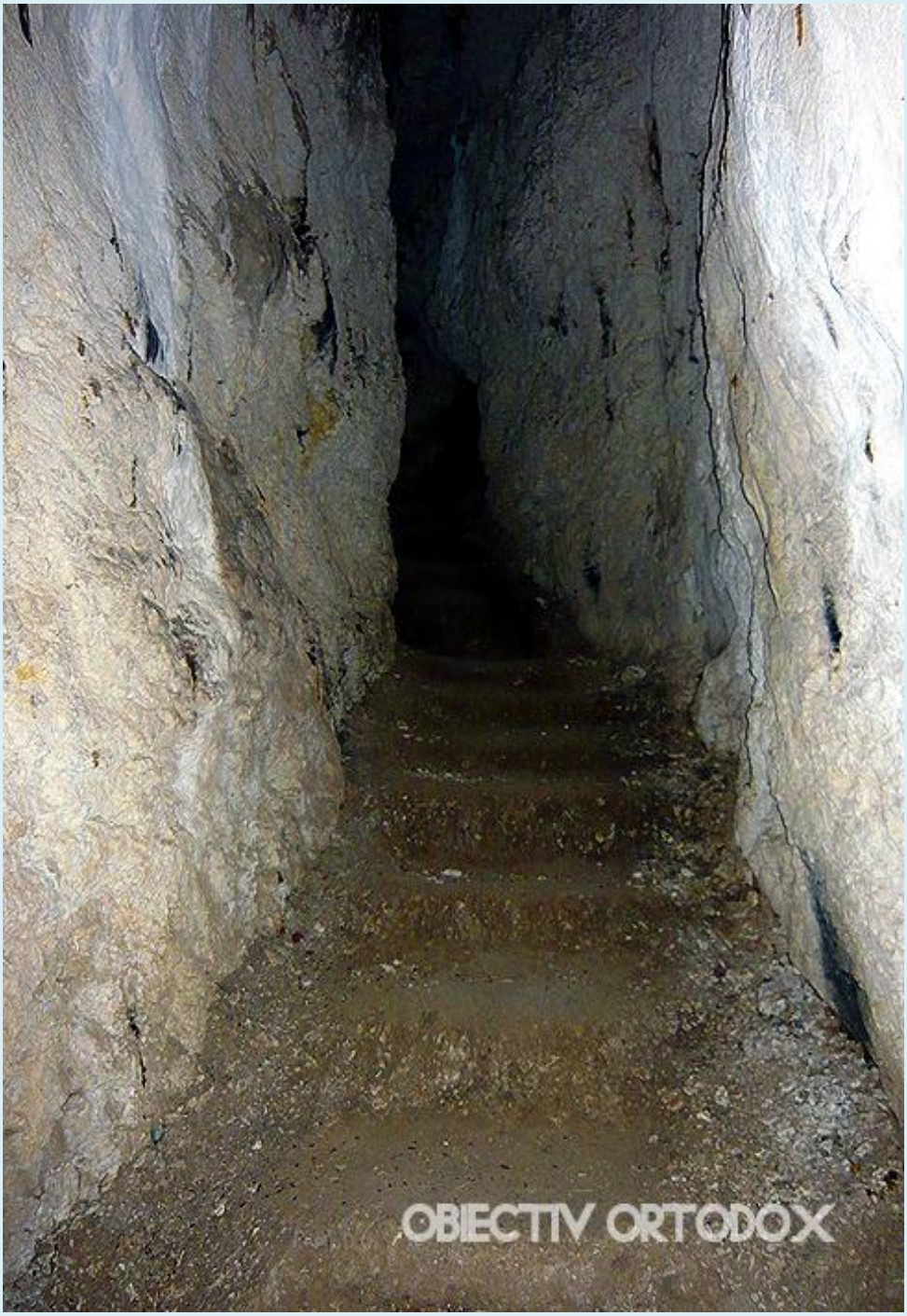

La 300 m de mănăstire trebuie să ştiţi că aveţi de văzut peştera unde s-a nevoit Sfântul Ioan Casian şi duhovnicul său, Sfântul Gherman Romanul.

OBIECTIV ORTODOX
pestera

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

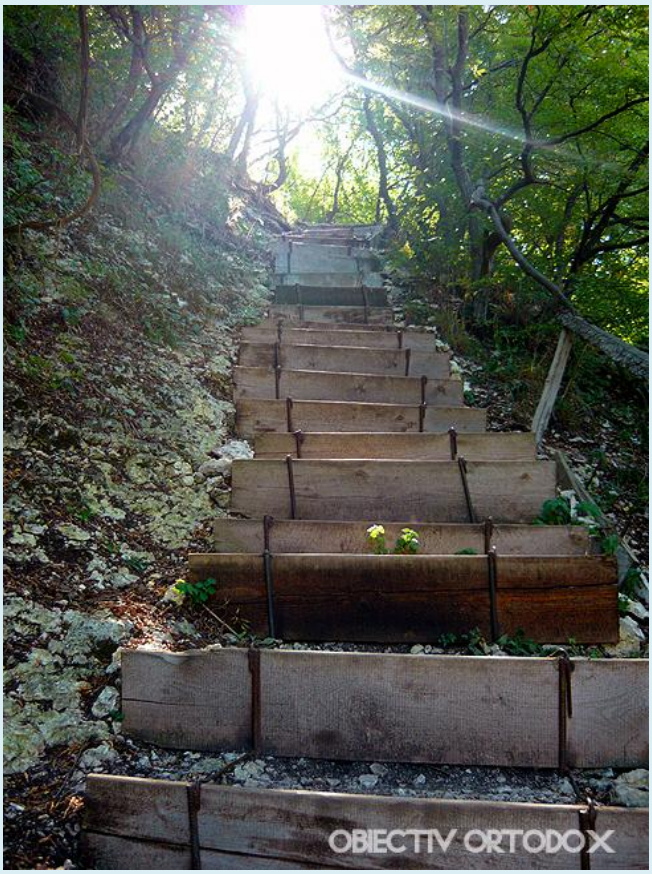
OBIECTIV ORTODOX

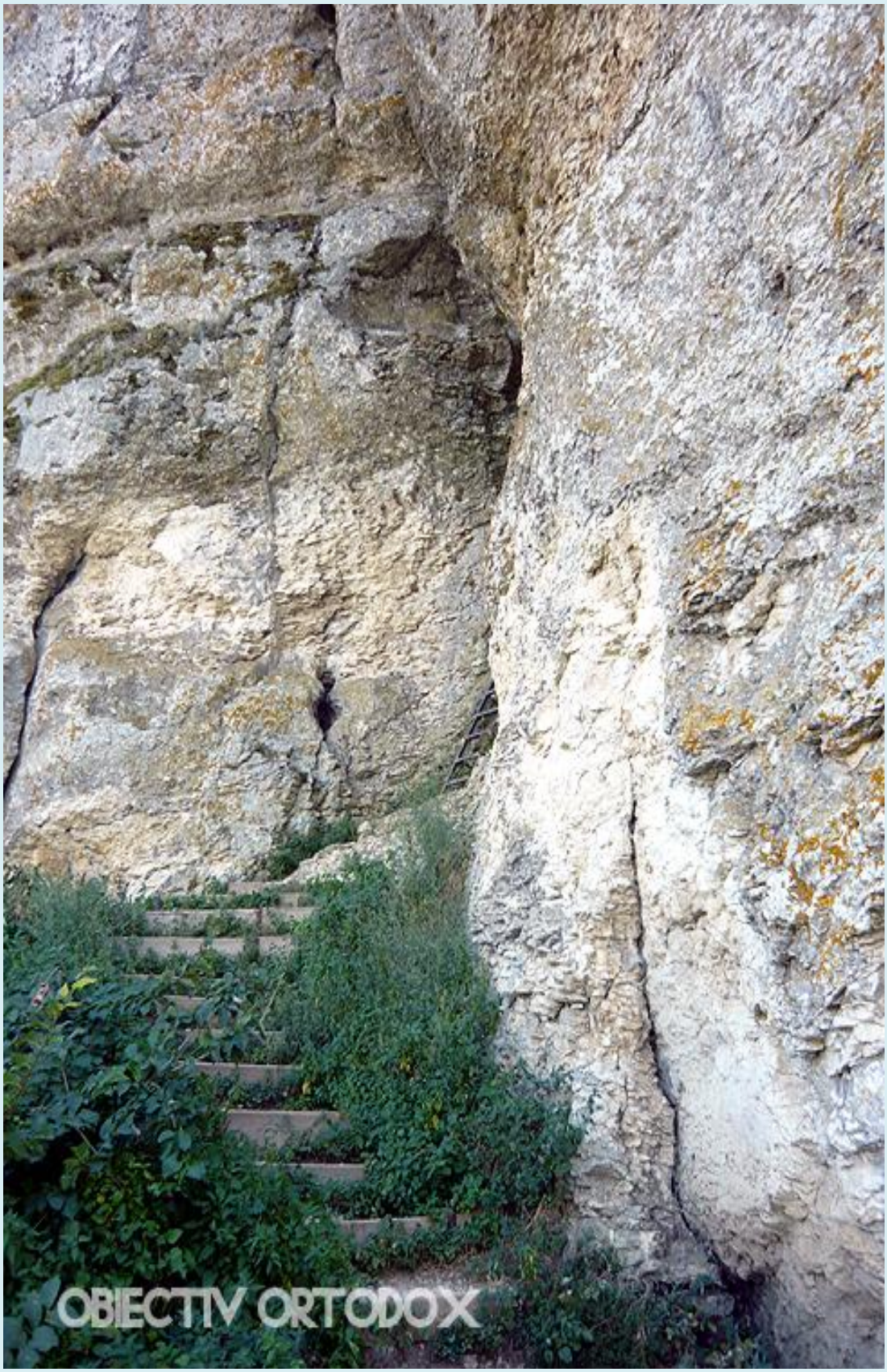
OBIECTIV ORTODOX

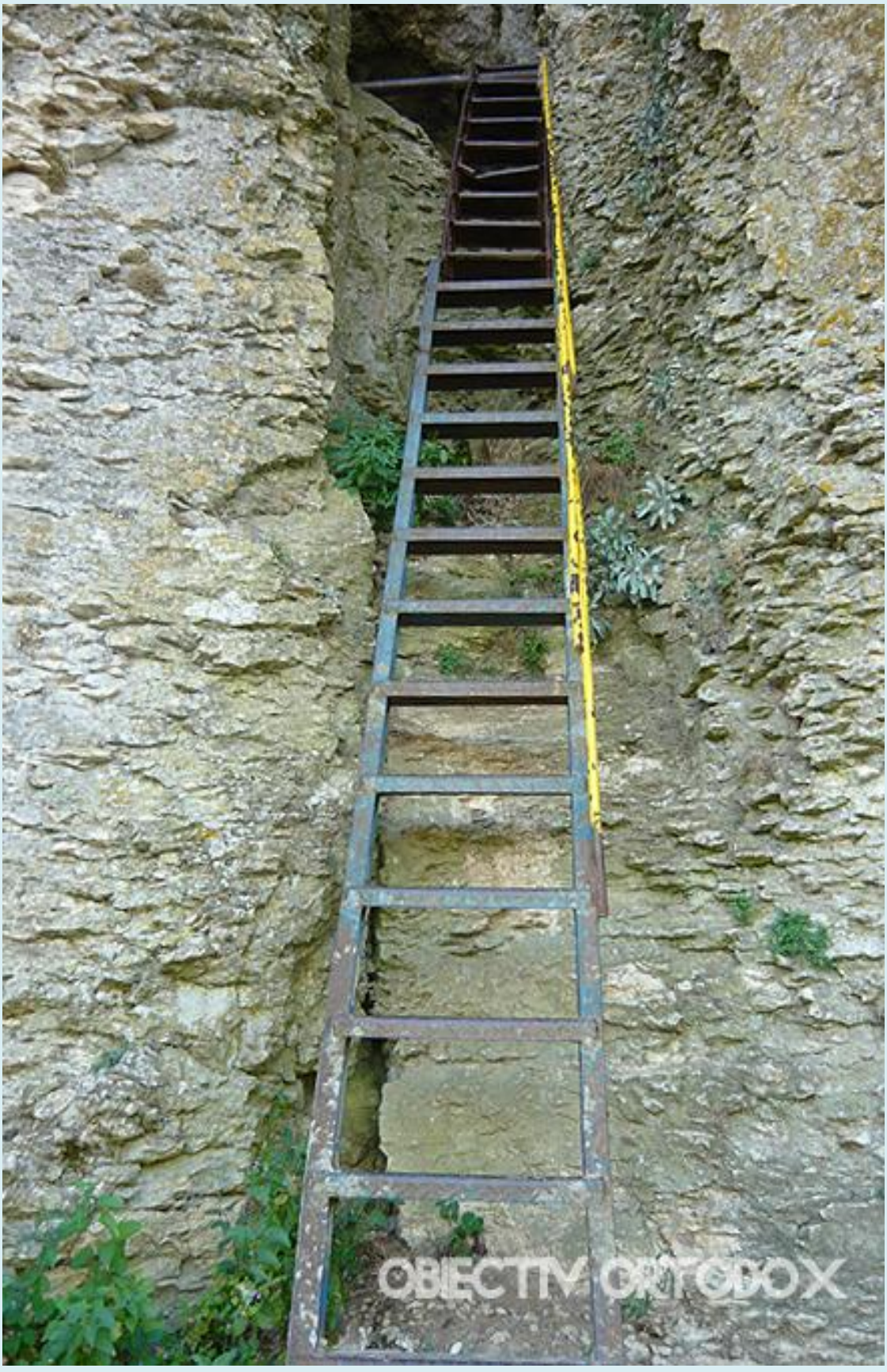
OBIECTIV ORTODOX

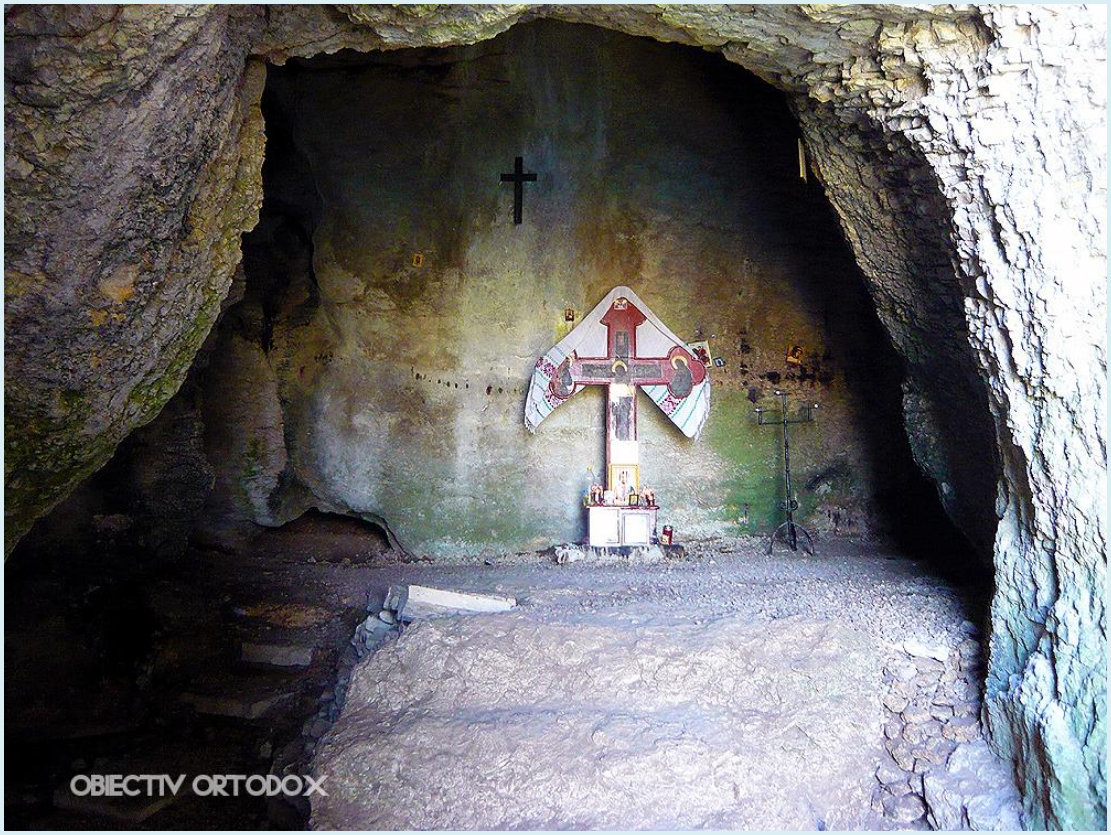
OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

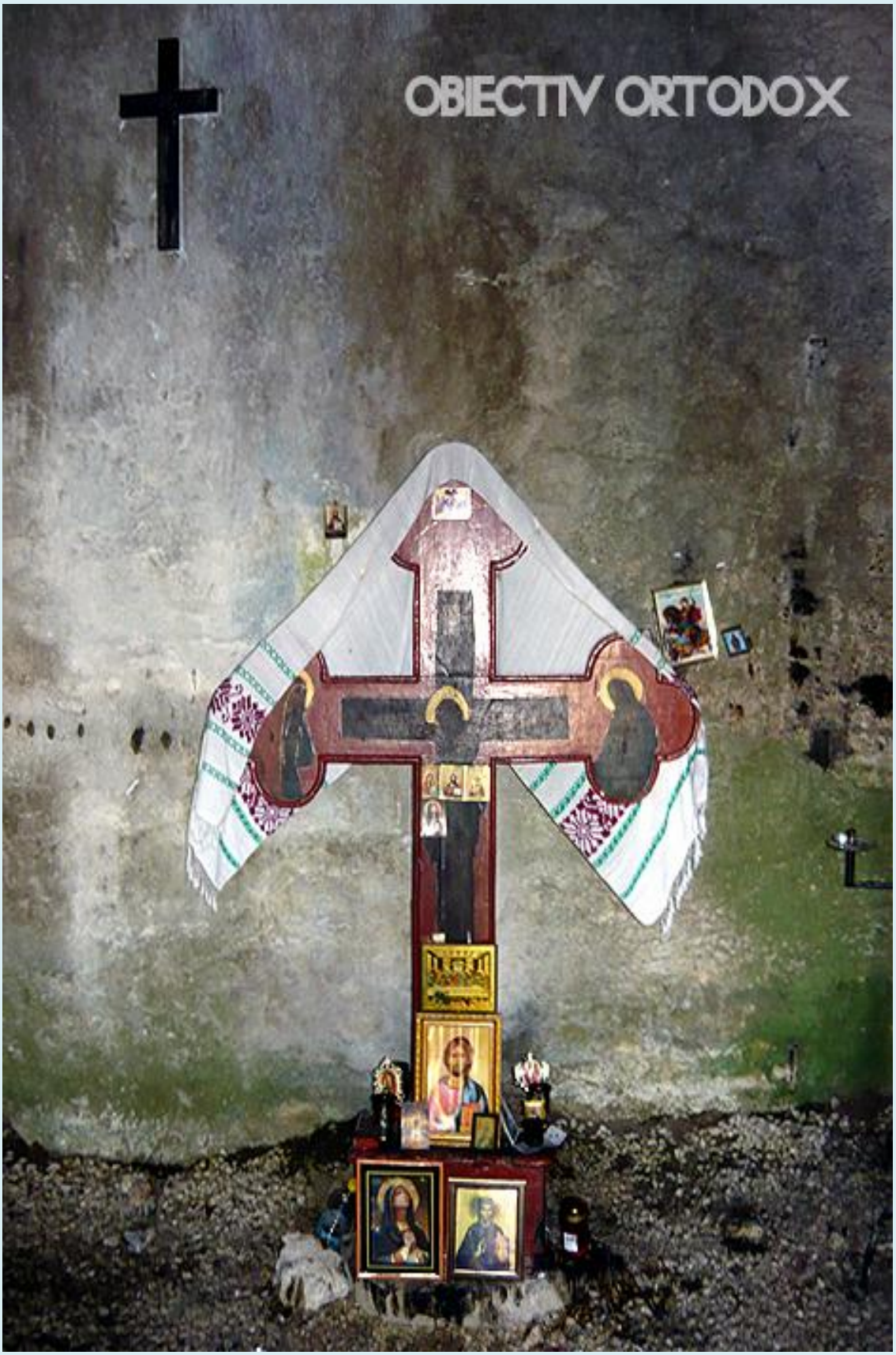
OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

OBIECTIV ORTODOX

Pr. Silviu Cluci - Peştera Sfântului Ioan Casian

Peştera Sfântului Ioan Casian este situată în comuna Târguşor din judeţul Constanţa, pe versantul nordic al Dealului Casian, într-un perete calcaros, deasupra văii Casimcea.

Peştera Sfântului Ioan Casian

Sfântul Ioan Casian s-a născut în Dobrogea, în aşezarea romană Vicus Cassiani (astăzi, satul Casian), pe la anul 360. Provenind dintr-o familie bogată, a primit de tânăr o educaţie aleasă. Însufleţit de o arzătoare sete de desăvârşire duhovnicească, Ioan Casian se călugăreşte într-una dintre mănăstirile din Dobrogea împreună cu Gherman, prietenul său de oaste.

De aici, cei doi au mers într-o mânăstire lângă Betleem, iar după anul 385 au vizitat Egiptul de două ori, rămânând câte şapte ani de fiecare dată. Mai târziu, cuviosul Ioan Casian a fost hirotonit diacon la Constantinopol de către Sfântul Ioan Gură de Aur, al cărui ucenic a fost. În anul 405, cei doi prieteni ajung la Roma, unde Gherman trece la Domnul.

Stânca Sfântului Ioan Casian, cu inscripţia: „Ὅροι Κασιάνουν Και Σπηλούχα”, adică „Hotarele Casienilor şi Peşteruca”

După moartea acestuia, Sfântul Ioan Cassian a plecat la Marsilia, unde a întemeiat două mănăstiri: una de călugări, închinată Sfântului Victor (mucenic marsilian din secolul III) şi una de maici, întemeiată, probabil, pentru sora sa. Sfântul Ioan a trecut la viaţa veşnică în anul 435.

În anul 2003, pe 28 februarie, prin binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Teodosie, arhiepiscopul Tomisului, pe Dealul Casienilor a fost reactivată vechea vatră monahală a Sfântului Ioan Casian.

Peştera Sfântului Ioan Casian se află la capătul unei poteci care pleacă din spatele mănăstirii. Pe cale se găseşte Stânca Sfântului, cu inscripţia: „Ὅροι Κασιάνουν Και Σπηλούχα”, adică: „Hotarele Casienilor şi Peşteruca”. Aceasta a fost descoperită în anul 1912, de învăţatul arheolog Vasile Pârvan.

După parcurgerea potecii, trecând printr-o livadă şi coborând într-o vale destul de abruptă, printre stânci şi tufişuri uscate, pelerinul ajunge la peşteră. Un brâu săpat în piatră încinge grota. În dreptul intrării, brâul de piatră este întrerupt din cauza unei surpări.

După urcarea pe o scară metalică de 5-6 metri, se ajunge într-o peşteră spaţioasă, alungită şi cu firide laterale. La intrare, în peretele din stânga este amenajată o mică poliţă pentru opaiţ sau lumânare. Grota se continuă prin galerii înguste şi lungi de câţiva metri.

La început, peştera a fost folosită drept chilie de sihaştrii nevoitori în ţinutul Casienilor. Treptat, a fost amenajată ca spaţiu de slujire liturgică. Prin două trepte săpate în calcar, grota este compartimentată asemenea spaţiului eclezial.

Zidurile peşterii de calcar lucios mai păstrează încă urme de inscripţii, câteva litere din cuvinte şterse sunt incizate în peretele calcaros. Dintr-o inscripţie se mai distinge cuvântul „άγιοσ” (sfânt).

Lelia Bratu – Minunile unui Sfânt român în Marseille, Sfântul Ioan Casian Romanul

Oricine şi-ar dori să viziteze Franţa şi mai ales Marseille sau Marcillia…sau Marsilia pur şi simplu. Un oraş adorabil, încărcat de istorie, de cultură, dar şi de iahturi şi hoteluri scumpe… Cea mai lungă plajă a Europei, din Marseille, face intrare maiestuoasă Coastei de Azur; de fapt, maiestuos e totul în acest oraş şi dincolo de el. Aproape toţi cei care se îndreaptă cu maşina spre acest oraş, zăbovesc câteva minute pe autostradă, într-un loc parcă anume ales ca să poţi privi măiestria piloţilor care decolează sau aterizează parcă din sau în Mediterana… e un spectacol pe care nimeni nu ar dori să îl rateze, mai ales dacă se află acolo la apusul sau la răsăritul soarelui.

Oraşul este mare şi îţi rezervă multe surprize, încă de la intrare. Autostrada care te scoate uşor în inima oraşului vechi te introduce în isoria lui mai devreme decât te-ai fi aşteptat. Pe dreapta, malurile pline ochi de iahturi şi de mici bărcuţe ce se leagănă la unison aşteptându-şi pasagerii. Am fi putut spune că îşi aşteaptă stăpânii dar, o astfel de ambarcaţiune e propriul stăpân atunci când e pe apă, uneori chiar stăpânul pasagerului său…dar singurul stăpân e Dumnezeu.

Oriunde te-ai afla în acest minunat oraş, observi din orice colţ al său, o mănăstire grandioasă, deasupra căreia se înalţă Maica Domnului cu Pruncul, aurită, îmbrăţişând de la acea înălţime ameţitoare pe toţi cei care vizitează oraşul şi de asemenea, pe toţi cei care călătoresc pe mare. Seara, când se aprind luminile, uitându-te spre cer nu mai vezi altceva decât pe Maica Sfântă îmbrăcată în lumină. Nu ştim câţi metri are dar nici nu mai contează deoarece, cu siguranţă poate sta alături de Iisus de la Rio de Janeiro sau Iisus de la Tibidabo din Barcelona, Cel cu braţele întinse.

Un trenuleţ pe roţi, ingenios făcut, la numai 7 euro te introduce în tainele acestui superb oraş, plimbându-te cam peste tot. Dacă în Paris te documentezi pe Sena cu vaporul, în Marseille, un trenuleţ pe roţi face turul întregului oraş şi te iniţiază într-o plimbare de neuitat care îţi aminteşte de copilărie, destinaţia finală fiind tocmai această mănăstire cu Statuia Maicii Domnului, mănăstire ce poartă numele de Notre Dame de la Garde, pentru că este într-adevăr cel mai important punct turistic al oraşului. Pentru un creştin practicant, poate fi şi o uşoară deziluzie… la o privire mai atentă observi că din interiorul statuii, practic din capul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, ies mulţime de antene – de altfel necesare la acea înălţime – care captează undele necesare comunicării în stil…modern.

E totuşi, după părerea multora, o greşeală care ar trebui neapărat corectată. Oricât de importante ar fi aceste antene emiţătoare de semnal…ele sunt totuşi o ofensă. Cel puţin pentru zbor, spun unii, se puteau ridica semnale luminoase şi alături,

dar… oricum, e ameţitor de frumos, atât din exterior privind statuia şi Mediterana de atât de sus, dar şi din interior. Picturile, frescele, sunt fără cusur: artă, cultură şi credinţă. Toate acestea până la o anumită oră seara, după care, asemenea oraşelor sau cetăţilor de acum câteva sute de ani, un pod destul de mare se ridică nemilos, oprind astfel accesul în mănăstire până a doua zi.

Dar până să ajungi la faimoasa Notre Dame de la Garde, undeva pe la mijlocul drumului, prin difuzoarele montate peste tot în acest superb autotren, eşti anunţat că poţi face un popas, pe stânga, la abaţia Sunt Victor. Este o abaţie veche, de mai bine de 1000 de ani, loc în care poposesc mulţi pelerini datorită minunilor ce se săvârşesc de către cel care a înfiinţat-o, un Sfânt român, Sfântul Ioan Casian Romanul, întemeietorul călugăriei.

Mulţi se opresc la Sunt Victor să se roage Sfântului român, ocrotitor al acestui oraş. Mulţi şi-au găsit rezolvarea problemelor, aici, în Marseille, cu ajutorul Sfântului Ioan Casian. Vin pelerini din toată lumea.

Sfântul Ioan Casian a trăit între anii 365 şi 435 d.H. Născut în Dobrogea, numită pe atunci şi Sciţia Mică, într-o famile distinsă şi cu stare, Sfântul Ioan Casian a lăsat în urma sa cele lumeşti şi a îmbrăţişat cele cereşti încă de tânăr. Dragostea Sfântului pentru Dumnezeu l-a dus, alături de un frate în credinţă, prietenul său Gherman, pe urmele călugărilor din Palestina, Mesopotamia şi Capadocia, pentru a învăţa, după modelul lor, cum să-i slujeşti lui Dumnezeu departe de ispitele lumii şi cum să învingi cele 8 păcate capitale despre care învăţau Sfinţii. Aceşti doi prieteni şi slujitori ai Domnului Ioan şi Gherman au poposit mulţi ani ca şi călugări în Betleem.

Învăţând cum e viaţa îmbunătăţită de la sihaştrii Egiptului, de la călugării afundaţi în rugăciune în pustie, în adâncul deltei Nilului, Sfântul Ioan Casian ajunge să lase moştenire din aceste învăţături şi trăiri cartea Convorbirilor, carte de căpătâi viitorilor vieţuitori cu Dumnezeu.

Deşi iniţial fusese diacon, în tot acest timp, Sfântul Ioan devine preot. După şapte ani de căutări, Ioan şi Gherman se întorc în Betleem, primind binecuvântarea de a trăi în pustnicie, plecând spre Egipt. Neavând totuşi acolo liniştea necesară contemplaţiei datorită nedreptăţilor, învinuirilor repetate aduse fără fundament călugărilor din Egipt de către Teofil al Alexandriei, pleacă împreună cu încă 50 de monahi la Constantinopol, la ocrotirea marelui Sfânt Ioan Gură de Aur căruia i-a fost ucenic o vreme.

Dar nu a stat mult timp nici acolo deoarece Sfântul Ioan Gură de Aur a căzut victimă lui Teofil, aşa cum era de aşteptat, astfel încât, Cuviosul Ioan Casian împreună cu Gherman pleacă în misiune la Roma, ca să dea de veste episcopului Romei Inocenţiu I despre exilul şi patimile iubitului Ioan Gură de Aur. Astfel, petrece zece ani la Roma, timp în care a fost hirotonit preot.

Dar după toţi aceşti ani, pleacă în sudul Galiei, în Marsilia, pentru a întemeia acolo mănăstirea pentru bărbaţi a Sfântului Victor pe mormântul unui martir din secolul al II-lea, dar şi a Mântuitorului pentru fecioare.

Experienţa vastă a cuviosului Casian a rămas mărturie şi învăţătură pentru monahismul ulterior, nu doar prin vieţuirea sa ci şi în scris. Rămânând fidel dreptei credinţe a Bisericii, indiferent de ereziile vremii şi împotrivirile unora, Sfântul Ioan Casian Romanul a rămas ca întemeietor practic al călugăriei Bisericii Apusene,

recunoscut ca Sfânt încă din viaţă, ca ocrotitor al tuturor celor care au ales nunta cu Hristos şi al tuturor celor care îi cer ajutorul…grabnic ajutător.

Sfintele sale moaşte fac minuni nenumărate acolo, în Marsilia, în abaţia Sfântului Victor, la subsolul Bisericii, ferit de ochii celor care nu-l iubesc, ferit de lume, aşa cum a trăit toată viaţa, doar cu Hristos. Cu toate acestea, minunile sale nu încetează niciodată să arate dragostea sa pentru oameni. Alături, parcă aşezat anume ca să stea de vorbă, se află parte din Crucea Sfântului Andrei adusă ulterior, pentru a întregi frumuseţea atât de simplă a acelui loc sfânt în care simţi că te înconjoară, că te întăreşte, că te vindecă… O căldură neobişnuită te cuprinde la moaştele Sfântului, deşi e foarte frig acolo jos, la criptă…căldura sfinţeniei care te topeşte de dragoste de Dumnezeu!

Asemenea multor altor pelerini – sau simpli turişti – am trăit şi noi, nevrednicii, minuni ale Sfântului Ioan Casian dar şi ale Sfântului apostol Andrei. În afara unor vindecări trupeşti dăruite de Sfântul unora dintre noi sau de rezolvarea unor probleme grave imediat ce am ajuns înapoi acasă, o minune mult mai mare s-a petrecut la a doua vizită la Sfântul, vizită menită să fie de mulţumire pentru darurile primite.

A doua oară am ajuns cu toţii sâmbăta seara. Era frig şi găsirea unui hotel mai ieftin a fost, pe drumurile întortocheate şi înguste ale oraşului, o adevărată aventură. Nu mai era timp să ajungem la Sfântul în acea seară şi în plus, la câteva minute după cazare, unul dintre noi s-a îmbolnăvit brusc. Un ceva ce semăna mai mult cu gripa a pus stăpânire pe biata femeie…ce hotel, ce Sfânt, ce spital? Starea ei s-a înrăutăţit în numai zece minute, deşi până atunci boala nu dăduse nici un semn. Aveam o eşarfă atinsă de moaştele Sfântului Nicolae şi ale Sfântului Ioan Casian şi a folosit-o pe post de medicament până la sosirea unui eventual

doctor…doctor de care nu a mai fost nevoie, pentru că în mai puţin de un sfert de oră boala a dispărut cu totul, de parcă nici nu ar fi existat. Am mulţumit cu toţii Sfinţilor pentru că era evident că s-a petrecut o minune. O simplă eşarfă atinsă de Sfintele Moaşte care a vindecat.

A doua zi, duminică, eram nerăbdători să ajungem la Sfântul Casian, să aducem mulţumire atât lui cât şi Sfântului Apostol Andrei dar… nici nu ştiam ce ne aşteaptă!

Am cerut tichet de intrare la subsol şi mare ne-a fost mirarea când ni s-a spus că subsolul este închis pentru următoarele 6 luni pentru că se fac lucrări de restaurare şi nici un pelerin nu are voie să intre acolo. Dezamăgirea a fost mare. Urma Liturghia catolică iar preoţii de acolo erau de nezdruncinat; nu se intra şi pace, indiferent de unde ai fi venit, mai ales că putea fi şi periculos din cauza materialelor şi a schelelor montate la subsol.

Ne-am conformat pentru că nu era soluţie, gândind că poate a fost îndrăzneala prea mare ca să ajungem acolo. Ne-am rugat în biserică la icoanele Sfinţilor, mulţumind şi pentru faptul că ne aflam măcar la câţiva metri de Sfintele moaşte când…unul dintre preoţii de acolo, ne-a anunţat că e dispus să facă o excepţie, să ne lase să intrăm doar pentru 5 minute! Aceasta dă minune! Cea mai mare dintre toate! Sfinţii ne-au deschis porţile şi dintr-o dată, toată lumea ne întreba câte ceva, ca de exemplu de unde venim, ce religie avem, etc. Nimeni nu ne ascultase până atunci şi acum eram prietenii tuturor deşi nu vorbisem nimic cu nimeni! Sfântul Ioan Casian şi Sfântul Apostol Andrei…minunile Sfinţilor! Am stat 5 minute preţioase, cu lacrimi în ochi de mulţumire şi smeriţi de dovada necredinţei noastre de până atunci.

Abia mai târziu am înţeles şi ”gripa” celei din grup, venită de nicăieri: i s-a făcut rău chiar în momentul în care se încălţa ca să ieşim pe seară, să vizităm oraşul. Ne propusesem să trecem totuşi şi pe la mănăstire măcar pentru câteva minute, urmând ca a doua zi să stăm mai mult. Numai că dacă am fi ajuns în acea seară, am fi aflat că nu se poate coborî şi cel mai probabil nu am mai fi încercat a doua zi. Trebuia să aflăm asta abia a doua zi când era Liturghie şi toţi preoţii slujitori acolo ca să putem totuşi intra, având acordul lor.

Minunile Sfinţilor! Minunile unui Sfânt român de la malul Mediteranei, în superbul oraş al Franţei, Marseille.

Semnificaţie nume

Casian, Casiana – este la origine o formaţie adjectivală cu sufixul -anus (-ana), de la vechiul nume gentilic Cássius de origine prelatină, probabil orientală.

Nume calendaristic creştin.

Numele este mai frecvent şi mai răspândit în Transilvania, datorită influenţei latino-catolice: Casian, Casin, Casiana.

COLECȚIA ACATISTE ȘI VIEȚI DE SFINȚI

50

Viața și Acatistul Sfinților Cuvioși IOAN CASIAN și GHERMAN din Dobrogea

Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

„Cu ostenelile voastre, cu privegheri neîncetate, cu rugăciuni și postiri v-ați nevoit, Cuvioșilor Părinți ai Dobrogei, Casian și Gherman, Marelui Ioan Gură de Aur ați fost ucenici, iar din pustia Egiptului ați dus în Apus așezămintele vieții călugărești. Lui Hristos rugați-vă să mântuiască sufletele noastre."

Troparul Sfinților Cuvioși
Ioan Casian și Gherman

www.editurapatriarhiei.ro
ISBN 978-973-616-268-8

SLUJBA SFINȚILOR CUVIOȘI IOAN CASIAN ȘI GHERMAN, DIN DOBROGEA

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ
BUCUREȘTI - 2016

Icoane

După Erminia lui Dionisie din Furna (ed. Sophia, Bucureşti, 2000, p. 160), Sfântul Ioan Casian trebuie zugrăvit ca un bătrân cuvios, având barba ascuţită, purtând în mâini înscrisul: „Somnul cel mult se adună împreună cu neînfrânarea; iar vegherea răspândeşte degrabă neastâmpărarea, precum fumul goneşte albinele şi precum un foc, o arde”.

SE. CUV. İOAN
CASIAN

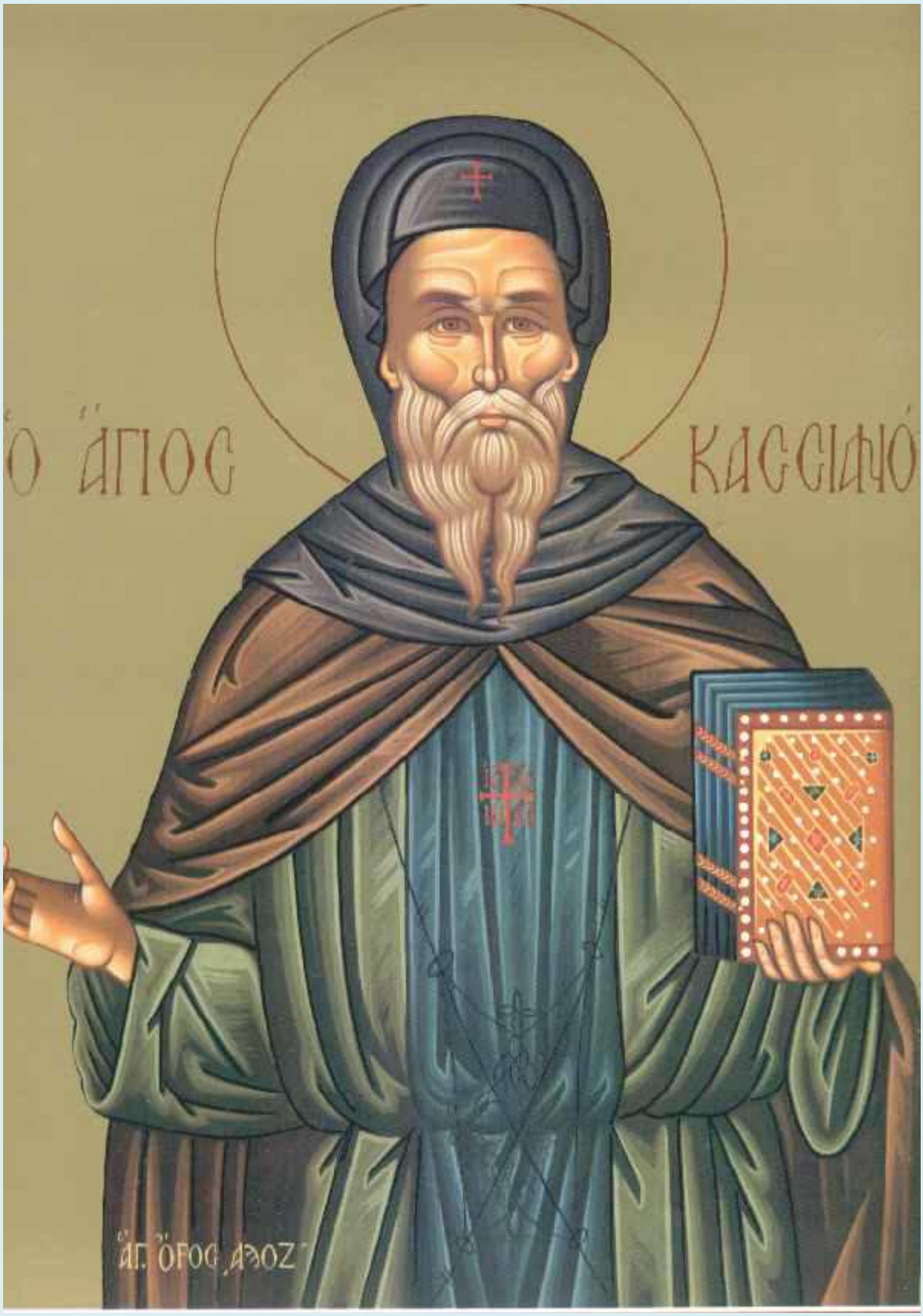
Ο ΑΓΙΟΣ
ΚΑΣΣΙΑΝΟ

SF. CUV.
IOAN CASIAN
CEI CE SE TEM
DE DOMNUL
CĂLE VIEȚII A-
FLÂNȚ ACUM ȘI
PURUREA VOR FI
FERICIȚI

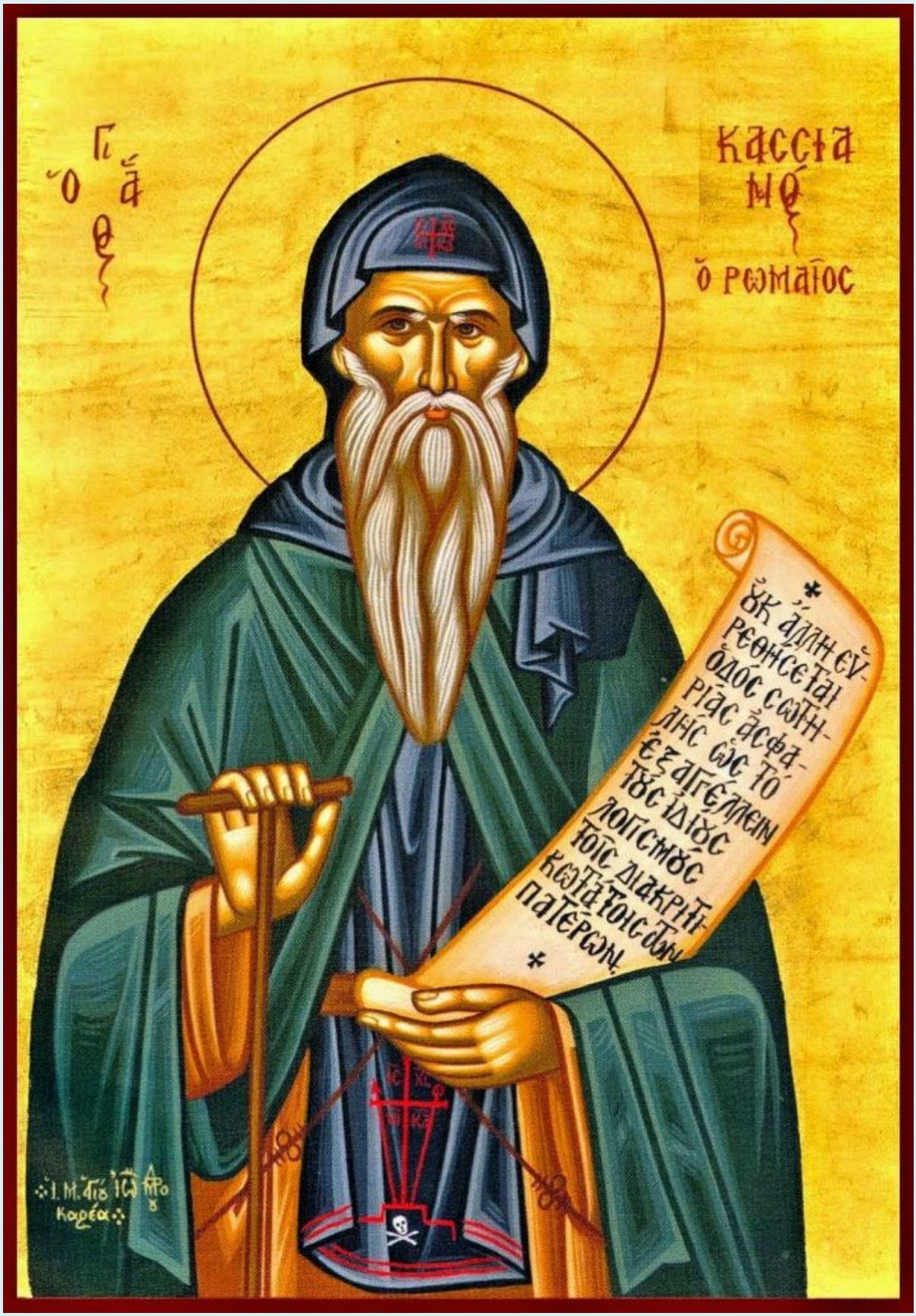
Ὁ Γ Ἄ Θ
Κασσιά Μό
Ὁ Ρωμαῖος
* Υ̓κ ἄλλη εὐ-
ρεθήσεται
ὁδὸς σωτη-
ρίας ἀσφα-
λής ὡς τὸ
ἐξαγγέλλειν
τοὺς ἰδίους
λογισμοὺς
τοῖς διακριτι-
κωτάτοις τῶν
πατέρων. *
Ι. Μ. Ἁγίου Ἰω Μο
Καρέα

·SF. CUV.
·IOAN CASIAN·

SF. CUV.
IOAN
CASIAN
ROMANUL
I
CEI CE SE
TEM DE
DOMNUL
CĂILE VIEȚII
APLÂND
ACUM SI
PURUREA
VOR FI
FERICIȚI
AMIN

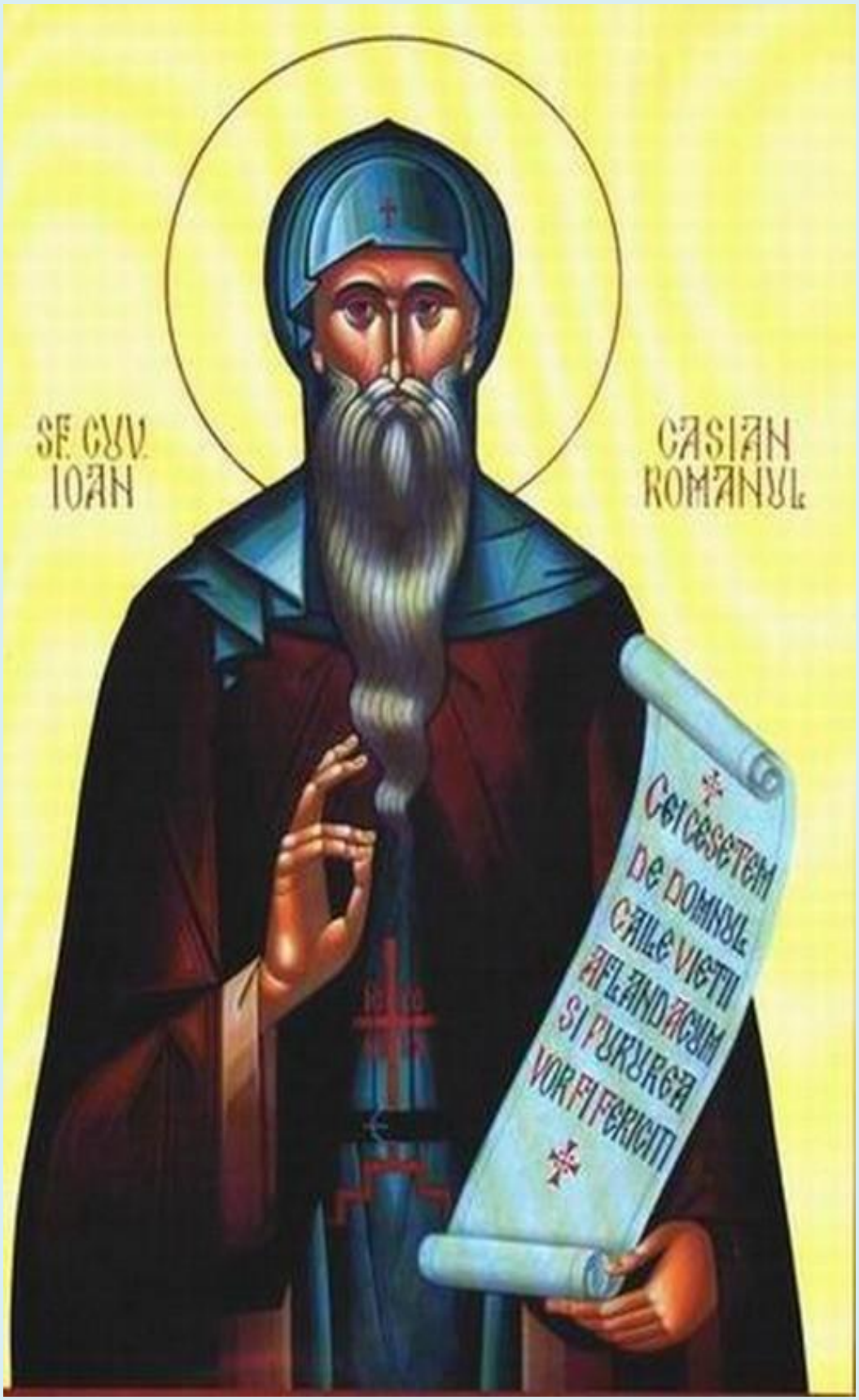
SF. CUV.
IOAN
CASIAN
ROMANUL
CEI CĂSĂTEM
DE DOMNUL
CALE VIEȚII
AFLĂNDĂM
SI PURUREA
VOR FI FERICIȚI

ŞF. CUV.
IOAN
VEGHEAŢI
ŞI PAZIŢI
CAILE DOM-
NULUI CU
FAPTELE
VOASTRE...

Sf. Ioan
Casian

ŞFIOVII
CVŞIVII

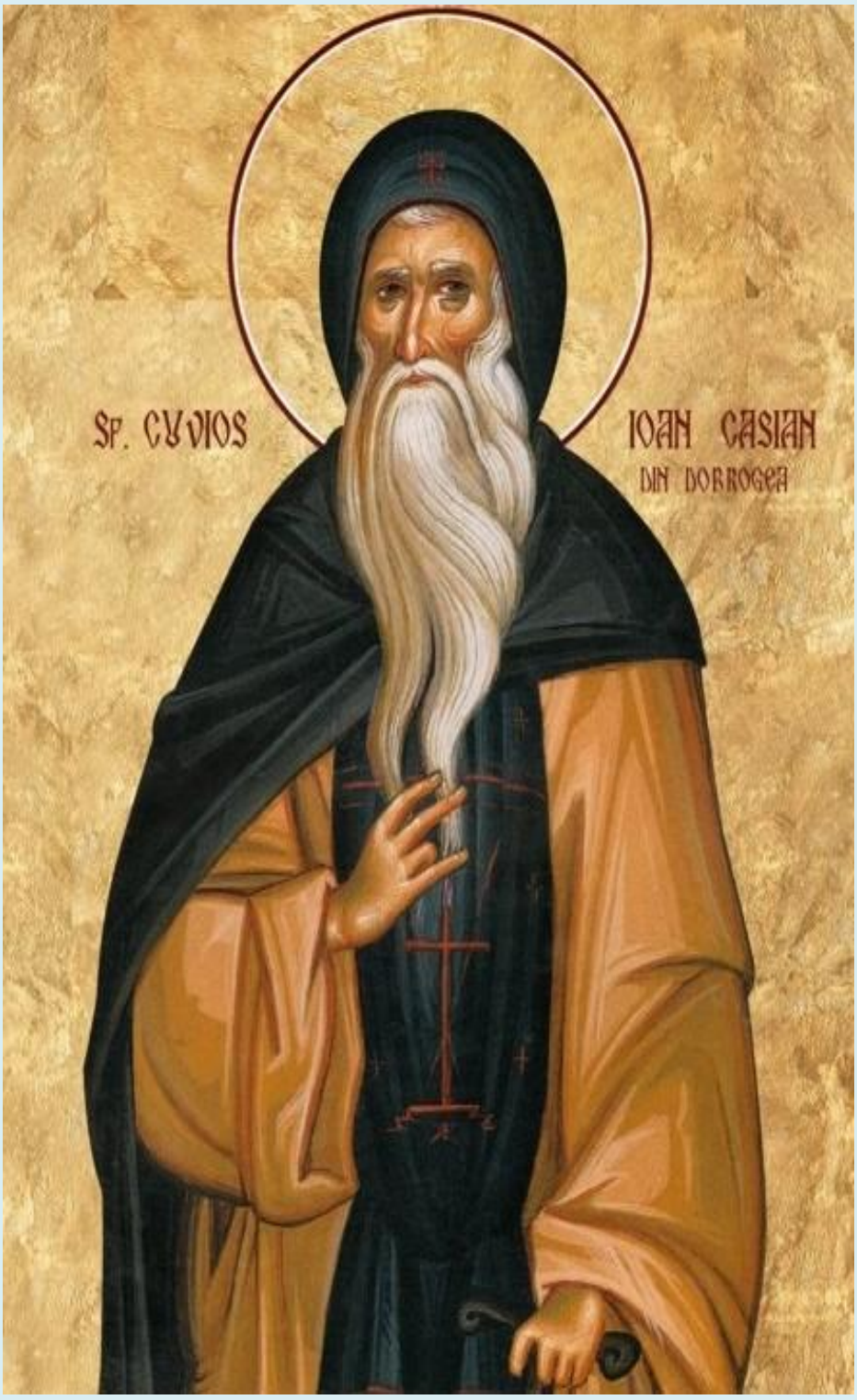
SF. CUVIOS
IOAN CASIAN
DIN DOBROGEA

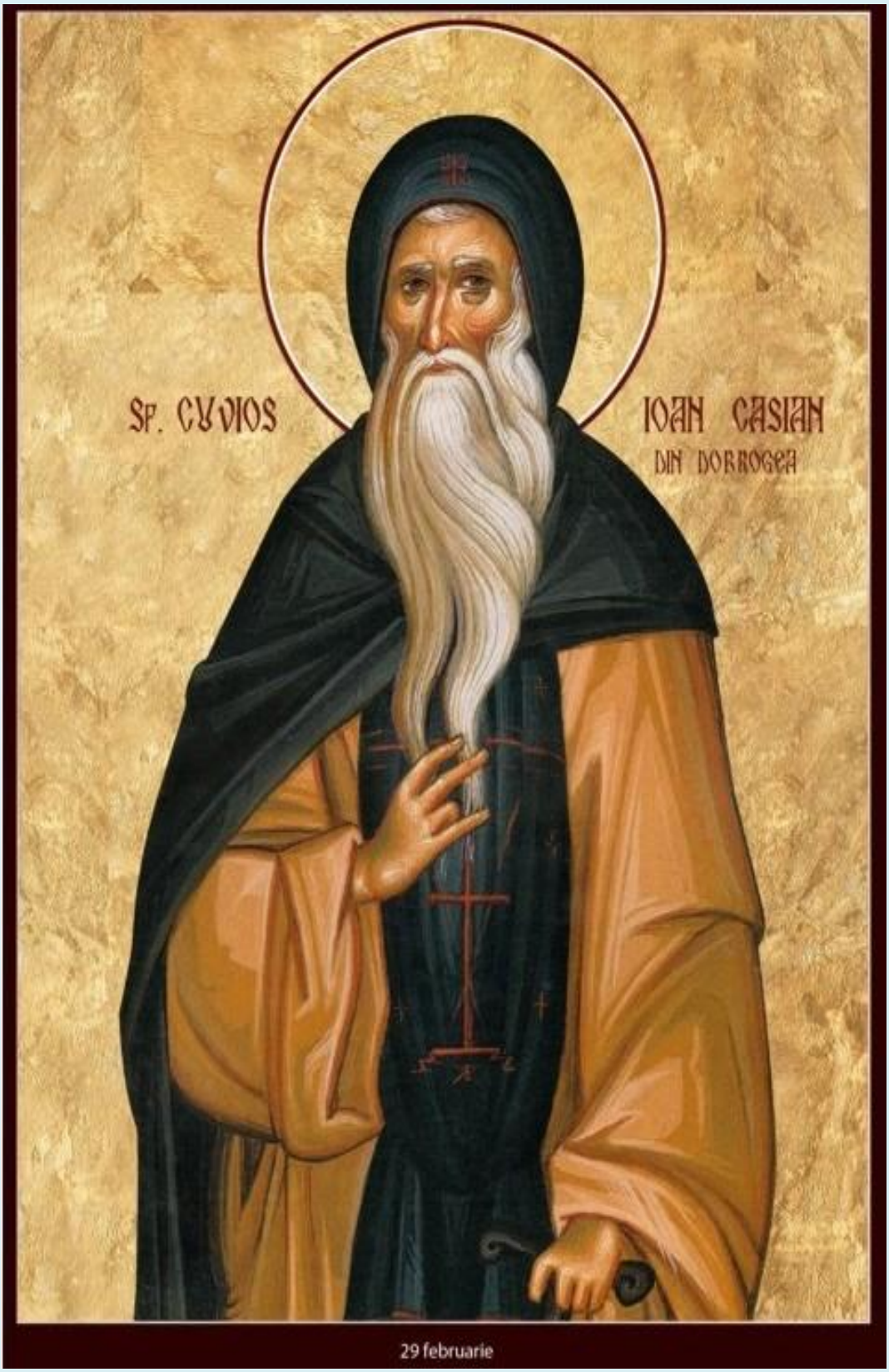
SF. CUVIOS
IOAN CASIAN
DIN DOBROGEA
29 februarie

Ὁ Ἅγ
ΚΑΣΣΙΑΝΟΣ
Ἡ ΝΥΚΤΕΡΙ
ΝΗ ἈΓΡΥΠ
ΝΙΑ ΤΗΝ
ἩΜΕΡΙΝΗΝ
ΚΑΘΑΡΌΤΗΤΑ
ΠΡΟΔΟΠΟΙ
ΕΙ

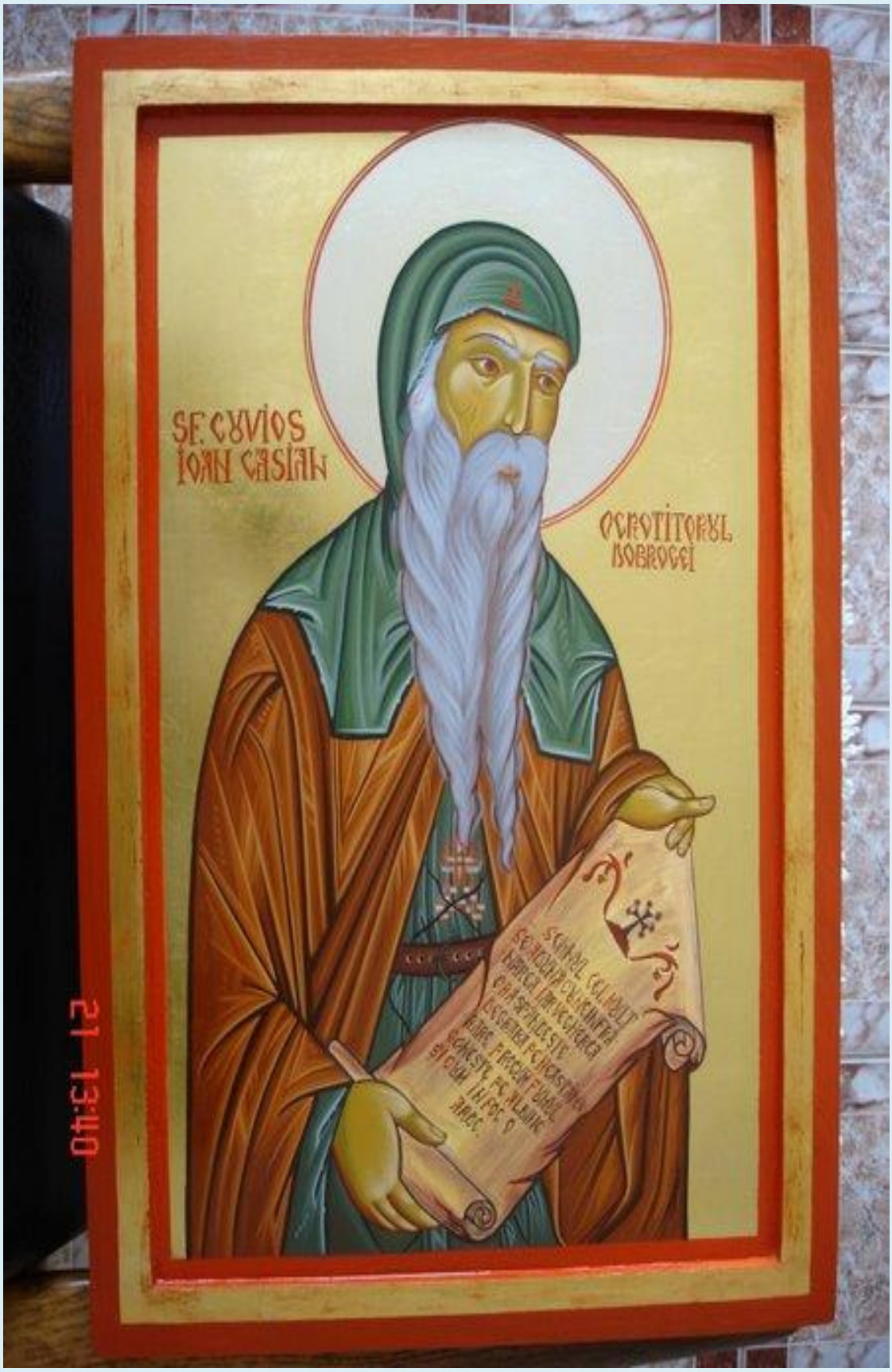
SF. CUVIOS
IOAN CASIAN
OCROTITORUL
DOBROGEI

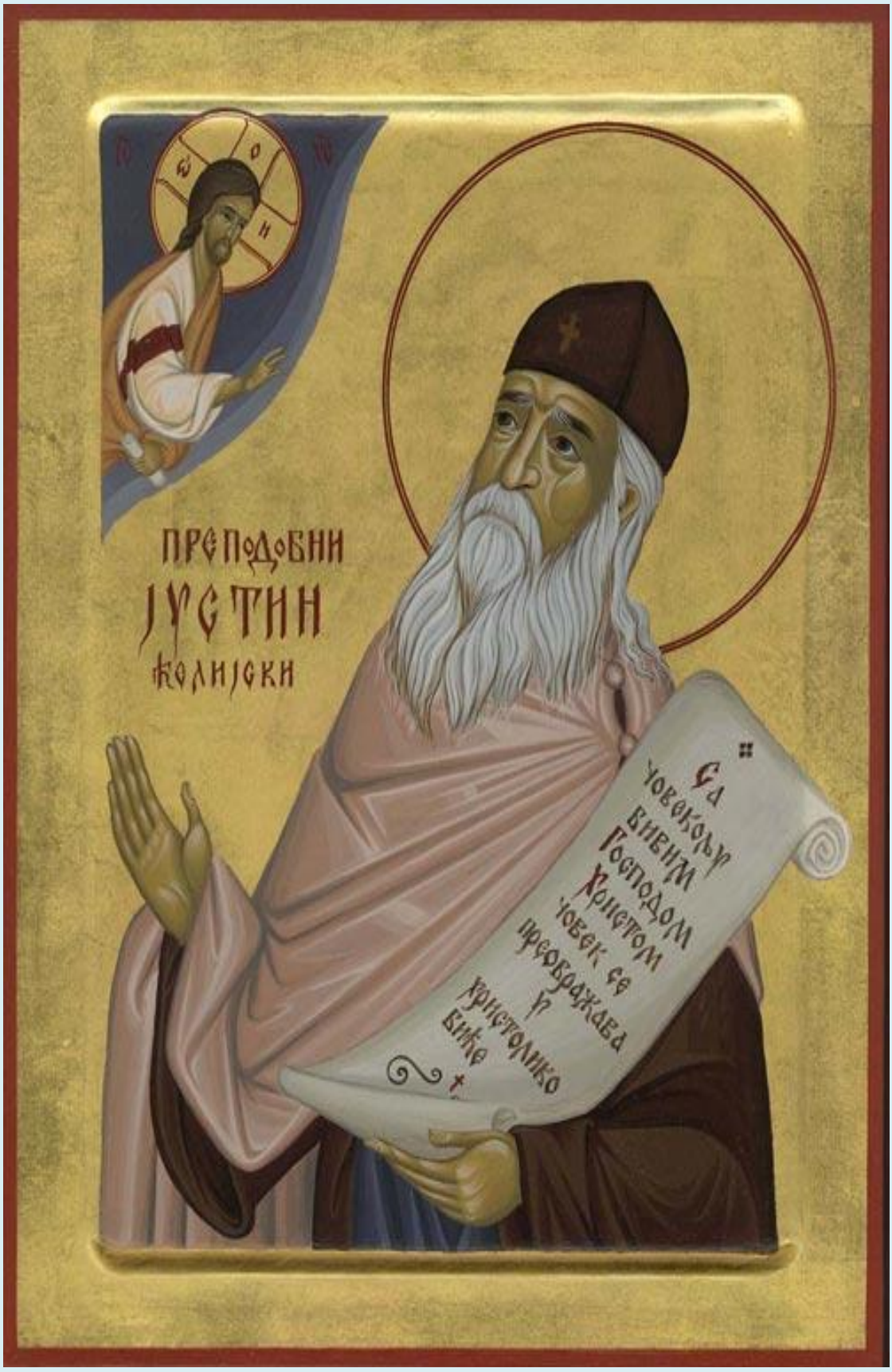
ПРЕПОДОБНИ
ЈУСТИН
ЋЕЛИЈСКИ
Са човеколюбивим Господом Христом човек се преображава у христолико биће

7 lucruri esențiale despre
Sf. Cuv. Ioan Casian
originar din Dobrogea, a trăit în secolele IV-V
a intrat de tânăr într-o mănăstire din regiune
a străbătut pustiile Egiptului alături de Sf. Gherman din Dobrogea
a fost hirotonit diacon de Sf. Ioan Gură de Aur
a întemeiat două mănăstiri la Marsilia, unde este înmormântat
este considerat întemeietorul monahismului apusean
a scris multe cărți duhovniceşti, îndeosebi pentru monahi
BASILICA.RO

Sf. Ioan Casian:
PRINCIPII ALE PRIETENIEI ȘI ALE IUBIRII ÎN DUMNEZEU

BASILICA.RO

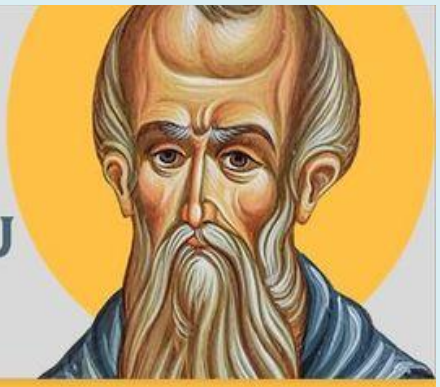

Să preferi afecțiunea unui prieten
în locul bunurilor materiale.

Să preferi voința prietenului tău
în locul voinței indiviuale.

Să ai în vedere, înainte de toate,
binele păcii și al dragostei de
Dumnezeu și de aproapele.

Să urăști mânia, deoarece ne desparte
de Dumnezeu și de aproapele.

Să cauți să potolești mânia pe care
fratele tău o are împotriva ta.

Să nu te desparți de fratele tău
fără să vă fi iertat în totalitate.

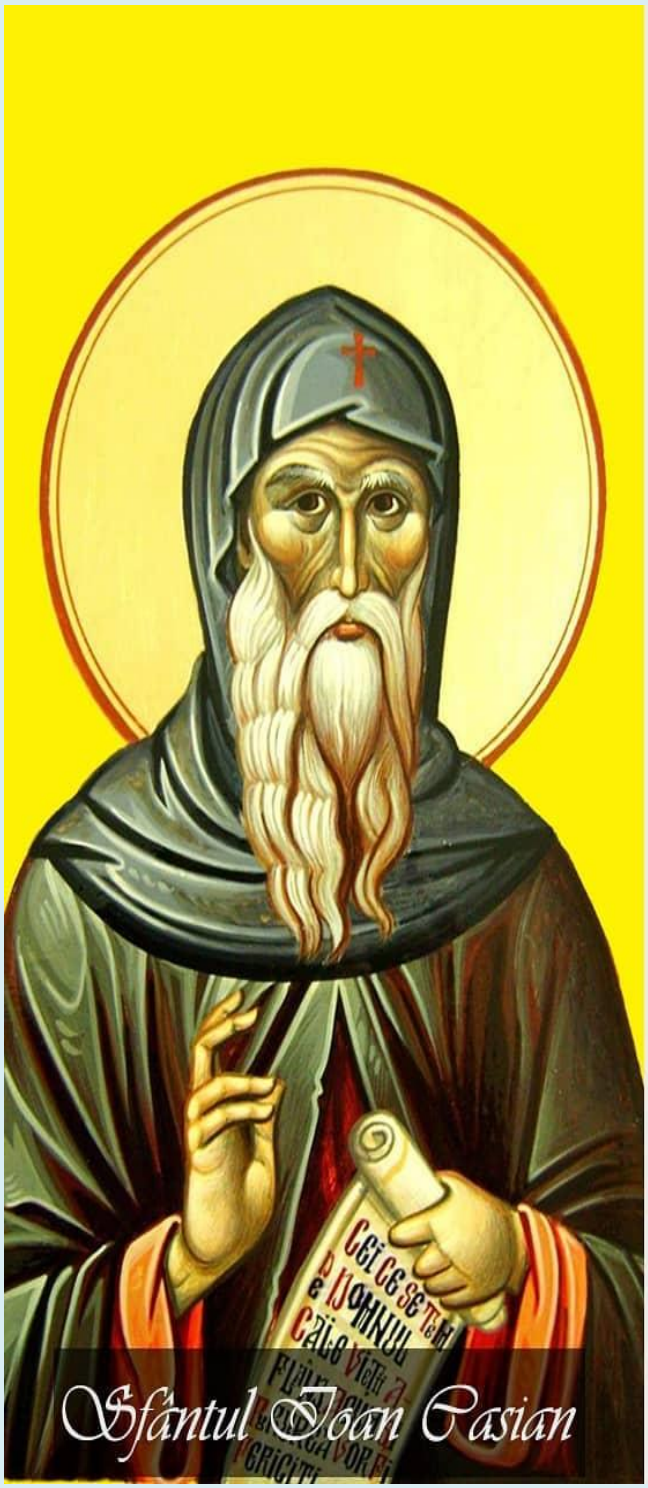

Într-adevăr, deși tot darul desăvârșit și tot harul de sus coboară, de la Dumnezeu Părintele Luminilor, libertatea noastră omenească, zidită după chipul libertății absolute a lui Dumnezeu și reînnoită în Sfântul Botez, este chemată să răspundă și să conlucreze cu harul dumnezeiesc pentru a produce în suflet roadele mântuitoare ale sfintelor virtuți.

Sfântul Cuvios Ioan Casian

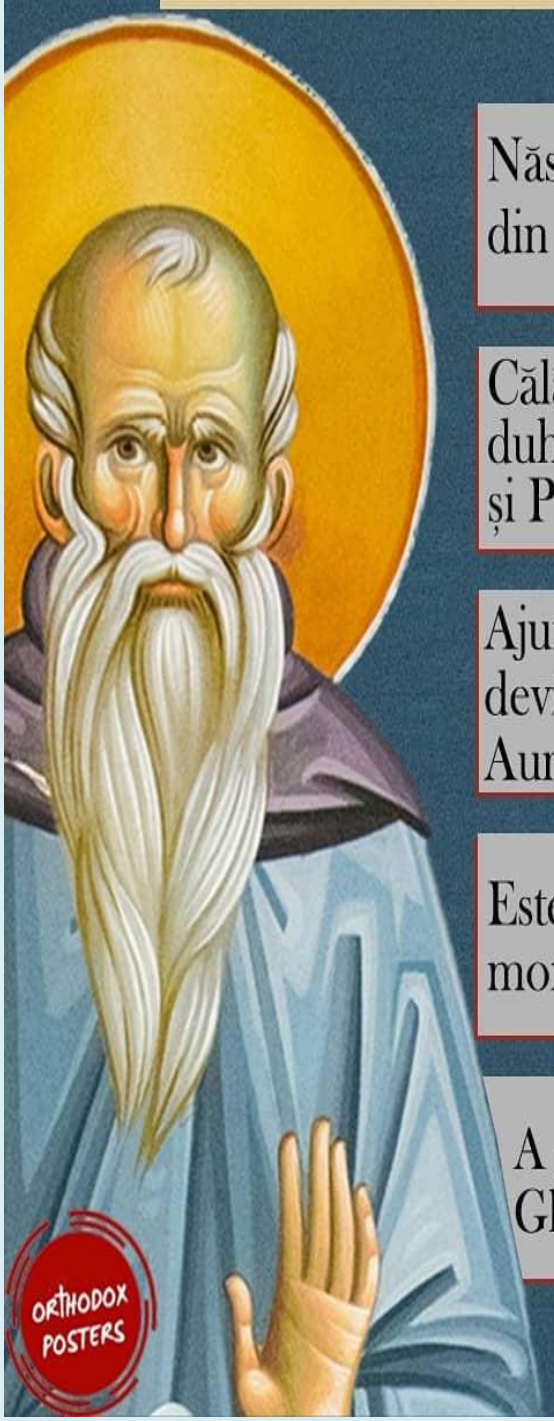

Născut în localitatea Casimcea din Dobrogea, la anul 365;

Călătorește, pentru o viață mai duhovnicească, în Țara Sfântă și Pustia Nilului;

Ajunge și la Constantinopol unde devine ucenic al Sf. Ioan Gură de Aur, și este hirotonit diacon;

Este considerat întemeietorul monahismului în Occident;

A fost prieten cu Sf. Cuv. Gherman, călătorind mult cu el.

Troparul Sfântului Cuvios Ioan Casian

Părinte sfinte al
Bisericii nedespărţite
şi teologule al
virtuţilor creştine;
fiu al pământului
românesc şi mare
dascăl al monahilor
latini, Cuvioase
Ioane Casian
roagă-te lui Hristos
Dumnezeu pentru
noi.

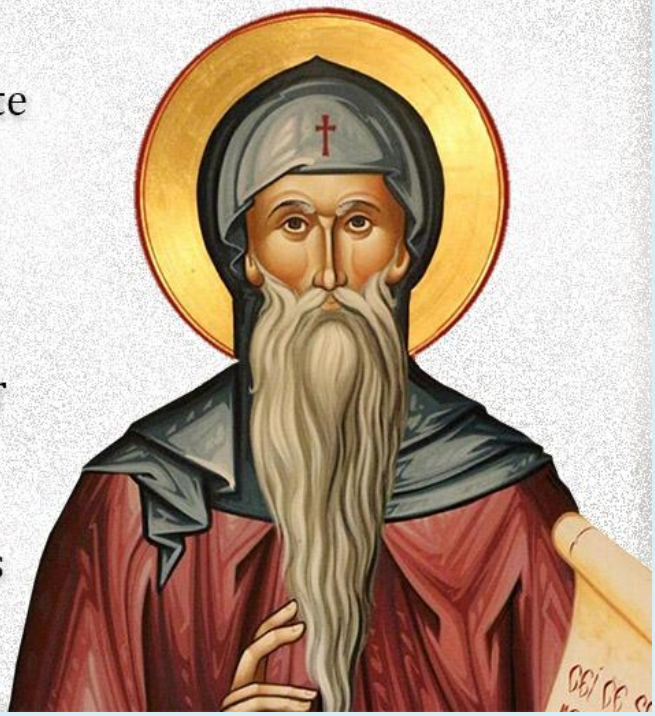

Troparul Sfântului Cuvios Ioan Casian

Părinte sfinte al
Bisericii nedespărţite
şi teologule al
virtuţilor creştine;
fiu al pământului
românesc şi mare
dascăl al monahilor
latini, Cuvioase
Ioane Casian
roagă-te lui Hristos
Dumnezeu pentru
noi.

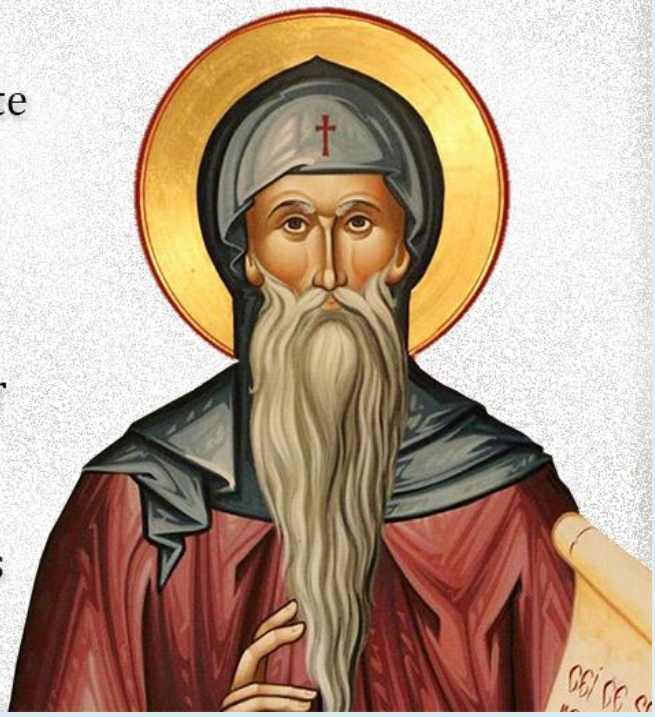

SFINȚII CUVIOȘI GHERMAN ȘI IOAN CASIAN
DIN DACIA PONTICĂ
DOMNUL
ESTE ÎNTĂ-
RIREA MEA
ȘI IZBĂVI-
TORUL MEU

SF. CUV. GHERMAN DIN DOBROGEA
SF. CUV. IOAN CASIAN
©doxologia.ro

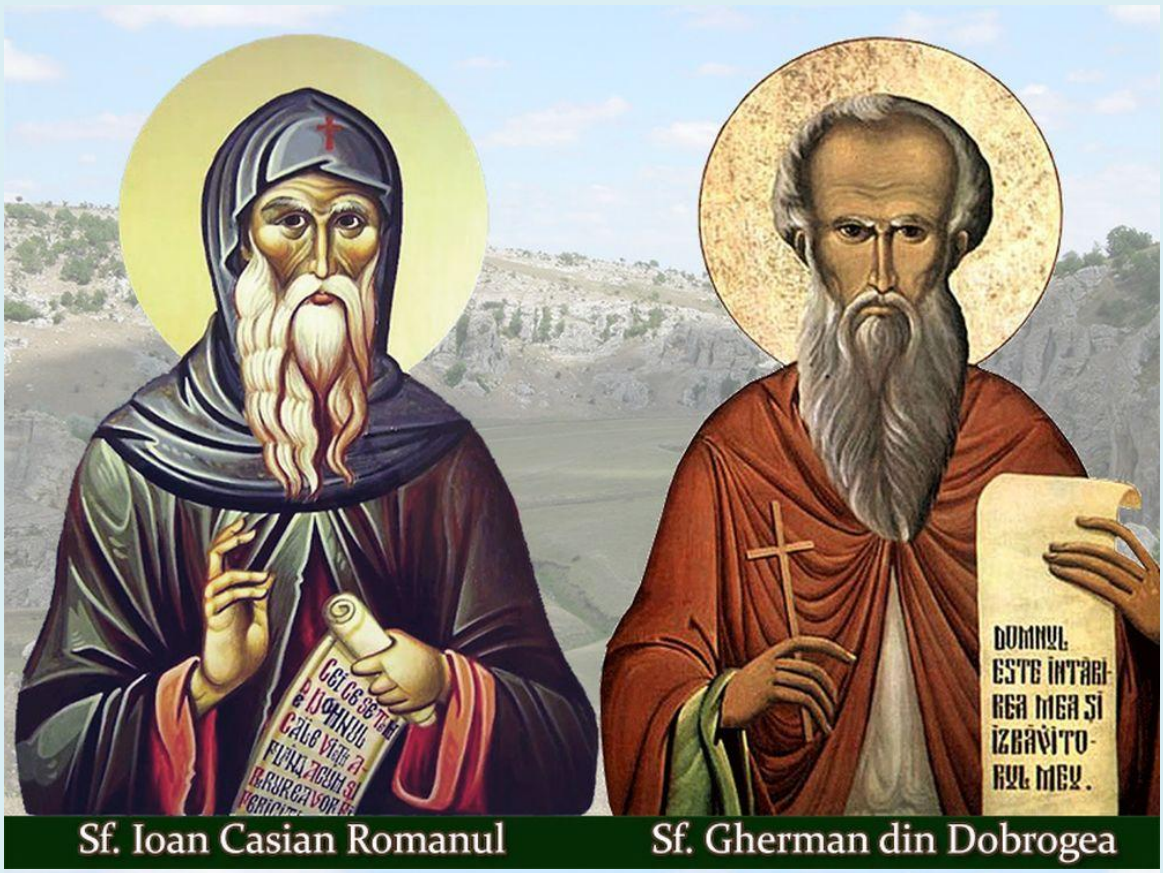

Sf. Ioan Casian Romanul Sf. Gherman din Dobrogea

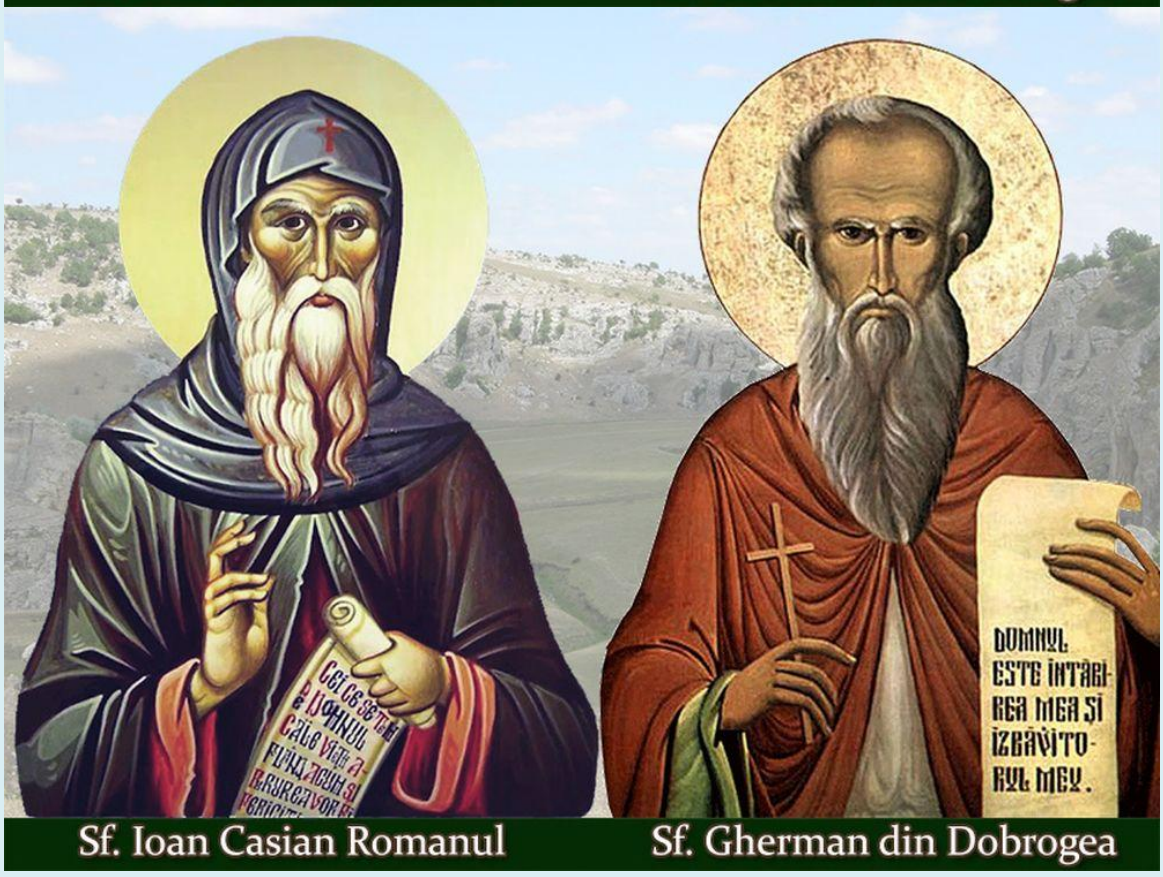

Sf. Ioan Casian Romanul Sf. Gherman din Dobrogea

SFÂNTUL
CUVIOS
IOAN CASIAN
ROMANUL
SFÂNTUL CUVIOS IOAN CASIAN ROMANUL
436 D. HR.
29 FEBRUARIE

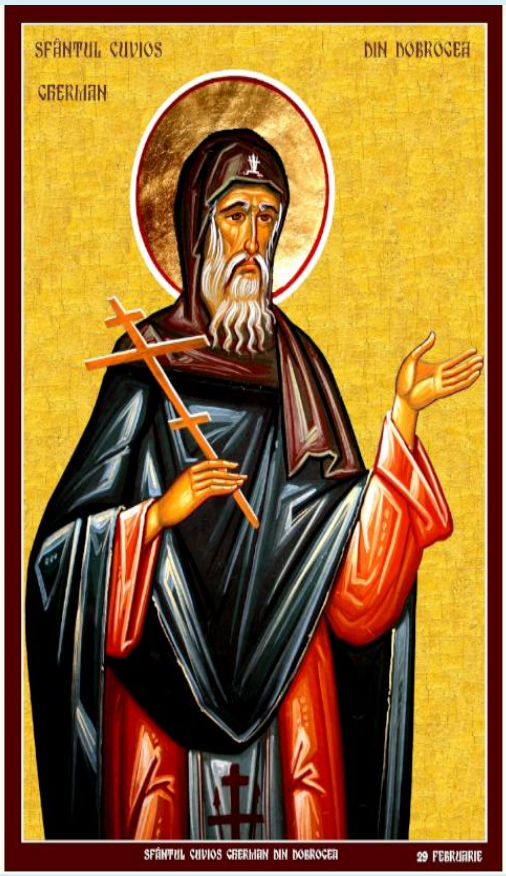
SFÂNTUL CUVIOS
GHERMAN
DIN DOBROGEA
SFÂNTUL CUVIOS GHERMAN DIN DOBROGEA
29 FEBRUARIE

SFÂNTUL
CUVIOS
GHERMAN
DIN DOBROGEA
„ÎNCEPUTUL MÂNTUIRII SE DOBÂNDEȘTE ÎN VIAȚA DE OBȘTE.”
SF. CUVIOS
IOAN CASIAN
DIN DOBROGEA

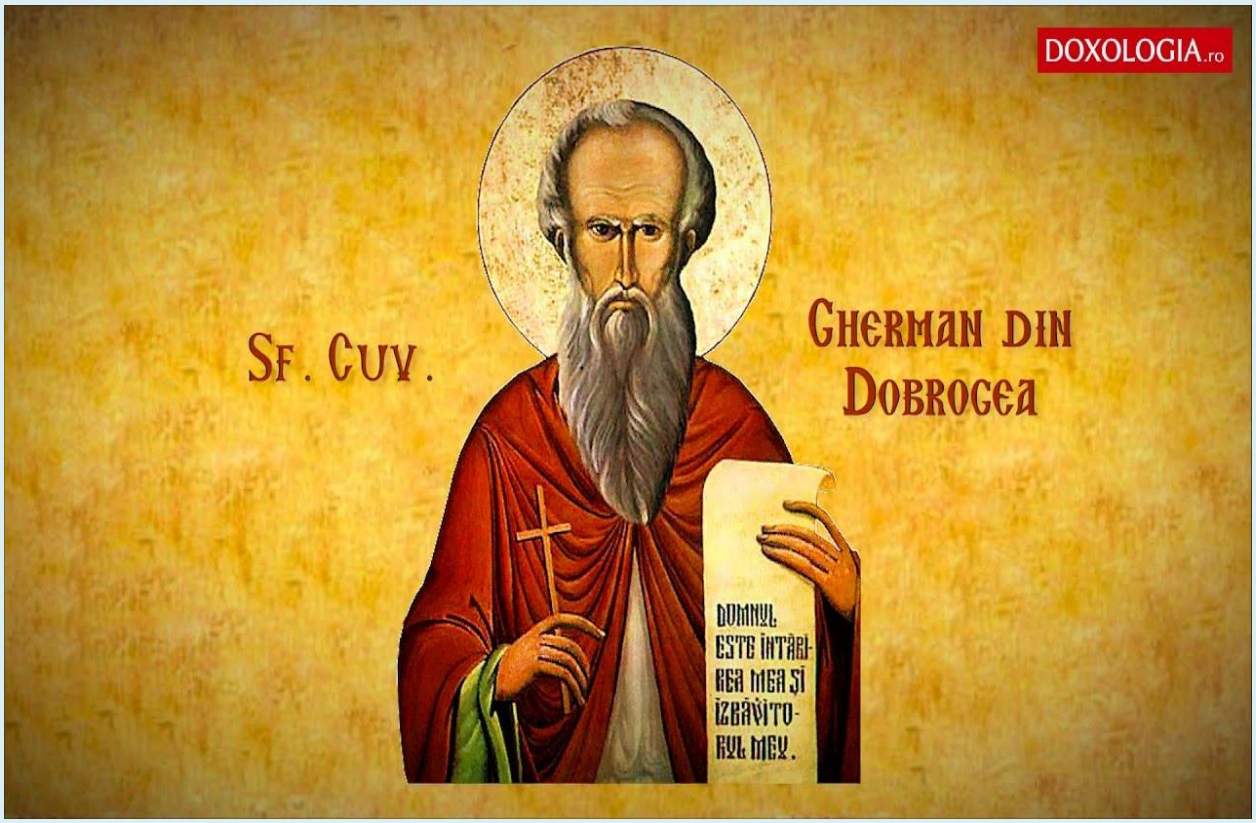
DOXOLOGIA.ro
Sf. Cuv.
Gherman din Dobrogea
Domnul este întărirea mea și izbăvitorul meu.

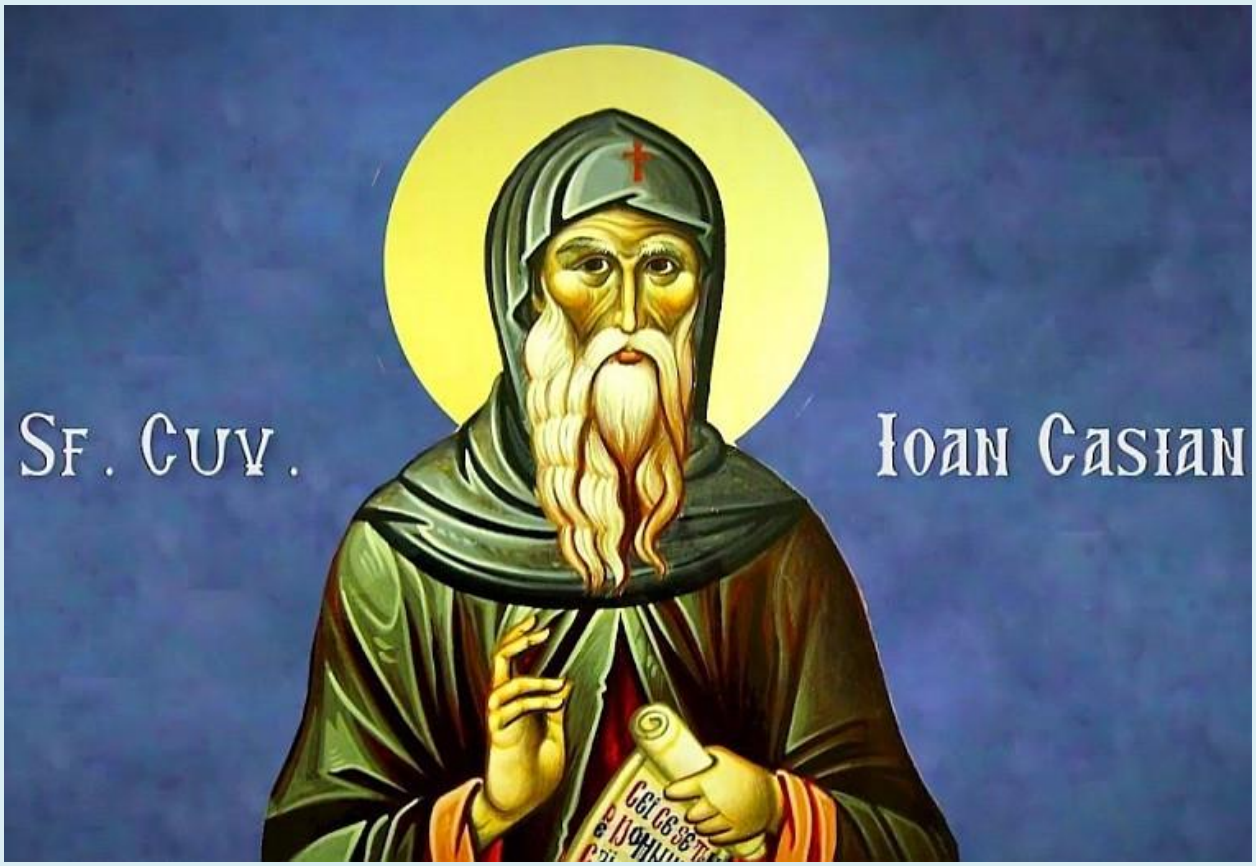
Sf. Cuv.
Ioan Casian

SF. CUV.
IOAN CASIAN
SF. CUV.
GHERMAN
CEL CE SE
IMPĂRTĂȘEȘTE DE VREO
HRANĂ
SĂ SE
DEPĂRTEZE

Bucură-te, Sfinte părinte Gherman, pururea rugător către Dumnezeu!

Bucură-te, Sfinte Ioan Casian, mlădiţă de mult preţ a neamului românesc!